Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 28 aprilie 2026
(OR. en)

12422/25

Dosar interinstituțional:
2025/0271 (NLE)

LIMITE

POLCOM 209
COLAC 126

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: Acord interimar privind comerțul între Uniunea Europeană și Statele Unite Mexicane

ACORD INTERIMAR PRIVIND COMERȚUL ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI STATELE UNITE MEXICANE

PREAMBUL

UNIUNEA EUROPEANĂ, denumită în continuare „Uniunea” sau „UE”,

și

Statele Unite Mexicane, denumite în continuare „Mexic”,

denumite în continuare împreună „părțile” sau individual „partea”,

AVÂND ÎN VEDERE legăturile culturale, politice și economice puternice care le unesc,

CONȘTIENTE de contribuția semnificativă la consolidarea acestor legături, adusă de Acordul de parteneriat economic, de coordonare politică și de cooperare dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Statele Unite Mexicane, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 8 decembrie 1997,

AVÂND ÎN VEDERE angajamentul lor comun exprimat în Declarația de la Santiago din 27 ianuarie 2013 de a moderniza și a înlocui actualul Acord de parteneriat economic, de coordonare politică și de cooperare pentru a reflecta noile realități politice și economice și progresele înregistrate în parteneriatul lor strategic,

SUBLINIIND caracterul cuprinzător al relației lor și importanța asigurării unui cadru coerent pentru promovarea în continuare a acesteia,

AFIRMÂNDU-ȘI statutul de parteneri strategici și hotărârea de a-și consolida și aprofunda în continuare parteneriatul, precum și cooperarea și dialogul la nivel internațional în vederea promovării intereselor și valorilor comune,

AFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a consolida cooperarea cu privire la aspectele bilaterale, regionale, biregionale și internaționale de interes comun,

RECUNOSCÂND caracterul interimar al prezentului acord, care va consolida relațiile economice și comerciale bilaterale dintre părți, care va fi inclus în Acordul global modernizat și care va înceta să se aplice odată cu intrarea în vigoare a acestuia din urmă,

RECUNOSCÂND importanța unui sistem multilateral puternic și eficace, bazat pe dreptul internațional, pentru menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale, precum și pentru abordarea provocărilor comune,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a-și extinde și diversifica relațiile comerciale în conformitate cu Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (denumit în continuare „Acordul OMC”) și cu obiectivele și dispozițiile specifice prevăzute în prezentul acord,

CONVINSE că prezentul acord va crea un climat favorabil creșterii în relațiile economice durabile dintre ele, în special în ceea ce privește comerțul și investițiile, care sunt esențiale pentru realizarea dezvoltării economice și sociale și a inovării și modernizării tehnologice,

SALUTÂND Rezoluția 70/1, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 25 septembrie 2015, care conține documentul final „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă” (denumită în continuare „Agenda 2030”), Acordul de la Paris adoptat la cea de a 21-a sesiune a Conferinței părților la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, întocmit la Paris la 12 decembrie 2015 (denumit în continuare „Acordul de la Paris”), precum și Cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030, adoptat în cadrul celei de a treia Conferințe mondiale a ONU de la Sendai din 18 martie 2015, Agenda de acțiune de la Addis Abeba a celei de a treia Conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare, adoptată la Addis Abeba la 13-16 iulie 2015, angajamentele asumate în cadrul Summitului umanitar mondial de la Istanbul din 23-24 mai 2016, precum și Noua agendă urbană, adoptată în cadrul Conferinței ONU privind locuințele și dezvoltarea urbană durabilă (Habitat III) de la Quito din 20 octombrie 2016 (denumită în continuare „Noua agendă urbană”) și solicitând punerea rapidă în aplicare a acestora,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a depăși provocările globale prin promovarea dezvoltării durabile în dimensiunile sale economice, sociale și de mediu, contribuind la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (denumite în continuare „ODD”) și a țintelor Agendei 2030,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a promova comerțul internațional astfel încât să contribuie la dezvoltarea durabilă în dimensiunile sale economice, sociale și de mediu, prin parteneriate care să implice toate părțile interesate relevante, inclusiv societatea civilă și sectorul privat, și de a pune în aplicare prezentul acord în conformitate cu legislația proprie și cu angajamentele internaționale în materie de muncă și de mediu,

RECUNOSCÂND importanța consolidării relațiilor lor economice, comerciale și de investiții și a promovării liberalizării comerțului și a investițiilor între ele, pentru a genera creștere economică, a crea noi oportunități pentru lucrători și comunitățile de afaceri ale fiecărei părți, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii,

RECUNOSCÂND că prezentul acord contribuie la creșterea bunăstării consumatorilor și la asigurarea unui nivel ridicat de trai și de protecție a consumatorilor,

ÎNCURAJÂND întreprinderile care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor sau sub jurisdicția lor să respecte orientările și principiile responsabilității sociale a întreprinderilor recunoscute la nivel internațional, inclusiv Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale privind conduita responsabilă în afaceri, și să aplice cele mai bune practici privind conduita responsabilă în afaceri,

RECUNOSCÂND că dispozițiile prezentului acord mențin dreptul părților de reglementare pe teritoriul lor în conformitate cu legislația internă și flexibilitatea părților de a realiza obiective de politică legitime, cum ar fi sănătatea publică, siguranța, mediul, morala publică și promovarea și protejarea diversității culturale,

RECUNOSCÂND importanța transparenței, a bunei guvernanțe și a statului de drept în comerțul și investițiile internaționale, în avantajul tuturor părților interesate,

DECISE să contribuie la dezvoltarea armonioasă și la expansiunea comerțului și a investițiilor internaționale prin înlăturarea obstacolelor din calea acestora prin intermediul prezentului acord și să evite crearea de noi bariere în calea comerțului și a investițiilor între părți de natură să reducă avantajele care decurg din prezentul acord,

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

CAPITOLUL 1

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1.1

Instituirea unei zone de liber schimb

În temeiul prezentului acord, părțile instituie o zonă de liber schimb, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994 și cu articolul V din GATS.

ARTICOLUL 1.2

Obiective

Prezentul acord vizează următoarele obiective:

(a) extinderea și diversificarea comerțului cu mărfuri, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994, între părți prin reducerea sau eliminarea taxelor vamale și a barierelor netarifare din calea comerțului;

(b) facilitarea comerțului cu mărfuri, în special prin dispozițiile privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, standardele, reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității, precum și măsurile sanitare și fitosanitare, menținând, în același timp, dreptul fiecărei părți de a reglementa pe teritoriul său pentru a realiza obiectivele de politică publică;

(c) liberalizarea comerțului cu servicii, în conformitate cu articolul V din GATS;

(d) crearea unui cadru care să contribuie la sporirea fluxurilor de investiții prin asigurarea de norme transparente, stabile și previzibile care să reglementeze condițiile de înființare și de funcționare a întreprinderilor și fluxul de capital aferent, precum și prin garantarea unui echilibru adecvat între liberalizarea investițiilor, pe de o parte, și dreptul fiecărei părți de a reglementa în vederea realizării obiectivelor de politică legitime, pe de altă parte;

(e) deschiderea efectivă și reciprocă a piețelor de achiziții publice ale părților;

(f) promovarea inovării și a creativității prin asigurarea unei protecții adecvate și eficace a drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu obligațiile internaționale în vigoare între părți, precum și a echilibrului între respectiva protecție și interesul public;

(g) desfășurarea relațiilor comerciale și de investiții între părți în conformitate cu principiul concurenței libere și nedenaturate;

(h) promovarea dezvoltării durabile și a dezvoltării comerțului internațional într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă, incluzând dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului;

(i) instituirea unui mecanism eficace, echitabil și previzibil de soluționare a litigiilor între părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului acord.

ARTICOLUL 1.3

Definiții cu aplicabilitate generală

În sensul prezentului acord și cu excepția cazului în care se prevede altfel:

(a) „hotărâre administrativă cu aplicare generală” înseamnă o hotărâre sau o interpretare administrativă care se aplică tuturor persoanelor și situațiilor de fapt ce se încadrează, în general, în domeniul de aplicare al respectivei hotărâri sau interpretări administrative și care stabilește o normă de conduită, dar nu include:

(i) o constatare sau o hotărâre pronunțată într-o procedură administrativă sau cvasijudiciară care se aplică unei anumite persoane, unei anumite mărfi sau unui anumit serviciu al celeilalte părți într-un caz specific; sau

(ii) orice altă hotărâre care se pronunță în ceea ce privește un anumit act sau o anumită practică;

(b) „Acordul privind agricultura” înseamnă Acordul privind agricultura, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(c) „produs agricol” înseamnă un produs care figurează în anexa 1 la Acordul privind agricultura;

(d) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava este retrasă din serviciu” înseamnă activități de reparare și de întreținere care sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă retrasă din serviciu și nu includ întreținerea la linie;

(e) „Acordul antidumping” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VI din Acordul general pentru tarife vamale și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(f) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare” înseamnă serviciile furnizate de sistemele informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarifele și regulile de stabilire a prețurilor și prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;

(g) „taxă vamală” înseamnă orice taxă sau impunere de orice tip instituită pentru importul unei mărfi sau în legătură cu acesta și include orice formă de suprataxă sau de impunere suplimentară instituită în legătură cu acest import, dar nu include:

(i) nicio impunere echivalentă unei taxe interne aplicate în conformitate cu articolul 2.3 din prezentul acord;

(ii) nicio taxă antidumping sau compensatorie[1] aplicată în conformitate cu GATT 1994, cu Acordul antidumping sau cu Acordul SMC, după caz;

(iii) nicio taxă sau altă impunere instituită pentru importul unei mărfi sau în legătură cu acesta, care este limitată ca valoare la costul aproximativ al serviciilor furnizate; și

(iv) nicio primă oferită sau colectată pentru o marfă importată care rezultă dintr-un sistem de licitație autorizat pentru gestionarea contingentelor tarifare în temeiul apendicelui 2-A-4 (Contingente tarifare ale Mexicului);

(h) „Acordul privind determinarea valorii în vamă” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VII din Acordul general pentru tarife și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(i) „zile” înseamnă zile calendaristice, inclusiv weekenduri și sărbători;

[1] Pentru mai multă certitudine, definiția taxei vamale nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin părților în temeiul capitolului 5 (Instrumente de apărare comercială).

(j) „MSL” înseamnă Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor, inclus în anexa 2 la Acordul OMC;

(k) „întreprindere” înseamnă orice entitate juridică constituită în mod corespunzător sau altfel organizată în temeiul legislației aplicabile, indiferent dacă are sau nu scop lucrativ și indiferent dacă se află în proprietate publică sau privată, inclusiv orice corporație, trust, societate de persoane, întreprindere comună, societate cu asociat unic sau asociație;

(l) „existent” înseamnă în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord;

(m) „monedă liber convertibilă” înseamnă o monedă negociată pe scară largă pe piețele valutare internaționale și folosită pe scară largă în tranzacțiile internaționale;

(n) „GATS” înseamnă Acordul general privind comerțul cu servicii, prevăzut în anexa 1B la Acordul OMC;

(o) „GATT 1994” înseamnă Acordul general pentru tarife și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(p) „mărfuri” înseamnă atât materiale, cât și produse;

(q) „marfă a unei părți” înseamnă o marfă internă astfel în înțelesul GATT 1994 și include mărfurile originare ale părții respective;

(r) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene, handlingul pasagerilor, handlingul bagajelor, handling pe platformă, servicii de catering[2], handlingul mărfurilor și al poștei aeriene, alimentarea cu combustibil a unei aeronave, întreținerea și curățarea aeronavelor, transport de suprafață și operațiuni de zbor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor, dar fără să includă handlingul propriu, securitatea, întreținerea la linie, repararea și întreținerea aeronavelor; și gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuare centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivrare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;

(s) „Sistem armonizat” sau „SA” înseamnă Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, inclusiv normele generale de interpretare, notele din secțiuni, notele din capitole și notele din subpoziții, precum și modificările acestora;

(t) „măsură” include orice lege, reglementare, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă, cerință sau practică[3];

(u) „Acordul global modernizat” sau „MGA” înseamnă Acordul de parteneriat strategic politic, economic și de cooperare dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Statele Unite Mexicane, pe de altă parte, care urmează să fie încheiat;

---

2 Cu excepția preparării alimentelor.

3 Pentru mai multă certitudine, termenul „măsură” include omisiunea de a acționa.

(v) „resortisant” înseamnă o persoană fizică care are cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau a Mexicului, în conformitate cu legislația lor respectivă, sau care este rezident permanent al uneia dintre părți;

(w) „persoană fizică” înseamnă[4]:

(i) pentru Uniunea Europeană, o persoană care are cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene în conformitate cu legislația sa[5]; și

(ii) pentru Mexic, o persoană care are cetățenia Mexicului în conformitate cu legislația sa;

o persoană fizică care este resortisant al Mexicului și are cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene este considerată a fi în mod exclusiv o persoană fizică a părții a cărei cetățenie dominantă și efectivă o deține;

(x) „OCDE” înseamnă Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică;

(y) „marfă originară” înseamnă o marfă care se califică drept originară în conformitate cu regulile de origine prevăzute în capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii);

---

4 Această definiție se aplică în sensul capitolelor 10-19.

5 Definiția persoanei fizice a Uniunii Europene include și persoanele fizice cu reședința permanentă în Republica Letonia care nu sunt cetățeni ai Republicii Letonia sau ai altui stat, dar care au dreptul, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale Republicii Letonia, să li se elibereze un pașaport pentru non-cetățeni.

(z) „persoană” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere;

(aa) „persoană a unei părți” înseamnă un resortisant sau o întreprindere a unei părți;

(bb) „tratament tarifar preferențial” înseamnă nivelul taxei vamale aplicabil unei mărfi originare în temeiul articolului 2.4 (Eliminarea sau reducerea taxelor vamale);

(cc) „Acordul privind măsurile de salvgardare” înseamnă Acordul privind măsurile de salvgardare, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(dd) „Acordul SMC” înseamnă Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(ee) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția, dar excluzând stabilirea prețurilor serviciilor de transport aerian sau condițiile aplicabile;

(ff) „furnizor de servicii” înseamnă o persoană care furnizează sau intenționează să furnizeze un serviciu;

(gg) „Acordul SPS” înseamnă Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(hh) „întreprindere de stat” înseamnă o întreprindere care este deținută sau controlată de către o parte;

(ii) „Acordul BTC” înseamnă Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(jj) „teritoriu” înseamnă teritoriul în care se aplică prezentul acord în temeiul articolului 33.7 (Aplicare teritorială);

(kk) „țară terță” înseamnă o țară sau un teritoriu care se situează în afara domeniului de aplicare teritorială al prezentului acord;

(ll) „Consiliul pentru comerț” înseamnă Consiliul pentru comerț instituit de articolul 33.1;

(mm) „Acordul TRIPS” înseamnă Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală, prevăzut în anexa 1C la Acordul OMC;

(nn) „Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor” înseamnă Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, încheiată la Viena la 23 mai 1969;

(oo) „OMC” înseamnă Organizația Mondială a Comerțului; și

(pp) „Acordul OMC” înseamnă Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, încheiat la 15 aprilie 1994.

ARTICOLUL 1.4

Relația cu Acordul OMC

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile pe care le au una față de cealaltă în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 1.5

Trimiteri la acte legislative și la alte acorduri

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, orice trimitere din prezentul acord la acte legislative, fie în general, fie prin trimitere la un anumit statut, regulament sau la o anumită directivă, se interpretează ca trimitere la actele legislative respective, cu modificările acestora.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, orice trimitere sau încorporare prin intermediul unei trimiteri, în prezentul acord, la alte acorduri sau instrumente juridice, în întregime sau parțial, se interpretează ca incluzând:

(a) anexele, protocoalele, notele de subsol, notele interpretative și notele explicative aferente; și

(b) acordurile succesoare la care părțile au aderat sau modificările care sunt obligatorii pentru părți, cu excepția cazului în care trimiterea se referă la drepturi și obligații existente.

ARTICOLUL 1.6

Îndeplinirea obligațiilor

(1) Fiecare parte adoptă măsurile generale sau specifice necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord, inclusiv măsurile necesare pentru a asigura respectarea acestor obligații de către administrațiile și autoritățile centrale, regionale sau locale, precum și de către organismele neguvernamentale în exercitarea competențelor care le-au fost delegate.

(2) Orice parte poate lua măsurile corespunzătoare în conformitate cu articolul 2.3 alineatul (3) (Îndeplinirea obligațiilor) din partea a IV-a din Acordul global modernizat în cazul în care consideră că cealaltă parte:

– nu a respectat oricare dintre principiile, drepturile sau libertățile fundamentale menționate la articolul 2 (Principii generale) din partea I din Acordul global modernizat; ori

– nu a respectat și nu a pus în aplicare oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor și acordurilor internaționale de dezarmare și neproliferare sau alte obligații internaționale menționate la articolul 1.4 (Combaterea proliferării armelor de distrugere în masă) din partea II din Acordul global modernizat.

În sensul prezentului alineat, „măsurile corespunzătoare” pot include suspendarea, parțială sau totală, a prezentului acord.

Dreptul conferit de prezentul alineat poate fi exercitat de oricare dintre părți, indiferent dacă dispozițiile relevante ale Acordului global modernizat au intrat în vigoare sau sunt aplicate cu titlu provizoriu.

(3) „Măsurile adecvate” menționate la alineatul (2) de la prezentul articol se iau cu respectarea deplină a dreptului internațional și trebuie să fie proporționale cu neîndeplinirea obligațiilor menționate la alineatul (2). Se acordă prioritate măsurilor care perturbă cel mai puțin funcționarea prezentului acord. Se înțelege că suspendarea, parțială sau integrală, a prezentului acord ar fi o măsură de ultimă instanță.

CAPITOLUL 2

COMERȚUL CU MĂRFURI

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

ARTICOLUL 2.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „formalități consulare” înseamnă procedura de obținere, din partea unui consul al părții importatoare pe teritoriul părții exportatoare sau pe teritoriul unei părți terțe, a unei facturi consulare sau a unei vize consulare pentru o factură comercială, un certificat de origine, un manifest, o declarație de export a unui expeditor sau orice alt document vamal necesar cu privire la importul unei mărfi sau în legătură cu acesta;

(b) „procedură de acordare a licențelor de export” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altele decât cele necesare în general în scopul vămuirii) la organul sau organele administrative competente ale părții exportatoare, ca o condiție prealabilă pentru exportul de pe teritoriul părții exportatoare;

(c) „Acordul privind licențele de import” înseamnă Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;

(d) „procedură de acordare a licențelor de import” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altele decât cele necesare în general în scopul vămuirii) la organul sau organele administrative competente ale părții importatoare, ca o condiție prealabilă pentru importul pe teritoriul părții importatoare.

ARTICOLUL 2.2

Domeniu de aplicare

În absența unei dispoziții contrare în prezentul acord, prezentul capitol se aplică schimburilor comerciale cu mărfuri ale unei părți.

ARTICOLUL 2.3

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă mărfurilor celeilalte părți tratament național în conformitate cu articolul III din GATT 1994, inclusiv cu notele explicative și dispozițiile suplimentare la acesta. În acest scop, articolul III din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare la acesta sunt încorporate în prezentul acord și devin, *mutatis mutandis*, parte integrantă din acesta.

(2) Pentru mai multă certitudine, tratamentul național înseamnă, în ceea ce privește un nivel de guvernare din Mexic altul decât cel federal sau un nivel de guvernare al unui stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat de respectivul nivel de guvernare pentru mărfuri similare, direct concurente sau substituibile ale Mexicului sau, respectiv, ale statului membru în cauză.

ARTICOLUL 2.4

Eliminarea sau reducerea taxelor vamale

(1) În absența unei dispoziții contrare în prezentul acord, fiecare parte elimină sau reduce taxele sale vamale pentru mărfurile originare în conformitate cu anexa 2-A și nu aplică nicio taxă vamală la data intrării în vigoare a prezentului acord pentru mărfurile originare încadrate la liniile tarifare de la capitolele 1-97 din Sistemul armonizat, altele decât cele incluse în apendicele 2-A-1 sau, respectiv, în apendicele 2-A-2 la anexa 2-A.

(2) În absența unei dispoziții contrare în prezentul acord, niciuna dintre părți nu majorează nicio taxă vamală existentă și nu adoptă nicio taxă vamală nouă asupra unei mărfi originare din cealaltă parte[6].

(3) Dacă oricare dintre părți își reduce nivelul taxei vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate, nivelul taxei respective se aplică pentru mărfurile originare din cealaltă parte atât timp cât acesta se situează sub nivelul taxei vamale stabilit în temeiul anexei 2-A.

(4) La cererea oricăreia dintre părți, părțile se consultă pentru a analiza posibilitatea de a îmbunătăți tratamentul tarifar pentru accesul pe piață al mărfurilor originare, prevăzut în anexa 2-A. Consiliul pentru comerț poate lua o decizie de modificare a anexei respective[7].

(5) Pentru mai multă certitudine, oricare dintre părți poate menține sau majora o taxă vamală asupra mărfii originare, astfel cum a fost autorizată de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.

---

6 Pentru mai multă certitudine, în urma reducerii unilaterale a unei taxe vamale, oricare dintre părți poate majora taxa vamală respectivă la nivelul stabilit pentru anul respectiv în programul de eliminare a tarifelor, în conformitate cu anexa 2-A.

7 Pentru mai multă certitudine: modificarea respectivă înlocuiește orice nivel al taxei vamale sau categorie în etapa eliminării care figurează în anexa 2-A.

ARTICOLUL 2.5

Taxe, impozite sau alte impuneri la export

(1) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține nicio taxă sau impunere pentru exportul unei mărfi către teritoriul celeilalte părți care să fie în plus față de cea care s-ar aplica mărfii respective dacă aceasta ar fi destinată consumului intern.

(2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține nicio taxă sau impunere de niciun tip pentru exportul unei mărfi către teritoriul celeilalte părți sau în legătură cu acest export care să fie în plus față de cea care s-ar aplica mărfii respective dacă aceasta ar fi destinată consumului intern.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică niciuna dintre părți să impună pentru exportul unei mărfi o taxă sau o impunere care este permisă în temeiul articolului 2.6.

ARTICOLUL 2.6

Taxe și formalități

(1) Taxele și alte impuneri aplicate de una dintre părți pentru importul unei mărfi a celeilalte părți sau pentru exportul unei mărfi către cealaltă parte ori în legătură cu respectivul import sau export sunt limitate, ca valoare, la costul aproximativ al serviciilor furnizate și nu constituie un mijloc indirect de protecție pentru mărfurile interne sau o impozitare cu caracter fiscal percepută pentru importuri sau exporturi.

(2) Nicio parte nu poate aplica o taxă de prelucrare vamală pentru mărfurile originare[8].

(3) Fiecare parte publică toate taxele și impunerile pe care le aplică în legătură cu importul sau exportul, astfel încât să permită guvernelor, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de ele.

(4) Niciuna dintre părți nu prevede formalități consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul unei mărfi a celeilalte părți[9].

[8] Pentru Mexic, taxa de prelucrare vamală se referă la „*Derecho de Trámite Aduanero*”.

[9] Pentru mai multă certitudine, partea importatoare poate solicita legalizarea documentelor de către consulul său care are jurisdicție pe teritoriul părții exportatoare:
(a) în scopul unei investigații sau al unui audit; sau
(b) pentru importul obiectelor de uz casnic.

ARTICOLUL 2.7

Mărfuri reintroduse după reparare sau modificare

(1) „Reparare sau modificare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia defecte de funcționare sau defecte materiale și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acesteia cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența cărora marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată. Repararea unei mărfi include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:

(a) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi ori creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;

(b) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită; sau

(c) este utilizat(ă) pentru a modifica în mod substanțial funcția unei mărfi.

(2) Nicio parte nu aplică o taxă vamală pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este reintrodusă pe teritoriul său, după ce a fost exportată temporar de pe teritoriul său pe teritoriul celeilalte părți, pentru reparare sau modificare, indiferent dacă o astfel de reparare sau modificare ar putea fi efectuată pe teritoriul părții din care a fost exportată marfa pentru reparare sau modificare.

(3) Alineatul (2) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar, care este exportată ulterior pentru reparare și nu este reimportată sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar.

(4) Nicio parte nu aplică o taxă vamală pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul celeilalte părți pentru reparare sau modificare.

ARTICOLUL 2.8

Mărfuri reprelucrate

(1) „Marfă reprelucrată” înseamnă o marfă încadrată la capitolele 84-90 sau la poziția 9402 din Sistemul armonizat, cu excepția mărfurilor care figurează în anexa 2-B la prezentul acord, care:

(a) este produsă integral sau parțial din materiale recuperate din mărfuri care au fost deja utilizate;

(b) are performanțe și condiții de utilizare similare, precum și o speranță de viață similară celei a unei mărfi de același tip în stare nouă; și

(c) beneficiază de aceeași garanție ca și o marfă de același tip în stare nouă.

(2) În absența unei dispoziții contrare în prezentul acord, niciuna dintre părți nu acordă mărfurilor reprelucrate ale celeilalte părți un tratament mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă mărfurilor de același tip în stare nouă.

(3) Sub rezerva obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord și al Acordului OMC, o parte poate solicita ca mărfurile reprelucrate:

(a) să fie identificate ca atare pentru distribuție sau vânzare pe teritoriul său, inclusiv să fie etichetate în mod specific pentru a preveni inducerea în eroare a consumatorilor; și

(b) să îndeplinească toate cerințele tehnice și reglementările aplicabile mărfurilor de același tip în stare nouă.

(4) Pentru mai multă certitudine, în cazul mărfurilor reprelucrate se aplică articolul 2.9. Dacă oricare dintre părți adoptă sau menține interdicții sau restricții la import ori la export privind mărfuri care au fost deja utilizate, partea respectivă nu aplică aceste măsuri mărfurilor reprelucrate.

ARTICOLUL 2.9

Restricții la import și la export

În absența unei dispoziții contrare în anexa 2-C la prezentul acord, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține interdicții sau restricții pentru importul unei mărfi a celeilalte părți sau exportul ori vânzarea pentru export a oricărei mărfi destinate teritoriului celeilalte părți decât în conformitate cu articolul XI din GATT 1994, inclusiv cu notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul XI din GATT 1994, inclusiv notele explicative și dispozițiile suplimentare la acesta, sunt incluse în prezentul acord și devin, *mutatis mutandis*, parte integrantă din acesta.

ARTICOLUL 2.10

Licențe de import

(1) Fiecare parte adoptă și administrează orice proceduri de acordare a licențelor de import în conformitate cu articolele 1-3 din Acordul privind licențele de import.

(2) Fiecare parte notifică celeilalte părți introducerea oricărei noi proceduri de acordare a licențelor de import sau orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor de import în termen de 60 de zile de la data publicării acesteia și, dacă este posibil, cu cel puțin 60 de zile înainte ca noua procedură sau modificarea să intre în vigoare. Notificarea conține informațiile menționate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind licențele de import, precum și adresele electronice ale site-urilor web oficiale menționate la prezentul articol alineatul (4). Se consideră că o parte respectă prezenta dispoziție dacă notifică noua procedură relevantă de acordare a licențelor de import sau orice modificare a acesteia Comitetului pentru licențele de import prevăzut la articolul 4 din Acordul privind licențele de import, în conformitate cu articolul 5 alineatele (1)-(3) din Acordul privind licențele de import.

(3) La cererea oricăreia dintre părți, cealaltă parte comunică cu promptitudine orice informații relevante, inclusiv informațiile menționate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind licențele de import, cu privire la orice proceduri de acordare a licențelor de import pe care intenționează să le adopte, le-a adoptat sau le menține sau cu privire la orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor.

(4) Fiecare parte publică pe site-urile web oficiale relevante informațiile a căror publicare este obligatorie în temeiul articolului 1 alineatul (4) litera (a) din Acordul privind licențele de import și se asigură că informațiile menționate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind licențele de import sunt puse la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 2.11

Licențe de export

(1) Fiecare parte publică orice nouă procedură de acordare a licențelor de export sau orice modificare a unei proceduri existente de acordare a licențelor de export, inclusiv, după caz, pe site-urile web oficiale relevante. O astfel de publicare are loc, dacă este posibil, cu cel puțin 45 de zile înainte ca procedura sau modificarea respectivă să intre în vigoare și, în orice caz, nu mai târziu de data la care procedura sau modificarea intră în vigoare.

(2) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte îi notifică celeilalte părți procedurile proprii existente de acordare a licențelor de export. Fiecare parte îi notifică celeilalte părți orice procedură nouă de acordare a licențelor de export și orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor de export în termen de 60 de zile de la publicarea acesteia. Astfel de notificări includ o trimitere la sursa unde sunt publicate informațiile necesare în temeiul alineatului (3) și include, după caz, adresa site-urilor web oficiale relevante.

(3) Publicarea procedurilor de acordare a licențelor de export conține următoarele informații:

(a) textul procedurilor de acordare a licențelor de export și orice modificare a acestuia;

(b) mărfurile care fac obiectul fiecărei proceduri de acordare a unei licențe de export;

(c) pentru fiecare procedură, descrierea procesului de solicitare a unei licențe de export și a criteriilor pe care trebuie să le îndeplinească un solicitant pentru a fi eligibil să solicite o licență de export, cum ar fi deținerea unei licențe de activitate, efectuarea ori menținerea unei investiții sau operarea într-o anumită formă de stabilire pe teritoriul unei părți;

(d) unul sau mai multe puncte de contact de unde persoanele interesate pot obține mai multe informații referitoare la condițiile pentru obținerea unei licențe de export;

(e) organul sau organele administrative la care se depune cererea sau alte documente pertinente;

(f) descrierea oricărei măsuri sau a oricăror măsuri puse în aplicare prin procedura de acordare a licenței de export;

(g) perioada în care fiecare procedură de acordare a licențelor de export va fi în vigoare, cu excepția cazului în care procedura va rămâne în vigoare până la retragerea sau revizuirea sa printr-o nouă publicare;

(h) dacă partea intenționează să utilizeze o procedură de acordare a licențelor de export pentru a administra un contingent la export, cantitatea totală, datele de deschidere și de închidere a contingentului și, dacă este cazul, valoarea acestuia; și

(i) orice scutiri sau excepții de la cerința de a obține o licență de export, modul de solicitare sau utilizare a respectivelor scutiri sau excepții și criteriile de acordare a acestora.

(4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu impune niciunei părți să acorde o licență de export și nici nu împiedică nicio parte să pună în aplicare obligațiile sau angajamentele care îi revin în temeiul rezoluțiilor Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, precum și al regimurilor multilaterale de neproliferare și al aranjamentelor de control al exporturilor.

ARTICOLUL 2.12

Determinarea valorii în vamă

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului privind determinarea valorii în vamă.

ARTICOLUL 2.13

Admiterea temporară a mărfurilor

(1) Fiecare parte acordă admitere temporară cu exonerarea condiționată totală de plata taxelor la import, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru următoarele mărfuri, indiferent de originea lor:

(a) mărfurile destinate a fi prezentate sau utilizate la expoziții, târguri, congrese, demonstrații sau alte evenimente similare;

(b) echipamentele profesionale, inclusiv echipamentele pentru presă sau pentru transmisii radiofonice sau de televiziune, software-urile, echipamentele cinematografice și orice aparat auxiliar sau accesoriu pentru astfel de echipamente, necesare pentru desfășurarea activității comerciale, a meseriei sau a profesiei unei persoane care vizitează teritoriul părții respective pentru a îndeplini o anumită sarcină;

(c) recipientele, mostrele comerciale, filmele și înregistrările publicitare și alte mărfuri importate în legătură cu o operațiune comercială;

(d) mărfurile importate în scopuri sportive;

(e) mărfurile importate în scopuri umanitare; și

(f) animalele importate în scopuri specifice.

(2) Fiecare parte poate impune ca mărfurile care beneficiază de admitere temporară în conformitate cu alineatul (1):

(a) să fie destinate reexportului fără să fi suferit modificări, cu excepția deprecierii normale în urma utilizării;

(b) să fie utilizate exclusiv de un resortisant al celeilalte părți sau sub supravegherea sa personală, în exercitarea activității comerciale, a meseriei, a profesiei sau a activității sportive a persoanei respective a celeilalte părți;

(c) să nu fie vândute sau închiriate în timp ce se află pe teritoriul său;

(d) să fie însoțite, dacă partea importatoare solicită acest lucru, de o garanție a cărei valoare să nu depășească taxele datorate în mod normal la intrare sau la importul final și care să poată fi eliberată la exportul mărfurilor;

(e) să poată fi identificate atunci când sunt importate și exportate;

(f) să fie reexportate într-un termen determinat, legat în mod rezonabil de scopul admiterii temporare; și

(g) să nu fie admise într-o cantitate mai mare decât este rezonabil pentru utilizarea prevăzută.

(3) Fiecare parte permite ca mărfurile admise temporar în temeiul prezentului articol să fie reexportate prin orice alt port sau birou vamal decât cel prin care au fost admise.

(4) Fiecare parte prevede că importatorul sau orice altă persoană care răspunde de mărfurile admise în conformitate cu prezentul articol nu răspunde pentru neexportarea mărfurilor respective în termenul stabilit pentru admiterea temporară, inclusiv de orice prelungire legală, dacă partea importatoare prezintă dovezi satisfăcătoare, în conformitate cu legislația sa vamală, care să ateste că mărfurile au fost distruse în totalitate sau pierdute iremediabil.

ARTICOLUL 2.14

Cooperare

(1) Anexa 2-D prevede dispoziții speciale privind cooperarea administrativă între părți în legătură cu tratamentul tarifar preferențial.

(2) Părțile fac anual schimb de statistici în materie de importuri începând de la un an după intrarea în vigoare a prezentului acord, până când Comitetul pentru comerțul cu mărfuri decide altfel. Schimbul de statistici în materie de importuri cuprinde datele referitoare la cel mai recent an disponibil, inclusiv valoarea și volumul, la nivelul liniei tarifare pentru importurile de mărfuri ale celeilalte părți care beneficiază de un tratament tarifar preferențial în temeiul prezentului acord, precum și de mărfuri care nu beneficiază de un tratament preferențial.

ARTICOLUL 2.15

Comitetul pentru comerțul cu mărfuri

Comitetul pentru comerțul cu mărfuri constituit în temeiul alineatului (1) litera (a) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme):

(a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol și a anexelor 2-A–2-G;

(b) promovează comerțul cu mărfuri între părți, inclusiv prin consultări privind îmbunătățirea tratamentului tarifar pentru accesul pe piață în temeiul prezentului acord și alte aspecte, după caz;

(c) asigură un for pentru discutarea și soluționarea oricăror aspecte în legătură cu prezentul capitol;

(d) abordează cu promptitudine barierele din calea comerțului cu mărfuri între părți, în special pe cele referitoare la aplicarea măsurilor netarifare, și, dacă este cazul, prezintă aceste aspecte Comitetului pentru comerț spre a fi examinate;

(e) recomandă Comitetului pentru comerț orice eventuală modificare sau completare a prezentului capitol;

(f) coordonează schimbul de date pentru utilizare preferențială sau orice alt schimb de informații privind comerțul cu mărfuri între părți pe care îl poate decide;

(g) examinează orice modificări viitoare ale Sistemului armonizat pentru a se asigura că obligațiile care revin fiecărei părți în temeiul prezentului acord nu sunt modificate și se consultă în vederea soluționării oricărui conflict în această privință;

(h) îndeplinește orice alte funcții pe care Comitetul pentru comerț i le poate atribui.

SECȚIUNEA B

Comerțul cu produse agricole

ARTICOLUL 2.16

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte referitoare la comerțul cu produse agricole.

ARTICOLUL 2.17

Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

(1) Părțile cooperează în cadrul OMC pentru a promova un sistem comercial multilateral universal, bazat pe norme, deschis, nediscriminatoriu și echitabil, pentru a avansa negocierile din domeniul agriculturii și pentru a promova instituirea oricăror discipline noi care să faciliteze comerțul cu produse agricole.

(2) Părțile recunosc că unele măsuri privind exporturile, cum ar fi interdicțiile de export, restricțiile la export sau taxele la export, pot avea un efect negativ asupra aprovizionării critice cu produse agricole. În acest sens, părțile sprijină instituirea de discipline printr-o participare activă în cadrul forurilor internaționale relevante.

ARTICOLUL 2.18

Concurența la export

(1) În sensul prezentului articol:

(a) „subvenții la export” înseamnă subvenții în sensul articolului 1 litera (e) din Acordul privind agricultura; și

(b) „măsuri cu efect echivalent” înseamnă credite la export, garanții pentru credite la export sau programe de asigurare, precum și alte măsuri care au un efect echivalent unei subvenții la export[10].

(2) Părțile își afirmă angajamentele, prevăzute în Decizia privind concurența la export adoptată la 19 decembrie 2015 de Conferința ministerială a OMC de la Nairobi, de a acționa cu cea mai mare reținere în ceea ce privește recurgerea la toate formele de subvenții la export și la toate măsurile cu efect echivalent privind exporturile, de a spori transparența și de a îmbunătăți monitorizarea în legătură cu toate formele de subvenții la export și cu toate măsurile cu efect echivalent privind exporturile.

(3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține o subvenție la export pentru un produs agricol care este exportat sau încorporat într-un produs care este exportat pe teritoriul celeilalte părți.

(4) Niciuna dintre părți nu menține, nu introduce și nu reintroduce nicio altă măsură cu efect echivalent pentru un produs agricol care este exportat sau încorporat într-un produs care este exportat pe teritoriul celeilalte părți, cu excepția cazului în care respectiva măsură cu efect echivalent respectă clauzele și condițiile stabilite în acordul, decizia sau angajamentul relevant al OMC.

(5) Pentru a spori transparența și a îmbunătăți monitorizarea în legătură cu subvențiile la export și cu alte măsuri cu efect echivalent, orice parte care are îndoieli justificate cu privire la o subvenție la export sau la o altă măsură cu efect echivalent aplicată de cealaltă parte unui produs agricol destinat exportului către prima parte poate solicita informațiile necesare privind măsurile aplicate de cealaltă parte. Informațiile solicitate sunt comunicate fără întârziere.

---

10 Pentru interpretarea termenului „măsuri cu efect echivalent” cu privire la un caz specific, părțile pot căuta orientări în normele relevante ale OMC și în practica membrilor OMC.

ARTICOLUL 2.19

Administrarea contingentelor tarifare

(1) Orice parte care aplică contingente tarifare în conformitate cu anexa 2-A:

(a) administrează contingentele tarifare respective în timp util și în mod transparent, obiectiv și nediscriminatoriu, în conformitate cu legislația sa; și

(b) pune la dispoziția publicului, în timp util și în mod continuu, toate informațiile relevante privind administrarea contingentelor, inclusiv volumul disponibil, ratele de utilizare și criteriile de eligibilitate.

(2) Părțile se consultă cu privire la orice aspect referitor la administrarea contingentelor tarifare. În acest scop, fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea comunicării între părți și notifică celeilalte părți datele sale de contact. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

ARTICOLUL 2.20

Subcomitetul pentru agricultură

(1) Subcomitetul pentru agricultură constituit în temeiul alineatului (1) litera (b) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme):

(a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentei secțiuni și promovează cooperarea în vederea facilitării comerțului cu produse agricole între părți;

(b) asigură un for în care părțile să discute despre evoluțiile programelor lor agricole și ale comerțului cu produse agricole între părți;

(c) abordează barierele, inclusiv barierele netarifare, din calea comerțului cu produse agricole între părți;

(d) evaluează impactul dispozițiilor prezentului capitol asupra sectorului agricol al fiecărei părți, precum și funcționarea instrumentelor prevăzute de prezentul capitol și recomandă Comitetului pentru comerțul cu mărfuri orice acțiune adecvată;

(e) asigură un for pentru consultări cu privire la aspecte referitoare la prezenta secțiune, în coordonare cu alte comitete, grupuri de lucru sau alte organisme specializate relevante, înființate în temeiul prezentului acord;

(f) îndeplinește orice alte funcții pe care Comitetul pentru comerțul cu mărfuri i le poate atribui; și

(g) prezintă Comitetului pentru comerțul cu mărfuri spre examinare un raport privind rezultatele activității sale desfășurate în temeiul prezentului alineat.

(2) Subcomitetul pentru agricultură se reunește cel puțin o dată pe an, cu excepția cazului în care se convine altfel.

(3) Atunci când apar circumstanțe speciale, la solicitarea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru agricultură se reunește, cu acordul părților, în termen de cel mult 30 de zile de la data solicitării.

SECȚIUNEA C

Comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase

ARTICOLUL 2.21

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică produselor vitivinicole[11] și băuturilor spirtoase încadrate la pozițiile 2204, 2205 și 2208 din Sistemul armonizat.

[11] Pentru mai multă certitudine, „produse vitivinicole” înseamnă vinuri și alte produse vitivinicole încadrate la pozițiile 2204 și 2205 din Sistemul armonizat.

ARTICOLUL 2.22

Practici oenologice

(1) Uniunea Europeană autorizează importul și comercializarea pentru consum uman, pe teritoriul său, a vinului originar din Mexic și produs în conformitate cu:

(a) definițiile produselor autorizate în Mexic prin actele cu putere de lege și normele administrative menționate în partea A din anexa 2-E; și

(b) practicile oenologice autorizate și restricțiile aplicate în Mexic în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative menționate în partea A din anexa 2-E sau aprobate în alt mod pentru a fi utilizate în cazul vinurilor destinate exportului de către autoritatea competentă din Mexic, în măsura în care acestea sunt recomandate și publicate de Organizația Internațională a Viei și Vinului (OIV).

Autorizația menționată la prezentul alineat este condiționată de cerința de a nu se adăuga alcool sau distilate în vinuri, cu excepția vinurilor licoroase, în care se poate adăuga alcool de origine viticolă sau distilat de struguri. Prezentul paragraf nu aduce atingere posibilității de a adăuga alt tip de alcool decât alcoolul de origine viticolă în producția de „vino generoso”, cu condiția ca un astfel de adaos să fie afișat în mod clar pe etichetă.

(2) Mexicul autorizează importul și comercializarea pentru consum uman, pe teritoriul său, a vinului originar din Uniunea Europeană și produs în conformitate cu:

(a) definițiile produselor autorizate în Uniunea Europeană prin actele cu putere de lege și normele administrative menționate în partea B din anexa 2-E;

(b) practicile oenologice autorizate și restricțiile aplicate în Uniunea Europeană în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative menționate în partea B din anexa 2-E și

(c) faptul că adaosul de alcool sau de distilate este exclus pentru toate vinurile, cu excepția vinurilor licoroase, la care se poate adăuga numai alcool de origine viticolă sau distilat de struguri.

(3) Soiurile de viță-de-vie care pot fi utilizate pentru vinurile importate din una dintre părți și comercializate pe teritoriul celeilalte părți sunt soiurile de plante de *Vitis vinifera* și hibrizi ai acestora, fără a se aduce atingere actelor cu putere de lege sau normelor administrative mai restrictive pe care o parte le-ar putea avea referitoare la vinul produs pe teritoriul său.

(4) Consiliul pentru comerț poate modifica părțile A și B din anexa 2-E pentru a adăuga, a elimina sau a actualiza trimiterile la definițiile produselor, la practicile oenologice și la restricții.

ARTICOLUL 2.23

Etichetarea produselor vitivinicole și a băuturilor spirtoase

(1) Părțile nu impun ca pe recipientele, etichetele sau ambalajele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să fie afișate datele următoare sau date echivalente:

(a) data ambalării;

(b) data îmbutelierii;

(c) data producției sau a fabricației;

(d) data expirării, data-limită de consum, data-limită de utilizare sau de consum, data de perimare;

(e) data durabilității minimale, data de valabilitate minimă, data-limită de utilizare optimă; sau

(f) data-limită de vânzare.

Orice parte poate impune obligația afișării unei date a durabilității minimale în cazul adăugării unor ingrediente perisabile sau în cazul în care perioada de durabilitate luată în considerare de producător este mai mică sau egală cu 12 luni.

(2) Nicio parte nu impune obligația ca pe recipientele, etichetele sau ambalajele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să fie afișate traducerile mărcilor comerciale, ale denumirilor comerciale sau ale indicațiilor geografice.

(3) Orice parte permite afișarea informațiilor obligatorii, inclusiv a traducerilor, pe o etichetă suplimentară aplicată pe recipientul pentru produse vitivinicole sau băuturi spirtoase. Etichetele suplimentare pot fi aplicate pe recipiente pentru vin sau băuturi spirtoase după import, dar înainte de oferirea produsului spre vânzare pe teritoriul părții respective, cu condiția ca informațiile obligatorii de pe eticheta inițială să fie afișate complet și cu acuratețe.

(4) Orice parte permite utilizarea codurilor de identificare a loturilor, cu condiția ca respectivele coduri să nu poată fi șterse.

(5) Niciuna dintre părți nu aplică o măsură de etichetare produselor vitivinicole și băuturilor spirtoase care au fost comercializate pe teritoriul părții respective înainte de data la care măsura a intrat în vigoare, cu excepția unor circumstanțe excepționale.

(6) Orice parte permite utilizarea de desene, figuri, ilustrații și mențiuni sau legende pe sticle, cu condiția ca acestea să nu înlocuiască informațiile obligatorii pentru etichetare și să nu inducă în eroare consumatorul cu privire la compoziția și caracteristicile reale ale produselor vitivinicole și ale băuturilor spirtoase.

(7) Niciuna dintre părți nu impune obligația ca pe etichetele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să fie afișați alergenii care au fost utilizați la producerea și prepararea produselor vitivinicole sau a distilatului și care nu sunt prezenți în produsul final.

(8) Pentru comerțul cu vin între părți, vinul originar din Uniunea Europeană poate fi etichetat în Mexic cu indicarea tipului de produs, astfel cum se specifică în partea C din anexa 2-E.

(9) Fiecare parte protejează următoarele denumiri în ceea ce privește produsele vitivinicole și băuturile spirtoase, în conformitate cu Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, încheiată la Paris la 20 martie 1883 (denumită în continuare „Convenția de la Paris”):

(a) denumirea unui stat membru al Uniunii Europene; și

(b) denumirea Statelor Unite Mexicane sau a Mexicului și a statelor sale.

(10) Orice parte permite ca etichetele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să exprime concentrația alcoolică în volume prin următoarele abrevieri:

(a) „% Alc. Vol.”;

(b) „% Alc Vol.”;

(c) „% alc. vol.”;

(d) „% alc vol.”;

(e) „% Alc.”;

(f) „% Alc./Vol.”;

(g) „Alc( )%vol.”;

(h) „% alc/vol”;

(i) „alc( )%vol”.

ARTICOLUL 2.24

Certificarea produselor vitivinicole și a băuturilor spirtoase

(1) Orice parte poate solicita, pentru produsele vitivinicole importate din cealaltă parte și introduse pe piața sa, numai documentația și certificarea prevăzute în partea D din anexa 2-E.

(2) Nicio parte nu impune, pentru importul de produse vitivinicole fabricate pe teritoriul celeilalte părți, cerințe de certificare a importurilor mai restrictive decât cele prevăzute în prezentul acord.

(3) Fiecare parte poate aplica propriile acte cu putere de lege și norme administrative pentru a identifica produsele contrafăcute sau contaminate după importul lor final.

(4) În cazul unui litigiu, fiecare parte recunoaște ca metode de referință metodele de analiză conforme cu standardele recomandate de organizații internaționale precum Organizația Internațională de Standardizare (ISO) sau, în cazul în care aceste metode nu există, metodele OIV.

(5) Fiecare parte autorizează importul de băuturi spirtoase pe teritoriul său în conformitate cu normele care reglementează documentele de import sau rapoartele de certificare și de analiză, astfel cum se prevede în propriile sale acte cu putere de lege și normeadministrative.

(6) Uniunea Europeană solicită, pentru importul de Tequila și Mezcal în Uniunea Europeană, prezentarea către autoritățile sale vamale a unui certificat de autenticitate la export pentru aceste produse, eliberat de organismele de evaluare a conformității acreditate și aprobate de autoritățile mexicane[12]. Mexicul pune la dispoziție modele de certificat de autenticitate la export pentru Tequila și Mezcal și notifică orice modificare legată de certificatele respective Subcomitetului pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase.

[12] Pentru mai multă certitudine, acest lucru nu aduce atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative ale fiecărei părți în ceea ce privește marketingul și comercializarea produselor respective.

(7) Orice parte poate introduce cerințe suplimentare temporare de certificare de import pentru produsele vitivinicole și băuturile spirtoase importate din cealaltă parte, ca răspuns la preocupări legitime de politică publică, precum sănătatea sau protecția consumatorilor, sau ca măsuri de combatere a fraudei. În acest caz, partea respectivă comunică celeilalte părți informații adecvate și timp suficient pentru a permite îndeplinirea cerințelor suplimentare.

Aplicarea unor astfel de cerințe nu trebuie să se prelungească dincolo de perioada necesară pentru a răspunde preocupării de politică publică sau riscului de fraudă care a determinat introducerea lor.

(8) Consiliul pentru comerț poate modifica partea D din anexa 2-E în ceea ce privește documentația și certificarea menționate la alineatul (1).

ARTICOLUL 2.25

Norme aplicabile

În absența unei dispoziții contrare în prezentul acord, importul și comercializarea produselor vizate de prezenta secțiune, care fac obiectul schimburilor comerciale între părți, se desfășoară în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul părții importatoare.

ARTICOLUL 2.26

Măsuri tranzitorii

Produsele care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, au fost fabricate și etichetate în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți și cu acordurile existente între părți, dar care nu respectă cerințele din prezenta secțiune pot fi comercializate pe teritoriul părții importatoare în următoarele condiții:

(a) de către angrosiști sau producători, pe o perioadă de doi ani; sau

(b) de către comercianții cu amănuntul, până la epuizarea stocurilor.

ARTICOLUL 2.27

Notificări

Fiecare parte asigură notificarea celeilalte părți, în timp util, cu privire la orice modificări aduse actelor cu putere de lege și normelor administrative care reglementează aspectele vizate de prezenta secțiune care au un impact asupra produselor ce fac obiectul schimburilor comerciale între cele două părți.

ARTICOLUL 2.28

Cooperarea privind comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase

(1) Părțile cooperează cu privire la aspectele privind comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase și abordează aceste aspecte, în special în ceea ce privește:

(a) definițiile produselor, certificarea și etichetarea; și

(b) utilizarea soiurilor de struguri în vinificație și etichetarea acestora.

(2) Pentru a facilita asistența reciprocă între autoritățile părților care sunt responsabile cu asigurarea respectării legii, fiecare parte desemnează autoritățile și organismele competente responsabile cu punerea în practică și aplicarea aspectelor vizate de prezenta secțiune. În cazul în care una dintre părți desemnează mai multe autorități sau organisme competente, aceasta asigură coordonarea între respectivele autorități și organisme. În acest caz, partea desemnează, de asemenea, o autoritate unică de legătură care să servească drept punct unic de contact pentru autoritatea sau organismul celeilalte părți.

(3) Părțile își comunică reciproc denumirile și adresele autorităților și organismelor competente menționate la alineatul (2), precum și orice modificări ale acestora, în termen de cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(4) Autoritățile și organismele menționate la prezentul articol cooperează îndeaproape și caută modalități de îmbunătățire în continuare a asistenței reciproce în aplicarea prezentei secțiuni, în special în vederea combaterii practicilor frauduloase.

ARTICOLUL 2.29

Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase

(1) Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase constituit în temeiul alineatului (1) litera (c) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme):

(a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentei secțiuni;

(b) asigură un for pentru cooperarea cu privire la aspectele în legătură cu prezenta secțiune și pentru schimbul de informații; și

(c) asigură funcționarea corespunzătoare a prezentei secțiuni.

(2) Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase poate formula recomandări și poate pregăti decizii pentru Consiliul pentru comerț, care pot fi adoptate în conformitate cu dispozițiile prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA D

Angajamente netarifare privind accesul pe piață pentru alte sectoare

ARTICOLUL 2.30

Produse farmaceutice

Angajamentele netarifare specifice ale fiecărei părți privind accesul pe piață pentru produsele farmaceutice și dispozitivele medicale sunt stabilite în anexa 2-F.

ARTICOLUL 2.31

Autovehicule

Angajamentele netarifare privind accesul pe piață specifice ale fiecărei părți pentru autovehicule și echipamente, precum și părți ale acestora sunt stabilite în anexa 2-G.

CAPITOLUL 3

REGULI DE ORIGINE ȘI PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

SECȚIUNEA A

Reguli de origine

ARTICOLUL 3.1

Definiții

(1) În sensul prezentului capitol:

(a) „capitole”, „poziții” și „subpoziții” înseamnă capitolele (coduri de două cifre), pozițiile (coduri de patru cifre) și subpozițiile (coduri de șase cifre) utilizate în nomenclatura Sistemului armonizat;

(b) „autoritate guvernamentală competentă” înseamnă, în cazul Mexicului, autoritatea desemnată din cadrul Ministerului Economiei (*Secretaría de Economía*) sau succesoarea acesteia;

(c) „transport” înseamnă mărfurile care fie sunt expediate simultan de la un exportator la un destinatar, fie sunt însoțite de un document de transport unic care acoperă transportul lor de la exportator la destinatar sau, în absența unui astfel de document, de o factură unică;

(d) „autorități vamale” înseamnă autoritatea guvernamentală care este responsabilă, în temeiul legislației unei părți, cu administrarea, aplicarea și asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor administrative în domeniul vamal;

(e) „exportator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care exportă de pe teritoriul părții respective și întocmește un atestat de origine;

(f) „importator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care importă o marfă și solicită un tratament tarifar preferențial;

(g) „material” înseamnă orice ingredient, materie primă, componentă, parte sau alte produse similare utilizate la fabricarea produsului;

(h) „materiale neoriginare” înseamnă materiale care nu se califică drept originare în temeiul prezentului capitol;

(i) „materiale originare” sau „produse originare” înseamnă materiale sau, respectiv, produse care se califică drept originare în temeiul prezentului capitol;

(j) „produs” înseamnă produsul fabricat, chiar dacă este destinat utilizării ulterioare ca material la fabricarea unui alt produs; și

(k) „fabricare” înseamnă orice fel de prelucrare, transformare sau operațiuni specifice, inclusiv asamblarea.

ARTICOLUL 3.2

Cerințe generale

(1) În scopul aplicării de către una dintre părți a tratamentului tarifar preferențial pentru mărfurile originare ale celeilalte părți în conformitate cu prezentul acord, următoarele produse se consideră ca fiind originare din partea în care a avut loc ultima fabricare:

(a) produsele obținute în întregime în partea respectivă, în sensul articolului 3.4;

(b) produsele fabricate în partea respectivă exclusiv din materiale originare; sau

(c) produsele fabricate în partea respectivă prin încorporarea de materiale neoriginare, cu condiția ca acestea să îndeplinească cerințele prevăzute în anexa 3-A.

(2) Un produs considerat a fi originar dintr-o parte, în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol, trebuie să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile din prezentul capitol pentru acordarea unui tratament tarifar preferențial pe baza unei cereri formulate în temeiul articolului 3.16.

(3) Dacă un produs a dobândit caracterul originar, materialele neoriginare utilizate la fabricarea produsului respectiv nu sunt considerate neoriginare atunci când produsul este încorporat ca material într-un alt produs.

(4) Pentru a dobândi caracterul originar, produsul trebuie să fie fabricat astfel cum se menționează la alineatul (1) literele (a)-(c) fără întrerupere pe teritoriul uneia dintre părți.

ARTICOLUL 3.3

Cumul de origine

(1) Un produs care este originar din una dintre părți este considerat originar din cealaltă parte dacă este utilizat ca material în fabricarea unui alt produs în această cealaltă parte[13].

(2) Alineatul (1) nu se aplică dacă:

(a) fabricarea unui produs se limitează la operațiunile menționate la articolul 3.6; și

(b) scopul acestei fabricări, astfel cum s-a demonstrat pe baza preponderenței probelor, este de a eluda legislația financiară sau fiscală a oricăreia dintre părți.

[13] În cazul în care regulile de origine pentru un material diferă de la o parte la alta, originea materialului respectiv se determină în conformitate cu regulile de origine aplicabile părții exportatoare.

ARTICOLUL 3.4

Produse obținute în întregime

(1) Se consideră ca fiind obținute în întregime pe teritoriul uneia dintre părți următoarele produse:

(a) produsele minerale extrase din solul părții sau de pe fundul mărilor sau oceanelor acesteia;

(b) plantele și produsele vegetale cultivate sau recoltate pe teritoriul părții respective;

(c) animalele vii, născute și crescute pe teritoriul părții respective;

(d) produsele provenite de la animalele vii care sunt crescute pe teritoriul părții respective;

(e) produsele obținute de la animale sacrificate născute și crescute pe teritoriul părții respective;

(f) produsele obținute prin activități de vânătoare sau de pescuit efectuate pe teritoriul părții respective;

(g) produsele obținute din acvacultură pe teritoriul părții respective, în cazul în care organismele acvatice, inclusiv peștii, moluștele, crustaceele, alte nevertebrate acvatice și plantele acvatice, sunt născute sau crescute din stocuri de reproducere, cum ar fi ouă, icre, pești mici, puiet sau larve, prin intervenție în procesul de creștere sau de dezvoltare în scopul îmbunătățirii producției, precum popularea periodică, hrănirea sau protejarea împotriva prădătorilor;

(h) produsele de pescuit maritim și alte produse obținute de o navă a uneia dintre părți dincolo de limitele exterioare ale oricăror ape teritoriale;

(i) produsele fabricate la bordul unui vas-fabrică al uneia dintre părți exclusiv din produsele menționate la litera (h);

(j) articolele uzate colectate pe teritoriul părții care sunt potrivite numai pentru recuperarea materiilor prime, inclusiv materiile prime respective;

(k) deșeurile și resturile provenite din operațiunile de fabricare efectuate pe teritoriul părții respective;

(l) produsele extrase de pe fundul mării sau din subsolul marin dincolo de limitele apelor teritoriale ale unei părți, cu condiția ca partea respectivă să aibă drepturi de exploatare sau de prelucrare a fundului mării sau a subsolului marin în cauză; sau

(m) mărfurile care sunt fabricate pe teritoriul părții respective exclusiv din produsele prevăzute la literele (a)-(l).

(2) Termenii „navă a uneia dintre părți” și „vas-fabrică al uneia dintre părți” utilizați la alineatul (1) literele (h) și (i) înseamnă o navă sau un vas-fabrică:

(a) înregistrat(ă) într-un stat membru al Uniunii Europene sau în Mexic;

(b) care arborează pavilionul unui stat membru al Uniunii Europene sau al Mexicului; și

(c) îndeplinește una dintre următoarele condiții:

(i) este deținut(ă) în proporție de cel puțin 50 % de resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene sau ai Mexicului; sau

(ii) este deținut(ă) de întreprinderi care:

(A) își au sediul social și locul principal de desfășurare a activității în Uniunea Europeană sau în Mexic; și

(B) sunt deținute în proporție de cel puțin 50 % de entități publice, resortisanți sau întreprinderi dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau din Mexic.

ARTICOLUL 3.5

Toleranțe

(1) Dacă un produs nu îndeplinește cerințele prevăzute în anexa 3-A ca urmare a utilizării unui material neoriginar în procesul de fabricare, se consideră totuși că produsul respectiv este originar din una dintre părți, cu condiția ca:

(a) valoarea totală a materialului neoriginar să nu depășească 10 % din prețul franco fabrică al produsului; și

(b) aplicarea prezentului alineat să nu ducă la depășirea niciunuia dintre procentele prevăzute în anexa 3-A privind valoarea maximă sau greutatea maximă a materialelor neoriginare.

(2) Alineatul (1) nu se aplică produselor încadrate la capitolele 50-63, pentru care se aplică toleranțele prevăzute în notele 5 și 6 din secțiunea A din anexa 3-A.

(3) Alineatul (1) de la prezentul articol nu se aplică produselor obținute în întregime pe teritoriul unei părți, în sensul articolului 3.4. Dacă anexa 3-A impune ca materialele utilizate la fabricarea unui produs să fie obținute în întregime, toleranța prevăzută la alineatul (1) de la prezentul articol se aplică sumei materialelor respective.

ARTICOLUL 3.6

Operațiuni de prelucrare sau transformare insuficiente

(1) În pofida articolului 3.2 alineatul (1) litera (c), nu se consideră că un produs este originar din una dintre părți dacă fabricarea acelui produs pe teritoriul părții respective constă exclusiv în următoarele operațiuni efectuate asupra materialelor neoriginare:

(a) operațiuni menite să asigure conservarea în stare bună a produselor în timpul transportului și al stocării acestora, cum ar fi aerisirea, întinderea, uscarea, congelarea, refrigerarea, introducerea în saramură, apă sulfuroasă sau alte soluții apoase, extragerea părților deteriorate și operațiuni similare;

(b) simpla adăugare de apă sau diluarea care nu modifică în mod semnificativ caracteristicile produsului sau deshidratarea ori denaturarea[14] produselor;

(c) cernerea, trierea, sortarea, clasificarea, aranjarea pe clase sau potrivirea (inclusiv alcătuirea de seturi de articole);

(d) ascuțirea, operațiuni simple de măcinare sau de tăiere;

(e) înlăturarea pieliței, scoaterea sâmburilor sau decorticarea fructelor, nucilor și fructelor cu coajă lemnoasă sau a legumelor;

(f) decorticarea;

(g) îndepărtarea boabelor;

(h) netezirea sau glazurarea cerealelor și a orezului, măcinarea parțială sau totală a orezului;

(i) operațiuni de colorare sau de aromatizare a zahărului sau de formare a bucăților de zahăr; măcinarea totală sau parțială a zahărului cristalizat;

(j) schimbări ale ambalajului, segmentarea și asamblarea coletelor;

(k) operațiuni simple de ambalare;

[14] Denaturarea acoperă adăugarea de substanțe toxice sau infecte care fac ca alcoolul să devină impropriu pentru consumul uman.

(l) aplicarea sau imprimarea direct pe produse sau pe ambalajele lor a mărcilor, a etichetelor, a logourilor sau a altor semne distinctive similare;

(m) spălarea, curățarea, îndepărtarea prafului, a oxidului, a uleiului, a vopselei sau a altor straturi acoperitoare;

(n) operațiuni simple de vopsire și lustruire;

(o) simpla amestecare a produselor[15], din aceeași categorie sau categorii diferite[16];

(p) asamblarea părților încadrate ca articol complet sau finit în conformitate cu regula generală de interpretare 2 litera (a) din Regulile generale pentru interpretarea Sistemului armonizat sau alte asamblări simple de părți;

(q) demontarea unui produs în părți sau componente;

(r) călcarea sau presarea textilelor și a articolelor textile;

(s) sacrificarea animalelor; sau

(t) o combinație de două sau mai multe operațiuni prevăzute la literele (a)-(s).

---

15 Simpla amestecare a produselor include amestecarea zahărului.

16 Aceste operațiuni nu se aplică pentru amestecare și combinare astfel cum se menționează la capitolele 27-30, la capitolele 32-35 și la capitolul 38.

(2) În sensul alineatului (1), operațiunile sunt considerate simple dacă pentru realizarea lor nu sunt necesare nici competențe speciale, nici mașini, aparate sau instrumente special produse sau instalate pentru operațiunile respective, iar operațiunile care rezultă din aceste competențe, mașini, aparate sau instrumente nu conferă caracterul sau proprietățile esențiale ale produsului.

ARTICOLUL 3.7

Unitatea de luat în considerare

(1) În sensul prezentului capitol, unitatea de luat în considerare este produsul specific considerat ca unitate de bază pentru încadrarea produsului conform Sistemului armonizat.

(2) În cazul unui produs alcătuit dintr-un grup sau un ansamblu de articole, care este încadrat în conformitate cu Sistemul armonizat la o singură poziție, întregul constituie unitatea de luat în considerare.

(3) În cazul unui transport care constă într-un număr de produse identice încadrate la aceeași poziție, fiecare produs trebuie luat în considerare în mod individual atunci când se aplică prezentul capitol.

ARTICOLUL 3.8

Separarea contabilă

(1) Dacă pentru fabricarea unui produs se utilizează materiale fungibile originare și neoriginare, gestionarea materialelor se poate face utilizând o metodă de separare contabilă, fără ca materialele să fie păstrate în stocuri separate.

(2) Dacă produsele fungibile originare și neoriginare încadrate la capitolele 10, 15, 27, 28 și 29, la pozițiile 32.01-32.07 sau la pozițiile 39.01-39.14 sunt combinate fizic sau amestecate în stocuri pe teritoriul uneia dintre părți înainte de a fi exportate către cealaltă parte, gestionarea acestor produse se poate realiza utilizând o metodă de separare contabilă, fără ca produsele respective să fie păstrate în stocuri separate.

(3) În sensul alineatelor (1) și (2), materialele fungibile sau produsele fungibile sunt materiale sau produse care sunt de aceeași natură și calitate comercială, cu aceleași caracteristici tehnice și fizice, și care nu pot fi deosebite unul de celălalt, în cazul materialelor, după ce sunt încorporate în produsul finit.

(4) Metoda separării contabile utilizată pentru gestionarea stocurilor se aplică în baza unui sistem de gestionare a stocurilor care este în conformitate cu principiile contabile general acceptate pe teritoriul părții.

(5) Sistemul de gestionare a stocurilor trebuie să garanteze în orice moment că numărul produselor obținute care ar putea fi considerate produse originare pe teritoriul uneia dintre părți nu depășește numărul care ar fi fost obținut prin utilizarea unei metode de separare fizică a stocurilor.

(6) Orice producător care utilizează un sistem de gestionare a stocurilor trebuie să țină evidențe ale funcționării sistemului care sunt necesare pentru ca autoritățile vamale ale părții în cauză să verifice respectarea dispozițiilor prezentului capitol.

(7) Oricare dintre părți poate impune ca utilizarea separării contabile în temeiul prezentului articol să facă obiectul unei autorizări prealabile de către autoritățile sale vamale.

(8) Autoritățile vamale ale unei părți pot condiționa acordarea autorizării menționate la alineatul (7) de îndeplinirea oricăror condiții pe care le consideră adecvate și pot retrage autorizația în cazul în care producătorul o utilizează în mod necorespunzător sau nu îndeplinește oricare dintre celelalte condiții prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 3.9

Accesorii, piese de schimb și unelte

(1) Accesoriile, piesele de schimb și uneltele care se livrează împreună cu un echipament, o mașină, un aparat sau un vehicul și care fac parte din echipamentul normal și sunt incluse în prețul acestuia sau care nu sunt facturate separat se consideră ca făcând parte din echipamentul, mașina, aparatul sau vehiculul în cauză.

(2) Accesoriile, piesele de schimb și uneltele menționate la alineatul (1) nu sunt luate în considerare la determinarea originii unui produs decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare, dacă se aplică produsului o valoare maximă a materialelor neoriginare stabilită în anexa 3-A.

ARTICOLUL 3.10

Seturi

Seturile, astfel cum sunt definite în regula generală 3 pentru interpretarea Sistemului armonizat, sunt considerate originare din una dintre părți dacă toate componentele lor sunt mărfuri originare. În cazul în care un set este alcătuit din mărfuri originare și neoriginare, setul, în ansamblul său, este considerat originar din una dintre părți, cu condiția ca valoarea mărfurilor neoriginare să nu depășească 15 % din prețul franco fabrică al setului.

ARTICOLUL 3.11

Elemente neutre

Pentru a se determina dacă un produs este originar din una dintre părți, nu este necesar să se determine originea următoarelor elemente care ar putea fi utilizate la fabricarea sa:

(a) combustibili, energie, catalizatori și solvenți;

(b) echipamente, dispozitive și furnituri utilizate pentru testarea sau inspecția produsului;

(c) mănuși, ochelari, încălțăminte, îmbrăcăminte, echipament de protecție și furnituri;

(d) mașini, unelte, matrițe și tipare;

(e) instalații, echipamente, piese de schimb și materiale folosite la întreținerea echipamentelor și a clădirilor;

(f) lubrifianți, grăsimi, materiale pentru amestecuri și alte materiale utilizate în fabricare sau pentru funcționarea echipamentelor și a clădirilor; și

(g) alte materiale care nu sunt încorporate și nici nu sunt destinate a fi încorporate în alcătuirea finală a produsului.

ARTICOLUL 3.12

Ambalaje, materiale de ambalare și recipiente

(1) Materialele de ambalare și recipientele în care este ambalat produsul în vederea vânzării cu amănuntul, dacă sunt încadrate împreună cu produsul în temeiul regulii generale 5 pentru interpretarea Sistemului armonizat, nu se iau în considerare la determinarea originii produsului decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare, dacă se aplică produsului o valoare maximă a materialelor neoriginare în conformitate cu anexa 3-A.

(2) Ambalajele și recipientele în care este ambalat un produs în vederea transportului nu se iau în considerare la determinarea originii produsului respectiv.

ARTICOLUL 3.13

Mărfuri returnate

Dacă mărfurile originare din una dintre părți și exportate din partea respectivă într-o țară terță sunt returnate, se consideră că ele sunt neoriginare, cu excepția cazului în care se poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale că mărfurile returnate:

(a) sunt aceleași mărfuri cu cele care au fost exportate; și

(b) nu au făcut obiectul niciunei operațiuni în afara celor necesare pentru păstrarea lor în stare bună în perioada în care s-au aflat pe teritoriul țării terțe sau pe durata exportului.

ARTICOLUL 3.14

Nemodificare

(1) Mărfurile declarate pentru import în una dintre părți trebuie să fie aceleași cu cele exportate din cealaltă parte din care se consideră că sunt originare. Mărfurile respective trebuie să nu fi fost modificate, transformate în vreun fel sau supuse altor operațiuni în afara celor necesare păstrării lor în stare bună sau în afara celor de adăugare sau aplicare de marcaje, etichete, sigilii sau orice alte semne distinctive pentru a asigura respectarea cerințelor interne specifice ale părții importatoare, înainte de a fi declarate pentru import.

(2) Depozitarea mărfurilor sau a transporturilor poate avea loc într-o țară terță cu condiția ca acestea să rămână sub supraveghere vamală în țara terță respectivă.

(3) Fără a se aduce atingere dispozițiilor secțiunii B, este permisă divizarea transporturilor într-o țară terță, dacă divizarea este efectuată de către exportator sau sub răspunderea acestuia și cu condiția ca mărfurile să rămână sub supraveghere vamală în țara terță respectivă.

(4) Se consideră că alineatele (1)-(3) sunt respectate, cu excepția cazurilor în care autoritățile vamale au motive să creadă contrariul. Într-un astfel de caz, importatorul, în conformitate cu dispozițiile legislației fiecărei părți, face dovada conformității prin mijloace adecvate, inclusiv prin documente de transport contractuale precum conosamentele, dovezi faptice sau concrete bazate pe marcarea, numerotarea coletelor sau orice alt element de probă referitor la mărfurile în sine.

ARTICOLUL 3.15

Expoziții

(1) Produsele originare trimise pentru a fi expuse într-o țară terță și vândute după expoziție pentru a fi importate pe teritoriul unei părți beneficiază la import de dispozițiile prezentului acord, cu condiția să se demonstreze, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale:

(a) că un exportator a expediat produsele de pe teritoriul unei părți în țara terță în care a avut loc expoziția și că le-a expus acolo;

(b) că produsele au fost vândute sau cedate în alt mod de exportatorul respectiv unei persoane din una dintre părți;

(c) că produsele au fost expediate, în timpul desfășurării expoziției sau imediat după aceea, în același stat în care au fost trimise pentru expoziție; și

(d) că, din momentul în care au fost expediate pentru a fi expuse, produsele nu au fost utilizate în alte scopuri decât prezentarea la expoziția respectivă.

(2) Trebuie să se întocmească un atestat de origine în conformitate cu dispozițiile secțiunii B, care se prezintă în condiții normale autorităților vamale din partea importatoare. Atestatul trebuie să indice denumirea și adresa expoziției.

(3) Alineatul (1) se aplică tuturor expozițiilor, târgurilor sau altor manifestări publice similare care au caracter comercial, industrial, agricol sau meșteșugăresc, în afara celor organizate în interes privat în magazine sau sedii comerciale, care au ca obiect vânzarea produselor respective și pe parcursul cărora produsele rămân sub control vamal.

(4) Autoritățile vamale ale părții importatoare pot solicita dovezi care să ateste că produsele au rămas sub control vamal în țara terță în care a avut loc expoziția, precum și documente justificative suplimentare privind condițiile în care au fost expuse.

SECȚIUNEA B

Proceduri de determinare a originii

ARTICOLUL 3.16

Cererea de tratament tarifar preferențial și atestatul de origine

(1) La import, partea importatoare acordă un tratament tarifar preferențial unui produs originar din cealaltă parte, în înțelesul articolului 3.2, pe baza unei cereri de tratament tarifar preferențial prezentate de importator, cu condiția ca toate celelalte cerințe aplicabile din prezentul capitol să fie îndeplinite.

(2) Cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine eliberat în conformitate cu articolul 3.18, pus la dispoziție de exportator pe o factură sau pe orice alt document comercial.

(3) Cererea de tratament tarifar preferențial și atestatul de origine menționate la alineatul (2) se includ în declarația vamală de import, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare.

(4) Importatorul care prezintă o cerere pe baza unui atestat de origine prevăzut la alineatul (2) rămâne în posesia atestatului și, atunci când i se solicită, pune la dispoziția autorității vamale a părții importatoare o copie a acestuia.

(5) Alineatele (2), (3) și (4) de la prezentul articol nu se aplică în cazurile specificate la articolul 3.23.

ARTICOLUL 3.17

Cereri de tratament tarifar preferențial după import

(1) Fiecare parte prevede că un importator poate solicita un tratament tarifar preferențial după import și poate obține rambursarea oricăror taxe plătite în plus pentru marfa importată dacă importatorul nu a prezentat o cerere de tratament tarifar preferențial în momentul importului și dacă marfa în cauză s-ar fi calificat, la momentul importului, pentru o astfel de cerere ca fiind originară în conformitate cu articolul 3.2.

(2) Importatorul prezintă o cerere de tratament tarifar preferențial în termen de cel mult un an de la data importului. Ca o condiție pentru acordarea tratamentului tarifar preferențial în temeiul alineatului (1), o parte poate solicita importatorului:

(a) să pună la dispoziție o copie a atestatului de origine pentru marfa în cauză;

(b) să prezinte toate celelalte documente necesare pentru importul mărfii; și

(c) să declare că marfa era originară la momentul importului.

ARTICOLUL 3.18

Condiții pentru întocmirea unui atestat de origine

(1) Atestatul de origine menționat la articolul 3.16 alineatul (2) poate fi întocmit de un exportator înregistrat:

(a) în Mexic, ca exportator autorizat de autoritatea guvernamentală competentă, sub rezerva oricăror condiții considerate adecvate, pentru verificarea caracterului originar al mărfurilor și a îndeplinirii celorlalte cerințe din prezentul capitol; și

(b) în Uniunea Europeană, ca exportator în conformitate cu legislația relevantă a Uniunii Europene (sistemul exportatorilor înregistrați).

(2) Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă acordă exportatorului înregistrat un număr care figurează pe atestatul de origine. Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă gestionează procesul de înregistrare și pot retrage înregistrarea în cazul utilizării necorespunzătoare de către exportator.

(3) Atestatul de origine menționat la articolul 3.16 alineatul (2) poate fi întocmit de către orice exportator pentru orice transport constând în unul sau mai multe colete care conțin produse originare a căror valoare totală nu depășește 6 000 EUR.

(4) Exportatorul întocmește un atestat de origine utilizând una dintre versiunile lingvistice incluse în anexa 3-B pe o factură sau pe orice alt document comercial care descrie marfa originară suficient de detaliat pentru a permite identificarea acesteia.

(5) Atestatele de origine poartă semnătura olografă originală a exportatorului. Un exportator înregistrat în conformitate cu alineatul (1) nu este obligat să semneze astfel de atestate, cu condiția ca exportatorul să accepte întreaga responsabilitate față de autoritățile vamale sau față de autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare pentru orice atestat de origine care identifică exportatorul ca și când atestatul de origine ar fi semnat olograf de exportatorul respectiv.

(6) Exportatorul care întocmește un atestat de origine trebuie să fie în măsură să prezinte, în orice moment, la cererea autorităților vamale sau a autorității guvernamentale competente a părții exportatoare, toate documentele adecvate care dovedesc caracterul originar al produselor în cauză, precum și îndeplinirea celorlalte cerințe din prezentul capitol.

(7) Exportatorul poate întocmi un atestat de origine atunci când mărfurile la care se referă sunt exportate sau după export.

ARTICOLUL 3.19

Valabilitatea atestatului de origine

(1) Un atestat de origine este valabil timp de un an de la data întocmirii sale.

(2) Un atestat de origine se poate aplica în cazul:

(a) unui transport unic al unui produs; sau

(b) mai multor transporturi de produse identice în cursul unei perioade specificate în atestatul de origine care nu depășește 12 luni.

ARTICOLUL 3.20

Importul eșalonat

În cazul în care, la cererea unui importator și în conformitate cu condițiile stabilite de către autoritățile vamale ale părții importatoare, produsele demontate sau nemontate în sensul regulii generale 2 litera (a) pentru interpretarea Sistemului armonizat, care se încadrează la secțiunile XV-XXI din Sistemul armonizat, sunt importate eșalonat, pentru mărfurile respective se prezintă un singur atestat de origine, conform cerințelor autorităților vamale, în momentul importului primei tranșe.

ARTICOLUL 3.21

Neconcordanțe minore și erori minore

(1) Neconcordanțele minore dintre atestatul de origine și documentele prezentate biroului vamal în vederea îndeplinirii formalităților de import pentru mărfurile respective nu determină, din acest motiv, nulitatea atestatului de origine, dacă se stabilește în mod corespunzător că acest document corespunde produselor în cauză.

(2) Autoritățile vamale ale părții importatoare nu resping o cerere de tratament tarifar preferențial din cauza unor erori minore din atestatul de origine, cum ar fi erorile de dactilografiere.

ARTICOLUL 3.22

Cerințe privind păstrarea evidențelor

(1) Un importator care solicită tratament tarifar preferențial pentru o marfă importată pe teritoriul uneia dintre părți trebuie să dețină și să păstreze atestatul de origine întocmit de exportator timp de trei ani de la data importului produsului sau pentru o perioadă mai lungă astfel cum se specifică de către partea importatoare.

(2) Un exportator care a întocmit un atestat de origine deține și păstrează o copie a atestatului de origine și a tuturor celorlalte evidențe care demonstrează că produsul îndeplinește cerințele pentru a obține caracterul originar, timp de trei ani de la întocmirea atestatului de origine respectiv sau pentru o perioadă mai lungă astfel cum se specifică de către partea exportatoare.

(3) Evidențele care trebuie păstrate în conformitate cu prezentul articol pot fi în format electronic.

ARTICOLUL 3.23

Exceptări de la cerința privind atestatul de origine

(1) Mărfurile expediate sub formă de colete cu valoare redusă unor persoane particulare de către alte persoane particulare sau care fac parte din bagajul personal al călătorilor sunt considerate mărfuri originare, fără a fi necesară prezentarea unui atestat de origine, cu condiția ca respectivele mărfuri să constituie importuri lipsite de caracter comercial, să fi fost declarate ca îndeplinind cerințele prevăzute în prezentul capitol și să nu existe nicio îndoială în ceea ce privește veridicitatea respectivei declarații.

(2) Importurile cu caracter ocazional sau care constau numai în produse pentru uzul personal al destinatarilor, al călătorilor sau al familiilor lor sunt considerate importuri lipsite de caracter comercial dacă, prin natura și cantitatea mărfurilor, este evident că acestea nu sunt destinate comercializării, cu condiția ca importul să nu facă parte dintr-o serie de importuri despre care se poate considera, în mod rezonabil, că au fost efectuate separat, cu scopul de a eluda cerința privind atestatul de origine.

(3) Valoarea totală a mărfurilor menționate la alineatul (1) nu trebuie să depășească 500 EUR ori suma echivalentă în moneda părții, în cazul coletelor cu valoare redusă, sau 1 200 EUR ori suma echivalentă în moneda părții, în cazul mărfurilor care fac parte din bagajul personal al călătorilor.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte controale vamale adecvate pentru a asigura respectarea dispozițiilor prevăzute la alineatele (1)-(3).

ARTICOLUL 3.24

Verificarea originii și cooperarea administrativă

(1) Părțile își comunică reciproc adresele și datele de contact ale autorităților vamale sau ale autorității guvernamentale competente responsabile cu verificarea atestatelor de origine.

(2) Pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a prezentului capitol, părțile își acordă reciproc asistență, prin intermediul autorităților lor vamale sau al autorității guvernamentale competente, pentru verificarea caracterului originar al mărfurilor, precum și a autenticității atestatelor de origine și a exactității informațiilor comunicate în atestatele respective.

(3) Verificările atestatelor de origine se efectuează prin sondaj sau ori de câte ori autoritățile vamale ale părții importatoare au îndoieli justificate în ceea ce privește autenticitatea acestor atestate, caracterul originar al mărfurilor respective sau respectarea celorlalte cerințe din prezentul capitol.

(4) În scopul aplicării dispozițiilor alineatului (3), autoritățile vamale ale părții importatoare solicită în scris autorității vamale sau autorității guvernamentale competente a părții exportatoare o verificare a originii, precizând:

(a) identitatea autorității vamale care emite solicitarea;

(b) numele exportatorului care urmează să fie verificat;

(c) obiectul și sfera de aplicare a verificării; și

(d) o copie a atestatului de origine și, după caz, orice alt document relevant.

(5) Autoritatea vamală sau autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare efectuează verificarea. În acest scop, ele au dreptul să solicite orice elemente de probă și să efectueze orice verificare a conturilor exportatorului sau orice alte verificări pe care le consideră adecvate.

(6) Autoritatea vamală sau autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare informează autoritatea vamală care a solicitat verificarea cu privire la rezultatele acestei verificări în cel mai scurt timp. Rezultatele sunt prezentate într-un raport scris care indică în mod clar dacă mărfurile în cauză pot fi considerate originare, dacă atestatul de origine este autentic și dacă celelalte cerințe prevăzute în prezentul capitol sunt îndeplinite. Raportul scris respectiv cuprinde:

(a) rezultatele verificării;

(b) descrierea mărfurilor care fac obiectul verificării și clasificarea tarifară relevantă pentru aplicarea regulilor de origine;

(c) o descriere și o explicare a raționamentului cu privire la caracterul originar al mărfii; și

(d) dacă sunt disponibile, documente justificative.

(7) Dacă, în cazul unei îndoieli justificate, nu se primește niciun răspuns în termen de 10 luni de la data cererii de verificare sau dacă răspunsul nu conține suficiente informații pentru a determina autenticitatea documentului în cauză sau originea mărfii, autoritatea vamală solicitantă are dreptul, cu excepția unor circumstanțe excepționale, să refuze acordarea tratamentului tarifar preferențial.

(8) Partea importatoare notifică părții exportatoare, în termen de 60 de zile de la primirea raportului scris, dacă există divergențe în ceea ce privește procedurile de verificare prevăzute la prezentul articol sau în ceea ce privește interpretarea regulilor de origine pentru a determina dacă o marfă se califică sau nu ca fiind originară și dacă aceste divergențe nu pot fi soluționate prin consultări între autoritatea vamală care solicită verificarea și autoritatea vamală sau autoritatea guvernamentală competentă responsabilă cu efectuarea verificării.

(9) La cererea oricăreia dintre părți, părțile organizează și încheie consultări în termen de 90 de zile de la data notificării prevăzute la alineatul (8) pentru a soluționa aceste divergențe. Perioada necesară pentru încheierea consultărilor poate fi prelungită, de la caz la caz, cu acordul reciproc exprimat în scris de părți. Părțile încearcă să soluționeze aceste divergențe în cadrul Subcomitetului pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine constituit în temeiul alineatului (1) litera (d) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme).

(10) Prezentul capitol nu împiedică o autoritate vamală a unei părți să ia orice altă măsură pe care o consideră necesară, până la soluționarea în temeiul prezentului acord a divergențelor menționate la alineatul (8).

ARTICOLUL 3.25

Confidențialitate

(1) Fiecare parte păstrează, în conformitate cu legislația sa, confidențialitatea informațiilor care îi sunt comunicate de către cealaltă parte în temeiul prezentului capitol și protejează informațiile respective împotriva oricărei divulgări.

(2) Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă a părții importatoare pot utiliza informațiile obținute de la cealaltă parte numai în sensul prezentului capitol.

(3) Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare nu divulgă informații comerciale confidențiale obținute de la exportator, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul capitol.

(4) Partea importatoare nu utilizează informațiile obținute de autoritatea sa vamală în temeiul prezentului capitol în cadrul unei proceduri penale desfășurate de o instanță sau un judecător, cu excepția cazului în care partea importatoare aduce la cunoștința părții exportatoare în mod oficial, în scris, informațiile pe care intenționează să le utilizeze și justificarea utilizării respective, cu condiția ca partea exportatoare să nu formuleze nicio obiecție.

(5) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând o parte să utilizeze informații confidențiale în scopul administrării sau al asigurării respectării legislației vamale legate de prezentul capitol sau în alt mod impus de legislația sa, inclusiv în cadrul procedurilor administrative, cvasijudiciare sau judiciare.

ARTICOLUL 3.26

Măsuri și sancțiuni administrative

Fiecare parte impune măsuri și sancțiuni administrative oricărei persoane care a întocmit un document sau care solicită întocmirea unui document ce conține date inexacte în scopul obținerii unui tratament tarifar preferențial pentru mărfuri.

SECȚIUNEA C

Alte dispoziții

ARTICOLUL 3.27

Aplicarea prezentului capitol în ceea ce privește Ceuta și Melilla

(1) În sensul prezentului capitol, în cazul Uniunii Europene, termenul „parte” nu include Ceuta și Melilla.

(2) Mărfurile originare din Mexic beneficiază în toate privințele, atunci când sunt importate în Ceuta sau Melilla, de același tratament vamal în temeiul prezentului acord precum cel aplicat mărfurilor originare de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în temeiul Protocolului nr. 2 al Actului de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze la Uniunea Europeană. Mexicul acordă importurilor de mărfuri reglementate de prezentul acord și originare din Ceuta și Melilla același tratament vamal pe care îl acordă mărfurilor importate și originare din Uniunea Europeană.

(3) Regulile de origine și procedurile de determinare a originii menționate în prezentul capitol se aplică *mutatis mutandis* mărfurilor exportate din Mexic în Ceuta și Melilla și mărfurilor exportate din Ceuta și Melilla în Mexic.

(4) Ceuta și Melilla sunt considerate un singur teritoriu.

(5) În funcție de originea mărfii, exportatorul introduce „Mexic” sau „Ceuta și Melilla” la rubrica 3 din textul atestatului de origine.

(6) Autoritățile vamale spaniole sunt responsabile cu aplicarea și punerea în practică a prezentului capitol în Ceuta și Melilla.

ARTICOLUL 3.28

Principatul Andorra și Republica San Marino

Tratamentul tarifar preferențial al mărfurilor originare din Andorra și din San Marino și determinarea originii acestor mărfuri sunt prevăzute în anexa 3-C.

ARTICOLUL 3.29

Note explicative

În anexa 3-D sunt prevăzute note explicative privind interpretarea, aplicarea și administrarea prezentului capitol.

ARTICOLUL 3.30

Dispoziții tranzitorii

(1) În cazul mărfurilor pentru care s-a solicitat un tratament tarifar preferențial, iar importul a fost efectuat înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord, regulile și condițiile prevăzute în anexa III la Decizia nr. 2/2000 a Consiliului mixt CE-[17] și în apendicele I-V la aceasta se aplică pentru o perioadă maximă de trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

[17] Decizia nr. 2/2000 a Consiliului mixt CE-Mexic din 23 martie 2000 (JO UE L 157, 30.6.2000, p. 10).

(2) O dovadă de origine eliberată în conformitate cu dispozițiile anexei III la Decizia nr. 2/2000 și ale apendicelor I-V la aceasta pentru mărfuri pentru care nu s-a solicitat un tratament tarifar preferențial până la data intrării în vigoare a prezentului acord nu este valabilă.

(3) Pentru mărfurile care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, se află fie în tranzit din partea exportatoare către partea importatoare, fie sub control vamal pe teritoriul părții importatoare, fără să fi avut loc plata taxelor la import și a altor taxe, se depune o cerere de tratament tarifar preferențial în conformitate cu articolul 3.16, cu condiția ca mărfurile respective să îndeplinească cerințele prezentului capitol.

ARTICOLUL 3.31

Modificarea prezentului capitol

Consiliul pentru comerț poate modifica prin decizie dispozițiile prezentului capitol și ale anexelor 3-A-3-D.

ARTICOLUL 3.32

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

În scopul punerii în aplicare și al funcționării eficace a prezentului capitol, funcțiile Subcomitetului pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine sunt cele indicate la articolul 4.17 (Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine).

CAPITOLUL 4

PROCEDURI VAMALE ȘI FACILITAREA COMERȚULUI

ARTICOLUL 4.1

Obiective generale

(1) Părțile recunosc importanța procedurilor vamale și a facilitării comerțului în contextul evoluției comerțului mondial.

(2) Părțile recunosc că, în ceea ce privește cerințele și procedurile lor de import, export și tranzit, ar trebui să țină seama de instrumentele și standardele vamale și ale comerțului internațional aplicabile în domeniul vamal și comercial, cum ar fi elementele de fond ale Convenției de la Kyoto revizuite privind simplificarea și armonizarea regimurilor vamale, încheiată la Kyoto la 18 mai 1973 și adoptată de Consiliul Organizației Mondiale a Vămilor în iunie 1999, Convenția internațională privind Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, încheiată la Bruxelles la 14 iunie 1983, precum și Cadrul de standarde pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial al Organizației Mondiale a Vămilor, adoptat în iunie 2005 (denumit în continuare „Cadrul de standarde SAFE”) și modelul de date al Organizației Mondiale a Vămilor.

(3) Părțile recunosc că actele cu putere de lege și normele lor administrative trebuie să fie nediscriminatorii și că procedurile vamale trebuie să se bazeze pe folosirea unor metode moderne și a unor controale eficiente pentru a asigura protecția și facilitarea comerțului legitim.

(4) Părțile recunosc, de asemenea, că procedurile lor vamale nu trebuie să constituie o sarcină administrativă mai mare și nici să fie mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru realizarea obiectivelor legitime și că acestea ar trebui să fie aplicate într-un mod previzibil, consecvent și transparent.

(5) Pentru a asigura transparența, eficacitatea, integritatea și responsabilitatea cu privire la operațiunile efectuate, fiecare parte:

(a) simplifică și revizuiește, ori de câte ori este posibil, cerințele și formalitățile, în vederea acordării rapide a liberului de vamă și a vămuirii rapide a mărfurilor;

(b) depune diligență în vederea simplificării și a standardizării în continuare a datelor și a documentației cerute de autoritățile vamale și de alte agenții, pentru a reduce timpul și costurile pe care le presupun acestea pentru comercianți sau operatori, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii; și

(c) se asigură că sunt menținute cele mai înalte standarde de integritate, prin aplicarea unor măsuri care să reflecte principiile convențiilor și instrumentelor internaționale relevante în acest domeniu al procedurilor vamale și al facilitării comerțului.

(6) Părțile convin să își consolideze cooperarea pentru a garanta că legislația și procedurile relevante, precum și capacitatea administrativă a administrațiilor relevante îndeplinesc obiectivele de promovare a facilitării comerțului, asigurând totodată un control vamal eficient.

ARTICOLUL 4.2

Transparență și publicare

(1) Fiecare parte prevede, după caz, consultări periodice între agențiile de frontieră și comercianți sau alte părți interesate de pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte publică cu promptitudine, într-un mod nediscriminatoriu și ușor accesibil, inclusiv online și, în măsura posibilului, în limba engleză, actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile sale administrative generale, precum și orientările sale referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului. Printre aceste aspecte se numără:

(a) procedurile de import, de export și de tranzit, inclusiv procedurile portuare și aeroportuare și alte proceduri privind punctele de intrare, precum și formularele și documentele necesare;

(b) nivelul taxelor și al impozitelor de orice natură impuse pentru import sau export ori în legătură cu importul sau exportul;

(c) taxele și impunerile prevăzute de către organismele guvernamentale sau pentru acestea asupra importului, exportului sau tranzitului ori în legătură cu acestea;

(d) normele privind clasificarea mărfurilor în scopuri vamale sau determinarea valorii lor în vamă;

(e) actele cu putere de lege, normele administrative și hotărârile administrative cu aplicare generală referitoare la regulile de origine;

(f) restricțiile sau interdicțiile la import, export sau tranzit;

(g) dispozițiile privind sancțiunile pentru încălcarea formalităților în materie de import, export sau tranzit;

(h) procedurile de introducere a căilor de atac;

(i) acordurile sau părți ale acestora cu orice țară sau țări referitoare la import, export sau tranzit;

(j) procedurile referitoare la administrarea contingentelor tarifare;

(k) orarul și modul de funcționare al birourilor vamale situate în porturi și în punctele de trecere a frontierei; și

(l) punctele de informare pentru solicitări de informații.

(3) Fiecare parte asigură comercianților și altor părți interesate, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, posibilitatea și o perioadă adecvată de a prezenta observații cu privire la propunerea de introducere sau de modificare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative cu aplicare generală referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului.

(4) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, că actele cu putere de lege și normele administrative cu aplicare generală noi sau modificate referitoare la procedurile vamale și facilitarea comerțului sau orice informații cu privire la acestea sunt puse la dispoziția publicului cât mai devreme posibil, înainte de intrarea lor în vigoare, pentru a permite comercianților și altor persoane interesate să ia cunoștință de acestea.

(5) Fiecare parte poate prevedea că alineatele (3) și (4) nu se aplică modificărilor aduse nivelului taxelor vamale sau nivelurilor tarifare, măsurilor care au un efect de scutire, măsurilor a căror eficacitate ar fi subminată ca urmare a respectării alineatelor (3) și (4), măsurilor aplicate în situații urgente sau modificărilor minore ale legislației sale interne și ale sistemului său juridic.

(6) Fiecare parte stabilește sau menține unul sau mai multe puncte de informare pentru a răspunde solicitărilor de informații adresate de comercianți și de alte persoane interesate cu privire la aspectele vamale și la alte aspecte de facilitare a comerțului și pune la dispoziția publicului online informațiile referitoare la procedurile pentru formularea de astfel de solicitări de informații.

(7) Niciuna dintre părți nu solicită plata unei taxe pentru a răspunde la solicitările de informații sau pentru a pune la dispoziție formularele și documentele necesare.

(8) Punctele de informare oferă un răspuns la solicitările de informații și pune la dispoziție formularele și documentele într-un termen rezonabil stabilit de fiecare parte, care poate varia în funcție de natura sau de complexitatea solicitării.

ARTICOLUL 4.3

Cerințe privind datele și documentele

(1) În vederea simplificării și a reducerii la minimum a incidenței și complexității formalităților de import, de export și de tranzit, precum și a cerințelor privind datele și documentele, fiecare parte se asigură, după caz, că respectivele formalități și cerințe privind datele și documentele:

(a) sunt adoptate și aplicate în vederea acordării rapide a liberului de vamă pentru mărfuri, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberului de vamă;

(b) sunt adoptate și aplicate într-un mod care vizează reducerea timpului și a costurilor de conformare pentru comercianți și operatori;

(c) reprezintă alternativa cea mai puțin restrictivă pentru comerț, în cazul în care două sau mai multe alternative sunt disponibile, în mod rezonabil, pentru îndeplinirea obiectivului sau a obiectivelor de politică în cauză; și

(d) nu sunt menținute, nici măcar parțial, dacă nu mai sunt necesare.

(2) Fiecare parte aplică proceduri vamale comune și cerințe uniforme privind datele și documentele vamale pentru acordarea liberului de vamă pentru mărfuri pe întreg teritoriul său. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să își diferențieze procedurile vamale și cerințele privind datele și documentele pe baza unor elemente precum gestionarea riscurilor, natura și tipul mărfurilor sau mijloacele de transport.

ARTICOLUL 4.4

Automatizarea și utilizarea tehnologiei informației

(1) Fiecare parte:

(a) utilizează tehnologii informaționale care accelerează procedurile de acordare a liberului de vamă pentru mărfuri, pentru a facilita schimburile comerciale dintre părți;

(b) pune sisteme electronice la dispoziția utilizatorilor procedurilor vamale;

(c) permite depunerea declarației vamale în format electronic; și

(d) utilizează sisteme electronice sau automatizate de gestionare a riscurilor.

(2) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care permit plata electronică a taxelor, a impozitelor, a altor taxe și impuneri percepute de autoritățile vamale la import și export.

ARTICOLUL 4.5

Acordarea liberului de vamă pentru mărfuri

(1) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care:

(a) prevăd acordarea promptă a liberului de vamă pentru mărfuri într-un termen care să nu depășească durata necesară pentru a asigura respectarea legislației sale vamale și a actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative referitoare la comerț;

(b) asigură transmiterea și prelucrarea pe cale electronică, în prealabil, a datelor și a documentelor vamale și a oricăror alte informații necesare înainte de sosirea mărfurilor, pentru a permite scutirea mărfurilor de controlul vamal la sosire;

(c) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri la punctul de sosire fără transferul temporar în depozite sau în alte spații; și

(d) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri înainte de determinarea finală a taxelor vamale, a impozitelor și a altor taxe și impuneri, în cazul în care această determinare nu are loc înainte de sosire sau imediat la sosire, cu condiția respectării tuturor celorlalte cerințe reglementare; înainte de acordarea liberului de vamă pentru mărfuri, o parte poate solicita ca importatorul să ofere garanții suficiente sub formă de cauțiune, depozit sau alt instrument adecvat, care nu trebuie să depășească suma necesară pentru a asigura plata taxelor vamale, a impozitelor și a altor taxe și impuneri datorate pentru mărfurile acoperite de garanție și care trebuie să fie eliberate atunci când garanția nu mai este necesară.

(2) Fiecare parte poate adopta sau menține măsuri care să permită comercianților sau operatorilor să beneficieze de o simplificare sporită a procedurilor vamale, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative.

ARTICOLUL 4.6

Gestionarea riscurilor

(1) Fiecare parte adoptă sau menține un sistem de gestionare a riscurilor pentru controlul vamal care permite autorităților sale vamale să își concentreze activitățile de inspecție asupra transporturilor care prezintă un risc ridicat și să accelereze acordarea liberului de vamă pentru transporturile care prezintă un risc redus.

(2) Fiecare parte concepe și aplică gestionarea riscurilor astfel încât să evite discriminarea arbitrară ori nejustificată sau restricțiile disimulate ale comerțului internațional.

(3) Fiecare parte își bazează gestionarea riscurilor pe evaluarea riscurilor realizată cu ajutorul unor criterii de selecție adecvate.

(4) De asemenea, fiecare parte poate selecta, în mod aleatoriu, transporturi care să fie supuse controalelor vamale, ca parte a gestionării riscurilor.

(5) Pentru a facilita comerțul, fiecare parte revizuiește și actualizează periodic, după caz, sistemul de gestionare a riscurilor menționat la alineatul (1).

ARTICOLUL 4.7

Decizii anticipate

(1) O decizie anticipată este o decizie scrisă comunicată de una dintre părți prin intermediul autorităților sale vamale unui solicitant înainte de importul pe teritoriul său al unei mărfi care face obiectul cererii, prin care se stabilește tratamentul pe care partea respectivă trebuie să îl acorde mărfii la momentul importului în ceea ce privește:

(a) clasificarea tarifară a mărfii;

(b) originea mărfii[18]; și

(c) orice alt aspect convenit de părți.

(2) Orice parte emite decizia anticipată într-un mod rezonabil, într-un termen dat, solicitantului care a prezentat o cerere în acest sens, inclusiv în format electronic, cu condiția ca aceasta să conțină toate informațiile necesare în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective. Orice parte poate solicita un eșantion din marfa pentru care solicitantul solicită o decizie anticipată.

(3) Decizia anticipată este valabilă timp de cel puțin trei ani de la data emiterii sale, cu condiția ca legislația, faptele sau circumstanțele care stau la baza deciziei respective să nu se fi modificat.

[18] În conformitate cu Acordul privind regulile de origine din anexa 1A la Acordul OMC sau cu capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii) din prezentul acord.

(4) Orice parte poate refuza emiterea unei decizii anticipate în cazul în care faptele sau circumstanțele care stau la baza acesteia fac obiectul unui control administrativ sau jurisdicțional ori în cazul în care cererea nu se întemeiază pe fapte reale și concrete sau nu are legătură cu nicio utilizare prevăzută a deciziei anticipate. În cazul în care una dintre părți refuză să emită o decizie anticipată, partea respectivă îi notifică imediat acest lucru solicitantului, în scris, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale.

(5) Fiecare parte publică cel puțin:

(a) cerințele pentru solicitarea unei decizii anticipate, inclusiv informațiile care trebuie să fie comunicate și formatul;

(b) termenul până la care va emite o decizie anticipată; și

(c) durata de valabilitate a deciziei anticipate.

(6) În cazul în care una dintre părți revocă, modifică sau anulează o decizie anticipată, aceasta notifică în scris solicitantul, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale. O parte poate revoca, modifica sau anula o decizie anticipată cu efect retroactiv numai în cazul în care hotărârea s-a bazat pe informații incomplete, incorecte, inexacte, false sau înșelătoare comunicate de solicitant.

(7) O decizie anticipată emisă de una dintre părți este obligatorie pentru solicitant și pentru partea respectivă în ceea ce privește.

(8) La cererea scrisă a unui solicitant, partea în cauză asigură reexaminarea deciziei anticipate sau a deciziei de revocare, de modificare sau de anulare a unei decizii anticipate.

(9) Sub rezerva oricăror cerințe privind confidențialitatea prevăzute în actele cu putere de lege și în normele sale administrative, o parte depune diligențe pentru a pune la dispoziția publicului, inclusiv online, elementele de fond ale deciziilor sale anticipate.

ARTICOLUL 4.8

Operatori economici autorizați

(1) Fiecare parte instituie sau menține, pentru operatorii care îndeplinesc criteriile specificate (operatori economici autorizați, denumiți în continuare „OEA”), un program de parteneriat pentru facilitarea comerțului (denumit în continuare „program OEA”) în conformitate cu Cadrul de standarde SAFE.

(2) Criteriile specificate[19] pentru calificarea ca OEA se publică și se referă la respectarea cerințelor prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile fiecărei părți sau la riscul de neconformitate cu aceste cerințe.

[19] O parte poate utiliza criteriile prevăzute la articolul 7.7.2 din Acordul privind facilitarea comerțului prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC.

(3) Criteriile specificate pentru calificarea ca OEA nu trebuie să fie concepute sau aplicate astfel încât să permită sau să creeze discriminări arbitrare sau nejustificate între operatori în cazul în care prevalează aceleași condiții și trebuie să permită participarea întreprinderilor mici și mijlocii.

(4) Programul OEA include avantaje specifice pentru OEA, ținând seama de angajamentele părților în conformitate cu articolul 7.7.3 din Acordul privind facilitarea comerțului prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC.

(5) În cazul în care acest lucru este relevant și adecvat, părțile cooperează la stabilirea recunoașterii reciproce a programelor OEA, cu condiția ca programele să fie compatibile și bazate pe criterii și avantaje echivalente.

ARTICOLUL 4.9

Control sau căi de atac

(1) Fiecare parte prevede proceduri eficace, prompte, nediscriminatorii și ușor accesibile pentru a garanta dreptul la o cale de atac împotriva unei decizii în materie vamală.

(2) Fiecare parte se asigură că persoana în atenția căreia emite o decizie în materie vamală are acces pe teritoriul său la:

(a) un control administrativ efectuat de o autoritate administrativă sau o cale de atac în fața unei autorități administrative superioare sau independente față de funcționarul sau oficiul care a emis decizia; sau

(b) un control judiciar sau o cale de atac împotriva deciziei.

(3) Fiecare parte prevede că o persoană care a solicitat o decizie autorităților vamale și care nu a obținut o decizie cu privire la cererea respectivă în termenele relevante are dreptul la o cale de atac.

(4) Fiecare parte se asigură că persoana menționată la alineatul (2) primește decizia administrativă și motivarea acesteia, pentru a i se permite să recurgă la procedurile de control sau de introducere a unei căi de atac, dacă este necesar.

ARTICOLUL 4.10

Sancțiuni

(1) Fiecare parte prevede sancțiuni pentru nerespectarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale referitoare la legislația vamală sau la alte dispoziții privind importul, exportul și tranzitul mărfurilor.

(2) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul vamal prevăd ca toate sancțiunile aplicate pentru încălcarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal să fie proporționale și nediscriminatorii.

(3) Fiecare parte se asigură că o sancțiune impusă de autoritățile sale vamale pentru încălcarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal este impusă numai persoanei responsabile din punct de vedere juridic pentru încălcarea respectivă.

(4) Fiecare parte se asigură că sancțiunea impusă depinde de faptele și circumstanțele cazului și este proporțională cu amploarea și gravitatea încălcării.

(5) Fiecare parte evită stimulentele și conflictele de interese în ceea ce privește evaluarea și colectarea sancțiunilor și a taxelor.

(6) Fiecare parte este încurajată să ia în considerare divulgarea voluntară înainte de descoperirea de către autoritățile vamale a unei încălcări a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, ca un posibil factor atenuant atunci când se stabilește o sancțiune.

(7) Fiecare parte se asigură că, în cazul în care se impune o sancțiune pentru o încălcare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, persoanei căreia i se impune sancțiunea i se prezintă o explicație în scris, care precizează natura încălcării și actul cu putere de lege, norma administrativă sau procedura aplicabilă în temeiul căreia a fost impus cuantumul sau intervalul sancțiunii pentru încălcarea respectivă.

(8) Fiecare parte prevede în actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile sale un termen fix în care autoritățile sale vamale pot iniția proceduri pentru impunerea unei sancțiuni în cazul unei încălcări a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a procedurilor sale în domeniul vamal.

ARTICOLUL 4.11

Cooperare vamală și asistență administrativă reciprocă

(1) Părțile se asigură că autoritățile lor cooperează în domeniul vamal pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 4.1.

(2) Părțile cooperează, printre altele, prin:

(a) schimb de informații privind actele cu putere de lege și normele lor administrative din domeniul vamal și punerea în aplicare a acestora, precum și privind procedurile vamale, în special în următoarele domenii:

(i) simplificarea și modernizarea procedurilor vamale;

(ii) măsurile de asigurare a respectării legislației la frontieră aplicate de autoritățile lor vamale;

(iii) facilitarea operațiunilor de tranzit și de transbordare;

(iv) dialogul cu mediul de afaceri; și

(v) securitatea lanțului de aprovizionare și gestionarea riscurilor;

(b) colaborarea cu privire la aspectele vamale referitoare la securizarea și facilitarea lanțului de aprovizionare al comerțului internațional în conformitate cu Cadrul de standarde SAFE, inclusiv în ceea ce privește programele OEA și recunoașterea reciprocă a acestora menționată la articolul 4.8;

(c) analizarea posibilității de elaborare a unor inițiative comune cu privire la procedurile de import, de export și la alte proceduri vamale și la facilitarea comerțului, inclusiv asistență tehnică;

(d) întărirea cooperării în domeniul vamal în cadrul organizațiilor internaționale, de exemplu OMC și Organizația Mondială a Vămilor (OMV);

(e) stabilirea, în măsura în care este posibil, a unor standarde minime privind tehnicile de gestionare a riscurilor, precum și a cerințelor și programelor aferente; atunci când acest lucru este relevant și adecvat, părțile pot lua în considerare și recunoașterea reciprocă a tehnicilor de gestionare a riscurilor, a standardelor în materie de riscuri și a controalelor de securitate;

(f) depunerea de eforturi pentru armonizarea cerințelor în materie de date pentru procedurile de import și de export și pentru alte proceduri vamale, prin implementarea de standarde și elemente de date comune, în conformitate cu modelul de date vamale al OMV; și

(g) menținerea unui dialog între experții lor în materie de politici pentru a promova utilitatea, eficiența și aplicabilitatea deciziilor anticipate.

(3) Părțile își acordă reciproc asistență administrativă în domeniul vamal în conformitate cu dispozițiile anexei privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal din Decizia nr. 2/2000 a Consiliului mixt CE-Mexic[20], adoptată prin Decizia nr. 5/2004 a Consiliului mixt UE-Mexic[21], care este încorporată în prezentul acord și face parte integrantă din acesta. Orice schimb de informații între părți în conformitate cu prezentul capitol face, *mutatis mutandis*, obiectul cerințelor privind confidențialitatea informațiilor și protecția datelor cu caracter personal prevăzute la articolul 10 din anexa respectivă, precum și al oricăror cerințe privind confidențialitatea și viața privată prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.

ARTICOLUL 4.12

Ghișeu unic

(1) Fiecare parte depune diligențe în vederea creării sau a menținerii unor sisteme de ghișeu unic pentru a facilita depunerea electronică, o singură dată, a tuturor informațiilor obligatorii în temeiul legislației vamale și al altor dispoziții privind exportul, importul și tranzitul mărfurilor.

(2) Părțile depun diligențe pentru a colabora în vederea interoperabilității și a raționalizării sistemelor lor de ghișeu unic, inclusiv prin împărtășirea experiențelor în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea sistemelor respective.

---

20 Decizia nr. 2/2000 a Consiliului mixt CE-Mexic din 23 martie 2000 (JO UE L 157, 30.6.2000, p. 10).

21 Decizia nr. 5/2004 a Consiliului mixt UE-Mexic din 15 decembrie 2004 de adoptare, în temeiul articolului 17 alineatul (3) din Decizia nr. 2/2000, a unei anexe la decizia menționată anterior privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal (JO UE L 66, 12.3.2005, p. 15).

ARTICOLUL 4.13

Tranzit și transbordare

(1) Fiecare parte asigură facilitarea și controlul efectiv al operațiunilor de tranzit și al celor de transbordare pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte depune diligențe pentru a promova și a pune în aplicare regimuri de tranzit regionale în vederea facilitării comerțului între părți.

(3) Fiecare parte se asigură că toate autoritățile și agențiile implicate de pe teritoriul său cooperează și se coordonează pentru a facilita traficul în tranzit.

(4) Fiecare parte permite ca mărfurile destinate importului să fie deplasate, sub control vamal, de la un birou vamal de intrare către un alt birou vamal situat pe teritoriul său, de unde mărfurile urmează să primească liber de vamă sau să fie vămuite.

ARTICOLUL 4.14

Audit postvămuire

(1) În vederea accelerării acordării liberului de vamă pentru mărfuri, fiecare parte adoptă sau menține un audit postvămuire pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul vamal.

(2) Fiecare parte efectuează audituri postvămuire într-un mod bazat pe riscuri.

(3) Fiecare parte efectuează auditurile postvămuire într-o manieră transparentă. În cazul în care s-a efectuat un audit și s-au obținut rezultate concludente, partea respectivă îi notifică, fără întârziere, persoanei ale cărei evidențe sunt auditate rezultatele, motivarea rezultatelor și drepturile și obligațiile persoanei auditate.

(4) Părțile recunosc că informațiile obținute în cadrul unui audit postvămuire pot fi utilizate în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare ulterioare.

(5) În măsura în care acest lucru este posibil, părțile utilizează rezultatul unui audit postvămuire în aplicarea gestionării riscurilor.

ARTICOLUL 4.15

Comisionarii în vamă

(1) Niciuna dintre părți nu impune în actele cu putere de lege sau în normele sale administrative în domeniul vamal obligația de a utiliza serviciile comisionarilor în vamă.

(2) Fiecare parte își publică măsurile cu privire la utilizarea serviciilor comisionarilor în vamă.

(3) Fiecare parte aplică norme transparente și obiective dacă și atunci când acordă licențe comisionarilor în vamă.

ARTICOLUL 4.16

Inspecțiile înainte de expediere

Niciuna dintre părți nu impune obligația de a efectua inspecții înainte de expediere, astfel cum sunt definite în Acordul privind inspecția înainte de expediere din anexa 1A la Acordul OMC, în legătură cu clasificarea tarifară și cu determinarea valorii în vamă[22].

ARTICOLUL 4.17

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

(1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine este subordonat Comitetului pentru comerț.

(2) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine constituit în temeiul alineatului (1) litera (d) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) asigură buna funcționare a prezentului capitol, a capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), a anexei privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal menționată la articolul 4.11 alineatul (3) și a oricăror dispoziții suplimentare în domeniul vamal convenite între părți și examinează toate aspectele care decurg din aplicarea acestora.

[22] Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu exclude inspecțiile înainte de expediere în scopuri sanitare și fitosanitare.

(3) Subcomitetul:

(a) pregătește recomandări adecvate, dacă este necesar, adresate Comitetului pentru comerț cu privire la:

(i) punerea în aplicare și administrarea capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii); și

(ii) orice modificare a capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii);

(b) adoptă note explicative pentru a facilita punerea în aplicare a capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii);

(c) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol;

(d) asigură un for pentru consultări și discutarea tuturor aspectelor în domeniul vamal, inclusiv, în special, a procedurilor vamale, a determinării valorii în vamă, a regimurilor tarifare, a nomenclaturii vamale, a cooperării vamale și a asistenței administrative reciproce în domeniul vamal;

(e) asigură un for pentru consultări și discutarea aspectelor privind regulile de origine, procedurile de determinare a originii și cooperarea administrativă;

(f) consolidează cooperarea privind elaborarea, aplicarea și asigurarea respectării procedurilor vamale, asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, regulile de origine, procedurile de determinare a originii și cooperarea administrativă; și

(g) analizează orice alte aspecte în legătură cu prezentul capitol sau cu capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii) pe care părțile le pot conveni.

(4) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine poate examina necesitatea unor decizii sau recomandări ale Consiliului pentru comerț cu privire la toate aspectele care decurg din punerea în aplicare a prezentului capitol și poate pregăti respectivele decizii și recomandări. Consiliul pentru comerț are competența de a adopta decizii privind punerea în aplicare a prezentului capitol, după caz, inclusiv în ceea ce privește programele OEA și recunoașterea reciprocă a acestora, inițiativele comune privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, precum și asistența tehnică.

(5) Părțile pot conveni să organizeze reuniuni ad-hoc pentru aspectele privind cooperarea vamală, regulile de origine sau asistența administrativă reciprocă.

CAPITOLUL 5

INSTRUMENTE DE APĂRARE COMERCIALĂ

SECȚIUNEA A

Măsuri antidumping și compensatorii

ARTICOLUL 5.1

Dispoziții generale

(1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în conformitate cu articolul VI din GATT 1994, Acordul antidumping și Acordul SMC.

(2) În scopul aplicării unor măsuri provizorii și definitive, originea mărfurilor în cauză se determină în conformitate cu regulile de origine nepreferențiale ale fiecărei părți.

ARTICOLUL 5.2

Transparență și respectarea garanțiilor procedurale

(1) Fiecare parte își desfășoară procedurile și aplică măsuri antidumping și compensatorii într-un mod echitabil și transparent, în conformitate cu dispozițiile relevante ale Acordului antidumping și ale Acordului SMC.

(2) Fiecare parte informează toate părțile interesate, într-o etapă preliminară a procedurii și, în orice caz, înainte de determinarea finală, cu privire la faptele esențiale avute în vedere, care stau la baza deciziei de a aplica sau nu măsuri definitive. Prezenta dispoziție nu aduce atingere articolului 6.5 din Acordul antidumping și articolului 12.4 din Acordul SMC.

(3) Fiecare parte acordă fiecărei părți interesate din cadrul unei investigații antidumping sau antisubvenție posibilitatea deplină de a-și apăra interesele, cu condiția ca acest lucru să nu întârzie în mod nejustificat desfășurarea investigației.

(4) Se aplică definiția părților interesate prevăzută la articolul 6.11 din Acordul antidumping și la articolul 12.9 din Acordul SMC.

ARTICOLUL 5.3

Instituirea de taxe antidumping și compensatorii

Decizia stabilirii valorii taxei antidumping sau a taxei compensatorii care urmează să fie instituită la nivelul marjei totale de dumping sau a valoarii totale a subvenției sau a unei valori mai mici revine autorităților părții importatoare în conformitate cu legislația părții respective.

ARTICOLUL 5.4

Determinarea finală

Atunci când efectuează o determinare finală, o parte ia în considerare informațiile comunicate în mod corespunzător de toate părțile interesate considerate ca atare în conformitate cu legislația sa.

ARTICOLUL 5.5

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA B

Măsuri de salvgardare globale

ARTICOLUL 5.6

Dispoziții generale

Fiecare parte își păstrează drepturile și obligațiile în temeiul articolului XIX din GATT 1994 și al articolului 5 din Acordul privind agricultura, precum și în temeiul Acordului privind măsurile de salvgardare.

ARTICOLUL 5.7

Transparență

(1) În pofida articolului 5.6, partea care deschide o investigație globală de salvgardare sau care intenționează să instituie măsuri de salvgardare globale transmite imediat, la cererea celeilalte părți și cu condiția ca aceasta să aibă un interes substanțial, o notificare scrisă ad-hoc a tuturor informațiilor relevante care determină deschiderea investigației globale de salvgardare sau instituirea unor măsuri de salvgardare globale, inclusiv a informațiilor cu privire la concluziile provizorii, dacă este cazul. Aceste dispoziții se aplică fără a aduce atingere articolului 3.2 din Acordul privind măsurile de salvgardare.

(2) Orice parte care instituie măsuri de salvgardare globale depune diligențe pentru a le institui într-un mod care să afecteze cel mai puțin schimburile comerciale bilaterale.

(3) În sensul alineatului (2), dacă una dintre părți consideră că sunt îndeplinite cerințele legale pentru instituirea unor măsuri de salvgardare definitive și dacă intenționează să instituie astfel de măsuri, aceasta informează cealaltă parte și oferă posibilitatea de a organiza consultări bilaterale. În cazul în care nu se ajunge la nicio soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la notificare, partea importatoare poate adopta măsura de salvgardare definitivă adecvată pentru remedierea problemei.

(4) În sensul prezentului articol, se consideră că o parte are un interes substanțial dacă se numără printre primii cinci furnizori ai mărfii importate în cursul ultimilor trei ani, fie ca volum absolut, fie ca valoare absolută.

ARTICOLUL 5.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentei secțiuni referitoare la drepturile și obligațiile care decurg din Acordul OMC.

SECȚIUNEA C

Măsuri de salvgardare bilaterale

SUBSECȚIUNEA C.1

Dispoziții generale

ARTICOLUL 5.9

Definiții

În sensul secțiunii C:

(a) „autoritate de anchetă competentă” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană, Comisia Europeană; și

(ii) pentru Mexic, *Unidad de Prácticas Comerciales Internacionales de la Secretaría de Economía* (Unitatea de practici comerciale internaționale din cadrul Ministerului Economiei) sau succesoarea acesteia;

(b) „industrie națională” înseamnă, în ceea ce privește un produs importat, totalitatea producătorilor de produse similare sau direct concurente care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei părți sau producătorii ale căror producții colective de produse similare sau direct concurente constituie o proporție majoră din producția internă totală a acestor produse;

(c) „produs similar” înseamnă un produs identic, și anume asemănător din toate punctele de vedere produsului respectiv, sau, în absența unui astfel de produs, alt produs care, deși nu este asemănător în toate privințele, prezintă caracteristici asemănătoare celor ale produsului respectiv;

(d) „produs direct concurent” înseamnă un produs care ar putea să nu fie similar în toate privințele, dar care are un grad ridicat de substituibilitate cu produsul în cauză, deoarece îndeplinește aceleași funcții[23];

(e) „prejudiciu grav” înseamnă o deteriorare generală semnificativă a poziției unei industrii naționale;

(f) „amenințarea unui prejudiciu grav” înseamnă un prejudiciu grav care, pe baza unor fapte, și nu doar pe baza unor afirmații, presupuneri sau posibilități îndepărtate, este în mod clar iminent; și

[23] În acest sens, autoritățile pot analiza aspecte precum caracteristicile fizice ale produselor respective, specificațiile tehnice, utilizările finale și canalele de distribuție ale acestora. Această listă de aspecte nu este exhaustivă, iar unul sau mai mulți dintre respectivii factori nu pot constitui în mod necesar o bază decisivă de interpretare.

(g) „perioadă de tranziție” înseamnă:

(i) o perioadă de 10 ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord; sau

(ii) perioada de eliminare a tarifelor pentru mărfurile prevăzute în programul unei părți de eliminare a tarifelor care figurează în anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor), cu condiția ca perioada de eliminare a tarifelor pentru marfa în cauză să fie de 10 ani sau mai mult, plus trei ani.

ARTICOLUL 5.10

Aplicarea unei măsuri de salvgardare bilaterale

(1) Fără a se aduce atingere secțiunii B, în cazul în care, ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord, o marfă originară a unei părți este importată pe teritoriul celeilalte părți în cantități atât de mari, în termeni absoluți sau în raport cu producția internă, și în astfel de condiții încât cauzează sau riscă să cauzeze un prejudiciu grav industriei naționale care produce produse similare sau direct concurente, partea importatoare poate impune măsurile prevăzute la alineatul (2) în condițiile și în conformitate cu procedurile stabilite în prezenta secțiune.

(2) Dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), partea importatoare poate institui doar o măsură de salvgardare bilaterală care vizează:

(a) suspendarea reducerii suplimentare a nivelului taxei vamale pentru produsul în cauză, prevăzută în prezentul acord; sau

(b) majorarea taxei vamale aplicate produsului în cauză la un nivel care să nu depășească valoarea cea mai mică dintre:

(i) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru produsul în cauză în vigoare la data instituirii măsurii sau

(ii) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru produsul în cauză în vigoare în ziua imediat anterioară datei intrării în vigoare a prezentului acord.

(3) Părțile sunt de acord că nici contingentele tarifare, nici restricțiile cantitative nu ar fi o formă admisibilă de măsură de salvgardare bilaterală.

ARTICOLUL 5.11

Condiții și restricții

(1) Nicio parte nu poate aplica o măsură de salvgardare bilaterală:

(a) decât în măsura necesară și pentru durata necesară pentru a preveni sau a remedia situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15;

(b) pentru o perioadă mai mare de doi ani; sau

(c) după expirarea perioadei de tranziție.

Perioada menționată la litera (b) poate fi prelungită cu încă un an dacă autoritățile competente ale părții importatoare determină, în conformitate cu procedurile specificate în secțiunea C, faptul că măsura continuă să fie necesară pentru a preveni sau a remedia situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15 și pentru a facilita adaptarea, cu condiția ca perioada totală de aplicare a unei măsuri de salvgardare, inclusiv perioada de aplicare inițială și orice prelungire a acesteia, să nu depășească trei ani.

(2) Orice parte aplică o măsură de salvgardare bilaterală numai mărfurilor originare prevăzute în anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor) care fac obiectul unui tratament preferențial în temeiul prezentului acord.

(3) Pentru a facilita orice adaptare în cazul în care durata prevăzută pentru o măsură de salvgardare bilaterală este mai mare de un an, partea care aplică măsura respectivă liberalizează în mod progresiv măsura la intervale regulate în cursul perioadei de aplicare.

(4) Atunci când o parte încetează să aplice o măsură de salvgardare bilaterală, nivelul taxei vamale este nivelul care ar fi fost în vigoare pentru produsul respectiv în conformitate cu articolul 2.4 (Eliminarea sau reducerea taxelor vamale).

ARTICOLUL 5.12

Măsuri provizorii

(1) În circumstanțe critice în care o întârziere ar antrena un prejudiciu dificil de remediat, o parte poate aplica o măsură de salvgardare bilaterală cu titlu provizoriu, fără îndeplinirea cerințelor de la articolul 5.22 alineatul (1), în urma unei determinări preliminare a existenței unor elemente de probă evidente conform cărora importurile unei mărfi originare din cealaltă parte au crescut ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord și că aceste importuri cauzează sau amenință să cauzeze situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15.

(2) Durata oricărei măsuri provizorii nu depășește 200 de zile, perioadă în care partea respectivă respectă normele procedurale relevante stabilite în subsecțiunea C.2. Partea rambursează imediat orice majorare a tarifelor în cazul în care ancheta ulterioară descrisă în subsecțiunea C.2 nu are ca rezultat instituirea unei măsuri definitive în conformitate cu cerințele de la articolul 5.10 sau 5.15. Durata unei măsuri provizorii este considerată ca făcând parte din perioada menționată la articolul 5.11 alineatul (1) litera (b). Partea importatoare informează cealaltă parte cu privire la instituirea unor astfel de măsuri provizorii și transmite imediat chestiunea spre examinare Comitetului pentru comerț, în cazul în care cealaltă parte solicită acest lucru.

ARTICOLUL 5.13

Compensare și suspendarea concesiilor

(1) O parte care aplică o măsură de salvgardare bilaterală se consultă cu cealaltă parte pentru a stabili de comun acord o compensație adecvată de liberalizare a comerțului sub formă de concesii cu efecte comerciale substanțial echivalente. Partea care aplică o măsură de salvgardare bilaterală oferă posibilitatea unor astfel de consultări în termen de cel mult 30 de zile după aplicarea măsurii de salvgardare bilaterale.

(2) În cazul în care consultările menționate la alineatul (1) nu permit părților să ajungă la un acord privind o compensație adecvată de liberalizare a comerțului în termen de 30 de zile de la începerea consultărilor respective, partea afectată de măsura de salvgardare bilaterală poate să suspende aplicarea concesiilor care au efecte substanțial echivalente asupra comerțului pentru măsura de salvgardare bilaterală a celeilalte părți în termen de cel mult 90 de zile de la aplicarea măsurii respective.

(3) Partea afectată de măsura de salvgardare bilaterală notifică în scris cealaltă parte cu cel puțin 30 de zile înainte de suspendarea aplicării concesiilor în conformitate cu alineatul (2).

(4) Obligația de a acorda compensații în temeiul alineatului (1) și dreptul de a suspenda aplicarea concesiilor în temeiul alineatului (2) expiră la data încetării măsurii de salvgardare bilaterale.

ARTICOLUL 5.14

Utilizarea măsurilor de salvgardare și intervalul de timp între măsuri

(1) Nicio parte nu aplică o măsură de salvgardare menționată în prezenta secțiune pentru importul unui produs care a făcut deja obiectul unei astfel de măsuri, cu excepția cazului în care s-a scurs o perioadă egală cu jumătate din perioada imediat anterioară în care măsura de salvgardare a fost aplicată.

(2) Nicio parte nu aplică, în privința aceluiași produs și în cursul aceleiași perioade:

(a) o măsură de salvgardare bilaterală sau o măsură de salvgardare provizorie în temeiul prezentului acord; și

(b) o măsură de salvgardare în temeiul articolului XIX din GATT 1994 și al Acordului privind măsurile de salvgardare.

ARTICOLUL 5.15

Regiuni ultraperiferice

(1) Dacă o marfă originară din Mexic este importată direct pe teritoriul uneia sau mai multor regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene în cantități atât de mari și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze o deteriorare gravă a situației economice a regiunii ultraperiferice în cauză, Uniunea Europeană, după examinarea soluțiilor alternative, poate în mod excepțional să instituie măsuri de salvgardare limitate la teritoriul regiunii ultraperiferice în cauză.

(2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), toate dispozițiile secțiunii C aplicabile măsurilor de salvgardare bilaterale se aplică, de asemenea, oricărei măsuri de salvgardare adoptate în legătură cu regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene.

(3) O măsură de salvgardare bilaterală limitată la regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene se aplică numai mărfurilor care fac obiectul unui tratament preferențial în temeiul prezentului acord.

(4) În sensul alineatului (1), „deteriorare gravă” înseamnă dificultăți majore într-un sector economic care produce produse similare sau direct concurente. Determinarea deteriorării grave se bazează pe factori obiectivi, inclusiv pe următoarele elemente:

(a) creșterea volumului importurilor, în valori absolute sau relative, în raport cu producția internă și cu importurile din alte surse; și

(b) efectul unor astfel de importuri asupra situației industriei relevante sau a sectorului economic în cauză, inclusiv asupra nivelurilor vânzărilor, producției, situației financiare și ocupării forței de muncă.

SUBSECȚIUNEA C.2

Norme procedurale aplicabile măsurilor de salvgardare bilaterale

ARTICOLUL 5.16

Legislația aplicabilă

În ceea ce privește aplicarea măsurilor de salvgardare bilaterale, autoritatea de investigație competentă respectă dispozițiile prezentei subsecțiuni și, în cazurile care nu sunt reglementate de prezenta subsecțiune, aplică normele stabilite în temeiul legislației părții în cauză, atât timp cât aceste norme sunt în conformitate cu dispozițiile secțiunii C.

ARTICOLUL 5.17

Deschiderea unei proceduri de salvgardare

(1) O autoritate de investigație competentă poate deschide o procedură privind măsurile de salvgardare bilaterale (denumită în continuare „procedura de salvgardare”) pe baza unei cereri scrise prezentate de industria națională sau în numele acesteia sau, în circumstanțe excepționale, din proprie inițiativă. În cazul Uniunii Europene, respectiva cerere poate fi depusă de unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene în numele industriei naționale. Se consideră că cererea a fost prezentată de industria națională sau în numele acesteia dacă este susținută de către producătorii naționali ale căror producții însumate constituie mai mult de 50 % din volumul total al produselor similare sau direct concurente produs de partea din industria națională care își exprimă sprijinul sau opoziția față de cerere. Cu toate acestea, nu se deschide o investigație dacă producătorii naționali care susțin în mod expres cererea reprezintă mai puțin de 25 % din volumul total al produselor similare sau direct concurente produs de industria națională.

(2) După deschiderea investigației, cererea menționată la alineatul (1) este pusă rapid la dispoziția tuturor celor interesați, cu excepția informațiilor confidențiale pe care le conține.

(3) După deschiderea unei proceduri de salvgardare, autoritatea de investigație competentă publică un aviz de deschidere a procedurii în jurnalul oficial al părții respective. Avizul identifică entitatea care a depus cererea scrisă, dacă este cazul, marfa importată în cauză, poziția, subpoziția sau numărul poziției tarifare la care este încadrată în Sistemul armonizat, natura și momentul determinării care urmează să fie efectuată, termenul în care părțile interesate își pot face cunoscute punctele de vedere în scris și pot transmite informații, locul în care cererea scrisă și orice alte documente neconfidențiale depuse în cursul procedurii pot fi examinate, precum și denumirea, adresa și numărul de telefon al biroului care trebuie contactat pentru mai multe informații. În cazul în care autoritatea de investigație competentă decide să organizeze o audiere publică, ora și locul respectivei audieri publice pot fi incluse în avizul de deschidere sau pot fi notificate în orice etapă ulterioară a procedurii, cu condiția ca această notificare să fie făcută cu mult timp înainte. În cazul în care nu este programată nicio audiere publică la începutul investigației, avizul de deschidere include termenul în care părțile interesate pot solicita să fie audiate oral de către autoritatea de investigație competentă.

(4) În ceea ce privește o procedură de salvgardare deschisă pe baza unei cereri scrise depuse de o entitate care afirmă că este reprezentativă pentru industria națională, autoritatea de investigație competentă nu publică avizul de deschidere în temeiul alineatului (3) fără a evalua în prealabil cu atenție dacă cererea îndeplinește cerințele legislației sale și cerințele prevăzute la alineatul (1) și dacă aceasta cuprinde elemente de probă rezonabile care arată că importurile unei mărfi originare a celeilalte părți au crescut ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord, iar aceste importuri cauzează sau amenință să cauzeze presupusul prejudiciu grav sau presupusa deteriorare gravă a situației economice.

ARTICOLUL 5.18

Investigația

(1) O parte poate aplica o măsură de salvgardare numai în urma unei investigații efectuate de autoritatea de investigație competentă a părții respective în temeiul procedurilor stabilite în prezenta subsecțiune. Respectiva investigație include un aviz public rezonabil către toate părțile interesate și audieri publice sau alte mijloace adecvate prin care importatorii, exportatorii și alte părți interesate pot să prezinte elemente de probă și puncte de vedere, inclusiv posibilitatea de a răspunde la prezentările altor părți.

(2) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de investigație competentă finalizează investigația menționată la alineatul (1) în termen de un an de la data deschiderii sale.

ARTICOLUL 5.19

Determinarea existenței unui prejudiciu grav sau a amenințării unui prejudiciu grav și legătura de cauzalitate

(1) În cadrul investigației pentru a determina dacă creșterea importurilor cauzează sau amenință să cauzeze un prejudiciu grav industriei naționale, autoritatea de investigație competentă evaluează toți factorii relevanți de natură obiectivă și măsurabilă care influențează situația industriei naționale, în special nivelul și volumul importurilor crescute de produs în cauză, în termeni absoluți și în raport cu producția internă, cota de piață internă absorbită de importurile crescute și variațiile înregistrate de nivelul vânzărilor, producție, productivitate, utilizarea capacităților, profituri și pierderi și ocuparea forței de muncă.

(2) Stabilirea faptului că creșterea importurilor cauzează sau amenință să cauzeze situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15 are loc numai dacă investigația demonstrează, pe baza unor elemente de probă obiective, existența unei legături de cauzalitate clare între creșterea importurilor produsului în cauză și situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15. În cazul în care situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15 sunt cauzate, în același timp, de alți factori decât creșterea importurilor, prejudiciul sau amenințarea unui prejudiciu ori deteriorarea gravă a situației economice sau amenințarea producerii acesteia nu se datorează creșterii importurilor.

ARTICOLUL 5.20

Audieri

În cursul fiecărei proceduri de salvgardare, autoritatea de investigație competentă:

(a) după un preaviz rezonabil, organizează o audiere publică pentru a permite tuturor părților interesate considerate astfel în temeiul legislației părții în cauză să se prezinte în persoană sau prin intermediul unui consilier, să prezinte elemente de probă și să fie audiate cu privire la prejudiciul grav sau amenințarea unui prejudiciu grav ori cu privire la deteriorarea gravă a situației economice sau amanințarea producerii acesteia, precum și cu privire la măsura reparatorie adecvată; sau

(b) ca alternativă, în cazul Uniunii Europene, oferă tuturor părților interesate posibilitatea de a fi audiate, cu condiția ca acestea să fi depus, în termenul stabilit în avizul de deschidere, o cerere scrisă în care să demonstreze că este posibil ca acestea să fie afectate de rezultatul investigației și că există motive speciale pentru a fi audiate oral.

ARTICOLUL 5.21

Informații confidențiale

Orice informație de natură confidențială sau care este comunicată cu titlu confidențial este tratată ca atare de către autoritatea de investigație competentă, dacă se prezintă motive întemeiate în acest sens. Astfel de informații nu sunt divulgate fără permisiunea părții care le-a comunicat. Părțile care comunică informații confidențiale sunt invitate să pună la dispoziție rezumate neconfidențiale ale acestora sau, în cazul în care părțile respective precizează că informațiile nu pot fi rezumate, motivele pentru care nu poate fi oferit un rezumat. Rezumatele trebuie să fie suficient de detaliate pentru a permite o înțelegere rezonabilă a conținutului informațiilor confidențiale transmise. Totuși, dacă autoritatea de investigație competentă constată că o cerere de confidențialitate nu este justificată și dacă partea în cauză nu dorește să facă publice informațiile sau să autorizeze divulgarea acestora în termeni generali sau sub formă de rezumat, autoritatea respectivă poate să nu ia în considerare informațiile respective, în afara cazului în care se poate demonstra, într-o manieră pe care o consideră satisfăcătoare și din surse corespunzătoare, că informațiile sunt exacte.

ARTICOLUL 5.22

Adoptare, notificare, consultare și publicare

(1) În cazul în care o parte consideră că există una dintre situațiile prevăzute la articolul 5.10 sau 5.15, aceasta transmite imediat chestiunea spre examinare Comitetului pentru comerț. Comitetul pentru comerț poate formula orice recomandare necesară pentru remedierea situației apărute. În cazul în care Comitetul pentru comerț nu formulează nicio recomandare în vederea remedierii situației sau dacă nu s-a găsit nicio altă soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la sesizarea Comitetului pentru comerț, partea importatoare poate adopta măsura de salvgardare bilaterală adecvată pentru remedierea situației în conformitate cu secțiunea C.

(2) Autoritatea de investigație competentă comunică părții exportatoare toate informațiile relevante, care trebuie să cuprindă elemente de probă privind existența unui prejudiciu grav sau a amenințării unui prejudiciu grav ori a unei deteriorări grave sau a amenințării deteriorării grave a situației economice cauzată de creșterea importurilor, o descriere exactă a produsului în cauză și a măsurii de salvgardare bilaterale propuse, data propusă pentru instituire și durata preconizată a măsurii de salvgardare bilaterale propuse.

(3) Fiecare parte notifică cu promptitudine în scris cealaltă parte atunci când:

(a) deschide o procedură de salvgardare bilaterală în temeiul secțiunii C;

(b) decide să aplice o măsură de salvgardare bilaterală provizorie;

(c) determină existența unui prejudiciu grav sau a amenințării unui prejudiciu grav ori a unei deteriorări grave sau a amenințării deteriorării grave a situației economice, cauzată de creșterea importurilor, în temeiul articolului 5.19;

(d) decide să aplice sau să prelungească o măsură de salvgardare bilaterală; și

(e) decide să modifice o măsură de salvgardare bilaterală adoptată anterior.

(4) În cazul în care una dintre părți efectuează o notificare în temeiul alineatului (3) litera (a), notificarea respectivă trebuie să includă:

(a) o copie a versiunii publice a cererii și a anexelor la aceasta sau, în cazul investigațiilor deschise la inițiativa autorității de investigație competente, o copie a documentelor relevante care demonstrează că sunt îndeplinite cerințele prevăzute la articolul 5.17, precum și un chestionar care detaliază punctele cu privire la care părțile interesate trebuie să comunice informații; și

(b) o descriere exactă a mărfii importate în cauză.

(5) În cazul în care una dintre părți efectuează o notificare în temeiul alineatului (3) litera (b) sau (c), aceasta include o copie a versiunii publice a determinării sale și, dacă este cazul, a documentului care oferă justificarea tehnică pe care se bazează determinarea.

(6) În cazul în care una dintre părți efectuează o notificare în temeiul alineatului (3) litera (d) cu privire la aplicarea sau prelungirea unei măsuri de salvgardare bilaterale, aceasta include în notificarea respectivă:

(a) o copie a versiunii publice a determinării sale și, dacă este cazul, a documentului care oferă justificarea tehnică pe care se bazează determinarea;

(b) elemente de probă cu privire la existența unui prejudiciu grav sau a amenințării unui prejudiciu grav ori a unei deteriorări grave sau a amenințării deteriorării grave a situației economice, cauzată de creșterea importurilor unei mărfi originare a celeilalte părți, ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord;

(c) o descriere exactă a mărfii originare care face obiectul măsurii de salvgardare bilaterală, inclusiv poziția, subpoziția sau linia tarifară la care este încadrată aceasta în Sistemul armonizat;

(d) o descriere exactă a măsurii de salvgardare bilaterale aplicate sau prelungite;

(e) data inițială de aplicare a măsurii de salvgardare bilaterale, durata preconizată a acesteia și, dacă este cazul, un calendar pentru liberalizarea progresivă a măsurii; și

(f) în cazul prelungirii unei măsuri de salvgardare bilaterale, elemente de probă care arată că industria națională în cauză se adaptează.

(7) La cererea părții afectate de procedura bilaterală de salvgardare în temeiul secțiunii C, cealaltă parte organizează consultări cu partea solicitantă pentru a examina o notificare transmisă în temeiul alineatului (3) litera (a) sau (b).

(8) Partea care intenționează să aplice sau să prelungească o măsură de salvgardare bilaterală informează cealaltă parte și oferă posibilitatea de a organiza consultări prealabile pentru a discuta eventuala aplicare sau prelungire. În cazul în care nu se ajunge la o soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la data notificării, prima dintre părți poate aplica sau prelungi măsura respectivă.

(9) Autoritatea de investigație competentă publică în jurnalul oficial al părții în cauză constatările și concluziile motivate la care a ajuns cu privire la toate aspectele relevante de fapt și de drept, inclusiv descrierea mărfii importate și situația care a determinat instituirea măsurilor în conformitate cu articolul 5.10 sau 5.15, legătura de cauzalitate între această situație și creșterea importurilor, precum și forma, nivelul și durata măsurilor.

(10) Autoritățile de investigație competente tratează orice informație confidențială în deplină conformitate cu articolul 5.21.

CAPITOLUL 6

MĂSURI SANITARE ȘI FITOSANITARE

ARTICOLUL 6.1

Definiții

(1) În sensul prezentului capitol:

(a) „autorități competente” înseamnă autoritățile competente ale fiecărei părți menționate în anexa 6-A;

(b) „măsură de urgență” înseamnă o măsură sanitară sau fitosanitară aplicată de partea importatoare cu privire la mărfurile celeilalte părți pentru a aborda o problemă urgentă legată de viața oamenilor, a animalelor sau a plantelor ori de protecția sănătății care apare sau riscă să apară în partea importatoare; și

(c) „Comitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC” înseamnă Comitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare constituit în temeiul articolului 12 din Acordul SPS.

(2) Definițiile din anexa A la Acordul SPS, precum și cele din Codex Alimentarius (denumit în continuare „Codex”), cele ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OMSA) și ale Convenției internaționale pentru protecția plantelor, semnată la Roma la 6 decembrie 1951 (denumită în continuare „CIPP”) se aplică prezentului capitol.

ARTICOLUL 6.2

Obiective

Obiectivele prezentului capitol sunt următoarele:

(a) protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor pe teritoriile părților, facilitând totodată comerțul dintre părți;

(b) consolidarea și continuarea punerii în aplicare a Acordului SPS;

(c) consolidarea comunicării, a consultării și a cooperării între părți, în special între autoritățile lor competente;

(d) asigurarea faptului că măsurile sanitare și fitosanitare puse în aplicare de părți nu creează bariere inutile în calea comerțului;

(e) îmbunătățirea coerenței, a certitudinii și a transparenței măsurilor sanitare și fitosanitare ale fiecărei părți și a punerii lor în aplicare; și

(f) încurajarea elaborării și a adoptării de standarde, orientări și recomandări internaționale de către organizațiile internaționale relevante și îmbunătățirea punerii în aplicare a acestora de către părți.

ARTICOLUL 6.3

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol se aplică tuturor măsurilor sanitare și fitosanitare ale unei părți care pot avea efecte, directe sau indirecte, asupra schimburilor comerciale între părți.

ARTICOLUL 6.4

Relația cu Acordul SPS

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile reciproce care le revin în temeiul Acordului SPS.

ARTICOLUL 6.5

Resurse pentru punerea în aplicare

Fiecare parte utilizează resursele necesare pentru a pune în aplicare efectiv prezentul capitol.

ARTICOLUL 6.6

Echivalență

(1) Părțile confirmă că recunoașterea echivalenței măsurilor sanitare și fitosanitare ale celeilalte părți constituie un mijloc important de facilitare a comerțului.

(2) Partea importatoare recunoaște măsurile sanitare sau fitosanitare ale părții exportatoare ca fiind echivalente cu măsurile sale dacă partea exportatoare demonstrează în mod obiectiv părții importatoare că măsurile sale ating nivelul corespunzător de protecție sanitară și fitosanitară al părții importatoare.

(3) Partea importatoare are dreptul de a determina în mod definitiv dacă o măsură sanitară sau fitosanitară aplicată de partea exportatoare atinge nivelul său adecvat de protecție sanitară și fitosanitară.

(4) Atunci când evaluează sau determină echivalența unei măsuri a celeilalte părți, o parte ia în considerare, printre altele și dacă sunt relevante:

(a) deciziile Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC;

(b) activitatea organizațiilor internaționale relevante;

(c) toate cunoștințele și experiențele anterioare în ceea ce privește schimburile comerciale cu cealaltă parte; și

(d) informațiile comunicate de cealaltă parte.

(5) Fiecare parte își bazează evaluarea, determinarea și menținerea echivalenței pe standarde, orientări și recomandări ale organismelor internaționale de standardizare relevante sau, după caz, pe o evaluare a riscurilor.

(6) Partea importatoare inițiază cu promptitudine evaluarea pentru a determina echivalența în cazul în care primește din partea celeilalte părți o cerere de evaluare a echivalenței care este susținută de informațiile solicitate.

(7) Atunci când partea importatoare încheie evaluarea echivalenței, aceasta notifică imediat determinarea sa celeilalte părți.

(8) Atunci când partea importatoare a determinat că recunoaște măsura părții exportatoare ca fiind echivalentă, partea importatoare inițiază cu promptitudine măsurile legislative sau administrative necesare pentru punerea în aplicare a recunoașterii.

(9) Fără a se aduce atingere articolului 6.16, în cazul în care o parte intenționează să adopte, să modifice sau să abroge o măsură care face obiectul unei determinări a echivalenței care are impact asupra comerțului dintre părți, partea respectivă:

(a) notifică celeilalte părți intenția sa într-un stadiu incipient adecvat, atunci când observațiile transmise de cealaltă parte pot fi luate în considerare;

(b) comunică, la cererea celeilalte părți, informații și justificarea modificărilor planificate.

(10) Partea importatoare își menține recunoașterea echivalenței pe perioada în care măsura care face obiectul modificării preconizate rămâne în vigoare.

(11) Părțile discută modificările preconizate notificate în temeiul alineatului (9) litera (a) la cererea oricăreia dintre părți. Partea importatoare examinează fără întârzieri nejustificate informațiile prezentate în temeiul alineatului (9) litera (b).

(12) În cazul în care una dintre părți adoptă, modifică sau abrogă o măsură sanitară sau fitosanitară care face obiectul unei determinări a echivalenței de către cealaltă parte, partea importatoare își menține recunoașterea echivalenței, cu condiția ca măsurile părții exportatoare privind produsul în cauză să continue să atingă nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară a părții importatoare. La cererea uneia dintre părți, părțile discută cu promptitudine determinarea efectuată de partea importatoare.

ARTICOLUL 6.7

Evaluarea riscurilor

(1) Părțile recunosc importanța asigurării faptului că măsurile lor sanitare și fitosanitare se bazează pe principii științifice și sunt conforme cu standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(2) În cazul în care o parte consideră că o anumită măsură sanitară sau fitosanitară, adoptată sau menținută de cealaltă parte, îi limitează sau i-ar putea limita exporturile și că măsura respectivă nu se bazează pe un standard, pe o orientare sau pe o recomandare internațională relevantă sau că nu există un standard, o orientare sau o recomandare relevantă, partea respectivă poate solicita informații celeilalte părți. Partea solicitată comunică părții solicitante motivele cu privire la măsura respectivă și informațiile relevante.

(3) Dacă dovezile științifice relevante sunt insuficiente, orice parte poate adopta, cu titlu provizoriu, o măsură sanitară sau fitosanitară pe baza informațiilor pertinente disponibile, inclusiv de la organizațiile internaționale relevante. În astfel de situații, partea respectivă caută să obțină informațiile suplimentare necesare pentru o evaluare mai obiectivă a riscurilor și revizuiește măsura sanitară sau fitosanitară în consecință, într-un termen rezonabil.

(4) Recunoscând drepturile și obligațiile părților în temeiul dispozițiilor relevante ale Acordului SPS, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând orice parte:

(a) să stabilească nivelul de protecție sanitară sau fitosanitară pe care îl determină ca fiind adecvat în conformitate cu articolul 5 din Acordul SPS;

(b) să stabilească sau să mențină o procedură de aprobare care necesită efectuarea unei evaluări a riscurilor înainte ca partea respectivă să acorde unui produs acces pe piața sa; sau

(c) să adopte sau să mențină măsuri de precauție sanitare sau fitosanitare în conformitate cu articolul 5 alineatul (7) din Acordul SPS.

(5) Fiecare parte se asigură că măsurile sale sanitare și fitosanitare nu creează discriminări arbitrare sau nejustificate între părți în cazul în care prevalează condiții identice sau similare. Nicio parte nu aplică măsuri sanitare și fitosanitare într-un mod care ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului dintre părți.

(6) Orice parte care efectuează o evaluare a riscurilor:

(a) ține seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și de standardele, orientările și recomandările internaționale;

(b) ia în considerare opțiuni de gestionare a riscurilor care nu sunt mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru a atinge nivelul de protecție sanitară sau fitosanitară pe care l-a determinat ca fiind adecvat în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) din Acordul SPS, ținând seama de fezabilitatea tehnică și economică; și

(c) ia în considerare obiectivul de reducere la minimum a efectelor negative asupra comerțului atunci când se determină nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară, în conformitate cu articolul 5 alineatul (4) din Acordul SPS, și selectează o opțiune de gestionare a riscurilor care nu este mai restrictivă pentru comerț decât este necesar pentru realizarea obiectivului sanitar sau fitosanitar, ținând seama de fezabilitatea tehnică și economică.

(7) La cererea părții exportatoare, partea importatoare o informează cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește o anumită evaluare a riscurilor referitoare la o cerere de acces pe piață a părții exportatoare, precum și cu privire la orice întârziere care ar putea surveni în cursul acestui proces.

(8) Fără a se aduce atingere articolului 6.16, nicio parte nu oprește importul unui produs al celeilalte părți pentru unicul motiv că efectuează o revizuire a măsurilor sale sanitare sau fitosanitare, dacă partea importatoare a permis importul produsului respectiv al celeilalte părți la momentul inițierii revizuirii.

ARTICOLUL 6.8

Adaptarea la condițiile regionale, inclusiv zone indemne de dăunători sau boli și zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor

Informații generale

(1) Părțile recunosc că adaptarea măsurilor sanitare și fitosanitare la condițiile regionale privind dăunătorii sau bolile reprezintă un mijloc important de protejare a vieții sau sănătății animalelor și plantelor și de facilitare a comerțului.

(2) Părțile recunosc conceptele de zone indemne de dăunători sau boli și de zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor. Determinarea acestor zone se bazează pe factori precum geografia, ecosistemele, supravegherea epidemiologică și eficacitatea controalelor sanitare sau fitosanitare.

(3) O parte exportatoare care declară că zone de pe teritoriul său sunt zone indemne de dăunători sau boli ori zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor prezintă elementele de probă necesare pentru a demonstra în mod obiectiv părții importatoare că zonele respective sunt și probabil vor rămâne zone indemne de dăunători sau boli ori zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor. În acest scop, partea exportatoare acordă, la cererea părții importatoare, un acces rezonabil în vederea desfășurării inspecției, a testării și a altor proceduri relevante.

(4) Atunci când determină zonele menționate la alineatul (2) prin decizii de regionalizare, părțile țin seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și își bazează măsurile pe standarde, orientări și recomandări internaționale sau, în cazul în care acestea nu ating nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții respective, pe o evaluare a riscurilor corespunzătoare circumstanțelor.

(5) Pentru determinarea zonelor menționate la alineatul (2), partea importatoare ia în considerare orice informații relevante din partea autorităților părții exportatoare și experiența anterioară cu acestea.

(6) Partea importatoare poate determina că se poate utiliza un proces accelerat pentru a evalua o cerere a părții exportatoare de recunoaștere a zonelor indemne de dăunători sau boli ori a zonelor cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor.

(7) În cazul în care partea exportatoare nu este de acord cu determinarea părții importatoare, partea importatoare prezintă o justificare părții exportatoare.

(8) La cererea părții importatoare, partea exportatoare prezintă o explicație completă și date justificative pentru determinările și deciziile vizate de prezentul articol. În cursul proceselor menționate, părțile depun diligențe pentru a evita perturbarea inutilă a comerțului.

Animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală

(9) Părțile recunosc principiul zonării, pe care convin să îl aplice în schimburile lor comerciale. Părțile recunosc, de asemenea, starea oficială de sănătate a animalelor determinată de OMSA.

(10) Partea importatoare își întemeiază, în principiu, propria determinare a stării de sănătate animală a părții exportatoare pe elementele de probă prezentate de partea exportatoare, în conformitate cu Acordul SPS, cu Codul sanitar pentru animale terestre al OMSA și cu Codul sanitar pentru animale acvatice al OMSA.

(11) Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare primite de la partea exportatoare fără întârzieri nejustificate și, în mod normal, în termen de 90 de zile de la primire. Partea importatoare poate transmite o cerere părții exportatoare pentru o inspecție la fața locului și efectuează orice inspecție în conformitate cu principiile stabilite la articolul 6.11 și în termen de 90 de zile de la primirea de către partea exportatoare a cererii de inspecție, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(12) Părțile recunosc conceptul de compartimentare și cooperează în această privință.

Plante și produse vegetale

(13) Părțile recunosc conceptele de zone indemne de dăunători, locuri de producție indemne de dăunători și amplasamente de producție indemne de dăunători, precum și de zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor ca mijloace de protejare a vieții sau a sănătății plantelor și de facilitare a comerțului, specificate în standardele internaționale relevante pentru măsuri fitosanitare ale CIPP (denumite în continuare „SIMF”), pe care părțile convin să le aplice mărfurilor care fac obiectul schimburilor comerciale dintre ele.

(14) La cererea părții exportatoare, atunci când adoptă sau menține măsuri fitosanitare, partea importatoare ia în considerare zonele indemne de dăunători, locurile de producție indemne de dăunători, amplasamentele de producție indemne de dăunători, precum și zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor stabilite de partea exportatoare în conformitate cu standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(15) Partea exportatoare identifică zonele indemne de dăunători, locurile de producție indemne de dăunători, amplasamentele de producție indemne de dăunători și zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor și comunică celeilalte părți informațiile respective. La cerere, partea exportatoare prezintă o explicație completă și date justificative în conformitate cu SIMF relevante sau în alt mod, după caz.

(16) Fără a se aduce atingere articolului 6.16, partea importatoare își întemeiază, în principiu, propria determinare a stării de sănătate a plantelor sau a animalelor de pe teritoriul părții exportatoare sau din părți ale acestuia pe informațiile comunicate de partea exportatoare în conformitate cu Acordul SPS și cu SIMF relevante.

(17) Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare primite de la partea exportatoare fără întârzieri nejustificate și, în mod normal, în termen de 90 de zile de la primire. Partea importatoare poate transmite o cerere părții exportatoare pentru o inspecție la fața locului și efectuează orice inspecție în conformitate cu principiile stabilite la articolul 6.11 și în termen de șase luni de la primirea de către partea exportatoare a cererii de inspecție, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Atunci când convin asupra unei perioade diferite, părțile iau în considerare biologia organismului dăunător și a culturii în cauză.

ARTICOLUL 6.9

Transparență

(1) Părțile recunosc valoarea schimbului permanent de informații cu privire la măsurile lor sanitare și fitosanitare și a posibilității oferite celeilalte părți de a prezenta observații cu privire la măsurile sanitare și fitosanitare propuse.

(2) La punerea în aplicare a prezentului articol, fiecare parte ține seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale.

(3) Cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente referitoare la protecția vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor ori a cazului în care măsura este de natură să faciliteze comerțul, fiecare parte notifică celeilalte părți orice măsură sanitară sau fitosanitară propusă care ar putea avea impact asupra comerțului dintre părți și acordă, în mod normal, cel puțin 60 de zile de la notificare în care cealaltă parte să prezinte observații scrise. Dacă acest lucru este fezabil și oportun, partea care a transmis notificarea ar trebui să acorde mai mult de 60 de zile pentru observații și să ia în considerare orice solicitare rezonabilă a celeilalte părți de prelungire a termenului pentru prezentarea observațiilor. La cerere, partea răspunde în mod corespunzător observațiilor scrise ale celeilalte părți.

(4) Părțile:

(a) urmăresc să asigure transparența în ceea ce privește măsurile sanitare și fitosanitare aplicabile comerțului;

(b) consolidează înțelegerea reciprocă a măsurilor sanitare sau fitosanitare ale fiecărei părți, precum și a aplicării acestora; și

(c) fac schimb de informații privind aspectele privind elaborarea și aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare, în vederea reducerii la minimum a efectelor lor negative asupra comerțului dintre părți.

(5) Fiecare parte, la cererea celeilalte părți și în mod normal în termen de 15 zile de la primirea cererii, comunică informații cu privire la:

(a) cerințele de import aplicabile importului de produse specifice; și

(b) progresele înregistrate în ceea ce privește cererea de aprobare a unor produse specifice.

(6) Informațiile menționate la alineatul (4) litera (c) și la alineatul (5) se consideră a fi fost comunicate dacă au fost puse la dispoziție prin notificare către OMC în conformitate cu normele și procedurile relevante sau dacă au fost puse la dispoziție gratuit pe un site web oficial accesibil publicului al părții respective.

(7) La cerere, o parte comunică celeilalte părți informațiile relevante pe care partea respectivă le-a luat în considerare pentru elaborarea măsurii propuse, după caz și în măsura permisă de cerințele privind confidențialitatea și viața privată ale părții care comunică informațiile.

(8) O parte poate solicita, dacă este cazul și dacă este fezabil, discuții cu cealaltă parte cu privire la orice problemă comercială legată de o măsură sanitară sau fitosanitară propusă și cu privire la disponibilitatea unor abordări alternative, mult mai puțin restrictive pentru comerț, care ar putea conduce la realizarea obiectivului măsurii respective.

(9) Fiecare parte publică, de preferință prin mijloace electronice, notificări referitoare la măsurile sanitare sau fitosanitare într-un jurnal oficial sau pe un site web.

(10) Fiecare parte se asigură că textul sau notificarea unei măsuri sanitare sau fitosanitare specifică data la care măsura intră în vigoare și temeiul juridic al măsurii.

(11) Partea exportatoare notifică părții importatoare în timp util și în mod corespunzător:

(a) un risc sanitar sau fitosanitar semnificativ în legătură cu schimburile comerciale actuale;

(b) situațiile urgente în care o modificare a stării de sănătate a animalelor sau a plantelor pe teritoriul părții exportatoare ar putea afecta schiburile comerciale actuale;

(c) modificările semnificative ale situației privind dăunătorii sau bolile, cum ar fi prezența și proliferarea dăunătorilor sau a bolilor, inclusiv aplicarea deciziilor de regionalizare; și

(d) schimbările semnificative în ceea ce privește siguranța alimentară, combaterea dăunătorilor sau a bolilor, politicile sau practicile de control sau de eradicare care ar putea afecta schimburile comerciale actuale.

(12) Dacă acest lucru este fezabil și oportun, fiecare parte ar trebui să prevadă o perioadă mai mare de șase luni între data publicării unei măsuri sanitare sau fitosanitare care ar putea afecta schimburile comerciale dintre părți și data la care măsura intră în vigoare, cu excepția cazului în care măsura este menită să abordeze o problemă urgentă legată de protecția sănătății sau a vieții oamenilor, a animalelor sau a plantelor ori a cazului în care măsura este de natură să faciliteze schimburile comerciale.

(13) La cererea unei părți, cealaltă parte îi comunică informații referitoare la toate măsurile sanitare sau fitosanitare privind importul unui produs pe teritoriul său.

ARTICOLUL 6.10

Facilitarea schimburilor comerciale

Proceduri de aprobare

(1) Părțile recunosc că fiecare parte are dreptul de a elabora și a aplica proceduri de aprobare pentru a asigura atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară și fitosanitară al părții importatoare, reducând în același timp la minimum efectele negative asupra schimburilor comerciale.

(2) Fiecare parte se asigură că toate procedurile de aprobare sanitare și fitosanitare care afectează schimburile comerciale dintre părți:

(a) sunt întreprinse și finalizate fără întârzieri nejustificate; și

(b) nu se desfășoară într-un mod care ar constitui o discriminare arbitrară sau nejustificată împotriva celeilalte părți.

(3) Fiecare parte depune diligențe pentru a se asigura că produsele exportate către cealaltă parte respectă nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții importatoare. În acest scop, partea exportatoare stabilește și efectuează măsuri de control adecvate, inclusiv inspecții la fața locului bazate pe riscuri, după caz. Partea importatoare poate solicita ca autoritatea competentă relevantă a părții exportatoare să demonstreze în mod obiectiv, într-o manieră considerată satisfăcătoare de către partea importatoare, că cerințele de import sunt îndeplinite.

(4) În cazul în care partea importatoare solicită ca un produs să fie aprobat înainte de import, aceasta pune la dispoziție cu promptitudine, la cererea părții exportatoare, informații referitoare la procedurile sanitare și fitosanitare de import. Partea importatoare se asigură, în special, că:

(a) durata normală de prelucrare pentru fiecare procedură este publicată sau că durata de prelucrare anticipată este comunicată la cerere părții exportatoare;

(b) atunci când primește o cerere, autoritatea competentă a părții importatoare examinează cu promptitudine caracterul complet al documentației și informează partea exportatoare în mod precis și complet cu privire la toate elementele lipsă;

(c) autoritatea competentă a părții importatoare transmite cât mai curând posibil rezultatele procedurii în mod precis și complet părții exportatoare, astfel încât să poată fi luate măsuri corective, dacă este necesar;

(d) în măsura în care acest lucru este posibil, autoritatea competentă a părții importatoare avansează cu procedura chiar dacă din cerere lipsesc anumite elemente, dacă partea exportatoare solicită acest lucru; și

(e) autoritatea competentă a părții importatoare informează partea exportatoare, la cerere, cu privire la stadiul procedurii, inclusiv oferind o explicație pentru eventualele întârzieri.

(5) În cazul în care o parte solicită, în cadrul procedurii de aprobare, o evaluare a riscurilor, partea respectivă pune la dispoziție această evaluare a riscurilor, în condiții normale, cu promptitudine și, în mod normal, în termen de un an de la data primirii informațiilor necesare pentru exportul produsului.

(6) Fiecare parte depune diligențe pentru aplicarea unor termene rezonabile în toate etapele procedurii sale de aprobare și inițiază cu promptitudine procedura respectivă la primirea unei cereri din partea celeilalte părți.

(7) Fiecare parte evită duplicarea inutilă și sarcinile administrative inutile în ceea ce privește:

(a) orice documentație, informație sau acțiune pe care o solicită solicitantului în cadrul procedurii sale de aprobare; și

(b) orice informație pe care partea o evaluează în cadrul procedurii de aprobare.

(8) Fiecare parte publică cu promptitudine orice modificare a procedurii sale de aprobare obligatorii sau cerințelor cu privire la aceasta. Cu excepția unor circumstanțe întemeiate care privesc nivelul său de protecție, fiecare parte prevede o perioadă de tranziție între publicarea oricăror modificări aduse procedurii sale de aprobare sau cerințelor cu privire la aceasta și intrarea în vigoare a acestora, pentru a permite celeilalte părți să se familiarizeze cu respectivele modificări și să se adapteze. Fiecare parte depune diligențe pentru a trata cererile depuse înainte de publicarea modificărilor și pentru a evita prelungirea procedurii de aprobare a acestor cereri. În cazul în care modificarea procedurii de aprobare reduce obligațiile, intrarea în vigoare nu este întârziată în mod inutil.

(9) La cererea unei părți, cealaltă parte îi comunică, în timp util, informații privind stadiul procedurii de aprobare.

Condiții fitosanitare specifice

(10) În conformitate cu standardele aplicabile convenite în temeiul CIPP, fiecare parte menține o informare adecvată cu privire la situația sa privind dăunătorii, care poate include programele de supraveghere, de eradicare și de limitare a răspândirii, precum și rezultatele acestora, pentru a sprijini clasificarea dăunătorilor și a justifica condițiile fitosanitare de import.

(11) Fiecare parte depune diligențe pentru a stabili și a actualiza o listă a dăunătorilor reglementați pentru produsele cu privire la care există o preocupare fitosanitară. Această listă include:

(a) organismele dăunătoare de carantină care nu sunt prezente în nicio parte a teritoriului său;

(b) organismele dăunătoare de carantină care sunt prezente, dar nu au o răspândire largă și care sunt sub control oficial; și

(c) organismele dăunătoare reglementate care nu sunt de carantină.

(12) Pentru plantele sau produsele vegetale cu privire la care există o preocupare fitosanitară, fiecare parte își limitează cerințele de import la măsurile care asigură absența dăunătorilor reglementați. Aceste cerințe de import se aplică întregului teritoriu al părții exportatoare, ținând seama de condițiile regionale.

(13) Transporturile de produse pentru care există măsuri fitosanitare sunt acceptate pe baza unor garanții adecvate asigurate de partea exportatoare fără programe de vămuire anticipată. Pe baza unei abordări sistemice, partea importatoare poate conferi activitățile conexe pentru comerțul cu produse autorității competente a părții exportatoare.

(14) Părțile adoptă numai măsuri fitosanitare justificate din punct de vedere tehnic, compatibile cu riscurile implicate referitoare la dăunători și care reprezintă măsurile cele mai puțin restrictive disponibile.

(15) În scopul punerii în aplicare a alineatelor (10)-(14), părțile țin seama de SIMF relevante.

Cerințe sanitare și fitosanitare specifice de import

(16) În cazul în care sunt disponibile mai multe măsuri sanitare sau fitosanitare pentru atingerea nivelului adecvat de protecție al părții importatoare, părțile instituie, la cererea părții exportatoare, un dialog tehnic pentru a evita perturbarea inutilă a schimburilor comerciale și pentru a selecta soluția cea mai practică.

ARTICOLUL 6.11

Audituri

(1) Pentru a determina capacitatea părții exportatoare de a asigura garanțiile necesare și de a respecta măsurile sanitare și fitosanitare ale părții importatoare, partea importatoare are dreptul de a audita, sub rezerva dispozițiilor prezentului articol, autoritățile competente și sistemele de inspecție asociate sau desemnate ale părții exportatoare.

(2) Partea importatoare poate stabili că este necesară efectuarea unui audit ca instrument de evaluare a sistemelor oficiale de inspecție și certificare ale părții exportatoare. Un astfel de audit trebuie să urmeze o abordare sistemică bazată pe examinarea unui eșantion de proceduri, documente sau evidențe ale sistemului și, dacă este necesar, pe inspecții la fața locului ale instalațiilor care fac obiectul auditului.

(3) Auditurile se concentrează în primul rând pe evaluarea eficacității sistemelor oficiale de inspecție și certificare, precum și a capacității părții exportatoare de a respecta cerințele sanitare și fitosanitare de import și măsurile de control conexe, și nu pe evaluarea anumitor unități sau instalații, pentru a determina capacitatea autorităților competente ale părții exportatoare de a deține și a menține controlul și de a asigura garanțiile necesare părții importatoare.

(4) La efectuarea unui audit, partea importatoare ține seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și acționează în conformitate cu standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(5) Partea importatoare stabilește natura și frecvența auditurilor ținând seama de riscurile inerente ale produsului, de istoricul controalelor anterioare la import și de alte informații disponibile, cum ar fi auditurile și inspecțiile efectuate de autoritatea competentă a părții exportatoare.

(6) Fiecare parte depune diligențe pentru a reduce frecvența și numărul auditurilor. În cazul în care partea importatoare consideră că este necesar să efectueze un audit ca instrument de evaluare a sistemelor oficiale de inspecție și certificare ale părții exportatoare, precum și a capacității părții exportatoare de a respecta cerințele sanitare și fitosanitare de import și măsurile de control conexe, se aplică următoarele:

(a) pentru prima cerere de export referitoare la un anumit produs, partea importatoare efectuează un audit pe un eșantion reprezentativ al părții exportatoare; și

(b) pentru orice cerere ulterioară de export referitoare la același produs, pentru a scurta durata procedurii de aprobare, partea importatoare efectuează un astfel de audit numai în circumstanțe justificate în mod corespunzător. În cazul în care partea importatoare efectuează un audit, aceasta prezintă o explicație părții exportatoare.

(7) Înainte de audit, autoritățile competente ale părții importatoare și ale părții exportatoare discută și stabilesc într-un plan de audit:

(a) justificarea auditului, precum și obiectivele și domeniul de aplicare al acestuia;

(b) criteriile sau cerințele pe baza cărora va fi auditată partea exportatoare; și

(c) itinerarul și procedurile de efectuare a auditului.

Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, partea importatoare comunică părții exportatoare un plan de audit cu cel puțin 30 de zile înainte de audit.

(8) Partea importatoare comunică în scris părții exportatoare informații cu privire la rezultatele auditului prin intermediul unui raport de audit care conține constatări, concluzii și recomandări.

(9) Partea importatoare transmite proiectul de raport de audit părții exportatoare, în mod normal în termen de 30 de zile de la încheierea auditului.

(10) Partea importatoare oferă părții exportatoare posibilitatea de a prezenta observații cu privire la constatările auditului. Partea importatoare poate ține cont de aceste observații înainte de a-și formula concluziile și de a întreprinde orice acțiune. Partea importatoare prezintă părții exportatoare un raport final în scris, în mod normal în termen de două luni de la data primirii observațiilor respective.

(11) Partea exportatoare informează partea importatoare cu privire la orice măsuri corective luate pe baza constatărilor și concluziilor părții importatoare.

(12) Fiecare parte asigură existența unor proceduri care să prevină divulgarea informațiilor confidențiale obținute în cursul unui audit al autorităților competente ale părții exportatoare, inclusiv proceduri de eliminare a informațiilor confidențiale dintr-un raport final de audit înainte ca raportul respectiv să fie pus la dispoziția publicului.

(13) Toate măsurile luate ca urmare a auditurilor trebuie să fie proporționale cu riscurile identificate și să nu fie mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții importatoare. În cazul în care o parte solicită acest lucru, se organizează consultări cu privire la situația respectivă, în conformitate cu articolul 6.19. Părțile iau în considerare orice informație comunicată prin intermediul acestor consultări.

(14) Fiecare parte suportă propriile cheltuieli în legătură cu auditul.

ARTICOLUL 6.12

Controale la import

(1) Fiecare parte se asigură că controalele sale la import sunt bazate pe riscuri, sunt efectuate fără întârzieri nejustificate și sunt aplicate în mod proporțional și nediscriminatoriu.

(2) Fiecare parte se asigură că produsele exportate către cealaltă parte îndeplinesc cerințele sanitare și fitosanitare ale părții importatoare.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți, la cerere, informații cu privire la procedurile sale de import, inclusiv cu privire la frecvența controalelor la import care vizează măsurile sanitare și fitosanitare și cu privire la factorii pe care îi consideră determinanți pentru riscurile asociate importurilor.

(4) În cazul în care un control la import arată că un produs nu respectă cerințele de import relevante, partea importatoare:

(a) își bazează acțiunea pe o evaluare a riscurilor implicate și se asigură că acțiunea nu este mai restrictivă pentru comerț decât este necesar pentru atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară;

(b) informează importatorul sau reprezentantul acestuia cu privire la motivele neconformității, la temeiul juridic al acțiunii și, după caz, la locul de eliminare a transportului respectiv; și

(c) oferă importatorului sau reprezentantului acestuia posibilitatea de a comunica informații suplimentare pentru a sprijini partea respectivă în luarea unei decizii.

(5) În cazul în care o parte interzice sau restricționează importul unei mărfi a celeilalte părți pe baza unui rezultat negativ al unui control la import, partea importatoare precizează în scris, prin canale normale, în conformitate cu legislația sa, la cererea autorității competente a părții exportatoare sau a operatorului responsabil de transport, motivul interdicției sau al restricției, temeiul juridic sau autorizarea pentru acțiunea respectivă și, după caz, informații privind locul de eliminare a transportului în cauză[24].

(6) În cazul în care transportul respins este însoțit de un certificat sanitar sau fitosanitar, partea importatoare informează autoritatea competentă a părții exportatoare și comunică toate informațiile corespunzătoare, inclusiv temeiul juridic al acțiunii, rezultatele de laborator și metodele detaliate. Partea importatoare păstrează documentația fizică și electronică cu privire la identificarea, colectarea, prelevarea de probe, transportul și depozitarea eșantionului de testare și la metodele analitice utilizate pe eșantionul de testare. De asemenea, partea importatoare informează importatorul sau reprezentantul acestuia cu privire la eliminarea transportului respectiv. În cazul interceptării unui dăunător, notificarea indică organismul dăunător la nivel de specie ori de câte ori este posibil.

(7) În cazul în care partea importatoare determină existența unui model semnificativ, susținut sau recurent de neconformitate cu o măsură sanitară sau fitosanitară, aceasta notifică neconformitatea părții exportatoare.

---

[24] Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte importatoare să elimine un transport în care se constată prezența unui agent patogen sau a unui organism dăunător infecțios care, dacă nu se iau măsuri urgente, se poate răspândi și poate aduce prejudicii vieții sau sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor pe teritoriul părții respective.

(8) În pofida alineatului (6), partea importatoare comunică părții exportatoare, la cerere, informațiile disponibile cu privire la mărfurile din partea exportatoare despre care s-a constatat că nu sunt în conformitate cu o măsură sanitară sau fitosanitară a părții importatoare.

(9) Taxele impuse cu privire la orice procedură de verificare și de asigurare a respectării măsurilor sanitare sau fitosanitare nu trebuie să fie mai mari decât costul real al serviciului.

ARTICOLUL 6.13

Certificarea

(1) În cazul în care una dintre părți solicită un certificat sanitar sau fitosanitar pentru importul unei mărfi, acest certificat se bazează pe standardele internaționale ale Codex, CIPP și OMSA.

(2) Fiecare parte se asigură că certificatele sale, inclusiv atestările, sunt întocmite astfel încât să se evite impunerea unor sarcini inutile pentru comerțul dintre părți.

(3) Partea importatoare comunică celeilalte părți cu promptitudine, la cerere, informații privind certificatele necesare pentru un anumit produs.

(4) Părțile își consolidează cooperarea în ceea ce privește elaborarea de modele de certificate în vederea reducerii sarcinilor administrative și a facilitării accesului pe piețele lor.

(5) Părțile promovează punerea în aplicare a certificării electronice și a altor tehnologii de facilitare a schimburilor comerciale dintre ele.

(6) Fiecare parte acceptă schimbul de certificate originale fie printr-un sistem bazat pe hârtie, fie printr-o metodă securizată de transmitere a datelor electronice care oferă o garanție de certificare echivalentă. Partea exportatoare poate pune la dispoziție o certificare oficială electronică dacă partea importatoare a stabilit că sunt oferite garanții de securitate echivalente, inclusiv utilizarea unei semnături digitale și garantarea autenticității documentului.

ARTICOLUL 6.14

Aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare

(1) Fără a se aduce atingere articolului 6.8, fiecare parte aplică propriile măsuri sanitare sau fitosanitare pe teritoriul celeilalte părți.

(2) Pentru a evita o discriminare arbitrară sau nejustificată, pe teritoriul părții exportatoare se aplică aceleași cerințe de import în cazul în care există condiții sanitare sau fitosanitare identice sau similare.

(3) Pentru prima cerere de export referitoare la un anumit produs, partea importatoare inițiază cu promptitudine procedura de aprobare pentru o cerere a celeilalte părți sau, după caz, a unui stat membru ori a unui grup de state membre ale Uniunii Europene. Procedura de aprobare urmează procedura prevăzută la articolul 6.10 și, în cazul unei cereri din partea unui grup de state membre ale Uniunii Europene în care există condiții sanitare sau fitosanitare identice sau similare, nu durează mai mult decât în cazul unei cereri din partea unui stat membru al Uniunii Europene.

(4) Pentru o cerere de export ulterioară referitoare la același produs, partea importatoare aprobă cererea în termen de cel mult șase luni de la primirea acesteia, cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător. Cererile de informații se limitează la ceea ce este necesar și țin seama de informațiile aflate deja la dispoziția părții importatoare, cum ar fi informațiile privind cadrul legislativ și rapoartele de audit anterioare.

ARTICOLUL 6.15

Eliminarea măsurilor de control redundante

(1) Părțile recunosc că partea exportatoare este responsabilă de asigurarea faptului că unitățile, instalațiile și produsele eligibile pentru export îndeplinesc cerințele sanitare aplicabile ale părții importatoare.

(2) În cazul în care partea importatoare menține o listă a unităților sau a instalațiilor aprobate pentru importul unei anumite mărfi, aceasta aprobă, la cererea părții exportatoare însoțită de garanțiile adecvate, o unitate sau o instalație situată pe teritoriul părții exportatoare fără inspecția prealabilă a unității sau a instalației respective, cu respectarea următoarelor condiții și proceduri:

(a) partea importatoare a autorizat importul mărfii pe baza unei evaluări a sistemului de control al condițiilor de sănătate animală și de siguranță alimentară aplicate de autoritățile competente ale părții exportatoare;

(b) unitatea sau instalația în cauză a fost aprobată de către autoritatea competentă a părții exportatoare;

(c) autoritatea competentă a părții exportatoare are autoritatea de a suspenda sau a retrage aprobarea unității sau a instalației în cauză; și

(d) partea exportatoare a comunicat informațiile relevante solicitate de partea importatoare.

(3) Partea importatoare include unitățile sau instalațiile pe lista unităților sau a instalațiilor aprobate în mod normal în termen de 45 de zile de la data primirii cererii din partea părții exportatoare. Lista este pusă la dispoziția publicului.

(4) Partea importatoare are dreptul de a audita sistemul de control al părții exportatoare după aprobarea exportului. Aceste audituri pot include inspecția la fața locului a unui număr reprezentativ de unități sau instalații incluse pe lista unităților sau a instalațiilor aprobate sau a celor pentru care s-a solicitat aprobarea de către partea exportatoare. În cazul în care partea importatoare identifică, în urma auditului, cazuri grave recurente de neconformitate, aceasta poate suspenda recunoașterea sistemului de control al autorității competente a părții exportatoare.

(5) În circumstanțe justificate în mod corespunzător, partea importatoare poate refuza aprobarea unităților sau a instalațiilor care sunt considerate neconforme cu cerințele sale. Într-un astfel de caz, partea importatoare notifică părții exportatoare refuzul de a aproba unități sau instalații și motivează acest refuz.

(6) Partea importatoare poate efectua audituri în conformitate cu articolul 6.11 ca parte a procedurii de aprobare. Astfel de audituri se limitează la structura, organizarea și responsabilitățile autorității competente responsabile cu aprobarea unității sau a instalației respective și la garanțiile sanitare privind respectarea cerințelor părții importatoare. Auditurile respective pot include inspecția la fața locului a unui număr reprezentativ de unități sau instalații incluse pe lista unităților sau a instalațiilor aprobate sau a celor pentru care s-a solicitat aprobarea de către partea exportatoare.

(7) Pe baza rezultatelor unor astfel de audituri, partea importatoare poate modifica lista unităților sau a instalațiilor.

(8) Prezentul articol nu se aplică măsurilor referitoare la plante și produse vegetale.

ARTICOLUL 6.16

Măsuri de urgență

(1) Partea importatoare poate, din motive întemeiate, să adopte cu titlu provizoriu măsurile de urgență necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor.

(2) O parte care adoptă o măsură de urgență notifică cu promptitudine măsura respectivă în scris celeilalte părți. Partea care a adoptat o măsură de urgență ia în considerare toate informațiile comunicate de cealaltă parte.

(3) După adoptarea unei măsuri de urgență, partea respectivă reexaminează justificarea acesteia, în mod normal în termen de șase luni, cu condiția ca informațiile relevante să fie disponibile, și informează cealaltă parte, la cerere, cu privire la rezultatele reexaminării. Partea respectivă nu menține măsura de urgență decât dacă problema urgentă sau riscul persistă. În cazul în care partea menține măsura de urgență, aceasta ar trebui reexaminată periodic.

(4) Pentru a evita perturbările inutile ale comerțului, o parte care adoptă o măsură de urgență oferă soluția cea mai adecvată și proporțională pentru transporturile în curs între părți, ținând seama de riscul identificat.

ARTICOLUL 6.17

Cooperare

(1) Părțile analizează, în conformitate cu prezentul capitol, opțiunile pentru continuarea cooperării și a schimbului de informații între părți cu privire la aspectele sanitare și fitosanitare de interes reciproc. Opțiunile respective pot include inițiative de facilitare a comerțului.

(2) Părțile cooperează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și pot identifica împreună inițiative privind aspectele sanitare și fitosanitare cu scopul de a elimina barierele inutile din calea comerțului dintre părți.

(3) Părțile pot promova cooperarea în cadrul tuturor forurilor multilaterale, în special cu organismele internaționale de standardizare relevante.

ARTICOLUL 6.18

Schimb de informații

Fără a se aduce atingere altor dispoziții din prezentul capitol, o parte poate solicita celeilalte părți informații cu privire la aspectele care intră sub incidența prezentului capitol. Partea solicitată depune diligențe pentru a comunica părții solicitante informațiile disponibile, într-un termen rezonabil și, dacă este posibil, prin mijloace electronice, în conformitate cu cerințele proprii privind confidențialitatea și viața privată.

ARTICOLUL 6.19

Consultări

(1) Fiecare parte poate solicita consultări cu privire la preocupări specifice în materie de comerț în legătură cu măsurile sanitare și fitosanitare.

(2) Părțile desfășoară aceste consultări în termen de 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(3) Părțile depun diligențe pentru a comunica toate informațiile relevante necesare pentru a se găsi o soluție de comun acord prin care să se evite perturbarea inutilă a comerțului.

ARTICOLUL 6.20

Puncte de contact

(1) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru punerea în aplicare a prezentului capitol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia, indicând inclusiv funcționarul responsabil.

(2) Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificare a respectivelor date de contact.

ARTICOLUL 6.21

Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare

(1) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare constituit în temeiul alineatului (1) litera (e) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme):

(a) asigură un for care permite părților să înțeleagă mai bine aspectele sanitare și fitosanitare în legătură cu punerea în aplicare a prezentului capitol, inclusiv procesele de reglementare aferente măsurilor sanitare și fitosanitare;

(b) monitorizează punerea în aplicare a prezentului capitol și examinează orice aspect referitor la prezentul capitol, inclusiv toate aspectele care pot să apară în legătură cu punerea sa în aplicare;

(c) asigură un for pentru discutarea preocupărilor generate de aplicarea unor măsuri sanitare sau fitosanitare în vederea găsirii unor soluții reciproc acceptabile și a abordării cu promptitudine a oricăror aspecte care ar putea crea obstacole inutile în calea comerțului dintre părți;

(d) face schimb de informații, expertiză și experiență cu privire la aspecte sanitare și fitosanitare.

(2) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare poate:

(a) să identifice domenii de cooperare privind măsurile sanitare și fitosanitare, care pot include asistență tehnică;

(b) să promoveze cooperarea privind aspectele sanitare și fitosanitare aflate în discuție în cadrul forurilor multilaterale, inclusiv în cadrul Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și al organismelor internaționale de standardizare; și

(c) pentru a aborda aspecte sanitare sau fitosanitare specifice, să constituie grupuri de lucru formate din reprezentanți la nivel de experți ai părților, care pot invita, potrivit unor proceduri ce urmează să fie stabilite, alți experți să participe, inclusiv din partea organizațiilor neguvernamentale.

CAPITOLUL 7

COOPERAREA PRIVIND BUNĂSTAREA ANIMALELOR ȘI REZISTENȚA LA ANTIMICROBIENE

ARTICOLUL 7.1

Obiective

Obiectivele prezentului capitol sunt de a oferi un cadru de dialog și cooperare pentru îmbunătățirea protecției și a bunăstării animalelor și ajungerea la o înțelegere comună în ceea ce privește standardele de bunăstare a animalelor, precum și de a consolida lupta împotriva dezvoltării rezistenței la antimicrobiene.

ARTICOLUL 7.2

Bunăstarea animalelor

(1) Părțile recunosc că animalele sunt ființe sensibile.

(2) Părțile recunosc valoarea standardelor de bunăstare a animalelor ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OMSA) și depun diligențe pentru a îmbunătăți punerea lor în aplicare, respectându-și în același timp dreptul de a stabili nivelul măsurilor lor fondate pe date științifice pe baza standardelor OMSA privind bunăstarea animalelor.

(3) Părțile depun diligențe pentru a coopera în cadrul forurilor internaționale cu scopul de a promova dezvoltarea în continuare a bunelor practici în materie de bunăstare a animalelor și punerea lor în aplicare. Părțile recunosc valoarea unei colaborări sporite în materie de cercetare în domeniul bunăstării animalelor.

ARTICOLUL 7.3

Rezistența la antimicrobiene

(1) Părțile recunosc că rezistența la antimicrobiene reprezintă o amenințare gravă la adresa sănătății oamenilor și a animalelor. Utilizarea greșită a antimicrobienelor în producția animalieră, inclusiv utilizarea nonterapeutică, poate contribui la rezistența la antimicrobiene, care ar putea reprezenta un risc la adresa sănătății oamenilor și a animalelor. Părțile recunosc că natura amenințării necesită o abordare transnațională de tip „O singură sănătate”[25].

(2) Părțile cooperează pentru a reduce utilizarea antimicrobienelor în producția animalieră și pentru a interzice utilizarea acestora ca produse de stimulare a creșterii, cu scopul de a combate rezistența la antimicrobiene, în conformitate cu abordarea „O singură sănătate”.

[25] „O singură sănătate”, astfel cum este definită de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), este o abordare care combină politici din mai multe sectoare pentru a obține rezultate mai bune în materie de sănătate publică.

(3) Părțile cooperează și urmează orientările, standardele, recomandările și acțiunile existente și viitoare elaborate în cadrul organizațiilor internaționale relevante, al inițiativelor și al planurilor naționale menite să promoveze utilizarea prudentă și responsabilă a antimicrobienelor în zootehnie și în practicile veterinare.

(4) Părțile promovează cooperarea în cadrul tuturor forurilor multilaterale, în special în cadrul organismelor internaționale de standardizare.

ARTICOLUL 7.4

Grupul de lucru comun privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene

(1) Părțile depun diligențe pentru a face schimb de informații, expertiză și experiență în domeniul bunăstării animalelor și al combaterii rezistenței la antimicrobiene pentru punerea în aplicare a articolelor 7.2 și 7.3.

(2) În acest scop, părțile înființează un grup de lucru privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene, care face schimb de informații cu Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare, după caz. Reprezentanții părților în cadrul grupului de lucru respectiv pot decide de comun acord să invite experți pentru anumite activități.

ARTICOLUL 7.5

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 8

RECUNOAȘTEREA DREPTULUI PĂRȚILOR DE A REGLEMENTA SECTORUL ENERGETIC

ARTICOLUL 8.1

Recunoașterea dreptului părților de a reglementa sectorul energetic

(1) Părțile confirmă respectarea deplină a suveranității lor respective, care include proprietatea și gestionarea tuturor hidrocarburilor din subsolul teritoriilor lor de către stat sau de către autoritățile publice relevante, precum și dreptul lor suveran de a reglementa aspectele abordate în prezentul capitol în conformitate cu legislația lor respectivă, în exercitarea deplină a proceselor lor democratice.

(2) În cazul Mexicului, Uniunea Europeană, fără a aduce atingere drepturilor și căilor sale de atac disponibile în temeiul prezentului acord[26], recunoaște că:

(a) Mexicul își rezervă dreptul suveran de a-și reforma Constituția (*Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos*) și legislația sa internă privind sectorul energetic, inclusiv hidrocarburile și energia electrică;

[26] Pentru mai multă certitudine, respectivele drepturi și căi de atac le includ pe cele care decurg din obligațiile Mexicului în temeiul dispozițiilor din capitolul 10 (Liberalizarea investițiilor) și din anexele 10-A–10-E.

(b) Mexicul deține proprietatea directă, inalienabilă și imprescriptibilă asupra tuturor hidrocarburilor din subsolul teritoriului național, inclusiv din platforma continentală și din zona economică exclusivă situată în afara apelor teritoriale și adiacentă acestora, în straturi sau zăcăminte, indiferent de condițiile lor fizice, în temeiul Constituției Mexicului; și

(c) Mexicul își rezervă dreptul suveran de a adopta sau de a menține măsuri privind sectorul energetic, inclusiv privind hidrocarburile și energia electrică.

CAPITOLUL 9

BARIERE TEHNICE ÎN CALEA COMERȚULUI

ARTICOLUL 9.1

Obiectiv

Prezentul capitol are ca obiectiv facilitarea comerțului cu mărfuri între părți prin prevenirea, identificarea și eliminarea barierelor tehnice inutile din calea comerțului, prin sporirea transparenței și promovarea unei cooperări sporite în materie de reglementare.

ARTICOLUL 9.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică elaborării, adoptării și aplicării standardelor, reglementărilor tehnice și procedurilor de evaluare a conformității, astfel cum au fost definite în anexa 1 la Acordul BTC, care pot avea efecte asupra comerțului cu mărfuri între părți.

(2) În pofida alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică:

(a) specificațiilor tehnice elaborate de entitățile contractante pentru propriile cerințe de producție sau de consum; sau

(b) măsurilor sanitare și fitosanitare vizate de capitolul 6 (Măsuri sanitare și fitosanitare).

(3) Toate trimiterile din prezentul capitol la standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității includ modificările la acestea și completările la normele sau la gama de produse vizate de acestea, cu excepția unor modificări și completări nesemnificative.

ARTICOLUL 9.3

Relația cu Acordul BTC

Articolele 2-9 din Acordul BTC și anexele 1 și 3 la Acordul BTC sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 9.4

Standarde internaționale

(1) Părțile recunosc rolul important pe care standardele, ghidurile și recomandările internaționale îl pot avea în sprijinul unei mai bune alinieri a reglementărilor, al unor bune practici de reglementare și în reducerea barierelor tehnice inutile din calea comerțului. În acest scop, părțile utilizează standardele internaționale relevante ca bază pentru reglementările lor tehnice, cu excepția cazului în care partea care elaborează reglementarea tehnică poate demonstra că aceste standarde internaționale ar fi ineficiente sau inadecvate pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

(2) Pe lângă obligațiile prevăzute la articolele 2 și 5 din Acordul BTC și în anexa 3 la Acordul BTC, fiecare parte ia în considerare, printre altele, deciziile și recomandările adoptate de Comitetul OMC privind barierele tehnice în calea comerțului începând cu 1 ianuarie 1995[27].

(3) Standardele elaborate de organizațiile internaționale, inclusiv cele enumerate în anexa 9-A, sunt considerate standarde internaționale relevante, cu condiția ca, la elaborarea lor, organizațiile respective să fi respectat principiile și procedurile stabilite în Decizia Comitetului OMC privind barierele tehnice în calea comerțului referitoare la principiile pentru elaborarea de standarde, orientări și recomandări internaționale[28].

[27] Documentul OMC G/TBT/1/Rev. 13 din 8 martie 2017, inclusiv orice modificări ulterioare ale acestuia.

[28] Cuprinse în documentul OMC G/TBT/1/Rev. 13 din 8 martie 2017, inclusiv orice modificări ulterioare ale acestuia.

(4) La cererea oricăreia dintre părți, Comitetul pentru comerț poate, printr-o decizie, să actualizeze lista din anexa 9-A.

(5) În vederea armonizării standardelor la o scară cât mai largă, fiecare parte încurajează organismele de standardizare de pe teritoriul său, precum și organismele regionale de standardizare în care partea respectivă sau organismele de standardizare de pe teritoriul său sunt membre:

(a) să participe, în limita resurselor de care dispun, la elaborarea standardelor internaționale de către organismele internaționale de standardizare relevante;

(b) să utilizeze standardele internaționale relevante ca bază pentru standardele pe care le elaborează, exceptând cazurile în care aceste standarde internaționale sunt ineficace sau inadecvate, de exemplu, din cauza unui nivel de protecție insuficient a factorilor climatici sau geografici esențiali sau a unor probleme tehnologice fundamentale;

(c) să evite duplicarea sau suprapunerea cu activitatea organismelor internaționale de standardizare;

(d) să revizuiască, la intervale regulate, standardele naționale și regionale care nu au la bază standarde internaționale relevante, pentru a spori convergența acestora cu standardele internaționale relevante;

(e) să coopereze cu organismele de standardizare relevante ale celeilalte părți în cadrul activităților internaționale de standardizare pentru a se asigura că standardele, orientările și recomandările internaționale care ar putea deveni o bază pentru reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității nu creează bariere inutile în calea comerțului internațional; această cooperare poate fi realizată în cadrul organismelor internaționale de standardizare sau la nivel regional;

(f) să încurajeze cooperarea bilaterală cu organismele de standardizare de pe teritoriul celeilalte părți, precum și cu organismele regionale de standardizare în care cealaltă parte sau organismele de standardizare de pe teritoriul său sunt membre;

(g) să pună la dispoziția publicului, prin intermediul unui site web, programele lor de lucru, care conțin o listă a standardelor în curs de elaborare și a standardelor pe care le-au adoptat.

(6) Articolul 9.6 din prezentul capitol și articolul 2 sau 5 din Acordul BTC se aplică unui proiect de reglementare tehnică sau unui proiect de procedură de evaluare a conformității, care conferă caracter obligatoriu unui standard prin încorporare sau trimitere.

ARTICOLUL 9.5

Proceduri de evaluare a conformității

(1) Părțile recunosc că există diferite mecanisme pentru a facilita acceptarea rezultatelor evaluării conformității, printre care:

(a) acordurile voluntare între organismele de evaluare a conformității de pe teritoriile părților;

(b) acordurile de acceptare reciprocă a rezultatelor procedurilor de evaluare a conformității cu privire la reglementări tehnice specifice, efectuate de organisme situate pe teritoriul celeilalte părți;

(c) utilizarea procedurilor de acreditare pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;

(d) desemnarea de către guvern sau, după caz, aprobarea organismelor de evaluare a conformității;

(e) recunoașterea de către o parte a rezultatelor organismelor de evaluare a conformității de pe teritoriul celeilalte părți; și

(f) acceptarea declarației de conformitate a furnizorului de către partea importatoare.

(2) Recunoscând diferențele dintre procedurile de evaluare a conformității, aplicabile pe teritoriile lor:

(a) Uniunea Europeană aplică, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, regimul declarației de conformitate a furnizorului; și

(b) Mexicul acceptă, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, drept garanție că un produs respectă cerințele reglementărilor tehnice ale Mexicului, inclusiv ale reglementărilor tehnice adoptate după intrarea în vigoare a prezentului acord, fără cerințe suplimentare, certificatele eliberate de organismele de evaluare a conformității de pe teritoriul Uniunii Europene, care au fost acreditate de o entitate de acreditare mexicană și aprobate de autoritatea competentă; în acest sens, Mexicul acordă organismelor de evaluare a conformității de pe teritoriul Uniunii Europene un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă organismelor de evaluare a conformității de pe teritoriul său.

Nicio dispoziție a prezentului paragraf nu împiedică Mexicul să verifice rezultatele procedurilor individuale de evaluare a conformității, atât timp cât acest lucru nu necesită ca un produs să facă obiectul unor proceduri de evaluare a conformității pe teritoriul Mexicului care dublează procedurile de evaluare a conformității deja efectuate pe teritoriul Uniunii Europene, cu excepția cazurilor aleatorii sau rare în care acestea sunt efectuate în scopul supravegherii, al auditului sau ca reacție la informații care indică o neconformitate.

(3) În pofida alineatului (2), o parte poate introduce cerințe privind testarea sau certificarea obligatorie a produselor de către o terță parte dacă introducerea unor astfel de cerințe sau certificări este justificată de motive imperioase în legătură cu protecția sănătății și a siguranței oamenilor.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică una dintre părți să impună, pentru anumite produse, efectuarea unei evaluări a conformității de către organismele guvernamentale desemnate de aceasta. În astfel de cazuri, partea respectivă:

(a) limitează taxele de evaluare a conformității la costul aproximativ al serviciilor furnizate și, la cererea unui solicitant de evaluare a conformității, explică modul în care cuantumul taxelor percepute este limitat la costul aproximativ al serviciilor furnizate;

(b) pune la dispoziția publicului taxele de evaluare a conformității; și

(c) la cererea celeilalte părți și în plus față de obligațiile prevăzute la articolele 5.2.3, 5.2.4 și 5.2.8 din Acordul BTC, explică:

(i) necesitatea informațiilor solicitate în temeiul procedurii de evaluare a conformității pentru evaluarea conformității și stabilirea taxelor;

(ii) modalitățile prin care partea respectivă asigură respectarea confidențialității informațiilor solicitate într-un mod care garantează protecția intereselor comerciale legitime; și

(iii) procedura de examinare a plângerilor privind funcționarea procedurii de evaluare a conformității.

(5) Fiecare parte publică online, de preferință pe un singur site web:

(a) orice proceduri, criterii și alte condiții pe care le-ar putea utiliza ca bază pentru a determina dacă organismele de evaluare a conformității sunt competente să primească acreditare, aprobare, desemnare sau altă recunoaștere, dacă este cazul, inclusiv recunoașterea acordată în temeiul unui acord de recunoaștere reciprocă; și

(b) o listă a organismelor pe care le-a aprobat, desemnat sau recunoscut în alt mod pentru efectuarea unei astfel de evaluări a conformității și informațiile relevante privind domeniul de aplicare al aprobării, al desemnării sau al altei recunoașteri a fiecărui organism.

(6) Orice parte poate prezenta celeilalte părți o cerere motivată de a purta negocieri în vederea încheierii unui acord de recunoaștere reciprocă privind acceptarea reciprocă a rezultatelor procedurilor de evaluare a conformității pentru un anumit sector. În cazul în care cealaltă parte refuză să poarte astfel de negocieri, aceasta explică motivele deciziei sale.

(7) Articolul 9.7 se aplică, *mutatis mutandis*, procedurilor de evaluare a conformității.

(8) În cazul în care oricare dintre părți impune obligativitatea efectuării unei proceduri de evaluare a conformității, partea respectivă:

(a) selectează proceduri de evaluare a conformității proporționale cu riscurile implicate, astfel cum au fost stabilite pe baza unei evaluări a riscurilor; și

(b) comunică celeilalte părți, la cererea acesteia, informații cu privire la criteriile utilizate pentru procedurile de evaluare a conformității pentru anumite produse.

(9) În cazul în care oricare dintre părți impune obligativitatea unei proceduri de evaluare a conformității de către o parte terță și nu a rezervat respectiva sarcină unui organism guvernamental, astfel cum se prevede la alineatul (4), partea respectivă:

(a) utilizează, de preferință, acreditarea pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;

(b) utilizează în mod optim standardele internaționale pentru acreditare și evaluarea conformității, precum și acordurile internaționale care implică organismele de acreditare ale părților, de exemplu prin intermediul mecanismelor Cooperării Internaționale pentru Acreditarea Laboratoarelor (ILAC) și ale Forumului internațional de acreditare (IAF);

(c) aderă sau, după caz, încurajează organismele sale de evaluare a conformității să adere la orice acord sau aranjament internațional funcțional pentru armonizarea sau facilitarea acceptării rezultatelor generate de evaluările conformității;

(d) se asigură că, dacă pentru un anumit produs sau set de produse au fost desemnate mai multe organisme de evaluare a conformității, operatorii economici pot alege care dintre respectivele organisme vor efectua procedura de evaluare a conformității;

(e) se asigură că nu există conflicte de interese între organismele de acreditare și organismele de evaluare a conformității; și

(f) permite organismelor sale de evaluare a conformității să se bazeze pe teste sau inspecții în legătură cu evaluarea conformității care au fost efectuate de organisme de evaluare a conformității situate pe teritoriul celeilalte părți; nicio dispoziție a prezentului alineat nu se interpretează ca interzicând unei părți să oblige respectivele organisme de evaluare a conformității situate pe teritoriul celeilalte părți să îndeplinească aceleași cerințe pe care trebuie să le îndeplinească propriile sale organisme de evaluare a conformității.

ARTICOLUL 9.6

Transparență

(1) În conformitate cu normele și procedurile sale și fără a aduce atingere capitolului 28 (Bune practici în materie de reglementare), atunci când elaborează reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității care pot avea un efect semnificativ asupra comerțului, fiecare parte, cu excepția cazului în care apar sau există riscul să apară probleme urgente în legătură cu siguranța, sănătatea, protecția mediului sau securitatea națională:

(a) permite persoanelor celeilalte părți să participe la procesul său de consultare publică în condiții nu mai puțin favorabile decât cele acordate propriilor persoane; și

(b) pune rezultatele procesului de consultare la dispoziție pe un site web oficial.

(2) Fiecare parte depune diligențe pentru a lua în considerare metode de asigurare a unei transparențe suplimentare în elaborarea reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității, inclusiv în ceea ce privește utilizarea instrumentelor electronice și informarea publicului sau consultările publice.

(3) Dacă este cazul, fiecare parte încurajează organismele neguvernamentale, inclusiv organismele de standardizare, de pe teritoriul său să respecte alineatele (1) și (2).

(4) Fiecare parte se asigură că orice document care stabilește o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității conține suficiente detalii pentru a informa în mod adecvat persoanele interesate și cealaltă parte cu privire la posibilitatea și modul în care interesele lor comerciale ar putea fi afectate.

(5) Fiecare parte publică online, de preferință pe un singur site web sau într-un jurnal oficial, toate propunerile de reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității noi sau modificate ale nivelurilor centrale și subcentrale ale administrației, precum și versiunile finale ale acestora, pe care partea are obligația să le notifice sau să le publice în conformitate cu Acordul BTC[29].

(6) Fiecare parte se asigură că reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității pe care le-a adoptat sunt publicate pe un site web în mod gratuit.

[29] Pentru mai multă certitudine, o parte poate respecta această obligație prin asigurarea faptului că propunerile pentru astfel de reglementări și proceduri și versiunile lor finale sunt publicate pe site-ul web oficial al OMC sau sunt accesibile în alt mod prin intermediul acestuia.

(7) Fiecare parte publică propuneri de noi reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității, care sunt în conformitate cu conținutul tehnic al standardelor, orientărilor sau recomandărilor internaționale relevante, dacă există, și care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului, cu excepția cazurilor prevăzute la articolele 2.10 și 5.7 din Acordul BTC.

(8) Fiecare parte depune diligențe pentru a publica propuneri de noi reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității ale administrațiilor subcentrale sau locale, după caz, care sunt în conformitate cu conținutul tehnic al standardelor, orientărilor și recomandărilor internaționale relevante, dacă există, și care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului, în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 2.9 sau 5.6 din Acordul BTC.

(9) Pentru a determina dacă o propunere de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului și, prin urmare, urmează să fie notificată în conformitate cu dispozițiile relevante ale Acordului BTC care sunt încorporate în prezentul acord în temeiul articolului 9.3 din prezentul acord, o parte ia în considerare, printre altele, deciziile și recomandările relevante adoptate de Comitetul OMC privind barierele tehnice în calea comerțului începând cu 1 ianuarie 1995, astfel cum se menționează la articolul 9.4 alineatul (2) din prezentul acord.

(10) Fiecare parte comunică celeilalte părți, la cerere, informații privind obiectivele, temeiul juridic și justificarea pentru o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității pe care partea a adoptat-o sau își propune să o adopte.

(11) Fiecare parte acordă o perioadă de cel puțin 60 de zile de la data la care a transmis către Registrul central de notificări al OMC propunerile de reglementări tehnice și de proceduri de evaluare a conformității, în care cealaltă parte să prezinte observații scrise, cu excepția cazului în care apar sau există riscul să apară probleme urgente în legătură cu siguranța, sănătatea, protecția mediului sau securitatea națională. Fiecare parte ia în considerare orice solicitare rezonabilă a celeilalte părți de prelungire a perioadei de prezentare a observațiilor. Fiecare parte care este în măsură să prelungească perioada de prezentare a observațiilor după termenul de 60 de zile, de exemplu la 90 de zile, este încurajată să facă acest lucru.

(12) Fiecare parte depune diligențe pentru a acorda suficient timp între sfârșitul perioadei de prezentare a observațiilor și adoptarea reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității notificate, pentru examinarea observațiilor primite și pregătirea răspunsurilor la acestea.

(13) Dacă una dintre părți primește de la cealaltă parte observații scrise privind propunerea sa de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității, aceasta:

(a) la cererea celeilalte părți, discută observațiile scrise cu participarea autorității sale de reglementare competente într-un moment în care observațiile respective pot fi luate în considerare; și

(b) răspunde în scris la observații până cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

(14) Fiecare parte publică pe un site web răspunsurile sale la observațiile pe care le primește, dacă este posibil cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

(15) Fiecare parte notifică textul final al unei reglementări tehnice sau al unei proceduri de evaluare a conformității, atunci când textul este adoptat sau publicat, ca addendum la notificarea inițială a măsurii propuse, notificate în temeiul articolului 2.9, 3.2, 5.6 sau 7.2 din Acordul BTC.

(16) Cel târziu la data publicării unei reglementări tehnice finale sau a unei proceduri de evaluare a conformității care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului, fiecare parte pune la dispoziția publicului online:

(a) o explicație a obiectivelor și a modului în care versiunea finală a reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității le îndeplinește; și

(b) rezultatele analizei de impact prevăzute la articolul 9.7, dacă este efectuată.

(17) În sensul articolelor 2.12 și 5.9 din Acordul BTC, prin „interval rezonabil” se înțelege în mod normal o perioadă de cel puțin șase luni, cu excepția cazului în care această durată ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

(18) Fiecare parte depune diligențe pentru a acorda un interval de mai mult de șase luni între publicarea versiunii finale a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității și intrarea lor în vigoare, cu excepția cazului în care această durată ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

ARTICOLUL 9.7

Reglementări tehnice

(1) Fiecare parte efectuează, în conformitate cu propriile norme și proceduri, o analiză de impact în materie de reglementare în ceea ce privește reglementările tehnice planificate.

(2) Fiecare parte analizează soluțiile cu caracter normativ sau de altă natură disponibile ca alternativă la reglementarea tehnică propusă, care pot îndeplini obiectivele legitime ale părții, în conformitate cu articolul 2.2 din Acordul BTC.

(3) În cazul în care o parte nu a utilizat standardele internaționale ca bază pentru reglementările sale tehnice, respectiva parte identifică, la cererea celeilalte părți, orice abatere substanțială de la standardele internaționale relevante și explică motivele pentru care standardele respective au fost considerate inadecvate sau ineficace pentru obiectivul urmărit și prezintă dovezile științifice sau tehnice pe care se bazează respectiva evaluare.

(4) În plus față de articolul 2.3 din Acordul BTC, fiecare parte își revizuiește reglementările tehnice în vederea creșterii convergenței acestora cu standardele internaționale relevante. Fiecare parte ia în considerare, printre altele, orice evoluție nouă a standardelor internaționale relevante și dacă circumstanțele care au dus la divergențe față de un standard internațional relevant continuă să existe.

ARTICOLUL 9.8

Cooperare în materie de reglementare

(1) Părțile recunosc că există o gamă largă de mecanisme de cooperare în materie de reglementare care pot contribui la eliminarea sau evitarea creării de bariere tehnice în calea comerțului.

(2) Fiecare parte poate propune celeilalte părți activități specifice de cooperare în materie de reglementare în domeniile vizate de prezentul capitol. Propunerile respective se transmit punctului de contact desemnat în temeiul articolului 9.11 și privesc:

(a) schimbul de informații privind abordările și practicile de reglementare;

(b) inițiative de aliniere suplimentară a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității la standardele internaționale relevante; sau

(c) consiliere și asistență tehnică cu privire la caluzele și condițiile stabilite de comun acord pentru îmbunătățirea practicilor pentru elaborarea, punerea în aplicare și revizuirea reglementărilor tehnice, a standardelor și a procedurilor de evaluare a conformității, precum și a metrologiei.

Cealaltă parte examinează propunerea cu atenție și răspunde într-un termen rezonabil.

(3) Părțile încurajează cooperarea între organizațiile lor, publice sau private, responsabile cu standardizarea, evaluarea conformității, acreditarea și metrologia cu privire la aspectele reglementate de prezentul capitol.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca obligând oricare dintre părți:

(a) să se abată de la procedurile interne de pregătire și adoptare a măsurilor de reglementare;

(b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și realiza obiectivele de politică publică; sau

(c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

ARTICOLUL 9.9

Marcare și etichetare

(1) În sensul prezentului articol și în conformitate cu punctul 1 din anexa 1 la Acordul BTC, o reglementare tehnică poate include sau se poate referi exclusiv la cerințele privind marcarea și etichetarea aplicate unui produs, unui proces sau unei metode de producție.

(2) Părțile reafirmă că reglementările lor tehnice care includ sau se referă exclusiv la marcare sau etichetare sunt conforme cu articolul 2 din Acordul BTC.

(3) În cazul în care oricare dintre părți impune marcarea sau etichetarea obligatorie a produselor, partea respectivă:

(a) depune diligențe pentru a solicita numai informații care sunt relevante pentru consumatorii sau utilizatorii produsului ori pentru indicarea conformității produsului cu cerințele tehnice obligatorii;

(b) nu impune obligativitatea aprobării, înregistrării sau certificării prealabile a etichetelor sau a marcajelor produselor ori a plății unei taxe ca o condiție prealabilă pentru introducerea pe piața sa a unor produse care respectă, de altfel, cerințele sale tehnice obligatorii, cu excepția cazului în care acest lucru este necesar având în vedere riscul pe care îl prezintă produsele pentru viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, pentru mediu sau pentru securitatea națională;

(c) în cazul în care partea impune obligativitatea utilizării unui număr unic de identificare de către operatorii economici, emite numărul respectiv operatorilor economici ai celeilalte părți, fără întârzieri nejustificate și în mod nediscriminatoriu;

(d) cu condiția ca acestea să nu inducă în eroare, să nu fie contradictorii sau să nu genereze confuzie în legătură cu informațiile obligatorii pe teritoriul părții importatoare a mărfurilor, partea permite:

(i) informații comunicate în alte limbi, pe lângă limba obligatorie pe teritoriul părții importatoare;

(ii) nomenclaturi, pictograme, simboluri sau grafică acceptate la nivel internațional; și

(iii) informații suplimentare, pe lângă cele obligatorii pe teritoriul părții importatoare;

(e) acceptă ca etichetarea, inclusiv etichetarea suplimentară și corecturile aduse etichetării, să aibă loc după import, dar înainte de a oferi produsul spre vânzare, ca alternativă la etichetarea la locul de origine, cu excepția cazului în care o astfel de etichetare trebuie efectuată la locul de origine din motive de sănătate sau siguranță publică sau ca urmare a unei cerințe referitoare la o indicație geografică a părții exportatoare; și

(f) depune diligențe pentru a accepta etichete nepermanente sau detașabile sau includerea de informații relevante pentru marcare sau etichetare în documentația de însoțire, mai degrabă decât pe etichete atașate fizic pe produs, cu excepția cazului în care o astfel de etichetare este necesară din motive de sănătate sau siguranță publică.

ARTICOLUL 9.10

Schimb de informații și discuții

(1) Orice parte poate solicita celeilalte părți să comunice informații cu privire la orice aspect vizat de prezentul capitol. Cealaltă parte comunică informațiile respective într-un termen rezonabil.

(2) Orice parte poate solicita celeilalte părți să discute despre orice preocupare care apare în legătură cu prezentul capitol, inclusiv despre orice proiect sau propunere de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității a celeilalte părți, dacă consideră că respectiva reglementare tehnică sau procedură de evaluare a conformității ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra comerțului dintre părți. Cererea se formulează în scris și precizează:

(a) preocuparea în cauză;

(b) dispozițiile prezentului capitol la care se referă preocuparea; și

(c) motivele cererii, inclusiv o descriere a preocupării părții solicitante.

(3) Pentru mai multă certitudine, orice parte poate solicita, de asemenea, celeilalte părți să discute despre orice preocupare care apare în legătură cu prezentul capitol cu privire la reglementările tehnice sau procedurile de evaluare a conformității ale administrațiilor regionale sau locale, după caz, la nivelul direct inferior celui al administrației centrale și care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului.

(4) Părțile discută despre preocuparea în cauză în termen de 60 de zile de la data solicitării, în persoană sau prin videoconferință ori teleconferință, și depun diligențe pentru a soluționa preocuparea în cel mai scurt timp. În cazul în care partea solicitantă consideră că preocuparea este urgentă, aceasta poate solicita ca discuțiile să aibă loc într-un termen mai scurt. Partea solicitată examinează această cerere într-un spirit pozitiv. Părțile depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluție reciproc avantajoasă.

(5) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, discuțiile și orice informații schimbate în cursul discuțiilor nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor care revin părților în temeiul prezentului acord, al Acordului OMC sau al oricărui alt acord la care au aderat ambele părți.

(6) Cererile de informații sau discuții se transmit prin intermediul punctului de contact desemnat în temeiul articolului 9.11.

ARTICOLUL 9.11

Puncte de contact

(1) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea cooperării și a coordonării în temeiul prezentului capitol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

(2) Punctele de contact colaborează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și cooperarea dintre părți cu privire la toate aspectele referitoare la BTC. Punctele de contact răspund în special de:

(a) organizarea schimbului de informații și a discuțiilor menționate la articolul 9.10 alineatul (6);

(b) examinarea promptă a oricărui aspect pus în discuție de către cealaltă parte în legătură cu elaborarea, adoptarea, aplicarea sau asigurarea respectării standardelor, a reglementărilor tehnice sau a procedurilor de evaluare a conformității;

(c) organizarea de discuții, la cererea unei părți, cu privire la orice aspect care intră sub incidența prezentului capitol;

(d) schimbul de informații în cadrul forurilor neguvernamentale, regionale și multilaterale privind evoluțiile în materie de standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității; și

(e) facilitarea identificării posibilelor nevoi de asistență tehnică.

ARTICOLUL 9.12

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului

Comitetul privind barierele tehnice în calea comerțului constituit în temeiul alineatului (1) litera (g) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme):

(a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol;

(b) consolidează cooperarea cu privire la elaborarea și îmbunătățirea standardelor, a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității;

(c) stabilește domenii prioritare de interes reciproc pentru activitățile viitoare din cadrul prezentului capitol și ia în considerare propuneri de noi inițiative;

(d) monitorizează și discută evoluțiile din cadrul Acordului BTC; și

(e) întreprinde orice alte acțiuni despre care părțile consideră că le vor sprijini în punerea în aplicare a prezentului capitol și a Acordului BTC.

CAPITOLUL 10

LIBERALIZAREA INVESTIȚIILOR

ARTICOLUL 10.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „întreprindere vizată” înseamnă o întreprindere care este stabilită în conformitate cu litera (e) de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți, în conformitate cu legislația aplicabilă și care există la data intrării în vigoare a prezentului acord sau care este stabilită ulterior;

(b) „activitate economică” înseamnă o activitate cu caracter industrial, comercial sau profesional sau o activitate artizanală, inclusiv furnizarea de servicii, cu excepția activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale;

(c) „întreprindere” înseamnă o întreprindere astfel cum este definită la articolul 1.3 (Definiții cu aplicare generală) sau o sucursală ori o reprezentanță a acesteia[30];

[30] În cazul Mexicului, o reprezentanță nu este considerată întreprindere, cu excepția cazului în care este înființată ca sucursală.

(d) „întreprindere a Uniunii Europene” sau „întreprindere a Mexicului” înseamnă o întreprindere înființată în conformitate cu legislația Uniunii Europene sau a statelor sale membre ori cu legislația Mexicului și implicată în operațiuni comerciale substanțiale[31] pe teritoriul Uniunii Europene sau, respectiv, pe teritoriul Mexicului[32];

companiile maritime stabilite în afara Uniunii Europene sau în afara Mexicului și controlate de resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene sau, respectiv, ai Mexicului beneficiază, de asemenea, de dispozițiile prezentului capitol dacă navele lor sunt înregistrate în conformitate cu legislația unui stat membru al Uniunii Europene sau a Mexicului, după caz, și arborează pavilionul respectivului stat membru al Uniunii Europene sau al Mexicului;

(e) „stabilire” înseamnă înființarea, inclusiv achiziționarea[33] unei întreprinderi în Uniunea Europeană sau în Mexic;

(f) „investitor al unei părți” înseamnă o parte, o persoană fizică sau o întreprindere a unei părți, alta decât o sucursală sau o reprezentanță, care intenționează să stabilească, stabilește sau a stabilit o întreprindere în conformitate cu litera (e) pe teritoriul celeilalte părți;

---

31 În concordanță cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru al Uniunii Europene, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „operațiuni comerciale substanțiale”.

32 Pentru mai multă certitudine, o sucursală sau o reprezentanță a unei întreprinderi dintr-o țară terță nu este considerată a fi o întreprindere a Uniunii Europene sau o întreprindere a Mexicului.

33 Termenul „achiziționare” include participarea la capitalul unei întreprinderi în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile.

(g) „investitor al unei țări terțe” înseamnă un investitor care intenționează să stabilească, stabilește sau a stabilit o întreprindere în conformitate cu litera (e) pe teritoriul unei părți și care nu este un investitor al unei părți;

(h) „exploatare” înseamnă conducerea, gestionarea, menținerea, utilizarea, beneficierea, vânzarea sau o altă formă de cedare a unei întreprinderi.

ARTICOLUL 10.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de[34]:

(a) administrațiile sau autoritățile centrale, regionale sau locale ale unei părți; și

(b) orice persoană a unei părți, inclusiv o întreprindere de stat sau orice alt organism neguvernamental, în exercitarea competențelor delegate de administrațiile sau autoritățile centrale, regionale sau locale.

[34] Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol se referă la măsurile luate de entitățile enumerate la literele (a) și (b) care sunt adoptate sau menținute direct sau indirect prin instruirea, conducerea sau controlul altor entități cu privire la măsurile respective.

(2) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de una dintre părți dacă acestea sunt reglementate de capitolul 18 (Servicii financiare).

ARTICOLUL 10.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi sănătatea publică, serviciile sociale, educația publică, siguranța, mediul, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, promovarea și protejarea diversității culturale sau concurența.

ARTICOLUL 10.4

Relația cu alte capitole

În cazul în care apare o neconcordanță între prezentul capitol și capitolul 18 (Servicii financiare), capitolul 18 prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

ARTICOLUL 10.5

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care au impact asupra stabilirii unei întreprinderi a celeilalte părți sau a exploatării unei asemenea întreprinderi de către un investitor al celeilalte părți pe teritoriul său.

(2) Prezentul capitol nu se aplică:

(a) activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale pe teritoriul părții respective;

(b) achiziției publice a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau a utilizării pentru producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” în sensul articolului 21.1 (Definiții);

(c) serviciilor audiovizuale;

(d) cabotajului maritim național[35]; sau

(e) serviciilor aeriene sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene[36], altele decât următoarele:

(i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;

(ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;

(iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare; sau

(iv) serviciile de handling la sol.

---

[35] În cazul Uniunii Europene, fără a se aduce atingere domeniului de activități care pot fi considerate cabotaj în temeiul legislației naționale relevante, cabotajul maritim național include, în temeiul prezentului capitol, transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct dintr-un stat membru al Uniunii Europene și un alt port sau punct din același stat membru al Uniunii Europene, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat într-un stat membru al Uniunii Europene.
În cazul Mexicului, cabotajul maritim național în temeiul prezentului capitol include navigația pe care o efectuează orice navă pe mare, între porturi sau localități situate în zonele maritime mexicane și pe țărmurile mexicane.

[36] Pentru mai multă certitudine, „serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene” includ, de asemenea, următoarele servicii: închirierea de aeronave cu echipaj, serviciile de exploatare a aeroporturilor și serviciile furnizate folosind o aeronavă al cărei scop principal nu este transportul de mărfuri sau pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, stropirea culturilor, cartografie aeriană, topografie aeriană, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatări forestiere și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție.

(3) Articolele 10.6-10.8 nu se aplică subvențiilor[37] sau granturilor acordate de o parte, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental.

(4) Articolele 10.6-10.10 nu se aplică serviciilor noi prevăzute în anexa VII.

(5) Prezentul capitol nu este obligatoriu pentru o parte în ceea ce privește un act sau un fapt care a avut loc sau o situație care a încetat să existe înainte de data intrării în vigoare a prezentului acord.

[37] Pentru mai multă certitudine, subvențiile sunt reglementate de capitolul 24 (Subvenții).

ARTICOLUL 10.6

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de către întreprinderi vizate, la nivelul întregului său teritoriu sau la nivelul unei subdiviziuni teritoriale, o măsură[38] care:

(a) limitează numărul de întreprinderi care pot desfășura o anumită activitate economică, sub formă de contingente numerice, monopoluri sau drepturi exclusive ori sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(c) limitează numărul total de operațiuni sau cantitatea totală a producției, exprimate în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

[38] Literele (a), (b) și (c) nu se referă la măsurile adoptate sau menținute pentru a limita producția unui produs agricol sau pescăresc.

(d) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de întreprindere comună prin care un investitor al celeilalte părți poate desfășura o activitate economică; sau

(e) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector sau pe care le poate angaja o întreprindere și care sunt necesare pentru desfășurarea unei activități economice și au legătură directă cu aceasta, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 10.7

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate ale acestora un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor investitori și, respectiv, întreprinderilor acestora, în ceea ce privește stabilirea pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate ale acestora un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor investitori și întreprinderilor acestora, în ceea ce privește exploatarea pe teritoriul său.

(3) Tratamentul pe care o parte trebuie să îl acorde în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă, în ceea ce privește o administrație de nivel regional din Mexic, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către acel nivel regional al administrației pentru investitorii Mexicului și pentru întreprinderile acestora pe teritoriul administrației regionale în cauză.

(4) Tratamentul pe care o parte trebuie să îl acorde în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă, în ceea ce privește o administrație a unui stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația respectivă investitorilor proprii și întreprinderilor acestora pe teritoriul său.

ARTICOLUL 10.8

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate ale acestora un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, investitorilor și, respectiv, întreprinderilor unei țări terțe în ceea ce privește stabilirea pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate ale acestora un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, investitorilor și, respectiv, întreprinderilor unei țări terțe în ceea ce privește exploatarea întreprinderilor pe teritoriul său.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca obligând una dintre părți să acorde investitorilor celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la prezentul articol nu include tratamentul acordat investitorilor dintr-o țară terță și întreprinderilor acestora prin dispoziții privind soluționarea litigiilor privind investițiile prevăzute în alte acorduri internaționale încheiate între una dintre părți și o țară terță. Dispozițiile de fond din alte acorduri internaționale nu constituie în sine „tratament" conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol. Măsurile aplicate în temeiul acestor dispoziții pot constitui un tratament în temeiul prezentului articol.

ARTICOLUL 10.9

Cerințe privind performanța

(1) În ceea ce privește stabilirea sau exploatarea unei întreprinderi a unui investitor al unei părți sau al unei țări terțe pe teritoriul părții respective, niciuna dintre părți nu impune și nu aplică nicio cerință și nu execută niciun angajament[39]:

(a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;

[39] Pentru mai multă certitudine, o condiție care prevede primirea sau continuarea primirii unui avantaj menționat la alineatul (2) nu constituie o cerință sau un angajament în sensul alineatului (1).

(b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;

(c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său ori de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;

(d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu întreprinderea respectivă;

(e) de a restricționa vânzările pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează, prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;

(f) de a oferi acces sau a transfera o anumită tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;

(g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective către o anumită piață regională sau către piața mondială bunuri sau servicii produse sau furnizate de întreprinderea în cauză;

(h) de a amplasa sediul întreprinderii respective pentru o anumită piață regională sau pentru piața mondială pe teritoriul său; sau

(i) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(2) Părțile nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau exploatarea unei întreprinderi a unui investitor al unei părți sau al unei țări terțe pe teritoriul său, de respectarea vreunei cerințe:

(a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;

(b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;

(c) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu întreprinderea respectivă;

(d) de a restricționa vânzările pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută; sau

(e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(3) Nicio dispoziție a alineatului (2) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau exploatarea unei întreprinderi a unui investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.

(4) Alineatul (1) litera (f) nu se aplică dacă:

(a) cerința este impusă sau se aplică și angajamentul este executat de către o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a legislației concurenței a părții respective; sau

(b) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolele 31 și 31a din Acordul TRIPS sau măsuri care impun divulgarea unor informații proprietare care intră sub incidența articolului 39 din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta.

(5) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pentru bunuri sau servicii în ceea ce privește participarea la promovarea exportului și programele de ajutor extern.

(6) Alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul bunurilor, care sunt necesare pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.

(7) Pentru mai multă certitudine, alineatele (1) și (2) nu se aplică niciunei cerințe sau niciunui alt angajament decât cele prevăzute la alineatele respective.

(8) Prezentul articol nu împiedică executarea niciunei cerințe sau a niciunui angajament între părți private, altele decât părțile, dacă cerința sau angajamentul nu au fost impuse de o parte.

(9) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 10.10

Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație

(1) Niciuna dintre părți nu impune obligația ca o întreprindere a celeilalte părți, care este întreprindere vizată, să numească în funcții de conducere persoane fizice de o anumită cetățenie.

(2) Niciuna dintre părți nu impune obligația ca o întreprindere a celeilalte părți, care este o întreprindere vizată, să aibă un consiliu de administrație compus din persoane fizice având o anumită cetățenie ori având rezidența pe teritoriul său sau o combinație a acestora.

ARTICOLUL 10.11

Cerințe formale

În pofida articolelor 10.7 și 10.8, o parte poate solicita unui investitor al celeilalte părți sau întreprinderii vizate a acestuia să comunice informații de rutină în ceea ce privește întreprinderea respectivă, exclusiv în scopuri informative sau statistice. Dacă o parte solicită astfel de informații, aceasta protejează informațiile confidențiale împotriva oricărei divulgări care ar aduce prejudicii poziției competitive a investitorului sau întreprinderii vizate. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu se interpretează ca împiedicând oricare dintre părți să obțină sau să dezvăluie în alt mod informații referitoare la aplicarea echitabilă și cu bună-credință a legislației proprii.

ARTICOLUL 10.12

Măsuri neconforme și excepții

(1) Articolele 10.7-10.10 nu se aplică:

(a) unei măsuri neconforme existente care este menținută de o parte la nivelul:

(i) Uniunii Europene, astfel cum figurează în lista sa din apendicele I-A la anexa I;

(ii) unei administrații centrale, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în lista sa din apendicele I-A sau I-B-1 la anexa I;

(iii) unei administrații regionale, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în lista sa din apendicele I-A sau I-B-2 la anexa I; sau

(iv) unei administrații locale;

(b) continuării sau reînnoirii cu promptitudine a unei măsuri neconforme menționate la litera (a); sau

(c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a), în cazul în care modificarea nu reduce conformitatea măsurii, în forma existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 10.7-10.10.

(2) Articolele 10.7-10.10 nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista sa din apendicele II-A sau II-B la anexa II.

(3) În temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a prezentului acord și care figurează ăe lista sa din apendicele II-A sau II-B la anexa II, niciuna dintre părți nu solicită, direct sau indirect, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o întreprindere vizată existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.

(4) Articolul 10.6 nu se aplică unei măsuri pe care o parte o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele sau subsectoarele angajate care figurează în lista sa din apendicele III-A, III-B-1 sau III-B-2 la anexa III.

(5) Articolele 10.7 și 10.8 nu se aplică niciunei măsuri care constituie o excepție, o scutire sau o derogare de la articolul 3 sau 4 din Acordul TRIPS, astfel cum se prevede la articolele 3-5 din acordul respectiv.

(6) Fără a se aduce atingere alineatelor (1)-(5), în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Mexicul poate transmite Uniunii Europene un proiect de decizie a Consiliului pentru comerț de modificare a anexelor I, II și III astfel:

(a) în apendicele I-B-2 și III-B-2, orice măsuri neconforme existente menținute la nivelul subfederal al administrației; și

(b) în apendicele I-B-1 și II-B, cerințele sale de performanță.

Uniunea Europeană examinează proiectul respectiv în termen de trei luni și se consultă cu Mexicul cu privire la orice aspecte conexe. După consultarea respectivă, Consiliul pentru comerț adoptă modificările anexelor menționate la prezentul alineat. Anexele modificate se aplică de la data adoptării modificărilor.

ARTICOLUL 10.13

Refuzul acordării de beneficii

O parte poate refuza acordarea beneficiilor prevăzute în prezentul capitol unui investitor al celeilalte părți, care este o întreprindere a părții respective, și investițiilor aparținând investitorului în cauză, în cazul în care:

(a) un investitor al unei țări terțe deține sau controlează întreprinderea; și

(b) partea care refuză acordarea de avantaje adoptă sau menține, cu privire la țara terță respectivă sau cu privire la persoanele fizice sau întreprinderile din țara terță respectivă, o măsură care interzice tranzacțiile cu acea întreprindere sau care ar fi încălcată sau eludată în cazul în care beneficiile prevăzute în prezentul capitol ar fi acordate investitorului respectiv sau investițiilor sale.

ARTICOLUL 10.14

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții instituit în temeiul alineatului (1) litera (h) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme):

(a) asigură un for pentru consultări între părți cu privire la aspecte în legătură cu prezentul capitol, inclusiv:

(i) dificultățile care ar putea apărea în punerea în aplicare a prezentului capitol;

(ii) posibile ameliorări ale prezentului capitol, în special având în vedere experiența și evoluțiile din cadrul altor foruri internaționale și din cadrul altor acorduri încheiate de părți; și

(b) pregătește deciziile care urmează să fie adoptate sau acțiunile care trebuie întreprinse de Consiliul pentru comerț în temeiul prezentului capitol.

CAPITOLUL 11

COMERȚUL TRANSFRONTALIER CU SERVICII

ARTICOLUL 11.1

Definiții

(1) În sensul prezentului capitol:

(a) „comerț transfrontalier cu servicii” sau „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:

(i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau

(ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;

(b) „întreprindere” înseamnă o întreprindere astfel cum este definită la articolul 1.3 (Definiții cu aplicare generală) sau o sucursală ori o reprezentanță a acesteia;

(c) „întreprindere a Uniunii Europene” sau „întreprindere a Mexicului” înseamnă o întreprindere înființată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau al statelor sale membre ori cu dreptul Mexicului și implicată în operațiuni comerciale substanțiale[40] pe teritoriul Uniunii Europene sau, respectiv, pe teritoriul Mexicului[41];

companiile maritime stabilite în afara Uniunii Europene sau în afara Mexicului și controlate de resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene sau, respectiv, ai Mexicului beneficiază, de asemenea, de dispozițiile prezentului capitol dacă navele lor sunt înregistrate în conformitate cu dreptul unui stat membru al Uniunii Europene sau cu dreptul Mexicului, după caz, și arborează pavilionul respectivului stat membru al Uniunii Europene sau al Mexicului;

(d) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă, pentru fiecare parte, orice serviciu care nu este furnizat nici pe bază comercială, nici în concurență cu unul sau mai mulți furnizori de servicii; și

---

40 În concordanță cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru al Uniunii Europene, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „operațiuni comerciale substanțiale”.

41 Pentru mai multă certitudine, o sucursală sau o reprezentanță a unei întreprinderi dintr-o țară terță nu este considerată a fi o întreprindere a Uniunii Europene sau o întreprindere a Mexicului.

(e) „furnizor de servicii al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere a unei părți, alta decât o sucursală sau o reprezentanță, care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu.

ARTICOLUL 11.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de oricare dintre părți care au efecte asupra comerțului transfrontalier cu servicii desfășurat de furnizorii de servicii ai celeilalte părți. Aceste măsuri includ măsurile care produc efecte asupra:

(a) producerii, distribuției, comercializării, vânzării sau furnizării unui serviciu;

(b) achiziționării, utilizării sau plății unui serviciu;

(c) accesului, în legătură cu furnizarea unui serviciu, la servicii pe care una dintre părți le solicită a fi oferite publicului, în general, inclusiv în domeniile rețelelor de distribuție, transport sau telecomunicații, precum și utilizării unor asemenea servicii; și

(d) acordării oricărei forme de garanție financiară, inclusiv a unei obligațiuni, ca o condiție pentru furnizarea unui serviciu.

(2) Prezentul capitol nu se aplică:

(a) serviciilor audiovizuale;

(b) cabotajului maritim național[42];

(c) măsurilor luate de una dintre părți, în cazul în care acestea sunt vizate de capitolul 18;

(d) serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale;

[42] În cazul Uniunii Europene, fără a se aduce atingere domeniului de activități care pot fi considerate cabotaj în temeiul legislației naționale relevante, cabotajul maritim național include, în temeiul prezentului capitol, transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct dintr-un stat membru al Uniunii Europene și un alt port sau punct din același stat membru al Uniunii Europene, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat într-un stat membru al Uniunii Europene.
În cazul Mexicului, cabotajul maritim național în temeiul prezentului capitol include navigația pe care o efectuează orice navă pe mare, între porturi sau localități situate în zonele maritime mexicane și pe țărmurile mexicane.

(e) achiziției publice a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau a utilizării pentru producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” în sensul articolului 21.1 (Definiții);

(f) subvențiilor[43] sau granturilor acordate de o parte, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental; și

(g) serviciilor aeriene sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene[44], altele decât:

(i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;

(ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;

---

43 Pentru mai multă certitudine, subvențiile sunt reglementate de capitolul 24 (Subvenții).

44 Pentru mai multă certitudine, „serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene” includ, de asemenea: închirierea de aeronave cu echipaj, serviciile de exploatare a aeroporturilor și serviciile furnizate folosind o aeronavă al cărei scop principal nu este transportul de mărfuri sau pasageri, cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, stropirea culturilor, cartografie aeriană, topografie aeriană, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatări forestiere și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție.

(iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare; și

(iv) serviciile de handling la sol.

(3) Articolele 11.4-11.7 nu se aplică serviciilor noi prevăzute în anexa VII.

ARTICOLUL 11.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi sănătatea publică, serviciile sociale, educația publică, siguranța, mediul, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, promovarea și protejarea diversității culturale sau concurența.

ARTICOLUL 11.4

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, la nivelul întregului său teritoriu sau la nivelul unei subdiviziuni teritoriale, măsuri care impun limitări privind:

(a) numărul de furnizori de servicii, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(b) valoarea totală a tranzacțiilor cu servicii sau a activelor sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau

(c) numărul total de operațiuni cu servicii sau cantitatea totală de servicii produse, exprimată în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 11.5

Prezența locală

Niciuna dintre părți nu obligă un furnizor de servicii al celeilalte părți să stabilească sau să mențină o reprezentanță sau orice formă de întreprindere sau să fie rezident pe teritoriul său ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a serviciilor.

ARTICOLUL 11.6

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.

(2) Tratamentul pe care Mexicul trebuie să îl acorde în temeiul alineatului (1) este, în ceea ce privește o administrație de nivel regional din Mexic, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către acel nivel regional al administrației propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.

(3) Tratamentul pe care Uniunea Europeană trebuie să îl acorde în temeiul alineatului (1) este, în ceea ce privește o administrație a unui stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația respectivă propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.

ARTICOLUL 11.7

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, serviciilor și furnizorilor de servicii dintr-o țară terță.

(2) Alineatul (1) nu se interpretează ca obligând una dintre părți să acorde serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

ARTICOLUL 11.8

Măsuri neconforme și excepții

(1) Articolele 11.5-11.7 nu se aplică:

(a) eventualelor măsuri neconforme existente ale unei părți care sunt menținute de:

(i) Uniunea Europeană, astfel cum figurează în lista sa din apendicele I-A la anexa I;

(ii) o administrație națională, astfel cum figurează în lista părții respective din apendicele I-A sau I-B-1 la anexa I;

(iii) o administrație regională, astfel cum figurează în lista părții respective din apendicele I-A sau I-B-2 la anexa I; sau

(iv) o administrație locală;

(b) continuării sau reînnoirii cu promptitudine a unei măsuri neconforme menționate la litera (a); sau

(c) oricărei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a), cu condiția ca modificarea să nu reducă conformitatea măsurii, în forma existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 11.5-11.7.

(2) Articolele 11.5-11.7 nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile care figurează în lista sa din apendicele II-A sau II-B la anexa II.

(3) Articolul 11.4 nu se aplică unei măsuri luate de una dintre părți cu privire la sectoarele sau subsectoarele angajate, care figurează în lista sa din apendicele III-A, III-B-1 sau III-B-2 la anexa III.

(4) În termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Mexicul poate transmite Uniunii Europene un proiect de decizie a Consiliului pentru comerț de modificare a apendicelui I-B-2 la anexa I și a apendicelui III-B-2 la anexa III cu privire la orice măsuri neconforme existente menținute la nivelul subfederal al administrației.

Uniunea Europeană examinează proiectul respectiv în termen de trei luni și se consultă cu Mexicul cu privire la orice aspecte conexe. După consultare, Consiliul pentru comerț adoptă modificările anexelor menționate la prezentul alineat. Anexele modificate se aplică de la data adoptării modificărilor.

ARTICOLUL 11.9

Refuzul acordării de beneficii

O parte poate refuza acordarea beneficiilor prevăzute în prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți, care este o întreprindere a părții respective, și serviciilor furnizorului respectiv, în cazul în care:

(a) o persoană dintr-o țară terță deține sau controlează întreprinderea; și

(b) partea care refuză acordarea de beneficii adoptă sau menține, cu privire la țara terță respectivă sau cu privire la persoanele fizice sau întreprinderile din țara terță respectivă, o măsură care interzice tranzacțiile cu acea întreprindere sau care ar fi încălcată sau eludată în cazul în care beneficiile prevăzute în prezentul capitol ar fi acordate întreprinderii respective.

CAPITOLUL 12

PREZENȚA TEMPORARĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN SCOPURI DE AFACERI

ARTICOLUL 12.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „întreprinzător” înseamnă, în ceea ce privește Mexicul, un resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene care intră pe teritoriul Mexicului fără scopul de a stabili o reședință temporară sau permanentă, pentru:

(i) a derula schimburi comerciale cu bunuri sau a furniza servicii;

(ii) a stabili, a dezvolta sau a gestiona o întreprindere;

(iii) a desfășura contacte de afaceri și negocieri pentru vânzarea de bunuri și servicii sau pentru activități similare;

(iv) a furniza servicii specializate pentru instalarea, repararea, întreținerea, supravegherea sau formarea lucrătorilor, convenite în prealabil sau avute în vedere într-un contract de transfer de tehnologie, brevete și mărci, pentru vânzarea de echipamente sau utilaje comerciale ori industriale sau orice alt proces de producție al unei întreprinderi stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, pe durata contractului de garanție, a vânzării sau a activităților de service;

(v) a participa la adunările sau sesiunile consiliului de administrație al unei întreprinderi stabilite legal în Mexic; sau

(vi) a promova bunuri sau servicii, a consilia clienți, a primi comenzi, a negocia contracte și a expune, a participa sau a asista la congrese, târguri, convenții sau alte evenimente similare;

(b) „persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi” înseamnă persoane fizice care ocupă un post de conducere, sunt responsabile cu înființarea unei întreprinderi pe teritoriul celeilalte părți, nu oferă sau furnizează servicii și nici nu se implică în alte activități economice decât cele necesare în scopul stabilirii întreprinderii respective și nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul celeilalte părți;

(c) „furnizori de servicii pe bază de contract” înseamnă persoane fizice angajate de o întreprindere a unei părți care nu este o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal și nici nu acționează prin intermediul unei astfel de agenții, nu este stabilită pe teritoriul celeilalte părți și a încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință în vederea furnizării de servicii, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența temporară a angajaților săi pe teritoriul părții respective[45];

(d) „profesioniști independenți” înseamnă, în ceea ce privește Uniunea Europeană, persoane fizice care asigură furnizarea unui serviciu și care sunt stabilite în calitate de lucrători care desfășoară activități independente pe teritoriul unei părți, care nu sunt stabilite pe teritoriul celeilalte părți și care au încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință (altfel decât printr-o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal) în vederea furnizării de servicii, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența lor temporară pe teritoriul părții respective[46];

[45] Contractul de furnizare de servicii menționat la litera (c) respectă cerințele actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale părții în care se execută contractul.

[46] Contractul de furnizare de servicii menționat la litera (d) trebuie să respecte cerințele actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale părții în care se execută contractul.

(e) „persoane transferate în cadrul aceleiași companii” înseamnă persoane fizice care au fost angajate de o întreprindere a unei părți sau au fost parteneri ai acesteia, care sunt transferate temporar la o întreprindere a unei părți, inclusiv la o filială, o sucursală sau societatea-mamă a respectivei întreprinderi a unei părți, situată pe teritoriul celeilalte părți[47] și care sunt:

(i) „directori” sau „cadre de conducere”, însemnând persoane care ocupă posturi de conducere în cadrul unei întreprinderi a unei părți, care asigură în principal managementul întreprinderii[48] în cealaltă parte, sub supraveghere generală sau îndrumare în principal din partea consiliului de administrație sau a acționarilor sau echivalenților acestora, și care cel puțin:

(A) conduc întreprinderea sau un departament sau o subdiviziune a acesteia;

(B) supraveghează și controlează activitatea desfășurată de alți membri ai personalului care exercită funcții de supraveghere, de specialitate sau de gestionare și

(C) exercită autoritatea personală de a recruta și a concedia personalul sau de a formula recomandări privind recrutarea, concedierea personalului sau luarea altor măsuri privind personalul;

---

47 Pentru mai multă certitudine, este posibil ca directorilor sau cadrelor de conducere și specialiștilor să li se ceară să demonstreze că dețin experiența și calificările profesionale necesare în cadrul întreprinderii la care sunt transferați.

48 Pentru mai multă certitudine, deși directorii sau cadrele de conducere nu îndeplinesc direct sarcini în legătură cu furnizarea efectivă a serviciilor, în cursul exercitării atribuțiilor lor de a conduce în principal managementul întreprinderii, aceștia pot să îndeplinească sarcini care pot fi necesare pentru furnizarea serviciilor.

(ii) „specialiști”, însemnând persoane fizice care lucrează într-o întreprindere, care dețin cunoștințe specializate esențiale pentru domeniile de activitate, tehnicile sau managementul întreprinderii și care sunt evaluate pe baza cunoștințelor specifice întreprinderii și verificându-se că au un nivel înalt de calificare; sau

(iii) „angajați stagiari”, însemnând, în ceea ce privește Uniunea Europeană, persoane care au fost angajate de o întreprindere care nu este reprezentanță pentru cel puțin un an, care dețin o diplomă universitară și sunt transferate temporar în scopul dezvoltării profesionale sau pentru a dobândi o formare în tehnici sau metode de afaceri[49];

(f) „investitori” înseamnă, în ceea ce privește Mexicul, persoane fizice din Uniunea Europeană care doresc să intre în Mexic pentru o ședere temporară sau care se află deja în Mexic, care intenționează:

(i) să exploreze diferite alternative de stabilire;

(ii) să efectueze sau să supravegheze o stabilire;

[49] Întreprinderii-gazdă i se poate solicita să depună, spre aprobare prealabilă, un program de formare care să acopere durata șederii, demonstrând că scopul șederii este formarea profesională. În cazul Cehiei, al Germaniei, al Spaniei, al Franței, al Ungariei, al Lituaniei și al Austriei, formarea trebuie să aibă legătură cu diploma universitară obținută.

(iii) să reprezinte o întreprindere străină sau să efectueze tranzacții comerciale; sau

(iv) să dezvolte, să administreze sau să ofere consultanță sau servicii tehnice esențiale pentru exploatarea unei întreprinderi la care un întreprinzător sau o întreprindere a întreprinzătorului a angajat sau este pe cale să angajeze o sumă substanțială de capital, exercitând o funcție de supraveghere, executivă sau care implică competențe esențiale; și

(g) „persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt” înseamnă persoane fizice care solicită intrarea și șederea temporară pe teritoriul celeilalte părți, care nu sunt implicate în vânzări directe către publicul larg, care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul celeilalte părți și care sunt:

(i) „vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi”, însemnând persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care sunt reprezentanți ai unui furnizor de servicii sau de bunuri al unei părți în scopul negocierii vânzării de servicii sau de bunuri sau al încheierii de acorduri de vânzare de servicii sau bunuri pentru furnizorul respectiv, care nu sunt implicați în furnizarea unui serviciu în cadrul unui contract încheiat între o întreprindere care nu are prezență comercială pe teritoriul celeilalte părți și un consumator de pe teritoriul respectiv și care nu sunt comisionari;

(ii) „instalatori și operatori de întreținere”, însemnând, în ceea ce privește intrarea și șederea temporară în Uniunea Europeană, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru obligațiile contractuale ale vânzătorului sau ale locatorului, care furnizează servicii sau asigură formarea personalului în vederea furnizării de servicii, în temeiul unei garanții sau al unui alt contract de servicii accesoriu vânzării sau închirierii de echipamente sau utilaje comerciale sau industriale, inclusiv de servicii informatice și conexe, achiziționate sau închiriate de la o întreprindere situată în afara teritoriului Uniunii Europene pe toată durata garanției sau a contractului de servicii; în ceea ce privește intrarea și șederea temporară în Mexic, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care furnizează servicii specializate, inclusiv servicii postvânzare sau servicii postînchiriere, convenite în prealabil sau menționate într-un contract de transfer de tehnologie, brevete și mărci, pentru vânzarea de utilaje și echipamente, pentru formarea tehnică a personalului sau pentru orice alt proces de producție pentru o întreprindere stabilită în Mexic; sau

(iii) „alte persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt”, însemnând, în ceea ce privește Mexicul, persoane aflate în vizită pe termen scurt care participă la reuniuni de administrare a afacerilor, la conferințe sau la târguri comerciale și care îndeplinesc sarcini de conducere sau de execuție într-o întreprindere sau în filialele sau entitățile afiliate acesteia stabilite în Mexic.

ARTICOLUL 12.2

Obiective, domeniu de aplicare și dispoziții generale

(1) Prezentul capitol reflectă dorința părților de a facilita intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice ale unei părți pe teritoriul celeilalte părți în scopuri de afaceri și necesitatea de a stabili criterii transparente în acest scop.

(2) Prezentul capitol se aplică măsurilor în legătură directă cu intrarea și șederea temporară pe teritoriul unei părți, în scopuri de afaceri, a persoanelor fizice ale celeilalte părți care sunt persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi, persoane transferate în cadrul aceleiași companii, investitori, vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi, furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți.

(3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor care vizează persoanele fizice care intenționează să intre pe piața forței de muncă a uneia dintre părți, nici măsurilor privind cetățenia sau naționalitatea, reședința sau angajarea pe bază de contract pe durată nedeterminată.

(4) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să aplice măsuri pentru reglementarea admiterii sau a ședерii temporare a persoanelor fizice pe teritoriul său, inclusiv măsurile necesare pentru a proteja integritatea frontierelor sale și pentru a asigura trecerea ordonată a frontierelor sale de către persoanele fizice, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să anuleze sau să compromită beneficiile ce decurg pentru cealaltă parte din prezentul capitol. Simpla solicitare a unei vize pentru resortisanții persoane fizice ai unei țări, fără a solicita același lucru și pentru resortisanții altor țări nu se consideră ca fiind o anulare sau o compromitere a beneficiilor care decurg din prezentul acord.

(5) Fiecare parte aplică cu celeritate măsurile vizate de prezentul capitol pentru a evita întârzierile sau prejudiciile nejustificate în comerțul cu mărfuri sau servicii sau în activitățile de stabilire desfășurate în cadrul prezentului acord.

(6) Părțile depun diligențe pentru a elabora și a adopta criterii comune și interpretări comune pentru punerea în aplicare a prezentului capitol.

(7) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară în scopuri de afaceri a persoanelor fizice ale celeilalte părți care respectă actele cu putere de lege și normele administrative în materie de imigrație ale primei părți aplicabile intrării și șederii temporare, în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv cu dispozițiile din anexele I-VI.

(8) Orice parte poate deroga, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative și în mod nediscriminatoriu, de la angajamentele sale privind intrarea și șederea temporară prevăzute în lista sa din apendicele IV-A sau IV-B la anexa IV și din apendicele V-A sau V-B la anexa V, în cazul în care intrarea și șederea temporară a unei persoane fizice a unei alte părți ar putea avea efecte negative pentru:

(a) soluționarea unui litigiu colectiv de muncă aflat în curs la locul de muncă sau la locul de angajare prevăzut; sau

(b) angajarea unei persoane implicate în litigiul respectiv.

ARTICOLUL 12.3

Obligații prevăzute în alte capitole

(1) Prezentul capitol nu impune niciunei părți nicio obligație în ceea ce privește măsurile sale în materie de imigrație, cu excepția cazurilor prevăzute în mod expres în prezentul capitol.

(2) Fără a se aduce atingere oricărei decizii de a permite intrarea și șederea temporară a unei persoane fizice a celeilalte părți în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv privind durata șederii admisibilă în temeiul deciziei respective:

(a) obligațiile prevăzute la articolul 10.6 (Accesul pe piață), la articolul 10.7 (Tratamentul național), la articolul 10.9 (Cerințe privind performanța) și la articolul 10.10 (Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație), sub rezerva articolului 10.5 (Domeniu de aplicare), a articolului 10.12 (Măsuri neconforme și excepții), a articolului 18.2 (Domeniu de aplicare) și a articolului 18.12 (Rezerve și măsuri neconforme), în cazul în care măsura are un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți, sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți din categoria persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi, a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii și, în cazul Mexicului, a investitorilor, astfel cum sunt definite aceste categorii la articolul 12.1; și

(b) obligațiile prevăzute la articolul 11.4 (Accesul pe piață), la articolul 11.5 (Prezența locală) și la articolul 11.6 (Tratamentul național), sub rezerva articolului 11.2 (Domeniu de aplicare) alineatul (2) și a articolului 11.8 (Măsuri neconforme și excepții), a articolului 18.2 (Domeniu de aplicare) și a articolului 18.12 (Rezerve și măsuri neconforme), în cazul în care măsura are un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți, sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți din categoria furnizorilor de servicii pe bază de contract și, în cazul Uniunii Europene, a profesioniștilor independenți pentru toate sectoarele enumerate în anexa V și a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt, în conformitate cu anexa IV.

(3) Pentru mai multă certitudine, alineatul (2) se aplică măsurilor care au un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente pe teritoriul celeilalte părți în scopuri de afaceri care se încadrează în categoriile relevante și care oferă servicii financiare, astfel cum sunt definite la articolul 18.1 (Definiții). Alineatul (2) nu se aplică măsurilor referitoare la acordarea de intrare și ședere temporară persoanelor fizice ale unei părți sau ale unei țări terțe.

ARTICOLUL 12.4

Persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi,
persoane transferate în cadrul aceleiași companii și investitori

(1) Sub rezerva articolului 10.5 (Domeniu de aplicare), fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi și a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii ale celeilalte părți, în conformitate cu anexa IV.

(2) Sub rezerva articolului 10.5 (Domeniu de aplicare), Mexicul permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a investitorilor, în conformitate cu anexa IV.

(3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări privind numărul total de persoane fizice cărora li se acordă dreptul de intrare și ședere temporară, în conformitate cu alineatele (1) și (2), într-un anumit sector sau subsector, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice la nivelul unei subdiviziuni regionale sau la nivelul întregului său teritoriu.

(4) Durata admisibilă a șederii este[50]:

(a) în cazul Uniunii Europene, până la trei ani pentru directori sau cadrele de conducere și specialiști, până la un an pentru angajații stagiari și până la 90 de zile în orice perioadă de șase luni pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi; și

(b) în cazul Mexicului, un an, care poate fi prelungit de trei ori cu câte un an pentru persoanele transferate în cadrul aceleiași companii și pentru investitori, și până la 180 de zile pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi.

(5) Părțile acordă membrilor de familie ai persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii tratamentul în conformitate cu anexa 12-A.

[50] Durata șederii persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii unei întreprinderi nu aduce atingere drepturilor acordate de una dintre părți resortisanților sau cetățenilor celeilalte părți în temeiul exceptării bilaterale de la obligativitatea vizelor.

ARTICOLUL 12.5

Persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt

Sub rezerva articolului 11.2 (Domeniu de aplicare) și a anexei IV, o parte:

(a) permite intrarea și șederea temporară a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt;

(b) nu adoptă și nu menține limitări privind numărul total de persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt într-un anumit sector sub formă de contingente numerice, la nivelul unei subdiviziuni regionale sau la nivelul întregului său teritoriu; și

(c) nu adoptă și nu menține teste privind necesitățile economice pentru persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt.

ARTICOLUL 12.6

Furnizori de servicii pe bază de contract

(1) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a furnizorilor de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți în conformitate cu anexa.

(2) În absența unei dispoziții contrare în anexa V, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de furnizori de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți cărora li se permite intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 12.7

Profesioniști independenți

(1) Uniunea Europeană permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a profesioniștilor independenți din Mexic în conformitate cu anexa V.

(2) În absența unei dispoziții contrare în anexa V, Uniunea Europeană nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de profesioniști independenți din Mexic cărora li se permite intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 12.8

Transparență

(1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului informații privind cerințele și procedurile pentru intrare și ședere temporară, inclusiv formularele și documentele relevante, precum și materiale explicative care vor permite persoanelor interesate ale celeilalte părți să se familiarizeze cu cerințele și procedurile aplicabile.

(2) Informațiile menționate la alineatul (1) includ, dacă este cazul, informații privind următoarele:

(a) categoriile de vize, permise sau orice tip similar de autorizație pentru intrarea și șederea temporară;

(b) documentația necesară și condițiile care trebuie îndeplinite;

(c) metoda de depunere a cererii și opțiuni pentru locul de depunere a acesteia, precum oficiile consulare sau online;

(d) taxele și un calendar orientativ pentru prelucrarea cererilor;

(e) durata maximă a șederii pentru fiecare tip de autorizație indicat la litera (a);

(f) condițiile pentru orice prelungire sau reînnoire posibilă;

(g) regulile referitoare la însoțitori aflați în întreținere;

(h) procedurile de control sau de introducere a unei căi de atac care sunt disponibile; și

(i) legislația cu aplicare generală referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice.

ARTICOLUL 12.9

Soluționarea litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) cu privire la refuzul de a acorda intrarea și șederea temporară în temeiul prezentului capitol, cu excepția cazului în care chestiunea implică un model de practică.

CAPITOLUL 13

REGLEMENTARE INTERNĂ

ARTICOLUL 13.1

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte în ceea ce privește cerințele și procedurile de acordare a licențelor și de calificare, precum și standardele tehnice[51] care au un impact asupra comerțului cu servicii sau asupra desfășurării oricărei alte activități economice cu privire la care o parte și-a asumat un angajament în temeiul articolului 10.6 (Accesul pe piață), al articolului 10.7 (Tratamentul național), al articolului 11.4 (Accesul pe piață) sau al articolului 11.6 (Tratamentul național), sub rezerva oricăror clauze, limitări, condiții sau calificări prevăzute în lista sa în temeiul articolului 10.12 (Măsuri neconforme și excepții) și al articolului 11.8 (Măsuri neconforme și excepții).

(2) În pofida alineatului (1) de la prezentul articol, articolul 13.6 se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte în ceea ce privește cerințele și procedurile de acordare a licențelor și de calificare, precum și standardele tehnice care au un impact asupra comerțului cu servicii sau a desfășurării oricărei alte activități economice.

[51] Pentru mai multă certitudine, în ceea ce privește măsurile referitoare la standardele tehnice, prezentul capitol se aplică doar măsurilor care au un impact asupra comerțului cu servicii.

(3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care intră sub incidența capitolului 18.

ARTICOLUL 13.2

Elaborarea de măsuri

O parte care adoptă sau menține măsuri referitoare la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, la cerințele și procedurile în materie de calificare:

(a) se asigură că măsurile respective se bazează pe criterii obiective și transparente[52];

(b) se asigură că autoritatea competentă ia decizii și își administrează deciziile în mod independent;

(c) se asigură că procedurile în sine nu împiedică în mod nejustificat îndeplinirea unor cerințe;

[52] Pentru mai multă certitudine, autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată acestor criterii, care pot include competența, capacitatea de a furniza un serviciu sau orice altă activitate economică, precum și impactul potențial al unei decizii de autorizare asupra sănătății sau a mediului.

(d) se asigură că procedurile sunt imparțiale și adecvate pentru ca solicitanții să demonstreze că îndeplinesc cerințele, dacă acestea există; și

(e) nu impune unui solicitant să se adreseze mai multor autorități competente pentru fiecare cerere de autorizare[53], în măsura în care acest lucru este realizabil.

ARTICOLUL 13.3

Administrarea măsurilor

Dacă este necesară o autorizație pentru furnizarea unui serviciu sau pentru desfășurarea oricărei alte activități economice, autoritățile competente ale unei părți:

(a) permit solicitantului să introducă o cerere în orice moment, în măsura în care acest lucru este realizabil;

(b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizației, acordă un termen rezonabil pentru introducerea cererii;

(c) dacă sunt necesare examinări, le programează la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitantul să depună cererea de susținere a examinării;

[53] Pentru mai multă certitudine, o parte poate avea nevoie de mai multe cereri de autorizare în cazul în care un serviciu sau o altă activitate economică intră în competența mai multor autorități competente.

(d) depun diligențe pentru a accepta cererile în format electronic, ținând seama de celelalte priorități și de constrângerile în materie de resurse;

(e) acceptă copii ale documentelor care sunt autentificate în conformitate legislația părții, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare;

(f) se asigură că taxele de autorizare[54] percepute de autoritățile competente sunt rezonabile și transparente și nu restricționează în sine furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea oricărei alte activități economice;

(g) prezintă un calendar orientativ pentru prelucrarea unei cereri, în măsura în care acest lucru este realizabil;

(h) confirmă fără întârzieri nejustificate, în măsura în care acest lucru este realizabil, că o cerere este completă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză;

[54] Taxele de autorizare includ taxele de licență și taxele în legătură cu procedurile de calificare, dar nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

(i) dacă o cerere este considerată completă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, se asigură că prelucrarea cererii este finalizată și că solicitantul este informat cu privire la decizie într-un termen rezonabil de la introducerea cererii, în măsura în care este posibil în scris[55];

(j) comunică solicitantului, la cerere și fără întârzieri nejustificate, informații privind stadiul soluționării cererii;

(k) dacă o cerere este considerată incompletă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, într-un termen rezonabil și în măsura în care acest lucru este realizabil:

(i) informează solicitantul că cererea este incompletă;

(ii) oferă solicitantului, la cerere, îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă;

[55] Autoritățile competente pot îndeplini această cerință informând solicitantul în prealabil în scris, inclusiv printr-o măsură publicată, că absența unui răspuns într-un termen specificat de la data introducerii cererii indică, după caz, acceptarea sau respingerea cererii. Pentru mai multă certitudine, informarea în scris poate include informații comunicate în format electronic.

(iii) oferă solicitantului posibilitatea[56] de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii; și

(iv) dacă niciuna dintre variantele de mai sus nu este realizabilă, iar cererea este respinsă din cauză că este incompletă, se asigură că solicitantul este informat în acest sens într-un termen rezonabil;

(l) dacă o cerere este respinsă, informează solicitantul, în măsura în care acest lucru este realizabil, fie din proprie inițiativă, fie la cererea solicitantului, cu privire la motivele respingerii și, după caz, cu privire la procedurile de a reintroduce o cerere; și

(m) se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, sub rezerva clauzelor și condițiilor aplicabile.

[56] Pentru mai multă certitudine, o astfel de posibilitate nu obligă autoritatea competentă să acorde prelungiri de termene.

ARTICOLUL 13.4

Limitarea numărului de licențe

(1) În cazul în care numărul licențelor disponibile pentru o anumită activitate este limitat din cauza cantității reduse de resurse naturale disponibile sau din cauza capacității tehnice reduse, partea respectivă aplică o procedură de selecție a potențialilor candidați care să ofere garanții depline în ceea ce privește imparțialitatea și transparența, inclusiv, în special, comunicarea către public de informații adecvate privind lansarea, desfășurarea și încheierea procedurii.

(2) La stabilirea normelor pentru procedura de selecție, partea în cauză poate lua în considerare obiective de politică legitime, inclusiv considerente privind sănătatea, siguranța, protecția consumatorilor, concurența, protecția mediului și conservarea patrimoniului cultural.

ARTICOLUL 13.5

Standarde tehnice

Fiecare parte își încurajează autoritățile competente ca, atunci când adoptă standarde tehnice, să adopte standarde tehnice elaborate prin proceduri deschise și transparente și încurajează orice organism desemnat pentru a elabora standarde tehnice să facă acest lucru prin proceduri deschise și transparente.

ARTICOLUL 13.6

Transparență

O parte care necesită o autorizație pentru furnizarea unui serviciu sau pentru desfășurarea oricărei alte activități economice pune la dispoziție informațiile necesare pentru ca furnizorii de servicii sau persoanele care intenționează să furnizeze un serviciu și persoanele care desfășoară sau intenționează să desfășoare orice altă activitate economică să respecte cerințele și procedurile de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ, în cazul în care există:

(a) taxele de autorizare;

(b) datele de contact ale autorităților competente relevante;

(c) procedurile de contestare sau de reexaminare a deciziilor referitoare la cereri;

(d) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării clauzelor și condițiilor pentru licențe;

(e) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor;

(f) calendare orientative pentru prelucrarea unei cereri;

(g) cerințele și procedurile; și

(h) standardele tehnice aplicabile.

ARTICOLUL 13.7

Reexaminare

În urma intrării în vigoare a unor discipline suplimentare elaborate în conformitate cu articolul VI alineatul (4) din GATS, părțile reexaminează aceste discipline. În cazul în care în urma reexaminării se ajunge la concluzia că disciplinele respective ar îmbunătăți prezentul acord, părțile stabilesc dacă ele ar trebui să fie încorporate în acesta.

CAPITOLUL 14

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A CALIFICĂRILOR PROFESIONALE

ARTICOLUL 14.1

Dispoziții generale

(1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să impună persoanelor fizice să dețină calificările necesare sau experiența profesională specificată pe teritoriul pe care este furnizat serviciul, pentru sectorul de activitate în cauză.

(2) Părțile încurajează organismele profesionale sau autoritățile relevante, după caz, de pe teritoriile lor să elaboreze și să prezinte Subcomitetului pentru servicii și investiții constituit în temeiul alineatului (1) litera (h) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) recomandări comune privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale.

(3) Recomandările comune menționate la alineatul (2) trebuie să fie susținute de elemente de probă privind:

(a) valoarea economică a unui eventual acord privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale (denumit în continuare „acord de recunoaștere reciprocă”); și

(b) compatibilitatea regimurilor respective, și anume măsura în care criteriile aplicate de fiecare parte pentru autorizare și acordarea de licențe sunt compatibile.

(4) Subcomitetul examinează orice recomandare comună într-un termen rezonabil de la primirea acesteia.

(5) În cazul în care recomandarea comună este conformă cu prezentul acord, părțile iau măsurile necesare pentru a negocia un acord de recunoaștere reciprocă, dacă este cazul prin intermediul autorităților lor competente sau al persoanelor desemnate autorizate de una dintre părți. Dacă este cazul, Consiliul pentru comerț poate adopta, printr-o decizie, modalitățile de recunoaștere reciprocă a calificărilor profesionale.

(6) Atunci când negociază acorduri de recunoaștere reciprocă sau când elaborează recomandări comune, părțile sau, respectiv, organismele profesionale sau autoritățile relevante sunt încurajate să respecte orientările pentru negocierea unui acord de recunoaștere reciprocă prevăzute în anexa 14-A.

CAPITOLUL 15

SERVICII DE LIVRARE

ARTICOLUL 15.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „servicii de livrare” înseamnă serviciile poștale și de curierat sau de curierat rapid, care includ colectarea, sortarea, transportul și livrarea trimiterilor poștale;

(b) „servicii de curierat rapid” înseamnă colectarea, sortarea, transportul și livrarea de trimiteri poștale cu o viteză mai mare și cu mai multă fiabilitate și pot include elemente de valoare adăugată, cum ar fi colectarea de la punctul de origine, livrarea personală la destinatar, posibilitatea de urmărire a trimiterilor poștale, posibilitatea schimbării destinației și a destinatarului în timpul tranzitului sau confirmarea de primire;

(c) „servicii de curier rapid internațional” înseamnă servicii de curierat rapid internațional furnizate prin intermediul unei asociații voluntare de operatori poștali desemnați în cadrul Uniunii Poștale Universale (UPU), cum este Cooperativa EMS;

(d) „licență” înseamnă o autorizație acordată unui furnizor individual de către o autoritate de reglementare, care stabilește proceduri, obligații și cerințe specifice sectorului serviciilor de livrare;

(e) „trimitere poștală” înseamnă o trimitere cu o greutate de până la 31,5 kg adresată în forma finală în care trebuie să fie transportată de orice tip de furnizor de servicii de livrare, public sau privat, și poate include trimiteri precum scrisori, colete, ziare sau cataloage;

(f) „monopol poștal” înseamnă dreptul exclusiv de a furniza servicii de livrare specificate pe teritoriul unei părți în temeiul legislației părții respective; și

(g) „serviciu universal” înseamnă furnizarea permanentă a unui serviciu de livrare de calitate specificată, în temeiul legislației unei părți, la toate punctele de pe teritoriul părții respective, la prețuri rezonabile pentru toți utilizatorii.

ARTICOLUL 15.2

Obiectiv

Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare specific pentru toate serviciile de livrare.

ARTICOLUL 15.3

Serviciu universal

(1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligație de serviciu universal pe care dorește să o adopte sau să o mențină și administrează respectiva obligație într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în ceea ce privește toți furnizorii care fac obiectul obligației.

(2) Dacă una dintre părți impune ca serviciile de curier rapid internațional la intrare să fie furnizate pe bază de serviciu universal, partea respectivă nu acordă tratament preferențial serviciului respectiv în detrimentul altor servicii de curierat rapid internațional.

ARTICOLUL 15.4

Finanțarea serviciului universal

(1) Niciuna dintre părți nu aplică taxe sau alte impuneri pentru furnizarea unui serviciu de livrare care nu este un serviciu universal în scopul finanțării furnizării unui serviciu universal.

(2) Alineatul (1) nu se aplică măsurilor de impozitare sau taxelor administrative general aplicabile.

ARTICOLUL 15.5

Prevenirea practicilor care denaturează piața

Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau unui monopol poștal nu recurge la practici care denaturează piața, cum ar fi:

(a) utilizarea încasărilor provenite din furnizarea unui astfel de serviciu pentru a subvenționa încrucișat furnizarea unui serviciu de curierat rapid sau a oricărui serviciu de curierat neuniversal; și

(b) o diferențiere nejustificată între clienți, cum ar fi întreprinderile, expeditorii de volume mari de corespondență sau consolidatorii, în ceea ce privește tarifele sau alte clauze și condiții pentru furnizarea unui serviciu de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal.

ARTICOLUL 15.6

Licențele

(1) O parte care solicită o licență pentru furnizarea de servicii de livrare pune la dispoziția publicului:

(a) toate cerințele cu privire la acordarea licenței și perioada necesară în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență; și

(b) clauzele și condițiile licențelor.

(2) Procedurile, obligațiile și cerințele pentru obținerea unei licențe trebuie să fie transparente, nediscriminatorii și bazate pe criterii obiective.

(3) Fiecare parte se asigură că solicitantul este informat în scris cu privire la motivele refuzului de acordare a unei licențe.

ARTICOLUL 15.7

Independența organismului de reglementare

(1) Fiecare dintre părți stabilește sau menține organisme de reglementare care trebuie să fie distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de orice furnizor de servicii de livrare. Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor întreprinderi care furnizează servicii de livrare asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.

(2) Fiecare parte se asigură că organismele de reglementare menționate la alineatul (1) își îndeplinesc sarcinile în mod transparent și în timp util și că dispun de resurse financiare și umane adecvate pentru îndeplinirea sarcinilor care le-au fost atribuite.

(3) Deciziile organismului de reglementare și procedurile utilizate de acesta sunt imparțiale față de toți participanții la piață.

CAPITOLUL 16

SERVICII DE TELECOMUNICAȚII

ARTICOLUL 16.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „facilități asociate” înseamnă serviciile, infrastructurile fizice și alte instalații asociate cu o rețea sau un serviciu de telecomunicații care permit sau sprijină furnizarea de servicii prin rețeaua sau serviciul respectiv sau care pot face acest lucru;

(b) „utilizator final” înseamnă un consumator final sau un abonat al unui serviciu public de telecomunicații, inclusiv un alt furnizor de servicii decât un furnizor de servicii de telecomunicații publice;

(c) „infrastructură esențială” înseamnă infrastructurile unei rețele publice sau ale unui serviciu public de telecomunicații care:

(i) este furnizată exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr limitat de furnizori; și

(ii) nu este fezabil din punct de vedere economic sau tehnic să fie înlocuită în vederea furnizării unui serviciu;

(d) „interconectare” înseamnă conectarea rețelelor publice de telecomunicații ale furnizorilor care oferă servicii publice de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii unui alt furnizor și să acceseze serviciile furnizate de orice furnizor care fie este implicat, fie are acces la rețea;

(e) „comunicații în cadrul aceleiași companii” înseamnă telecomunicații prin care o întreprindere comunică în cadrul întreprinderii sau cu sau între filialele, sucursalele sale și, în funcție de legislația părții respective, întreprinderile afiliate, dar nu includ servicii comerciale sau necomerciale care sunt furnizate întreprinderilor care nu sunt filiale, sucursale sau întreprinderi afiliate sau care sunt oferite clienților sau potențialilor clienți[57];

(f) „circuite închiriate” înseamnă servicii sau infrastructură de telecomunicații, inclusiv cele de natură virtuală sau nefizică, între două sau mai multe puncte desemnate, care rezervă capacitate pentru utilizarea exclusivă de către un utilizator sau pentru punerea lor exclusiv la dispoziția acestuia;

(g) „licență” înseamnă orice autorizație pe care o parte o poate solicita unei persoane fizice sau unei întreprinderi, în conformitate cu legislația sa, pentru a oferi un serviciu de telecomunicații, inclusiv, dar fără a se limita la concesiuni, permise, înregistrări sau notificări;

[57] În sensul prezentei definiții, înțelesul termenilor „filiale”, „sucursale” și, după caz, „întreprinderi afiliate” este, în ceea ce privește una dintre părți, cel definit de legislația acesteia.

(h) „furnizor major” înseamnă un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare, în ceea ce privește prețul și oferta, pe o piață relevantă a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații, ca urmare a controlului pe care îl deține asupra infrastructurii esențiale sau a utilizării poziției sale pe piața în cauză;

(i) „element de rețea” înseamnă o infrastructură sau un echipament utilizat pentru furnizarea unui serviciu de telecomunicații, inclusiv caracteristicile, funcțiile și capacitățile oferite prin intermediul infrastructurii sau echipamentului în cauză;

(j) „nediscriminatoriu” înseamnă respectarea clauzei națiunii celei mai favorizate, astfel cum este definită la articolul 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și la articolul 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și a tratamentului național, astfel cum este definit la articolul 10.7 (Tratamentul național) și la articolul 11.6 (Tratamentul național), precum și acordarea unui tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat oricărui alt utilizator de servicii publice de telecomunicații similare în situații similare, inclusiv în ceea ce privește promptitudinea;

(k) „portabilitatea numerelor” înseamnă posibilitatea pe care o au utilizatorii finali ai serviciilor publice de telecomunicații de a-și păstra, la cerere, aceleași numere de telefon, în aceeași locație în cazul unei linii fixe, în caz de transfer la un alt furnizor de servicii publice de telecomunicații din aceeași categorie;

(l) „rețea publică de telecomunicații” înseamnă o rețea de telecomunicații utilizată pentru furnizarea de servicii publice de telecomunicații între punctele terminus ale rețelei;

(m) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă un serviciu de telecomunicații care este oferit publicului larg;

(n) „ofertă de interconectare de referință” înseamnă o ofertă de interconectare a unui furnizor major care este pusă la dispoziția publicului, astfel încât orice furnizor de servicii publice de telecomunicații care dorește să accepte oferta să poată obține interconectarea cu furnizorul major pe această bază;

(o) „telecomunicații” înseamnă transmisia și receptarea de semnale prin cablu, radio, mijloace optice sau prin orice alte mijloace electromagnetice;

(p) „rețea de telecomunicații” înseamnă sisteme de transmisie și, după caz, echipamente de comutare sau de rutare și alte resurse, inclusiv elemente de rețea inactive care permit telecomunicațiile;

(q) „autoritate de reglementare din sectorul telecomunicațiilor” înseamnă organismul sau organismele responsabile cu reglementarea rețelelor și serviciilor de telecomunicații vizate de prezentul capitol;

(r) „serviciu de telecomunicații” înseamnă un serviciu care constă în întregime sau în principal în transmisia și recepția de semnale prin rețele de telecomunicații, inclusiv prin rețele utilizate pentru radiodifuziune, dar nu include serviciile care oferă conținut transmis cu ajutorul rețelelor și serviciilor de telecomunicații sau care exercită control editorial asupra unui astfel de conținut;

(s) „serviciu universal” înseamnă setul minim de servicii care trebuie să fie puse la dispoziția tuturor utilizatorilor pe teritoriul unei părți, al cărui domeniu de aplicare este definit de partea respectivă; și

(t) „utilizator” înseamnă un consumator sau un furnizor de servicii care utilizează o rețea publică sau un serviciu public de telecomunicații.

ARTICOLUL 16.2

Domeniul de aplicare și principiile cadrului de reglementare

(1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare pentru furnizarea de rețele și servicii de telecomunicații liberalizate în temeiul capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și al capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii) și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de una dintre părți care au un impact asupra comerțului cu servicii publice de telecomunicații.

(2) Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de una dintre părți care au un impact asupra furnizării serviciilor sau asupra exercitării controlului editorial cu privire la conținutul transmis prin intermediul rețelelor sau serviciilor de telecomunicații.

ARTICOLUL 16.3

Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor

(1) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații sau de echipamente pentru telecomunicații. În vederea asigurării independenței și imparțialității autorităților de reglementare din sectorul telecomunicațiilor, fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din acest sector nu are un interes financiar și nu menține un rol de exploatare sau de gestionare în cadrul vreunui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații sau de echipamente pentru telecomunicații. Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor furnizori de rețele sau servicii de telecomunicații asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.

(2) Fiecare parte se asigură că deciziile și procedurile de reglementare ale autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor care au legătură cu prezentul capitol sunt imparțiale cu privire la toți participanții de pe piață.

(3) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor acționează independent, fără să solicite sau să accepte instrucțiuni de la vreun alt organism în legătură cu exercitarea sarcinilor care îi sunt atribuite în temeiul legislației părții respective pentru a asigura respectarea obligațiilor prevăzute la articolele 16.5, 16.6, 16.7, 16.9 și 16.10.

(4) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are competența de reglementare și resursele financiare și umane adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile care îi sunt atribuite în vederea asigurării respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol. Această competență se exercită într-un mod transparent și în timp util. Sarcinile autorității de reglementare din sectorul telecomunicațiilor sunt făcute publice într-o formă accesibilă și clară, în special în cazul în care sarcinile respective sunt atribuite mai multor organisme.

(5) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a se asigura că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații îi transmit cu promptitudine, la cerere, toate informațiile, inclusiv financiare, care sunt necesare pentru a permite autorității de reglementare din acest sector să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu prezentul capitol. Informațiile primite trebuie să fie tratate în conformitate cu cerințele aplicabile în materie de confidențialitate ale părților.

(6) Fiecare parte se asigură că un utilizator sau un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care este afectat de o decizie a autorității de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are dreptul de a contesta decizia respectivă în fața unui organism independent de autoritatea în cauză și de celelalte părți afectate de decizia respectivă[58]. Până la primirea rezultatului procedurii respective, decizia autorității de reglementare din sectorul telecomunicațiilor rămâne valabilă, cu excepția cazului în care se acordă măsuri provizorii în conformitate cu legislația părții în cauză.

[58] În cazul Mexicului, normele generale, acțiunile sau omisiunile Comisiei de reglementare a telecomunicațiilor [*Comisión Reguladora de Telecomunicaciones* (CRT)] pot fi contestate numai printr-un proces *amparo* indirect în fața instanțelor federale specializate în domeniul concurenței, al radiodifuziunii și telecomunicațiilor și nu fac obiectul unui ordin de suspendare.

ARTICOLUL 16.4

Procedurile de acordare a licențelor

(1) Dacă oricare dintre părți impune unui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații obligația să dețină o licență, aceasta se asigură că următoarele informații sunt puse la dispoziția publicului:

(a) tipurile de servicii de telecomunicații care necesită licențe;

(b) toate criteriile și procedurile de acordare a licențelor pe care le aplică;

(c) perioada de care are nevoie în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență, dacă este necesară o decizie; și

(d) clauzele și condițiile general aplicabile unei licențe.

(2) Orice parte care impune unui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații obligația să dețină o licență decide cu privire la acordarea licenței într-un termen rezonabil, astfel încât furnizorul să poată începe să furnizeze rețelele sau serviciile de telecomunicații fără întârzieri nejustificate.

(3) Toate criteriile de acordare a licențelor, procedurile aplicabile și, dacă este cazul, obligațiile sau condițiile impuse trebuie să vizeze serviciile de telecomunicații furnizate și să fie obiective, proporționale, transparente și nediscriminatorii.

(4) Fiecare parte se asigură că un solicitant sau un titular de licență primește în scris, ca cerință procedurală sau la cerere, motivele pentru:

(a) refuzul acordării unei licențe;

(b) impunerea unor condiții sau obligații specifice furnizorului pentru o licență;

(c) revocarea licenței; sau

(d) refuzul de a reînnoi o licență.

(5) Orice taxă administrativă care se aplică furnizorilor trebuie să fie obiectivă, transparentă, nediscriminatorie și proporțională cu costurile administrative generate în mod rezonabil de gestionarea, controlul și asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol[59].

ARTICOLUL 16.5

Interconectare

Fiecare parte se asigură că un furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații are dreptul și, la cererea altui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, obligația de a negocia interconectarea în vederea furnizării de rețele sau servicii publice de telecomunicații.

[59] Taxele administrative nu includ plățile pentru drepturile de utilizare a resurselor limitate și contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 16.6

Accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora

(1) Fiecare parte se asigură că oricărui furnizor de servicii al celeilalte părți i se acordă dreptul de acces și de utilizare a rețelelor și serviciilor publice de telecomunicații, inclusiv a circuitelor închiriate, oferite pe teritoriul său sau în afara granițelor sale conform unor clauze și condiții rezonabile și nediscriminatorii, pentru furnizarea unui serviciu liberalizat în temeiul capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și al caitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii). Această obligație este îndeplinită, printre altele, prin respectarea alineatelor (2)-(6).

(2) Fiecare parte se asigură că unui furnizor de servicii al celeilalte părți i se permite:

(a) să cumpere sau să închirieze și să racordeze terminale sau alte echipamente care sunt legate la o rețea publică de telecomunicații;

(b) să furnizeze servicii utilizatorilor finali individuali sau multipli prin intermediul unor circuite închiriate sau deținute;

(c) să conecteze circuitele închiriate sau deținute de sectorul privat cu rețelele și serviciile publice de telecomunicații sau cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii; și

(d) să utilizeze protocoalele de exploatare alese de furnizorul de servicii pentru furnizarea oricărui serviciu, altele decât cele necesare pentru a asigura disponibilitatea serviciilor de telecomunicații pentru publicul larg.

(3) Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii ai celeilalte părți pot utiliza rețelele și serviciile publice de telecomunicații pentru transferul informațiilor pe teritoriul său sau în afara granițelor sale, inclusiv pentru comunicațiile interne ale acestor furnizori de servicii și pentru accesul la informațiile cuprinse în baze de date sau stocate sub altă formă care poate fi citită automat pe teritoriul oricărei părți.

(4) În pofida alineatului (3), orice parte poate adopta sau menține măsurile necesare pentru a asigura securitatea și confidențialitatea comunicațiilor, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă sau o restricționare disimulată a comerțului cu servicii.

(5) Fiecare parte se asigură că accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora nu sunt supuse altor condiții, decât cele necesare:

(a) pentru a garanta responsabilitățile de serviciu public ale furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, în special capacitatea acestora de a-și pune serviciile publice de telecomunicații la dispoziția publicului larg; sau

(b) pentru a proteja integritatea tehnică a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații.

(6) Sub rezerva îndeplinirii criteriilor prevăzute la alineatul (5), condițiile de acces la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și de utilizare a acestora pot include:

(a) restricții asupra revânzării sau utilizării în comun a acestor servicii;

(b) cerința de a utiliza interfețe tehnice specifice, inclusiv protocoale de interfață, pentru interconexiunea cu rețelele și serviciile respective;

(c) dacă este necesar, cerințe privind interoperabilitatea serviciilor respective și de a încuraja realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 16.18;

(d) omologarea de tip a echipamentelor terminale sau a altor echipamente care sunt legate la rețea și cerințe tehnice privind racordarea acestor echipamente la rețele respective;

(e) restricții privind interconectarea circuitelor închiriate sau deținute de sectorul privat cu aceste rețele sau servicii sau cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii; sau

(f) cerințe privind notificarea, înregistrarea și acordarea de licențe.

ARTICOLUL 16.7

Soluționarea litigiilor privind telecomunicațiile

(1) Fiecare parte se asigură că, într-un litigiu apărut între furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații în legătură cu drepturile și obligațiile prevăzute în prezentul capitol, autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor emite, la cererea oricăreia dintre părțile la litigiu, o decizie cu caracter obligatoriu pentru a soluționa litigiul în termenul specificat în legislația părții respective.

(2) Fiecare parte se asigură că decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este pusă la dispoziția publicului, ținând seama de cerințele privind secretul comercial. Fiecare parte se asigură că părțile la litigiu primesc o expunere completă a motivelor pe care se bazează decizia și au dreptul de a contesta decizia în conformitate cu articolul 16.3 alineatul (6).

(3) Alineatele (1) și (2) nu împiedică niciuna dintre părțile la litigiu să introducă o acțiune în fața autorităților judiciare[60].

[60] În cazul Mexicului, normele generale, acțiunile sau omisiunile Comisiei de reglementare a telecomunicațiilor [*Comisión Reguladora de Telecomunicaciones* (CRT)] pot fi contestate numai printr-un proces *amparo* indirect în fața instanțelor federale specializate în domeniul concurenței, al radiodifuziunii și telecomunicațiilor și nu fac obiectul unui ordin de suspendare.

ARTICOLUL 16.8

Garanții concurențiale aplicate furnizorilor majori

(1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri adecvate pentru a împiedica adoptarea sau continuarea unor practici anticoncurențiale de către furnizorii de rețele sau servicii publice de telecomunicații care, individual sau împreună, constituie un furnizor major.

(2) Practicile anticoncurențiale menționate la alineatul (1) includ în special:

(a) practicarea unei subvenționări încrucișate anticoncurențiale;

(b) utilizarea informațiilor obținute de la concurenți în scopuri anticoncurențiale; și

(c) nepunerea la dispoziția altor furnizori de servicii în timp util a informațiilor tehnice referitoare la infrastructura esențială și a informațiilor relevante din punct de vedere comercial care le sunt necesare pentru furnizarea serviciilor.

ARTICOLUL 16.9

Interconectare cu furnizorii majori

(1) Fiecare parte se asigură că un furnizor major de rețele și servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său asigură interconectarea cu furnizorii de servicii publice de telecomunicații ai celeilalte părți:

(a) în orice punct posibil din punct de vedere tehnic din rețeaua furnizorului major respectiv;

(b) conform unor clauze și condiții nediscriminatorii, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea;

(c) la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea oferită pentru propriile servicii similare sau pentru servicii similare ale filialelor sale sau ale altor entități afiliate;

(d) în timp util, conform unor clauze și condiții (inclusiv privind tarifele[61], standardele tehnice, specificațiile) care să fie transparente, rezonabile, să țină cont de fezabilitatea economică și să fie suficient de degrupate încât furnizorii de servicii publice de telecomunicații să nu fie nevoiți să plătească pentru componente sau infrastructură de rețea de care nu au nevoie pentru serviciul pe care urmează să îl furnizeze; și

[61] Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să solicite ca un furnizor major să asigure interconectarea la tarife orientate în funcție de costuri. „Tarife orientate în funcție de costuri” înseamnă tarife bazate pe costuri, care pot include un profit rezonabil și pot implica metodologii diferite de calculare a costurilor pentru diferite infrastructuri sau servicii.

(e) la cerere, în alte puncte decât punctele terminus ale rețelei oferite majorității utilizatorilor, cu perceperea unor tarife care reflectă costul construirii infrastructurii suplimentare necesare.

(2) Fiecare parte se asigură că furnizorii majori de pe teritoriul său pun la dispoziția publicului, după caz:

(a) o ofertă de interconectare de referință sau o altă ofertă de interconectare standard care conține clauzele și condițiile și tarifele pe care furnizorul major le oferă în general furnizorilor de servicii publice de telecomunicații sau

(b) clauzele și condițiile unui acord de interconectare care este în vigoare.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului procedurile aplicabile pentru negocierile privind interconectarea purtate cu un furnizor major de pe teritoriul său.

ARTICOLUL 16.10

Accesul la infrastructurile esențiale

(1) Fiecare parte se asigură că un furnizor major de pe teritoriul său acordă acces la infrastructura sa esențială furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații conform unor clauze și condiții rezonabile, transparente și nediscriminatorii, bazate pe o ofertă disponibilă la nivel general în scopul furnizării de servicii publice de telecomunicații, cu excepția cazului în care un astfel de acces nu este necesar pentru realizarea unei concurențe efective pe baza datelor colectate și a evaluării condițiilor de piață efectuate de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor. Infrastructura esențială ale unui furnizor major poate include elemente de rețea, servicii de circuite închiriate și facilități asociate.

(2) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a determina infrastructura esențială care trebuie să fie pusă la dispoziție pe teritoriul său de către un furnizor major și în ce măsură respectiva infrastructură esențială trebuie să fie degrupată. Această determinare se bazează, printre altele, pe obiectivul realizării unei concurențe efective și pe avantajul interesului pe termen lung al utilizatorilor finali.

(3) În cazul în care o parte solicită unui furnizor major să își ofere serviciile publice de telecomunicații pentru revânzare, aceasta se asigură că furnizorul în cauză nu impune condiții nerezonabile sau discriminatorii în privința revânzării serviciilor respective.

ARTICOLUL 16.11

Resurse limitate

(1) Fiecare parte se asigură că alocarea și acordarea drepturilor de utilizare a resurselor limitate, inclusiv a spectrului de frecvențe radio, a numerelor și a drepturilor de trecere, se efectuează într-un mod deschis, obiectiv, prompt, transparent, nediscriminatoriu și proporțional și ținând seama de obiectivele de interes general, printre care și promovarea concurenței. Procedurile, condițiile și obligațiile aferente drepturilor de utilizare se bazează pe criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.

(2) Fiecare parte se asigură că utilizarea actuală a benzilor de frecvență alocate este pusă la dispoziția publicului, dar nu este obligatoriu să se furnizeze identificarea detaliată a spectrului de frecvențe radio alocat unor scopuri specifice cu caracter guvernamental.

(3) Pentru a aloca spectrul de frecvențe radio pentru uz comercial, părțile pot utiliza abordări bazate pe piață, cum ar fi procedurile de cereri de oferte.

(4) Măsurile luate de o parte pentru alocarea și atribuirea spectrului de frecvențe radio și pentru gestionarea frecvențelor nu sunt incompatibile în sine cu articolul 10.6 (Accesul pe piață) și articolul 11.4 (Accesul pe piață). Fiecare parte își rezervă dreptul de a adopta și a menține măsuri de gestionare a spectrului și a frecvențelor care ar putea avea drept efect limitarea numărului de furnizori de servicii de telecomunicații, cu condiția ca măsurile respective să fie conforme cu celelalte dispoziții ale prezentului acord. Respectivul drept include posibilitatea de a aloca benzi de frecvență ținând seama de necesitățile actuale și viitoare și de disponibilitatea spectrului de frecvențe radio.

ARTICOLUL 16.12

Portabilitatea numerelor

Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său asigură portabilitatea numerelor în timp util, fără a afecta calitatea, fiabilitatea sau comoditatea, și conform unor clauze și condiții rezonabile și nediscriminatorii.

ARTICOLUL 16.13

Serviciu universal

(1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină.

(2) Fiecare parte administrează orice obligație de serviciu universal într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în ceea ce privește concurența. Fiecare parte se asigură că orice obligație de serviciu universal pe care o impune nu este mai împovărătoare decât este necesar pentru tipul de serviciu universal pe care l-a definit. Obligațiile de serviciu universal definite în conformitate cu aceste principii nu sunt considerate, în sine, ca fiind anticoncurențiale.

(3) Fiecare parte se asigură că procedurile pentru desemnarea furnizorilor serviciului universal sunt deschise tuturor furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații. Desemnarea se face printr-un mecanism eficient, transparent și nediscriminatoriu.

(4) Dacă oricare dintre părți decide să compenseze furnizorii de serviciu universal, aceasta se asigură că respectiva compensare nu depășește nevoile care pot fi atribuite în mod direct obligației de serviciu universal stabilite printr-o procedură competitivă sau o determinare a costurilor nete.

ARTICOLUL 16.14

Confidențialitatea informațiilor

(1) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele sau servicii publice de telecomunicații care obțin informații de la un alt furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații în cadrul negocierii de aranjamente în temeiul articolului 16.5, 16.9 sau 16.10 utilizează respectivele informații doar în scopul pentru care au fost oferite și respectă întotdeauna confidențialitatea informațiilor respective.

(2) Fiecare parte asigură confidențialitatea telecomunicațiilor și a datelor privind traficul aferent transmise de rețele sau servicii publice de telecomunicații, sub rezerva cerinței ca măsurile aplicate în acest scop să nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă ori o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.

ARTICOLUL 16.15

Neutralitatea tehnologică

Părțile recunosc avantajele neutralității tehnologice, în special în ceea ce privește posibilitatea ca furnizorii de servicii publice de telecomunicații să aleagă tehnologiile pe care doresc să le utilizeze pentru furnizarea serviciilor lor. Orice parte poate restricționa această alegere prin adoptarea sau menținerea unor cerințe necesare pentru îndeplinirea obiectivelor legitime de politică publică, cu condiția ca aceste cerințe să nu creeze bariere inutile în calea comerțului.

ARTICOLUL 16.16

Tratamentul aplicat de furnizorii majori

Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a obliga, atunci când este cazul, un furnizor major de pe teritoriul său să acorde furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care furnizorul major îl acordă în situații similare filialelor sale sau entităților afiliate în ceea ce privește:

(a) disponibilitatea, furnizarea, tarifele sau calitatea serviciilor de telecomunicații similare; și

(b) disponibilitatea interfețelor tehnice necesare pentru interconectare.

ARTICOLUL 16.17

Roamingul internațional

(1) Părțile depun diligențe pentru a coopera în vederea promovării unor tarife transparente și rezonabile pentru serviciile de roaming internațional, cu scopul de a promova dezvoltarea comerțului între părți și de a spori bunăstarea consumatorilor.

(2) Orice parte poate spori transparența și concurența în ceea ce privește tarifele de roaming internațional și alternativele tehnologice la serviciile de roaming, în special prin:

(a) asigurarea faptului că informațiile cu privire la tarifele cu amănuntul sunt ușor accesibile consumatorilor; și

(b) reducerea la minimum a obstacolelor din calea utilizării unor alternative tehnologice la serviciile de roaming care să le permită consumatorilor, atunci când vizitează teritoriul părții respective, să aibă acces la servicii de telecomunicații utilizând orice dispozitiv doresc.

ARTICOLUL 16.18

Standarde internaționale și organizații

Părțile recunosc importanța standardelor internaționale pentru asigurarea compatibilității și interoperabilității rețelelor și serviciilor de telecomunicații la nivel mondial și promovează aceste standarde prin intermediul activității organismelor internaționale relevante, printre care și Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor și Organizația Internațională de Standardizare.

CAPITOLUL 17

SERVICII ÎN DOMENIUL TRANSPORTULUI MARITIM INTERNAȚIONAL

ARTICOLUL 17.1

Definiții

(1) În sensul prezentului capitol, al capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor), precum și al capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), al capitolului 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri) și al capitolului 18 (Servicii financiare):

(a) „servicii de staționare și depozitare a containerelor” înseamnă activitățile care constau în depozitarea containerelor, atât în zone portuare, cât și în interiorul teritoriului, în vederea umplerii sau a golirii, a reparării și a punerii lor la dispoziție pentru expedieri;

(b) „servicii de vămuire” înseamnă activitățile care constau în îndeplinirea, în numele altei părți, a formalităților vamale privind importul, exportul sau transportul direct al mărfurilor, în numele unei alte părți, indiferent dacă serviciile respective reprezintă principala activitate a furnizorului de servicii sau o completare obișnuită a activității sale principale;

(c) „operațiuni de transport de la ușă la ușă sau multimodal” înseamnă transportul de mărfuri prin intermediul mai multor moduri de transport, inclusiv transport maritim internațional, pe baza unui singur document de transport;

(d) „servicii de expediere de mărfuri” înseamnă activitatea care constă în organizarea și monitorizarea operațiunilor de transport în numele transportatorilor, prin achiziționarea serviciilor de transport și a serviciilor conexe, întocmirea documentelor și comunicarea de informații comerciale;

(e) „mărfuri internaționale” înseamnă mărfurile transportate între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unui stat membru al Uniunii Europene și un port al unui alt stat membru al Uniunii Europene;

(f) „servicii de transport maritim internațional” înseamnă transportul de pasageri sau de mărfuri cu nave maritime între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unui stat membru al Uniunii Europene și un port al unui alt stat membru al Uniunii Europene, care include contractarea directă cu furnizorii altor servicii de transport, astfel încât operațiunile de transport de la ușă la ușă sau multimodal să fie cuprinse în cadrul unui document de transport unic, dar care nu include și dreptul de a furniza astfel de alte servicii de transport;

(g) „servicii maritime auxiliare” înseamnă serviciile de manipulare a încărcăturilor maritime, serviciile de vămuire, serviciile de staționare și depozitare a containerelor, serviciile de agenturare maritimă și serviciile de expediere de mărfuri;

(h) „servicii de agenturare maritimă” înseamnă activitățile care constau în reprezentarea, într-o zonă geografică dată, în calitate de agent, a intereselor comerciale ale uneia sau mai multor linii maritime sau companii de transport maritim, având ca scop:

(i) comercializarea și vânzarea serviciilor de transport maritim și a serviciilor conexe, de la cotare la facturare, precum și emiterea de conosamente în numele companiilor respective, achiziționarea și revânzarea serviciilor conexe necesare, întocmirea documentelor și comunicarea de informații comerciale; sau

(ii) acționarea în numele companiilor respective, organizând escala navei sau preluând încărcăturile atunci când este necesar; și

(i) „servicii de manipulare a încărcăturilor maritime” înseamnă activitățile desfășurate de operatori portuari, inclusiv operatorii de terminale, dar care nu includ activitățile directe ale docherilor, atunci când docherii sunt organizați independent de operatorii portuari sau de operatorii terminalului; inclusiv organizarea și supravegherea următoarelor operațiuni:

(i) încărcarea mărfurilor pe o navă sau descărcarea acestora de pe o navă;

(ii) amararea sau dezamararea mărfurilor; sau

(iii) recepționarea sau livrarea și depozitarea în siguranță a mărfurilor înainte de expediere sau după descărcare.

ARTICOLUL 17.2

Obiectiv

Prezentul capitol stabilește principiile privind liberalizarea serviciilor de transport maritim internațional în temeiul capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor), precum și al capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), al capitolului 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri) și al capitolului 18 (Servicii financiare).

ARTICOLUL 17.3

Principii

(1) Sub rezerva oricărei măsuri pe care o parte o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile, în conformitate cu anexele I, II, III și VI, fiecare parte:

(a) aplică efectiv principiul accesului nerestricționat la piețele și schimburile comerciale maritime internaționale pe o bază comercială și nediscriminatorie; și

(b) acordă navelor care arborează pavilionul celeilalte părți sau care sunt exploatate de furnizori de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor nave în ceea ce privește, printre altele, accesul la porturi, utilizarea infrastructurii și a serviciilor portuare și utilizarea serviciilor maritime auxiliare, precum și în ceea ce privește taxele și costurile aferente, instalațiile vamale și alocarea danelor și a instalațiilor de încărcare și descărcare.

(2) La aplicarea principiilor menționate la alineatul (1) literele (a) și (b), părțile:

(a) se abțin să introducă dispoziții privind partajarea încărcăturii în viitoarele acorduri cu țări terțe privind serviciile de transport maritim, inclusiv vracul solid și lichid și traficul de linie, și reziliază, într-un interval rezonabil de timp, astfel de clauze de partajare a încărcăturii, dacă sunt prevăzute în acorduri precedente; și

(b) de la intrarea în vigoare a prezentului acord, abrogă toate măsurile unilaterale și toate obstacolele administrative, tehnice sau de alt tip care ar putea constitui o restricție disimulată sau ar putea avea efecte discriminatorii asupra libertății de a furniza servicii de transport maritim internațional și se abțin să introducă astfel de măsuri și obstacole.

(3) Fiecare parte permite furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți să dețină o întreprindere care este stabilită și funcționează pe teritoriul său în conformitate cu anexele I, II, III și VI.

(4) Fiecare parte pune la dispoziția furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți, conform unor clauze și condiții rezonabile și nediscriminatorii, următoarele servicii portuare: pilotaj, asistență la remorcare și tracțiune, aprovizionare, alimentare cu combustibil și cu apă, colectarea gunoiului și eliminarea apei de balast, servicii de căpitănie, asistență la navigație, instalații pentru reparații de urgență, servicii de ancorare, dane și servicii de acostare, precum și servicii operaționale la țărm esențiale pentru exploatarea navelor, inclusiv comunicații și aprovizionare cu apă și energie electrică.

CAPITOLUL 18

SERVICII FINANCIARE

ARTICOLUL 18.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „furnizor de servicii financiare transfrontaliere al unei părți” înseamnă o persoană a unei părți care este angajată în furnizarea de servicii financiare pe teritoriul părții respective și care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar prin furnizarea transfrontalieră a serviciilor respective;

(b) „comerț transfrontalier cu servicii financiare” sau „furnizare transfrontalieră de servicii financiare” înseamnă furnizarea unui serviciu financiar:

(i) de pe teritoriul uneia dintre părți pe teritoriul celeilalte părți; sau

(ii) pe teritoriul uneia dintre părți către un consumator de servicii al celeilalte părți; o astfel de furnizare a unui serviciu financiar nu include furnizarea unui serviciu financiar pe teritoriul uneia dintre părți printr-o investiție pe teritoriul respectiv;

(c) „instituție financiară” înseamnă orice furnizor de servicii financiare care prestează un serviciu financiar, dacă furnizorul respectiv este autorizat să desfășoare activități comerciale, este reglementat sau supravegheat ca instituție financiară în temeiul legislației părții pe al cărei teritoriu se află, inclusiv o sucursală de pe teritoriul părții respective a unui furnizor de servicii financiare al cărui sediu central se află pe teritoriul celeilalte părți;

(d) „instituție financiară a celeilalte părți” înseamnă o instituție financiară situată pe teritoriul unei părți care este controlată de o persoană a celeilalte părți;

(e) „serviciu financiar” înseamnă orice serviciu de natură financiară, inclusiv toate serviciile de asigurare și serviciile conexe, precum și toate serviciile bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor), cuprinzând următoarele activități:

(i) servicii de asigurări și servicii conexe asigurărilor:

(A) asigurări directe, inclusiv coasigurări:

(1) asigurări de viață;

(2) asigurări generale;

(B) reasigurări și retrocesiuni;

(C) activitățile de intermediere a asigurărilor, ca de exemplu activitățile de brokeraj și de agenție; și

(D) servicii auxiliare de asigurări, ca de exemplu serviciile de consultanță, de actuariat, de evaluare a riscurilor și de soluționare a revendicărilor; și

(ii) servicii bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor):

(A) acceptarea depozitelor și a altor fonduri rambursabile de la public;

(B) împrumuturi de orice tip, inclusiv creditele de consum, creditele ipotecare, factoringul și finanțarea tranzacțiilor comerciale;

(C) leasingul financiar;

(D) toate serviciile de plăți și transferuri monetare, inclusiv cărți de credit, carduri de cumpărături și cărți de debit, cecuri de călătorie și cecuri bancare;

(E) garanțiile și angajamentele;

(F) tranzacționarea, în cont propriu sau în contul clienților, pe o piață valutară, o piață extrabursieră sau de alt tip, a următoarelor:

(1) instrumente ale pieței monetare (inclusiv cecurile, efectele de comerț, certificatele de depozit);

(2) valută;

(3) produse derivate, inclusiv futures și opțiuni;

(4) instrumente pe cursul de schimb și pe rata dobânzii, inclusiv produse cum ar fi swapurile și contractele forward pe rata dobânzii;

(5) valori mobiliare; și

(6) alte instrumente negociabile și active financiare, inclusiv lingouri;

(G) participarea la emiterea tuturor tipurilor de titluri de valoare, inclusiv subscrierea și plasarea (publică sau privată) în calitate de agent și furnizarea de servicii conexe;

(H) intermedierea pe piețele interbancare;

(I) gestionarea activelor, ca de exemplu gestionarea numerarului sau a portofoliului, toate formele de gestionare a plasamentelor colective, gestionarea fondurilor de pensii, servicii de custodie, de depozitare și fiduciare;

(J) serviciile de decontare și compensare a activelor financiare, inclusiv a titlurilor de valoare, a instrumentelor derivate și a altor instrumente negociabile;

(K) comunicarea și transferul de informații financiare, precum și prelucrarea datelor financiare și furnizarea de programe de calculator aferente de către furnizorii de alte servicii financiare; și

(L) servicii de consultanță, de intermediere și alte servicii financiare auxiliare privind toate activitățile enumerate la subpunctele (A)-(K), inclusiv comunicarea de informații privind creditele și evaluarea dosarelor de credit, cercetări și consultanță privind investițiile și portofoliile de investiții, consultanță privind achizițiile, restructurările și strategiile societăților;

(f) „furnizor de servicii financiare” înseamnă o persoană a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar pe teritoriul părții respective, dar nu include o entitate publică;

(g) „investitor al unei părți” înseamnă un investitor al unei părți astfel cum este definit la articolul 10.1 (Definiții);

(h) „serviciu financiar nou” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv orice serviciu referitor la produse existente și noi sau la modul în care este livrat un produs, care nu este furnizat de niciun furnizor de servicii financiare pe teritoriul unei părți, dar care este furnizat pe teritoriul celeilalte părți;

(i) „entitate publică” înseamnă:

(i) o autoritate publică, o bancă centrală sau o autoritate monetară a unei părți sau o entitate deținută ori controlată de către una dintre părți care este însărcinată în principal cu exercitarea unor funcții publice sau a unor activități desfășurate în scopuri publice, cu excepția unei entități însărcinate în principal cu furnizarea unor servicii financiare în condiții comerciale; sau

(ii) o entitate privată care îndeplinește funcții ce îi revin în mod normal unei bănci centrale sau unei autorități monetare, atunci când exercită respectivele funcții; și

(j) „organism de autoreglementare” înseamnă orice organism neguvernamental, inclusiv orice bursă sau piață de valori mobiliare sau futures, agenție de compensare sau altă organizație sau asociație, care exercită autoritatea de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii financiare sau a instituțiilor financiare conform legii sau prin delegare de către o parte.

ARTICOLUL 18.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la:

(a) instituțiile financiare ale celeilalte părți;

(b) investitorii celeilalte părți și instituțiile financiare ale investitorilor respectivi pe teritoriul părții respective; și

(c) comerțul transfrontalier cu servicii financiare.

(2) Pentru mai multă certitudine, capitolul 10 (Liberalizarea investițiilor) se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte:

(a) cu privire la investitorii unei părți și la întreprinderile vizate ale investitorilor respectivi în servicii financiare care nu sunt instituții financiare; și

(b) altele decât măsurile cu privire la furnizarea de servicii financiare, la investitorii unei părți sau la instituțiile financiare ale investitorilor respectivi.

(3) Prezentul capitol nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la următoarele activități sau servicii, cu excepția situației în care partea respectivă permite ca oricare dintre activitățile sau serviciile respective să fie desfășurate de instituțiile sale financiare la concurență cu o entitate publică sau cu o instituție financiară:

(a) activități sau servicii care fac parte dintr-un sistem public de pensii sau un sistem legal de asigurări sociale; sau

(b) activități sau servicii efectuate în contul sau cu garanția ori cu utilizarea resurselor financiare ale părții respective, inclusiv ale entităților sale publice.

(4) Prezentul capitol nu se aplică achizițiilor publice de servicii financiare.

(5) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se aplică activităților desfășurate de o bancă centrală, de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în cadrul politicii monetare sau al politicii cursului de schimb.

(6) Dispozițiile capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și ale capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii) se aplică măsurilor care intră sub incidența prezentului capitol numai în măsura în care dispozițiile respective sunt încorporate în prezentul capitol și devin parte integrantă din acesta.

(7) Articolul 10.11 (Cerințe formale), articolul 10.13 (Refuzul acordării de beneficii) și articolul 11.9 (Refuzul acordării de beneficii) sunt încorporate în prezentul capitol, devin parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis* măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la instituțiile financiare ale celeilalte părți, la investitorii celeilalte părți și la instituțiile financiare ale investitorilor respectivi pe teritoriul părții în cauză.

(8) În cazul în care apare o neconcordanță între prezentul capitol și orice altă dispoziție a prezentului acord, prezentul capitol prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

ARTICOLUL 18.3

Tratamentul național

(1) Articolul 10.7 (Tratamentul național) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de către părți cu privire la tratamentul instituțiilor financiare și al investitorilor celeilalte părți, precum și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(2) Tratamentul acordat de o parte propriilor investitori și întreprinderilor acestora în temeiul articolului 10.7 (Tratamentul național) înseamnă tratamentul acordat propriilor instituții financiare, precum și întreprinderilor propriilor lor investitori care sunt instituții financiare.

ARTICOLUL 18.4

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Articolul 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la tratamentul instituțiilor financiare și al investitorilor celeilalte părți, precum și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(2) Tratamentul acordat de o parte investitorilor unei țări terțe și investițiilor acestora în temeiul articolului 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate) înseamnă tratamentul acordat instituțiilor financiare ale unei țări terțe și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

ARTICOLUL 18.5

Accesul pe piață

(1) Nicio parte nu adoptă sau nu menține, în ceea ce privește o instituție financiară a celeilalte părți sau în ceea ce privește accesul pe piață prin înființarea unei instituții financiare de către un investitor al celeilalte părți, la nivelul întregului său teritoriu sau la nivelul unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

(a) impune limitări cu privire la:

(i) numărul de instituții financiare, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(ii) restricții privind valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor în raport cu serviciile financiare, sub forma unor contingente numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(iii) numărul total de operațiuni cu servicii financiare sau cantitatea totală de servicii financiare produse, exprimate în unități numerice determinate sub forma unor contingente sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau

(iv) numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector al serviciilor financiare sau pe care o instituție financiară le poate angaja, care sunt necesare pentru prestarea unui anumit serviciu financiar și care se ocupă direct de prestarea acestuia, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau

(b) restrânge sau impune anumite tipuri de entități juridice sau de asocieri în participațiune prin care o instituție financiară poate efectua o activitate economică.

(2) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să impună unei instituții financiare obligația de a furniza anumite servicii financiare prin intermediul unor entități juridice distincte dacă, în conformitate cu legislația părții respective, gama de servicii financiare furnizată de instituția financiară în cauză nu poate fi furnizată prin intermediul unei singure entități.

ARTICOLUL 18.6

Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație

Articolul 10.10 (Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la instituțiile financiare pe teritoriul părții respective.

ARTICOLUL 18.7

Comerțul transfrontalier cu servicii financiare

(1) Articolul 11.4 (Accesul pe piață) și articolul 11.6 (Tratamentul național) sunt încorporate în prezentul capitol, fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la furnizorii de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți care furnizează serviciile financiare prevăzute în anexa 18-A.

(2) Tratamentul acordat de o parte propriilor servicii și furnizori de servicii în temeiul articolului 11.6 (Tratamentul național) înseamnă, în sensul prezentului capitol, tratamentul acordat propriilor servicii financiare și furnizori de servicii financiare.

(3) Măsurile pe care o parte nu le adoptă sau nu le menține cu privire la serviciile și furnizorii de servicii ai celeilalte părți în temeiul articolului 11.4 (Accesul pe piață) înseamnă, în sensul prezentului capitol, măsurile referitoare la furnizorii de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți care furnizează servicii financiare.

(4) Articolul 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la furnizorii de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți.

(5) Tratamentul acordat de o parte serviciilor și furnizorilor de servicii ai unei țări terțe în temeiul articolului 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) înseamnă, în sensul prezentului capitol, tratamentul acordat serviciilor financiare și furnizorilor de servicii financiare ai unei țări terțe.

(6) Articolul 11.5 (Prezența locală) este încorporat în prezentul capitol, face parte din acesta și se aplică furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți care furnizează serviciile financiare prevăzute în anexa 18-A.

(7) Fiecare parte permite persoanelor situate pe teritoriul său, precum și cetățenilor săi, indiferent de locul unde se află, să achiziționeze servicii financiare de la furnizori de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți situați pe teritoriul său. Obligația respectivă nu impune unei părți să permită furnizorilor respectivi să facă afaceri sau să își ofere serviciile pe teritoriul său. Oricare dintre părți poate defini sintagmele „a face afaceri” și „a-și oferi serviciile” în sensul obligației respective, cu condiția ca aceste definiții să nu fie incompatibile cu alineatul (1).

(8) Prezentul articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte sau să mențină o măsură care prevede cerințe formale în legătură cu furnizarea unui serviciu financiar transfrontalier, cum ar fi înregistrarea sau autorizarea furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere și a instrumentelor financiare, cu condiția ca cerințele respective să nu fie aplicate în mod discriminatoriu.

ARTICOLUL 18.8

Cerințe privind performanța

(1) Părțile stabilesc împreună discipline privind cerințele de performanță, cum ar fi cele prevăzute la articolul 10.9 (Cerințe privind performanța), care se aplică întreprinderilor care sunt instituții financiare.

(2) În termen de 180 de zile de la stabilirea în comun a disciplinelor privind cerințele de performanță în temeiul alineatului (1), Consiliul pentru comerț modifică printr-o decizie alineatul (1) pentru a integra aceste discipline în prezentul articol și poate modifica, după caz, rezervele și măsurile neconforme ale fiecărei părți din anexa VI.

(3) Articolul 18.12 se aplică măsurilor enumerate în ceea ce privește disciplinele privind cerințele de performanță menționate la alineatul (1).

ARTICOLUL 18.9

Servicii financiare noi pentru teritoriul unei părți

(1) Fiecare parte permite unei instituții financiare a celeilalte părți să furnizeze orice serviciu financiar nou pe care prima parte l-ar permite propriilor instituții financiare să îl furnizeze în situații similare, în conformitate cu dreptul său intern, fără a adopta acte cu putere de lege sau norme administrative de modificre a celor existente.

(2) În pofida articolului 18.8 alineatul (1) coroborat cu articolul 11.4 (Accesul pe piață), o parte poate stabili forma instituțională și juridică prin care poate fi furnizat serviciul financiar nou și poate solicita o autorizație pentru furnizarea serviciului respectiv. În cazul în care este necesară o astfel de autorizație, se adoptă o decizie cu privire la orice cerere de acordare a unei astfel de autorizații într-un termen rezonabil, iar autorizația respectivă poate fi refuzată doar din motive prudențiale.

ARTICOLUL 18.10

Clauză de reexaminare privind fluxurile de date

În termen de trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, părțile reevaluează necesitatea includerii în acesta a unor dispoziții privind libera circulație a datelor pentru desfășurarea activităților care intră sub incidența prezentului capitol.

ARTICOLUL 18.11

Tratamentul acordat informațiilor

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând unei părți obligația de a divulga informații referitoare la afacerile și la conturile clienților individuali sau orice informații confidențiale sau protejate deținute de entitățile publice.

ARTICOLUL 18.12

Rezerve și măsuri neconforme

(1) Articolele 18.3-18.7 nu se aplică:

(a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de una dintre părți la nivelul:

(i) Uniunii Europene, astfel cum se prevede în apendicele VI-A la anexa VI;

(ii) unei administrații centrale, astfel cum este prevăzută în secțiunea A din lista părții respective care figurează în apendicele VI-A sau VI-B la anexa VI;

(iii) unei administrații regionale, astfel cum este prevăzută în secțiunea A din lista părții respective care figurează în apendicele VI-A sau VI-B la anexa VI; sau

(iv) unei administrații locale;

(b) continuării sau reînnoirii prompte a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a); sau

(c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a), în măsura în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii în forma existentă:

(i) imediat înainte de modificare, cu articolul 18.3, 18.4, 18.5 sau 18.6; sau

(ii) la data intrării în vigoare a prezentului acord, cu articolul 18.7.

(2) Articolele 18.3-18.7 nu se aplică niciunei măsuri pe care o parte o adoptă sau o menține cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în secțiunea B din lista părții respective care figurează în apendicele VI-A sau VI-B la anexa VI.

(3) O rezervă a unei părți cu privire la articolul 10.6 (Accesul pe piață), articolul 10.7 (Tratamentul național), articolul 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate), articolul 10.10 (Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație), articolul 11.4 (Accesul pe piață), articolul 11.5 (Prezența locală), articolul 11.6 (Tratamentul național) sau articolul 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) prevăzută în lista părții respective care figurează în apendicele I-A, I-B-1 sau I-B-2 la anexa I sau sau în apendicele II-A sau II-B la anexa II constituie, de asemenea, o rezervă cu privire la articolul 18.3, 18.4, 18.5, 18.6 sau 18.7, după caz, în măsura în care sectorul, subsectorul sau activitatea care face obiectul rezervei intră sub incidența prezentului capitol.

(4) Niciuna dintre părți nu adoptă o măsură care face obiectul unei rezerve prevăzute în lista părții respective care figurează în apendicele II-A sau II-B la anexa II și care impune, direct sau indirect, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, obligația de a vinde sau de a ceda în alt mod o întreprindere vizată existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.

ARTICOLUL 18.13

Excepție prudențială

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând părțile să adopte sau să mențină măsuri din motive prudențiale[62], inclusiv:

(a) să protejeze investitorii, deponenții, deținătorii de polițe sau persoanele față de care furnizorii de servicii financiare au obligații fiduciare; sau

(b) să asigure integritatea și stabilitatea sistemului financiar al părții respective.

(2) În cazul în care măsurile menționate la alineatul (1) nu sunt compatibile cu celelalte dispoziții ale prezentului acord, ele nu pot fi utilizate de niciuna dintre părți ca mijloc de a se sustrage de la angajamentele sau obligațiile sale care decurg din prezentul acord.

[62] Părțile recunosc că termenul „motive prudențiale” include menținerea siguranței, solidității, integrității sau responsabilității financiare a furnizorilor individuali de servicii financiare.

ARTICOLUL 18.14

Recunoașterea

(1) Orice parte poate recunoaște măsurile prudențiale ale celeilalte părți sau ale unei țări terțe atunci când stabilește modul în care se aplică măsurile celeilalte părți sau ale țării terțe respective referitoare la serviciile financiare. Această recunoaștere poate fi realizată în mod autonom, prin armonizare sau pe baza unui acord sau a unui alt aranjament.

(2) În cazul în care o parte recunoaște o măsură prudențială a unei țări terțe în conformitate cu alineatul (1), partea respectivă îi oferă celeilalte părți o posibilitate adecvată de a demonstra că circumstanțele în care partea a recunoscut măsura prudențială a țării terțe există și în cealaltă parte și că, în aceste circumstanțe, există sau ar exista o reglementare, o supraveghere și o punere în aplicare echivalente și în cealaltă parte, precum și, dacă este cazul, proceduri pentru schimbul de informații între părți.

(3) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând unei părți să recunoască o măsură prudențială a celeilalte părți.

ARTICOLUL 18.15

Standarde internaționale

Fiecare parte depune diligențe pentru a asigura implementarea și aplicarea pe teritoriul său a standardelor convenite la nivel internațional privind reglementarea și supravegherea sectorului serviciilor financiare și privind combaterea evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale. Aceste standarde convenite la nivel internațional includ, printre altele, standardele adoptate de G20, de Consiliul pentru Stabilitate Financiară (CSF), de Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară (BCBS), de Asociația internațională a organismelor de supraveghere a asigurărilor (IAIS), de Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO), de Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI) și de Forumul mondial privind transparența și schimburile de informații în scopuri fiscale al OCDE.

ARTICOLUL 18.16

Organizații de autoreglementare

În cazul în care o parte impune unei instituții financiare sau unui furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți obligația de a fi membru, de a participa sau de a avea acces la un organism de autoreglementare pentru a furniza un serviciu financiar pe teritoriul său, partea respectivă se asigură că organismul de autoreglementare respectă obligațiile prevăzute la articolele 18.3, 18.4 și 18.7.

ARTICOLUL 18.17

Sisteme de plată și de compensare

Fiecare parte acordă instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său acces la sistemele de plată și de compensare operate de entități publice, precum și la facilitățile oficiale de finanțare și refinanțare disponibile pe parcursul desfășurării normale a activității în conformitate cu clauzele și condițiile de acordare a tratamentului național. Prezentul articol nu acordă acces la facilitățile de creditor de ultimă instanță ale părții.

ARTICOLUL 18.18

Reglementare internă și transparență

(1) Capitolul 13 (Reglementarea internă) și capitolul 28 (Bune practici în materie de reglementare) nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la domeniul de aplicare al prezentului capitol.

(2) Fiecare parte se asigură că toate măsurile cu aplicare generală care intră sub incidența prezentului capitol sunt administrate în mod rezonabil, obiectiv și imparțial.

(3) În sensul alineatului (2), în măsura în care este realizabil și în conformitate cu legislația sa, fiecare parte:

(a) publică în prealabil actele cu putere de lege și normele administrative propuse referitoare la aspectele care intră sub incidența prezentului capitol sau publică în prealabil documente care oferă suficiente detalii cu privire la aceste potențiale noi acte cu putere de lege și norme administrative pentru a permite persoanelor interesate și celeilalte părți să evalueze dacă și în ce mod interesele lor ar putea fi afectate în mod semnificativ;

(b) le oferă persoanelor interesate și celeilalte părți o posibilitate rezonabilă de a transmite observații cu privire la măsurile propuse sau la documentele menționate la litera (a); și

(c) ține seama de observațiile primite în conformitate cu litera (b).

(4) În cazul în care o parte impune existența unei autorizații pentru furnizarea unui serviciu financiar, autoritățile competente ale părții respective:

(a) permit solicitantului introducă o cerere în orice moment, în măsura în care acest lucru este realizabil;

(b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizației, acordă un termen rezonabil pentru introducerea cererii;

(c) pun la dispoziția furnizorilor de servicii și a persoanelor care intenționează să furnizeze un serviciu informațiile necesare pentru a se conforma cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective;

(d) prezintă un calendar orientativ pentru prelucrarea unei cereri, în măsura în care acest lucru este realizabil;

(e) depun diligențe pentru a accepta cererile în format electronic;

(f) acceptă copii ale documentelor care sunt autentificate în conformitate cu legislația părții în cauză, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare;

(g) comunică solicitantului, la cerere și fără întârzieri nejustificate, informații privind stadiul de soluționare a cererii;

(h) dacă o cerere este considerată completă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, se asigură că prelucrarea cererii este finalizată și că solicitantul este informat cu privire la decizie într-un termen rezonabil de la introducerea cererii, în măsura în care este posibil în scris[63];

(i) dacă o cerere este considerată incompletă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, într-un termen rezonabil și în măsura în care acest lucru este realizabil:

(i) informează solicitantul că cererea este incompletă;

(ii) oferă solicitantului, la cerere, îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă;

(iii) oferă solicitantului posibilitatea[64] de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii; și

[63] Autoritățile competente pot îndeplini această cerință informând solicitantul în prealabil în scris, inclusiv printr-o măsură publicată, că absența unui răspuns într-un termen specificat de la data introducerii cererii indică fie acceptarea, fie respingerea cererii. Pentru mai multă certitudine, informarea în scris poate include informații comunicate în format electronic.

[64] Pentru mai multă certitudine, o astfel de posibilitate nu obligă autoritatea competentă să acorde prelungiri de termene.

(iv) dacă niciuna dintre variantele de mai sus nu este realizabilă, iar cererea este respinsă din cauză că este incompletă, se asigură că solicitantul este informat în acest sens într-un termen rezonabil;

(j) dacă o cerere este respinsă, informează solicitantul, în măsura în care acest lucru este realizabil, fie din proprie inițiativă, fie la cererea solicitantului, cu privire la motivele respingerii și, după caz, cu privire la procedurile de a reintroduceo cerere;

(k) se asigură că taxele de autorizare[65] percepute de autoritatea sa competentă sunt rezonabile și transparente și nu restricționează în sine furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea oricărei alte activități economice; și

(l) se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, sub rezerva clauzelor și condițiilor aplicabile.

[65] Taxele de autorizare includ taxele de licență și taxele în legătură cu procedurile de calificare. Acestea nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 18.19

Subcomitetul pentru servicii financiare

(1) Subcomitetul pentru servicii financiare constituit în temeiul alineatului (1) litera (i) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) se reunește anual, cu excepția cazului în care se prevede altfel, pentru:

(a) a monitoriza punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol;

(b) a examina aspectele referitoare la serviciile financiare care îi sunt înaintate de una dintre părți;

(c) a asigura un for de dialog între părți cu privire la reglementarea sectorului serviciilor financiare, cu scopul de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă a sistemelor de reglementare ale părților și de a coopera în vederea elaborării de standarde internaționale;

și

(d) a evalua funcționarea prezentului acord, astfel cum se aplică acesta sectorului serviciilor financiare.

(2) Subcomitetul pentru servicii financiare include în componența sa experți în servicii financiare și reprezentanți ai autorităților responsabile cu politica în domeniul serviciilor financiare. În cazul Mexicului, autoritatea responsabilă cu politica în domeniul serviciilor financiare este Ministerul Finanțelor și al Creditelor Publice (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*) sau succesorul acestuia.

(3) La cererea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru servicii financiare discută elaborarea unor orientări adecvate pentru interpretarea prezentului capitol. Consiliul pentru comerț poate adopta aceste orientări prin intermediul unei recomandări.

ARTICOLUL 18.20

Consultări

(1) Orice parte poate solicita, în scris, consultări cu cealaltă parte cu privire la orice aspect care intră sub incidența prezentului acord sau a unor acorduri conexe și are impact asupra serviciilor financiare. Cealaltă parte examinează în spirit pozitiv solicitarea respectivă. Părțile care participă la consultare raportează rezultatele consultărilor lor Subcomitetului pentru servicii financiare.

(2) Fiecare parte se asigură că delegația sa în cadrul consultărilor include funcționari cu experiență relevantă în domeniul serviciilor financiare sau al instituțiilor financiare vizate de prezentul capitol. În cazul Mexicului, această cerință este îndeplinită de funcționarii Ministerului Finanțelor și al Creditelor Publice (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*) sau ai succesorului acestuia.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând oricărei părți obligația de a deroga de la legislația sa în ceea ce privește schimbul de informații între autoritățile financiare sau de la cerințele unui acord sau aranjament între autoritățile financiare ale părților sau să solicite autorităților financiare să întreprindă acțiuni care ar interfera cu anumite aspecte de reglementare, de supraveghere, administrative sau de asigurare a respectării legislației.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând orice parte să solicite informații în scopuri de supraveghere cu privire la o instituție financiară sau la un furnizor de servicii financiare transfrontaliere situat pe teritoriul celeilalte părți. Orice parte se poate adresa autorității financiare a celeilalte părți pentru a solicita astfel de informații.

ARTICOLUL 18.21

Soluționarea litigiilor

(1) Capitolul 31 (Soluționarea litigiilor), inclusiv anexa 31-A (Regulamentul de procedură) și anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori), se aplică *mutatis mutandis*, sub rezerva dispozițiilor prezentului articol, pentru soluționarea litigiilor privind aplicarea și interpretarea dispozițiilor prezentului capitol.

(2) Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 31.9 (Cerințe pentru membrii comisiei), membrii comisiei trebuie să aibă competențe de specialitate sau experiență în dreptul serviciilor financiare sau în practica acestora, ceea ce poate include reglementarea instituțiilor financiare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(3) În cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Comitetul pentru comerț adoptă o listă cu cel puțin 15 persoane care îndeplinesc cerințele prevăzute la alineatul (2) și care doresc și sunt în măsură să îndeplinească funcția de membri ai comisiei. Lista este alcătuită din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane din Uniunea Europeană;

(b) o sublistă de persoane din Mexic; și

(c) o sublistă de persoane care vor exercita funcția de președinte al comisiei.

(4) În sensul prezentului capitol, sublistele menționate la alineatul (3) de la prezentul articol înlocuiesc, după adoptare, sublistele prevăzute la alineatul (1) de la articolul 31.8 (Listele de membri ai comisiei).

(5) În orice litigiu în care comisia consideră că o măsură este incompatibilă cu obligațiile prevăzute în prezentul acord, iar măsura respectivă afectează:

(a) sectorul serviciilor financiare și orice alt sector, partea reclamantă poate suspenda avantajele din sectorul serviciilor financiare care au un efect echivalent cu efectul măsurii în sectorul serviciilor financiare al celeilalte părți; sau

(b) un singur sector, altul decât sectorul serviciilor financiare, partea reclamantă nu suspendă avantajele din sectorul serviciilor financiare.

CAPITOLUL 19

COMERȚUL DIGITAL

ARTICOLUL 19.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică sau întreprindere, dacă acest lucru este prevăzut de legislația părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu de telecomunicații disponibil pentru public în scopuri care au legătură cu activitatea sa comercială, industrială, meșteșugărească sau profesională;

(b) „mesaj de date” înseamnă informații generate, trimise, primite sau stocate prin mijloace electronice, optice sau similare;

(c) „serviciu de autentificare electronică” înseamnă un serviciu care permite confirmarea:

(i) identității unei persoane fizice sau a unei întreprinderi; sau

(ii) originii și integrității unui mesaj de date din momentul în care a fost generat pentru prima dată în forma sa finală;

(d) „semnătură electronică” înseamnă datele în format electronic aplicate pe un mesaj de date sau asociate logic cu acesta, care pot fi utilizate pentru a identifica semnatarul respectivului mesaj de date și pentru a indica faptul că acesta aprobă informațiile conținute în mesajul de date, pentru a asigura originea și integritatea acestora astfel încât orice modificare ulterioară a datelor să poată fi detectată;

(e) „serviciu electronic de încredere” înseamnă un serviciu electronic care constă în crearea, verificarea și validarea semnăturilor electronice, a mărcilor temporale electronice, a distribuției electronice înregistrate, a serviciilor de digitalizare certificate, a autentificării unui site web și a certificatelor aferente serviciilor respective;

(f) „utilizator final” înseamnă orice persoană fizică sau întreprindere, dacă acest lucru este prevăzut în legislația părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu de telecomunicații disponibil pentru public, fie în calitate de consumator, fie în scopuri care au legătură cu activitatea comercială, industrială, meșteșugărească sau profesională;

(g) „furnizor de servicii de încredere” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere care furnizează servicii electronice de încredere; și

(h) „mesaj electronic comercial nesolicitat” înseamnă un mesaj electronic care include cel puțin poșta electronică, sistemul de mesaje scurte (SMS) și mesajele din sistemul de mesaje multimedia (MMS), care este trimis în scopuri comerciale, fără consimțământul destinatarului sau în pofida respingerii explicite de către destinatar, direct utilizatorilor finali printr-o rețea de telecomunicații și, în măsura prevăzută de legislația unei părți, prin alte servicii de telecomunicații.

ARTICOLUL 19.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au impact asupra comerțului efectuat prin mijloace electronice.

(2) Prezentul capitol nu se aplică:

(a) serviciilor de jocuri de noroc;

(b) serviciilor de radiodifuziune și televiziune;

(c) serviciile audiovizuale;

(d) serviciilor prestate de notari sau de profesii echivalente;

(e) serviciilor de reprezentare juridică; și

(f) achizițiilor publice, cu excepția articolelor 19.7, 19.8 și 19.11.

ARTICOLUL 19.3

Principii generale

Părțile recunosc creșterea economică și oportunitățile oferite de comerțul digital, precum și importanța adoptării unor cadre care să promoveze încrederea consumatorilor în comerțul digital și a evitării barierelor inutile în calea utilizării și dezvoltării acestuia.

ARTICOLUL 19.4

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi cele în legătură cu sănătatea publică, serviciile sociale, educația publică, siguranța, mediul, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, promovarea și protejarea diversității culturale sau concurența.

ARTICOLUL 19.5

Taxe vamale pentru transmisiile electronice

(1) Niciuna dintre părți nu instituie taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a unei părți și o persoană a celeilalte părți.

(2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) nu împiedică orice parte să instituie impozite, taxe sau alte impuneri interne pentru transmisiile electronice, cu condiția ca respectivele impozite, taxe sau impuneri să fie instituite într-un mod compatibil cu prezentul acord.

ARTICOLUL 19.6

Excluderea autorizării prealabile

(1) Fiecare parte se asigură că furnizarea de servicii prin mijloace electronice nu face obiectul unei autorizări prealabile.

(2) Alineatul (1) nu aduce atingere cerințelor de autorizare care nu vizează în mod specific și exclusiv serviciile furnizate prin mijloace electronice sau care se aplică serviciilor de telecomunicații.

ARTICOLUL 19.7

Contracte electronice

(1) Fiecare parte se asigură că sistemul său juridic permite încheierea de contracte prin mijloace electronice și că acestor contracte nu li se refuză efectul juridic, valabilitatea sau caracterul executoriu numai pe motiv că au fost încheiate prin mijloace electronice.

(2) Prezentul articol nu se aplică contractelor:

(a) care creează sau transferă drepturi imobiliare;

(b) pentru care legea impune intervenția instanțelor judecătorești, a autorităților publice sau a profesiilor care implică exercițiul autorității publice;

(c) de angajament privind garanțiile și contractelor asupra unor garanții colaterale oferite de persoane care acționează în scopuri care nu au legătură cu activitatea lor comercială, industrială, meșteșugărească sau profesională; și

(d) aflate sub incidența dreptului familiei sau a dreptului de succesiune.

ARTICOLUL 19.8

Servicii electronice de încredere și de autentificare

(1) Niciuna dintre părți nu refuză valabilitatea juridică a unui serviciu electronic de încredere sau de autentificare numai pe baza faptului că serviciul este furnizat în format electronic.

(2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține măsuri de reglementare a serviciilor electronice de încredere și de autentificare care:

(a) ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metodele electronice corespunzătoare pentru tranzacția lor; sau

(b) ar împiedica părțile la o tranzacție electronică să aibă posibilitatea de a dovedi autorităților judiciare sau administrative că tranzacția electronică respectă toate cerințele legale cu privire la serviciile electronice de încredere și autentificare.

(3) În pofida alineatului (2), oricare dintre părți poate impune cerințe ca, pentru o anumită categorie de tranzacții electronice, metoda de autentificare electronică să îndeplinească anumite standarde de performanță sau să facă obiectul unei certificări de către o autoritate acreditată în conformitate cu legislația sa. Astfel de cerințe trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii și să se refere numai la caracteristicile specifice ale categoriei de tranzacții electronice în cauză.

(4) Părțile încurajează utilizarea serviciilor electronice de încredere și autentificare interoperabile, precum și recunoașterea reciprocă a serviciilor electronice de încredere și autentificare furnizate de furnizori de servicii de încredere recunoscuți.

ARTICOLUL 19.9

Protecția consumatorilor online

(1) Părțile recunosc importanța menținerii și adoptării unor măsuri transparente și eficace care să contribuie la încrederea consumatorilor, inclusiv, dar fără a se limita la acestea, măsuri care să protejeze consumatorii împotriva practicilor comerciale frauduloase și înșelătoare atunci când aceștia se angajează în tranzacții de comerț electronic.

(2) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri care contribuie la încrederea consumatorilor, inclusiv măsuri care interzic practicile comerciale frauduloase și înșelătoare care cauzează sau pot cauza prejudicii consumatorilor.

(3) Părțile recunosc importanța cooperării între agențiile lor de protecție a consumatorilor sau alte organisme relevante cu privire la activitățile de comerț electronic dintre părți, pentru a spori încrederea consumatorilor și, ca urmare, bunăstarea acestora.

ARTICOLUL 19.10

Mesajele electronice comerciale nesolicitate

(1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri care:

(a) impun furnizorilor de mesaje electronice comerciale nesolicitate obligația de a facilita capacitatea utilizatorilor finali de a împiedica primirea în continuare a acestor mesaje; sau

(b) impun, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți, consimțământul destinatarilor pentru a primi mesaje electronice comerciale.

(2) Fiecare parte se asigură că mesajele electronice comerciale nesolicitate sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin toate informațiile necesare pentru a permite utilizatorilor finali să solicite încetarea primirii lor, în mod gratuit și în orice moment.

(3) Fiecare parte asigură existența unor căi de atac împotriva expeditorilor de mesaje electronice comerciale nesolicitate care nu se conformează măsurilor adoptate sau menținute în conformitate cu alineatele (1) și (2).

(4) Părțile depun diligențe pentru a coopera, când este necesar, în cazurile corespunzătoare de interes reciproc în ceea ce privește reglementarea mesajelor electronice comerciale nesolicitate.

ARTICOLUL 19.11

Codul sursă

(1) Niciuna dintre părți nu solicită transferul sau accesul la codul sursă al software-ului deținut de o persoană fizică sau o întreprindere a celeilalte părți.

(2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1):

(a) nu împiedică niciuna dintre părți să adopte sau să mențină măsuri pentru a realiza un obiectiv legitim de politică publică, inclusiv pentru a asigura securitatea și siguranța, de exemplu în contextul unei proceduri de certificare, în conformitate cu articolul 18.13 (Excepție prudențială), cu articolul 32.1 (Excepții generale) și cu articolul 32.5 (Excepție privind securitatea); sau

(b) nu se aplică transferului voluntar sau acordării accesului la codul sursă pe o bază comercială de către o persoană a celeilalte părți, de exemplu în contextul unei tranzacții de achiziții publice sau al unui contract negociat în mod liber.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere:

(a) obligațiilor impuse de o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o încălcare a legislației concurenței;

(b) drepturilor de proprietate intelectuală și asigurării respectării acestora; sau

(c) dreptului unei părți de a întreprinde o acțiune sau de a nu dezvălui informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.

ARTICOLUL 19.12

Accesul deschis la internet

Fiecare parte depune diligențe pentru a se asigura că, sub rezerva politicilor, a actelor cu putere de lege și a normelor administrative aplicabile, utilizatorii finali de pe teritoriul său au posibilitatea:

(a) să acceseze, să distribuie și să utilizeze servicii și aplicații la alegere, disponibile pe internet, sub rezerva unei gestionări rezonabile și nediscriminatorii a rețelei;

(b) să conecteze la internet dispozitive la alegere, cu condiția ca aceste dispozitive să nu dăuneze rețelei; și

(c) să acceseze informații privind practicile de gestionare a rețelei ale furnizorului lor de servicii de acces la internet.

ARTICOLUL 19.13

Cooperare

(1) Recunoscând caracterul mondial al comerțului digital, părțile cooperează în ceea ce privește aspectele de reglementare și cele mai bune practici în cadrul dialogurilor sectoriale existente, care abordează, printre altele:

(a) recunoașterea și facilitarea serviciilor electronice de încredere și autentificare interoperabile transfrontaliere;

(b) tratamentul comunicărilor de marketing direct;

(c) dificultățile întâmpinate de întreprinderile mici și mijlocii în comerțul electronic;

(d) protecția consumatorilor și consolidarea încrederii acestora în domeniul comerțului electronic;

(e) aspecte comune în materie de securitate cibernetică; și

(f) orice alte aspecte relevante pentru dezvoltarea comerțului digital.

(2) Cooperarea privind aspectele de reglementare și cele mai bune practici menționate la alineatul (1) se axează pe schimbul de informații și de opinii referitoare la legislația părților cu privire la acestea, precum și la punerea în aplicare a acestei legislații.

(3) Părțile afirmă importanța participării active în cadrul forurilor multilaterale pentru a promova dezvoltarea comerțului digital.

ARTICOLUL 19.14

Clauză de reexaminare privind fluxurile de date

În termen de trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, părțile reevaluează necesitatea includerii în acesta a unor dispoziții privind libera circulație a datelor.

CAPITOLUL 20

CIRCULAȚIA CAPITALURILOR, PLĂȚI ȘI TRANSFERURI ȘI MĂSURI DE SALVGARDARE TEMPORARE

ARTICOLUL 20.1

Contul curent

Fără a aduce atingere altor dispoziții ale prezentului acord, fiecare parte autorizează orice transferuri sau plăți cu privire la tranzacțiile aferente contului curent al balanței de plăți dintre părți care intră sub incidența prezentului acord, într-o monedă liber convertibilă și în conformitate cu Statutul Fondului Monetar Internațional adoptat la Bretton Woods, New Hampshire la 22 iulie 1944, după caz.

ARTICOLUL 20.2

Circulația capitalurilor

Fără a aduce atingere altor dispoziții ale prezentului acord, fiecare parte autorizează, în ceea ce privește tranzacțiile aferente contului de capital și contului financiar al balanței de plăți, libera circulație a capitalurilor în scopul liberalizării investițiilor și a altor tranzacții, astfel cum se prevede în capitolul 10 (Liberalizarea investițiilor), în capitolul 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), în capitolul 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri) și în capitolul 18 (Servicii financiare).

ARTICOLUL 20.3

Aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative privind circulația capitalurilor, plățile și transferurile

(1) Alineatul (6) litera (a) de la articolul 18.2 (Domeniu de aplicare) și articolele 20.1 și 20.2 nu împiedică niciuna dintre părți să aplice propriile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la:

(a) falimentul, insolvența și protecția drepturilor creditorilor;

(b) emiterea, comercializarea sau tranzacționarea instrumentelor financiare;

(c) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor atunci când acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților de aplicare a legii sau al autorităților de reglementare financiară;

(d) infracțiuni sau delicte ori practici înșelătoare sau frauduloase;

(e) asigurarea respectării ordinelor sau hotărârilor pronunțate în cadrul procedurilor judiciare; sau

(f) sistemele de securitate socială, sistemele publice de pensii sau sistemele de economisire obligatorie.

(2) Actele cu putere de lege și normele administrative menționate la alineatul (1) nu se aplică în mod arbitrar sau discriminatoriu sau într-o manieră care constituie în alt mod o restricție disimulată a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor.

ARTICOLUL 20.4

Măsuri de salvgardare temporare

(1) În circumstanțe excepționale în care există sau riscă să apară dificultăți grave pentru funcționarea uniunii economice și monetare a Uniunii Europene, Uniunea Europeană poate adopta sau menține măsuri de salvgardare cu privire la circulația capitalurilor, la plăți și la transferuri. Măsurile respective se limitează la ceea ce este strict necesar pentru a face față acestor dificultăți și sunt menținute în vigoare o perioadă de cel mult șase luni.

(2) Măsurile impuse de Uniunea Europeană în temeiul alineatului (1) nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între Mexic și o țară terță. Uniunea Europeană informează imediat Mexicul și prezintă un calendar pentru eliminarea unor astfel de măsuri cât mai curând posibil.

ARTICOLUL 20.5

Restricții în caz de dificultăți în legătură cu balanța de plăți, finanțarea externă și situația macroeconomică

(1) Oricare dintre părți poate să adopte sau să mențină măsuri restrictive cu privire la circulația capitalurilor, la plăți sau la transferuri[66]:

(a) în cazul în care există sau riscă să apară dificultăți grave în legătură cu balanța de plăți sau cu situația financiară externă[67]; sau

(b) în cazul unor circumstanțe excepționale în care plăți sau transferuri în legătură cu circulația capitalurilor cauzează sau riscă să cauzeze dificultăți macroeconomice grave de politică monetară și a cursului de schimb din Mexic sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene.

(2) Măsurile menționate la alineatul (1):

(a) trebuie să fie conforme cu Statutul Fondului Monetar Internațional, după caz;

---

66 În cazul Uniunii Europene, astfel de măsuri pot fi adoptate de un stat membru al Uniunii Europene și în alte situații care afectează economia statului membru în cauză decât cele menționate la articolul 20.4.

67 Pentru mai multă certitudine, existența sau riscul de apariție a unor dificultăți grave referitoare la balanța de plăți sau situația financiară externă, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera (a), poate avea drept cauză, printre alți factori, existența sau riscul de apariție a unor dificultăți macroeconomice grave în legătură cu politica monetară și a cursului de schimb, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera (b).

(b) nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a face față situației descrise la alineatul (1);

(c) trebuie să fie temporare și să fie eliminate progresiv pe măsură ce situația specificată la alineatul (1) se ameliorează;

(d) trebuie să evite afectarea inutilă a intereselor comerciale, economice și financiare ale celeilalte părți;

(e) nu trebuie să trateze cealaltă parte într-un mod mai puțin favorabil decât o țară terță în situații similare; și

(f) nu trebuie să fie utilizate ca substitut pentru politicile macroeconomice care sunt necesare pentru o ajustare externă justificată.

(3) În cazul comerțului cu mărfuri, oricare dintre părți poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja situația financiară externă sau balanța de plăți. Respectivele măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din GATT 1994 și cu Înțelegerea privind dispozițiile referitoare la balanța de plăți ale Acordului general pentru tarife și comerț din 1994.

(4) În cazul comerțului cu servicii, oricare dintre părți poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja situația financiară externă sau balanța de plăți. Respectivele măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din Acordul GATS.

(5) Fiecare parte depune diligențe pentru a nu adopta sau a nu menține măsuri restricitve sub forma unor suprataxe tarifare, contingente, licențe sau măsuri similare. Partea în cauză motivează utilizarea respectivelor măsuri restrictive atunci când notifică măsurile celeilalte părți în temeiul alineatului (2).

(6) Orice parte care adoptă sau menține măsurile restrictive le notifică cu promptitudine celeilalte părți.

(7) În cazul în care se adoptă sau se mențin măsuri de salvgardare temporare sau măsuri restrictive în temeiul articolului 20.4 sau al prezentului articol, părțile se consultă în cel mai scurt timp în cadrul Subcomitetului pentru servicii și investiții, cu excepția cazului în care au loc consultări în cadrul altor foruri internaționale în care ambele părți sunt membri. Consultările evaluează dificultățile în legătură cu balanța de plăți sau cu situația financiară externă care au condus la măsurile respective, luând în considerare factori precum:

(a) natura și amploarea dificultăților;

(b) mediul economic și comercial extern; și

(c) măsurile corective alternative care pot fi disponibile.

(8) În cadrul consultărilor menționate la alineatul (7) se examinează conformitatea oricăror măsuri de salvgardare temporare sau măsuri restrictive cu articolul 20.4 și cu alineatele (1) și (2) din prezentul articol. Părțile acceptă toate constatările relevante de natură statistică sau materială prezentate de Fondul Monetar Internațional (FMI), dacă sunt disponibile, iar concluziile iau în considerare evaluarea efectuată de FMI privind balanța de plăți și situația financiară externă a părții în cauză.

CAPITOLUL 21

ACHIZIȚII PUBLICE

ARTICOLUL 21.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „bunuri și servicii comerciale” înseamnă bunurile și serviciile de tipul celor care sunt în general vândute sau oferite spre vânzare în comerț altor cumpărători decât autoritățile publice, cumpărate de regulă de aceștia și utilizate în alte scopuri decât cele ale autorităților publice;

(b) „servicii de construcții” înseamnă serviciile care au ca obiectiv realizarea prin orice mijloace a unor lucrări civile sau de construcții, pe baza diviziunii 51 din Clasificarea centrală provizorie a produselor (CPC) a Organizației Națiunilor Unite;

(c) „achiziție publică reglementată” înseamnă o procedură de achiziție publică desfășurată în scopuri guvernamentale:

(i) pentru un bun, un serviciu sau orice combinație a acestora:

(A) astfel cum se specifică pentru fiecare parte în anexa 21-A sau, respectiv, în anexa 21-B; și

(B) care nu sunt achiziționate pentru a fi comercializate sau revândute sau pentru a fi utilizate în producția sau furnizarea de mărfuri sau servicii care se comercializează sau se revând;

(ii) prin orice mijloace contractuale, inclusiv:

(A) cumpărare;

(B) leasing și

(C) închiriere sau cumpărare în rate, cu sau fără opțiune de cumpărare;

(iii) a cărei valoare, estimată în conformitate cu articolul 21.2, este egală sau mai mare decât pragul relevant specificat pentru fiecare parte în anexa 21-A sau, respectiv, în anexa 21-B la momentul publicării unui anunț în conformitate cu articolul 21.6;

(iv) de către o entitate contractantă; și

(v) care nu este exclusă în alt mod din domeniul de aplicare al articolului 21.2 alineatul (2) sau al anexei 21-A sau 21-B;

(d) „licitație electronică” înseamnă un proces repetitiv care implică utilizarea de mijloace electronice pentru prezentarea de către furnizori a unor prețuri noi și/sau a unor valori noi pentru elementele netarifare cuantificabile ale ofertei care au legătură cu criteriile de evaluare, ceea ce duce la o clasificare sau la o reclasificare a ofertelor;

(e) „în scris” sau „scrisă” înseamnă orice expresie scrisă cu litere sau cu cifre care poate fi citită, reprodusă și comunicată ulterior și poate include informațiile transmise și stocate prin mijloace electronice;

(f) „licitație restrânsă” înseamnă o metodă de achiziție prin care entitatea contractantă contactează unul sau mai mulți furnizori aleși de ea;

(g) „listă multifuncțională” înseamnă o listă de furnizori cu privire la care o entitate contractantă a hotărât că îndeplinesc condițiile de înscriere pe lista în cauză, pe care entitatea contractantă intenționează să o folosească de mai multe ori;

(h) „anunț de intenție” înseamnă un anunț publicat de o entitate contractantă prin care invită furnizorii interesați să depună o cerere de participare, o ofertă sau ambele;

(i) „operațiune de compensare” înseamnă orice condiție sau măsură care încurajează dezvoltarea locală sau îmbunătățește contul balanței de plăți al unei părți, cum ar fi utilizarea conținutului de origine națională, acordarea de licențe pentru tehnologie, investițiile, comerțul în contrapartidă și acțiuni sau cerințe similare;

(j) „licitație deschisă” înseamnă o metodă de achiziție prin care toți furnizorii interesați pot depune o ofertă;

(k) „entitate contractantă” înseamnă o entitate care intră sub incidența secțiunilor A, B și C din anexele 21-A și 21-B;

(l) „furnizor calificat” înseamnă un furnizor care este recunoscut de o entitate contractantă ca îndeplinind condițiile de participare;

(m) „licitație selectivă” înseamnă o metodă de achiziție prin care numai furnizorii calificați sunt invitați de entitatea contractantă să depună o ofertă;

(n) „servicii” includ serviciile de construcții, în absența unor dispoziții contrare;

(o) „standard” înseamnă un document aprobat de un organism recunoscut care prevede, pentru utilizare comună și repetată, norme, orientări sau caracteristici pentru bunuri sau servicii sau pentru procesele și metodele de producție aferente acestora, document a cărui respectare nu este obligatorie și care, de asemenea, poate să includă sau să se refere exclusiv la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun, serviciu, proces sau metodă de producție;

(p) „furnizor” înseamnă o persoană sau un grup de persoane care furnizează sau ar putea furniza bunuri sau servicii; și

(q) „specificație tehnică” înseamnă o cerință din cadrul documentației de achiziție care:

(i) prevede caracteristicile bunurilor sau ale serviciilor care fac obiectul achiziției publice, inclusiv calitatea, performanța, siguranța și dimensiunile acestora sau procesele și metodele de producție ori de furnizare a acestora; sau

(ii) se referă la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun sau serviciu.

ARTICOLUL 21.2

Obiectul și domeniul de aplicare

Aplicarea prezentului capitol

(1) Prezentul capitol se aplică oricărei măsuri privind achizițiile publice reglementate, indiferent dacă sunt sau nu efectuate exclusiv sau parțial prin mijloace electronice.

(2) În absența unei dispoziții contrare în anexele 21-A și 21-B, prezentul capitol nu se aplică:

(a) achiziției sau închirierii de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestora;

(b) acordurilor necontractuale sau oricărei forme de asistență pe care o parte o acordă, inclusiv acordurilor de cooperare, granturilor, împrumuturilor, infuziilor de capital, garanțiilor și stimulentelor fiscale;

(c) achizițiilor sau cumpărării de servicii ale agențiilor fiscale sau ale depozitarilor, de servicii de lichidare și de gestionare pentru instituții financiare reglementate sau de servicii de vânzare, de răscumpărare și de distribuire a datoriei publice, inclusiv de împrumuturi și de obligațiuni de stat, de bonuri de trezorerie sau de alte titluri de valoare;

(d) contractelor de ocupare a forței de muncă în sectorul public;

(e) achizițiilor publice efectuate:

(i) în scopul precis de acordare de asistență internațională, inclusiv de ajutor pentru dezvoltare;

(ii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la staționarea trupelor sau la implementarea în comun a unui proiect de către țările semnatare; sau

(iii) în cadrul procedurii sau condiției specifice a unei organizații internaționale sau finanțate prin granturi, împrumuturi sau alt tip de asistență internațională, în cazul în care procedura sau condiția aplicabilă nu ar fi conformă cu prezentul capitol.

(3) Angajamentele fiecărei părți privind achizițiile publice reglementate sunt stabilite în anexele 21-A și 21-B în conformitate cu următoarea structură:

(a) în secțiunea A, entitățile guvernamentale centrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(b) în secțiunea B, entitățile guvernamentale subcentrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol, inclusiv, în ceea ce privește Mexicul, alte entități de la nivel subcentral;

(c) în secțiunea C, toate celelalte entități ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(d) în secțiunea D, bunurile reglementate de prezentul capitol;

(e) în secțiunea E, serviciile, altele decât cele de construcții, care sunt reglementate de prezentul capitol;

(f) în secțiunea F, serviciile de construcții reglementate de prezentul capitol;

(g) în secțiunea G, parteneriatele public-privat sau concesiunile de lucrări reglementate de prezentul capitol;

(h) în secțiunea H, eventualele note generale și derogări; și

(i) în secțiunea I, mass-media în care partea își publică anunțurile de achiziții publice, anunțurile de atribuire și alte informații referitoare la sistemul său de achiziții publice.

(4) Prezentul capitol se aplică, de asemenea, în cazul în care legislația unei părți permite ca o achiziție publică reglementată să fie efectuată în numele unei entități contractante de către alte entități sau persoane ale căror achiziții publice nu sunt reglementate în privința bunurilor și serviciilor vizate.

Evaluare

(5) Atunci când estimează valoarea unei achiziții publice pentru a se asigura dacă este vorba de achiziții publice reglementate, o entitate contractantă:

(a) nu împarte achiziția publică în mai multe achiziții publice și nici nu selectează sau utilizează o anumită metodă de evaluare pentru a estima valoarea unei achiziții publice în vederea excluderii totale sau parțiale a acesteia din domeniul de aplicare al prezentului capitol; și

(b) include valoarea totală maximă estimată a achiziției publice pe toată durata sa, indiferent dacă este atribuită unuia sau mai multor furnizori, luând în considerare toate formele de remunerare, inclusiv:

(i) primele, taxele, comisioanele și dobânzile; și

(ii) în cazul în care achiziția publică oferă posibilitatea unor opțiuni, valoarea totală a acestor opțiuni.

(6) În cazul în care o solicitare individuală de achiziție publică conduce la atribuirea a mai mult de un contract sau la atribuirea de contracte în părți separate (denumite în continuare „contracte recurente”), baza de calcul al valorii totale maxime estimate este:

(a) valoarea contractelor recurente pentru același tip de bunuri sau servicii atribuite în decursul ultimelor 12 luni sau în ultimul exercițiu financiar al entității contractante, corectată, dacă este posibil, pentru a ține seama de modificările anticipate de cantitate sau de valoare a bunurilor ori a serviciilor contractate pentru următoarele 12 luni; sau

(b) valoarea estimată a contractelor repetitive pentru același tip de bun sau de serviciu care urmează să fie atribuite în decursul celor 12 luni care urmează atribuirii contractului inițial sau în timpul exercițiului financiar al entității contractante.

(7) În cazul achizițiilor publice prin leasing, închiriere sau cumpărare în rate de bunuri sau servicii ori al achizițiilor publice pentru care nu se specifică un preț total, baza de evaluare este:

(a) pentru contractele cu durată determinată:

(i) în cazul în care durata contractului este egală sau mai mică de 12 luni, valoarea maximă totală estimată pentru întreaga durată; sau

(ii) în cazul în care durata este mai mare de 12 luni, valoarea maximă totală estimată, care include orice valoare reziduală estimată;

(b) pentru contractele pe perioadă nedeterminată, tranșa lunară estimată înmulțită cu 48;

(c) în cazul în care nu se poate stabili cu certitudine dacă durata contractului este determinată, se aplică litera (b).

ARTICOLUL 21.3

Excepții de securitate și excepții de ordin general

(1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând oricare dintre părți să întreprindă o acțiune sau să nu dezvăluie informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.

(2) Cu condiția ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă între părți în cazurile în care există aceleași condiții sau ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului internațional, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând oricare dintre părți să instituie sau să aplice măsuri:

(a) necesare pentru protejarea moralei publice, a ordinii sau a siguranței publice;

(b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;

(c) necesare pentru protejarea proprietății intelectuale; sau

(d) în legătură cu produse sau servicii furnizate de persoane cu handicap, instituții filantropice sau prin munca deținuților.

ARTICOLUL 21.4

Principii generale

Nediscriminare

(1) În pofida domeniului de aplicare prevăzut la articolul 21.2, o întreprindere a unei părți care este stabilită legal prin constituirea, achiziționarea sau menținerea unei prezențe comerciale pe teritoriul celeilalte părți poate participa la achizițiile publice ale celeilalte părți în aceleași condiții ca și întreprinderile celeilalte părți, astfel cum se prevede în legislația celeilalte părți.

(2) În ceea ce privește orice măsură privind achizițiile publice reglementate, oricare dintre părți, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, acordă imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor celeilalte părți și furnizorilor celeilalte părți care oferă bunurile sau serviciile respective un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care partea respectivă, inclusiv entitățile sale contractante, îl acordă bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii.

(3) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate, oricare dintre părți, inclusiv entitățile contractante ale acesteia:

(a) nu acordă unui furnizor stabilit pe plan local un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat unui alt furnizor stabilit pe plan local, pe baza gradului de control străin sau de participare străină la capital; sau

(b) nu discriminează un furnizor stabilit pe plan local pe baza faptului că bunurile sau serviciile oferite de furnizorul respectiv pentru o anumită achiziție publică sunt bunuri sau servicii ale celeilalte părți.

Utilizarea mijloacelor electronice

(4) Atunci când efectuează o achiziție publică reglementată prin mijloace electronice, orice entitate contractantă:

(a) se asigură că procedura de achiziții publice este desfășurată folosind sisteme de tehnologie a informațiilor și software, inclusiv în legătură cu autentificarea și criptarea informațiilor, care sunt disponibile publicului larg și interoperabile cu alte sisteme de tehnologie a informațiilor și software disponibile publicului larg;

(b) menține mecanisme care asigură integritatea cererilor de participare și a ofertelor, fiind capabile inclusiv să înregistreze momentul primirii ofertei și să prevină accesul necorespunzător la acestea; și

(c) utilizează mijloace electronice de informare și comunicare pentru publicarea anunțurilor și a documentației de licitație în cadrul procedurilor de achiziții publice și, în cea mai mare măsură posibilă, pentru depunerea ofertelor.

Desfășurarea procedurilor de achiziții publice

(5) Orice entitate contractantă organizează procedurile de achiziții publice reglementate într-un mod transparent și imparțial care:

(a) este conform cu dispozițiile prezentului capitol, utilizând una dintre metodele următoare: licitație deschisă, selectivă sau restrânsă;

(b) evită conflictele de interese și practicile de corupție, în conformitate cu legislația părții în cauză.

Măsuri anticorupție

(6) Fiecare parte se asigură că dispune de măsuri adecvate pentru a preveni corupția în cadrul achizițiilor sale publice. Printre măsurile respective se numără proceduri prin care se asigură faptul că devin neeligibili pentru participarea la achizițiile publice ale unei părți, fie pe o perioadă nedeterminată, fie pentru o anumită perioadă, furnizorii cu privire la care autoritățile judiciare ale părții respective au stabilit, printr-o hotărâre definitivă, că s-au angajat în acțiuni frauduloase sau în alte acțiuni ilegale în legătură cu achizițiile publice pe teritoriul părții în cauză. Fiecare parte se asigură, de asemenea, că dispune de politici și proceduri pentru a elimina, în măsura posibilului, sau pentru a gestiona orice potențial conflict de interese din partea celor implicați în achiziții publice sau care au influență asupra unei achiziții publice.

Reguli de origine

(7) Niciuna dintre părți nu aplică reguli de origine bunurilor importate sau serviciilor furnizate de cealaltă parte în scopul achizițiilor publice reglementate de prezentul capitol care sunt diferite de regulile de origine pe care partea respectivă le aplică în cursul normal al schimburilor comerciale importurilor sau furnizării acelorași bunuri sau servicii.

Refuzul acordării de beneficii

(8) Oricare dintre părți poate refuza beneficiile prevăzute de prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți, sub rezerva notificării și consultării prealabile, în cazul în care partea respectivă stabilește că serviciul este furnizat de o întreprindere care nu desfășoară activități comerciale substanțiale pe teritoriul oricăreia dintre părți.

Compensări

(9) În ceea ce privește achizițiile publice reglementate, niciuna dintre părți, inclusiv entitățile sale contractante, nu are în vedere, nu solicită și nici nu impune vreo operațiune de compensare.

Măsuri care nu sunt specifice achizițiilor publice

(10) Alineatele (2) și (3) nu se aplică:

(a) taxelor vamale și impunerilor de orice natură aplicate la import sau în legătură cu importul;

(b) metodei de percepere a acestor taxe și impuneri; și

(c) altor reglementări sau formalități de import și măsurilor care afectează comerțul cu servicii, altele decât măsurile care guvernează achizițiile publice reglementate.

ARTICOLUL 21.5

Informații privind sistemul de achiziții publice

(1) Fiecare parte:

(a) publică prompt orice acte cu putere de lege, norme administrative, decizii judiciare, hotărâri administrative cu aplicabilitate generală și clauze contractuale standard care sunt obligatorii în temeiul unui act cu putere de lege sau al unei norme administrative și care sunt incluse ca referință în anunțuri, în documentația de licitație și în procedura de achiziții publice reglementate, precum și orice modificări ale acestora pe un suport electronic sau de hârtie desemnat oficial, care este difuzat pe scară largă și rămâne accesibil publicului; și

(b) prezintă celeilalte părți, la cerere, explicații cu privire la acestea.

(2) Fiecare parte indică în secțiunea I din anexa 21-A sau, respectiv, 21-B:

(a) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică informațiile menționate la alineatul (1) litera (a);

(b) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică anunțurile prevăzute la articolul 21.6, la articolul 21.8 alineatul (7) și la articolul 21.15 alineatul (2); și

(c) adresa sau adresele site-urilor web unde partea publică:

(i) statisticile sale privind achizițiile publice menționate la articolul 21.15 alineatul (4); sau

(ii) anunțurile sale cu privire la contractele atribuite, în temeiul articolului 21.15 alineatul (6).

(3) Fiecare parte notifică cu promptitudine Subcomitetului pentru achiziții publice orice modificare a informațiilor sale care figurează în secțiunea I din anexa 21-A sau 21-B.

ARTICOLUL 21.6

Anunțuri

Anunțul de intenție

(1) Pentru fiecare achiziție reglementată, orice entitate contractantă publică un anunț de intenție de achiziții publice, cu excepția situațiilor prevăzute la articolul 21.12.

(2) În absența unei dispoziții contrare în prezentul capitol, fiecare anunț de intenție include:

(a) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și a obținerii tuturor documentelor relevante privind achiziția publică, costurile acestora și condițiile de plată, dacă este cazul;

(b) o descriere a achiziției publice, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau a serviciilor care urmează să fie achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată;

(c) în cazul contractelor repetate, dacă este posibil, o estimare a perioadei publicării următoarelor anunțuri de intenție de achiziții publice;

(d) o descriere a eventualelor opțiuni;

(e) termenul prevăzut pentru furnizarea bunurilor sau a serviciilor sau durata contractului;

(f) metoda de achiziții publice care va fi utilizată și dacă aceasta va implica negocieri sau desfășurarea unei licitații electronice;

(g) atunci când este cazul, adresa și eventualul termen pentru depunerea cererilor de participare la procedura de achiziții publice;

(h) adresa și termenul pentru depunerea ofertelor;

(i) limba sau limbile în care pot fi depuse ofertele sau cererile de participare, dacă acestea pot fi depuse într-o altă limbă decât o limbă oficială a părții entității contractante;

(j) o listă și o scurtă descriere a oricăror condiții privind participarea furnizorilor, inclusiv a oricăror cerințe privind documente sau certificări specifice care trebuie prezentate de furnizori în legătură cu participarea respectivă, cu excepția cazului în care cerințele respective sunt incluse în documentația de licitație care este pusă la dispoziția tuturor furnizorilor interesați odată cu anunțul de intenție;

(k) dacă, în temeiul articolului 21.8, entitatea contractantă intenționează să selecteze un număr limitat de furnizori calificați care să fie invitați să participe la licitație, criteriile care vor fi utilizate pentru a-i selecta și, după caz, orice limită privind numărul de furnizori cărora li se va permite să depună oferte; și

(l) o mențiune conform căreia achiziția publică intră sub incidența prezentului capitol.

Anunțul succint

(3) Pentru fiecare achiziție publică preconizată, entitatea contractantă publică un anunț succint care trebuie să fie ușor accesibil, în același moment în care publică anunțul de intenție, în una dintre limbile OMC.

Anunțul succint trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

(a) obiectul contractului de achiziții publice;

(b) ultima zi în care se pot depune oferte sau, după caz, o eventuală ultimă zi în care se pot depune cereri de participare la procedura de achiziție publică sau cereri de includere pe o listă multifuncțională; și

(c) adresa la care se pot solicita documentele referitoare la procedura de achiziții publice.

Anunțul privind achizițiile publice planificate

(4) Entitățile contractante sunt încurajate să publice cât mai devreme în cursul fiecărui exercițiu financiar un anunț privind planurile lor de achiziții publice viitoare (denumit în continuare „anunțul de achiziții publice planificate”). Anunțul de achiziții publice planificate ar trebui să includă obiectul achiziției publice și data aproximativă a publicării anunțului de intenție de achiziție publică sau perioada aproximativă în care s-ar putea desfășura achiziția publică.

(5) Orice entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau din anexa 21-B poate utiliza un anunț de achiziții publice planificate ca anunț de intenție, cu condiția ca acesta să includă toate informațiile menționate la alineatul (2) de care dispune entitatea, precum și o declarație prin care furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul pentru respectiva procedură de achiziții publice.

Norme generale privind anunțurile

(6) Toate anunțurile de intenție, anunțurile succinte și anunțurile de achizițiile publice planificate trebuie să fie accesibile direct, prin mijloace electronice, în mod gratuit, prin intermediul unui punct unic de acces online. În plus, anunțurile pot fi publicate, de asemenea, pe un suport de hârtie adecvat, care este difuzat pe scară largă, și trebuie să rămână ușor accesibile publicului, cel puțin până la expirarea termenului indicat în anunț.

ARTICOLUL 21.7

Condiții de participare

(1) Orice entitate contractantă limitează condițiile de participare la o procedură de achiziții publice la condițiile esențiale pentru a asigura faptul că un furnizor dispune de capacitățile juridice, financiare, comerciale și tehnice pentru a se achita de obligațiile care îi revin în cazul în care este declarat câștigător al procedurii de achiziții publice respective.

(2) Atunci când stabilește condițiile de participare, orice entitate contractantă:

(a) nu impune condiția ca, pentru ca un furnizor să participe la o procedură de achiziții publice, acesta să fi câștigat anterior unul sau mai multe contracte atribuite de o entitate contractantă a unei părți;

(b) poate solicita o experiență anterioară relevantă dacă aceasta este esențială pentru ca furnizorul să îndeplinească cerințele procedurii de achiziții publice; și

(c) nu impune ca experiența anterioară pe teritoriul părții să fie o condiție a procedurii de achiziții publice.

(3) Atunci când evaluează dacă un furnizor îndeplinește condițiile de participare, entitatea contractantă:

(a) evaluează capacitatea financiară și competențele comerciale și tehnice ale furnizorului pe baza activităților economice ale acestuia desfășurate atât pe teritoriul părții din care face parte entitatea contractantă, cât și în afara acestuia; și

(b) își bazează evaluarea pe condițiile pe care le-a specificat în prealabil în anunțuri sau în documentația de licitație.

(4) Atunci când există dovezi justificative, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate exclude un furnizor pe motive precum:

(a) falimentul;

(b) falsul în declarații;

(c) deficiențe semnificative sau persistente în îndeplinirea unei cerințe sau obligații de fond în cadrul unui contract anterior;

(d) hotărâri judecătorești definitive privind comiterea unor infracțiuni grave sau a altor încălcări grave în temeiul legislației părții respective;

(e) abateri profesionale sau fapte sau omisiuni care se reflectă negativ asupra integrității comerciale a furnizorului; sau

(f) neplata impozitelor.

ARTICOLUL 21.8

Calificarea furnizorilor

Sistemele de înregistrare și procedurile de calificare

(1) Orice parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate menține un sistem de înregistrare în cadrul căruia furnizorii interesați sunt obligați să se înregistreze și să comunice anumite informații. În acest caz, partea respectivă se asigură că furnizorii interesați au acces deplin, prin mijloace electronice, la informațiile privind sistemul de înregistrare și că pot solicita înregistrarea în orice moment în perioada de valabilitate a acestuia. Autoritatea competentă îi informează într-un termen rezonabil cu privire la decizia de a aproba sau respinge această solicitare. În cazul în care solicitarea este respinsă, decizia este motivată în mod corespunzător.

(2) Fiecare parte se asigură că:

(a) entitățile sale contractante depun eforturi pentru reducerea la minimum a diferențelor dintre procedurile lor de calificare; și

(b) în cazul în care entitățile sale contractante mențin sisteme de înregistrare, entitățile depun eforturi în vederea reducerii la minimum a diferențelor în ceea ce privește propriile sisteme de înregistrare.

(3) Nicio parte, nici entitățile sale contractante, nu adoptă și nici nu aplică un sistem de înregistrare sau o procedură de calificare care are drept scop sau efect crearea de obstacole inutile în calea participării furnizorilor celeilalte părți în cadrul procedurii sale de ofertare.

Licitația selectivă

(4) Atunci când o entitate contractantă intenționează să utilizeze licitația selectivă, aceasta:

(a) include în anunțul de intenție cel puțin informațiile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) literele (a), (b), (f), (g), (j), (k) și (l) și invită furnizorii să depună o cerere de participare și

(b) pune la dispoziția furnizorilor calificați, până la începerea perioadei de depunere a ofertelor, cel puțin informațiile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) literele (c), (d), (e), (h) și (i) și le notifică acest lucru în conformitate cu articolul 21.10 alineatul (3) litera (b).

(5) Orice entitate contractantă permite tuturor furnizorilor calificați să participe la o anumită procedură de achiziții publice, exceptând situația în care entitatea contractantă menționează în anunțul de intenție o limitare a numărului de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și criteriile de selecție a numărului limitat de furnizori. O invitație de a depune o ofertă se adresează unui număr de furnizori necesari pentru a asigura o concurență efectivă.

(6) În cazul în care documentația de atribuire nu este pusă la dispoziția publicului de la data publicării anunțului de intenție, entitatea contractantă se asigură că documentele respective sunt puse la dispoziție concomitent tuturor furnizorilor calificați selectați în conformitate cu alineatul (5).

Liste multifuncționale

(7) O entitate contractantă poate menține o listă multifuncțională cu condiția ca un anunț prin care furnizorii interesați sunt invitați să solicite includerea pe listă să fie publicat anual pe suportul adecvat menționat în secțiunea I din anexele 21-A și 21-B și, în cazul în care este publicat prin mijloace electronice, să fie pus la dispoziție în mod permanent.

(8) Anunțul prevăzut la alineatul (7) cuprinde:

(a) o descriere a bunurilor sau serviciilor sau a categoriilor acestora pentru care se poate folosi lista;

(b) condițiile de participare care trebuie îndeplinite de către furnizori pentru a figura pe listă și metodele pe care entitatea contractantă le va utiliza pentru a verifica dacă un furnizor îndeplinește condițiile;

(c) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și obținerii tuturor documentelor pertinente privind lista;

(d) perioada de valabilitate a listei și mijloacele de reînnoire sau de încetare a utilizării acesteia sau, dacă nu se prevede perioada de valabilitate, o menționare a metodei prin care se va notifica încetarea utilizării listei; și

(e) o mențiune că lista poate fi utilizată pentru achizițiile publice reglementate de prezentul capitol.

(9) În pofida alineatului (7), atunci când valabilitatea unei liste multifuncționale este de cel mult trei ani, orice entitate contractantă poate publica anunțul menționat la alineatul (7) o singură dată, la începutul perioadei de valabilitate a listei, cu condiția ca:

(a) anunțul să precizeze perioada de valabilitate și să nu mai fie publicate anunțuri ulterioare; și

(b) să fie publicat prin mijloace electronice și pus la dispoziție în mod permanent în timpul perioadei de valabilitate.

(10) Orice entitate contractantă permite furnizorilor să solicite în orice moment să fie incluși pe o listă multifuncțională și îi include pe listă, într-un termen rezonabil de scurt, pe toți furnizorii calificați.

(11) În cazul în care un furnizor care nu este inclus pe o listă multifuncțională depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice bazată pe o listă multifuncțională, împreună cu toate documentele necesare, în termenul prevăzut la articolul 21.10 alineatul (2), entitatea contractantă examinează cererea. Entitatea contractantă nu poate refuza să ia în calcul furnizorul respectiv pentru procedura de achiziții publice pe motiv că entitatea contractantă nu dispune de suficient timp pentru a examina cererea, decât în cazuri excepționale când, având în vedere complexitatea achiziției publice, entitatea contractantă nu poate finaliza examinarea cererii în termenul prevăzut pentru prezentarea ofertelor.

Alte entități care intră sub incidența secțiunilor B și C din anexele 21-A și 21-B

(12) Orice entitate contractantă a unei părți care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B poate utiliza un anunț prin care invită furnizorii să solicite includerea pe o listă multifuncțională ca anunț de intenție de achiziție publică, cu condiția ca:

(a) anunțul să fie publicat în conformitate cu alineatul (7) de la prezentul articol și să includă informațiile necesare în temeiul alineatului (8) de la prezentul articol, cât mai multe dintre informațiile disponibile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) și o declarație că anunțul reprezintă un anunț de intenție sau că numai furnizorii de pe lista multifuncțională vor primi anunțuri ulterioare de achiziții publice derulate în baza unei liste multifuncționale; și

(b) entitatea contractantă să ofere cu promptitudine furnizorilor care și-au exprimat interesul pentru o anumită procedură de achiziții publice suficiente informații pentru a le permite să își evalueze interesul pentru procedura respectivă, inclusiv toate celelalte informații necesare în temeiul articolului 21.6 alineatul (2), în măsura în care aceste informații sunt disponibile.

(13) Orice entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B poate permite unui furnizor care a solicitat includerea pe o listă multifuncțională în conformitate cu alineatul (10) să depună o ofertă în cadrul unei anumite proceduri de achiziții publice dacă entitatea contractantă are suficient timp pentru a analiza dacă furnizorul respectiv îndeplinește condițiile de participare.

Informații privind deciziile entității contractante

(14) Entitatea contractantă informează prompt orice furnizor care depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice sau o solicitare de includere pe o listă multifuncțională cu privire la decizia entității contractante referitoare la respectiva cerere sau solicitare.

(15) Dacă entitatea contractantă respinge cererea unui furnizor de participare la o procedură de achiziții publice sau solicitarea acestuia de includere pe o listă multifuncțională, dacă nu îl mai recunoaște ca fiind un furnizor calificat sau îl elimină de pe o listă multifuncțională, entitatea contractantă îl informează cu promptitudine pe furnizor și, la cererea acestuia, îi transmite o explicație în scris a motivelor deciziei sale.

ARTICOLUL 21.9

Specificații tehnice și documentația de licitație

Specificații tehnice

(1) Nicio entitate contractantă nu întocmește, nu adoptă și nu aplică nicio specificație tehnică și nu stabilește nicio procedură de evaluare a conformității care are drept scop sau efect crearea unor obstacole inutile în calea comerțului dintre părți.

(2) Dacă este cazul, atunci când stabilește specificațiile tehnice pentru mărfurile sau serviciile care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă:

(a) definește specificațiile tehnice mai degrabă pe baza cerințelor de performanță și de funcționare decât pe baza caracteristicilor de proiectare sau descriptive; și

(b) fundamentează specificațiile tehnice pe standardele internaționale, dacă astfel de standarde există, sau, în caz contrar, pe reglementări tehnice naționale, pe standarde naționale recunoscute sau pe coduri pentru construcții.

(3) Atunci când în specificațiile tehnice se utilizează caracteristici de proiectare sau descriptive, entitatea contractantă indică, atunci când este cazul, că va lua în considerare ofertele de mărfuri sau servicii echivalente care îndeplinesc, în mod demonstrabil, cerințele procedurii de achiziții publice, incluzând formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația privind licitația.

(4) Nicio entitate contractantă nu stabilește specificații tehnice care necesită sau care fac trimitere la o anumită marcă sau denumire comercială, brevet, drept de autor, model sau tip, origine specifică ori la un anumit producător sau furnizor, cu excepția cazului în care nu există un mod îndeajuns de precis sau de inteligibil de a descrie cerințele respectivei proceduri de achiziții publice și cu condiția includerii de către entitatea contractantă a unor formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația de licitație.

(5) Nicio entitate contractantă nu solicită și nici nu acceptă, într-o manieră care ar putea avea ca efect înlăturarea concurenței, o consultanță care poate fi folosită la pregătirea sau adoptarea oricărei specificații tehnice pentru o anumită procedură de achiziții publice din partea unei persoane care ar putea avea un interes comercial în ceea ce privește procedura respectivă.

(6) Fiecare parte poate permite entităților sale contractante să țină seama de considerentele de mediu și sociale, cu condiția ca acestea să fie nediscriminatorii și să aibă legătură cu obiectul contractului.

(7) Pentru mai multă certitudine, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, poate, în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, elabora, adopta sau aplica specificații tehnice cu scopul de a promova conservarea resurselor naturale sau de a proteja mediul.

Documentația de licitație

(8) Fiecare entitate contractantă pune la dispoziția furnizorilor documentația privind licitația, care include toate informațiile necesare pentru a le permite furnizorilor să pregătească și să depună oferte valabile. Cu excepția cazului în care informațiile respective sunt prevăzute deja în anunțul de intenție de achiziție publică, documentația de licitație include o descriere completă privind:

(a) achiziția publică, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau serviciilor care urmează a fi achiziționate sau, atunci când cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată și orice cerințe care trebuie îndeplinite, inclusiv orice specificație tehnică, certificat de evaluare a conformității, planuri, desene sau materiale instructive;

(b) toate condițiile de participare, inclusiv o listă a informațiilor și a documentelor pe care furnizorii sunt obligați să le prezinte în ceea ce privește condițiile de participare;

(c) toate criteriile de evaluare pe care entitatea contractantă le va aplica la atribuirea contractului și, exceptând cazul în care prețul este singurul criteriu, importanța relativă a criteriilor respective;

(d) atunci când entitatea contractantă va desfășura procedura de achiziție publică prin mijloace electronice, orice cerințe privind autentificarea și criptarea sau alte cerințe privind transmiterea informațiilor prin mijloace electronice;

(e) atunci când entitatea contractantă va organiza o licitație electronică, regulile, inclusiv identificarea elementelor din ofertă în legătură cu criteriile de evaluare, pe baza cărora va fi desfășurată licitația;

(f) atunci când ofertele vor fi deschise în cadrul unei ședințe publice, data, ora și locul deschiderii și, după caz, persoanele autorizate să fie prezente;

(g) orice alte clauze sau condiții, inclusiv condițiile de plată și orice limitare a mijloacelor prin care pot fi depuse ofertele, de exemplu pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice; și

(h) orice date la care trebuie livrate bunurile sau prestate serviciile.

(9) La stabilirea datei de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă ține seama de anumiți factori precum complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul de subcontractare necesar și intervalul de timp realist necesar pentru producția, scoaterea din stoc și transportul mărfurilor de la punctul de livrare sau pentru furnizarea serviciilor.

(10) Criteriile de evaluare menționate în anunțul de intenție de achiziții publice sau în documentația privind licitația pot include, printre altele, prețul și alte elemente de cost, calitatea, valoarea tehnică, caracteristicile de mediu și condițiile de livrare.

(11) În cel mai scurt timp posibil, fiecare entitate contractantă:

(a) pune la dispoziție documentația privind licitația pentru a asigura faptul că furnizorii interesați dispun de suficient timp pentru a depune oferte admisibile;

(b) pune la dispoziția oricărui furnizor interesat, la cerere, documentația de licitație; și

(c) răspunde oricărei cereri rezonabile de informații relevante, adresată de orice furnizor interesat sau participant, cu condiția ca astfel de informații să nu ofere furnizorului respectiv un avantaj față de ceilalți furnizori.

Modificări

(12) Dacă, înaintea atribuirii unui contract, o entitate contractantă modifică criteriile sau cerințele prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pusă la dispoziția furnizorilor care participă la procedură sau modifică ori republică anunțul sau documentația de licitație, aceasta transmite în scris orice astfel de modificări sau anunțul ori documentația de licitație modificată sau republicată:

(a) tuturor furnizorilor care participă la procedură în momentul modificării sau al republicării, dacă aceștia sunt cunoscuți de către entitatea contractantă, și, în toate celelalte cazuri, în același mod în care au fost puse la dispoziție informațiile inițiale; și

(b) într-un termen adecvat, care să le permită furnizorilor respectivi să își modifice ofertele și să le depună din nou, după caz.

ARTICOLUL 21.10

Termene

(1) Orice entitate contractantă acordă furnizorilor, în concordanță cu propriile necesități rezonabile, suficient timp pentru a pregăti și a depune cereri de participare și oferte admisibile, ținând seama de factori precum:

(a) natura și complexitatea achiziției;

(b) măsura în care anticipează că va fi necesară subcontractarea; și

(c) perioada necesară pentru transmiterea ofertelor prin alte mijloace decât cele electronice de la puncte situate pe teritoriul celeilalte părți sau pe teritoriul entității contractante, dacă nu se utilizează mijloace electronice.

Perioadele respective, inclusiv prelungirile acestora, trebuie să fie aceleași pentru toți furnizorii interesați sau participanți.

(2) Orice entitate contractantă care utilizează licitația restrânsă stabilește că termenul pentru depunerea cererilor de participare nu poate fi, în principiu, mai scurt de 25 de zile de la data publicării anunțului de intenție referitor la un contract de achiziții publice. În cazul în care respectarea unei astfel de termen nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă, termenul poate fi redus la nu mai puțin de 10 zile.

(3) Cu excepția cazurilor prevăzute la alineatele (4), (5), (7) și (8), orice entitate contractantă stabilește că termenul de depunere a ofertelor nu poate fi mai scurt de 40 de zile:

(a) în cazul unei licitații deschise, de la data publicării anunțului de intenție; sau

(b) în cazul licitației restrânse, entitatea contractantă le comunică furnizorilor că vor fi invitați să prezinte oferte, indiferent dacă folosește sau nu o listă multifuncțională.

(4) Orice entitate contractantă poate reduce perioada de depunere a ofertelor, stabilită în conformitate cu alineatul (3), la nu mai puțin de 10 zile în cazul în care:

(a) entitatea contractantă a publicat un anunț de achiziții publice planificate, astfel cum se prevede la articolul 21.6 alineatul (4), cu cel puțin 40 de zile dar nu mai mult de 12 luni înainte de publicarea anunțului de intenție de achiziție publică, iar anunțul de achiziții publice planificate conține:

(i) o descriere a procedurii de achiziții publice;

(ii) termenele aproximative pentru prezentarea ofertelor sau a cererilor de participare;

(iii) o declarație a faptului că furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul cu privire la achiziție;

(iv) adresa de la care se pot obține documentele referitoare la procedura de achiziții publice; și

(v) cât mai multe din informațiile prevăzute a fi incluse în anunțul de intenție de achiziție publică în conformitate cu articolul 21.6 alineatul (2), în măsura disponibilității acestora;

(b) în cazul contractelor recurente, entitatea contractantă indică într-un anunț de intenție inițial faptul că în anunțurile ulterioare se vor preciza perioadele de depunere a ofertelor, în temeiul prezentului alineat; sau

(c) respectarea termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă.

(5) Orice entitate contractantă poate reduce cu cinci zile termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) în fiecare dintre următoarele situații:

(a) anunțul de intenție se publică prin mijloace electronice;

(b) toată documentația de licitație este pusă la dispoziție prin mijloace electronice de la data publicării anunțului de intenție; și

(c) entitatea contractantă acceptă depunerea de oferte prin mijloace electronice.

(6) Aplicarea alineatului (5) coroborat cu alineatul (4) nu poate conduce în niciun caz la reducerea termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la mai puțin de 10 zile de la data publicării anunțului de intenție.

(7) În pofida unei alte dispoziții a prezentului articol, dacă o entitate contractantă achiziționează bunuri sau servicii comerciale ori o combinație a acestora, entitatea respectivă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la nu mai puțin de 13 zile, cu condiția să publice simultan, prin mijloace electronice, anunțul de intenție și documentația de licitație. În plus, dacă acceptă oferte de bunuri sau servicii comerciale prin mijloace electronice, entitatea contractantă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la nu mai puțin de 10 zile.

(8) Dacă o entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B a selectat toți furnizorii calificați sau un număr limitat al acestora, termenul de depunere a ofertelor poate fi stabilit de comun acord între entitatea contractantă și furnizorii selectați. În absența unui acord, termenul nu poate fi mai scurt de 10 zile.

ARTICOLUL 21.11

Negocierea

(1) Oricare dintre părți poate prevedea ca entitățile sale contractante să desfășoare negocieri cu furnizorii în cazul în care:

(a) entitatea contractantă și-a exprimat intenția de a desfășura negocieri în anunțul de intenție prevăzut la articolul 21.6 alineatul (1); sau

(b) din evaluare rezultă că nicio ofertă nu este în mod clar cea mai avantajoasă în ceea ce privește criteriile specifice de evaluare stabilite în anunțul de intenție sau în documentația de licitație.

(2) Orice entitate contractantă:

(a) se asigură că orice eliminare a furnizorilor care participă la negocieri este efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație; și

(b) atunci când negocierile sunt încheiate, stabilește, pentru restul furnizorilor participanți, un termen comun de depunere a oricăror oferte noi sau revizuite.

ARTICOLUL 21.12

Procedura de licitație restrânsă

(1) Cu condiția să nu aplice prezenta dispoziție în scopul evitării concurenței între furnizori sau într-o manieră care să creeze o discriminare față de furnizorii celeilalte părți sau o protecție în favoarea furnizorilor interni, entitatea contractantă poate recurge la procedura de licitație restrânsă și poate opta să nu aplice articolele 21.6-21.8, articolul 21.9 alineatele (8)-(12) și articolele 21.10, 21.11, 21.13 și 21.14 în oricare dintre următoarele situații:

(a) cu condiția ca cerințele din documentația de licitație să nu fie modificate semnificativ, dacă:

(i) nu a fost depusă nicio ofertă sau niciun furnizor nu a solicitat participarea;

(ii) nu a fost depusă nicio ofertă care să îndeplinească cerințele esențiale ale documentației privind licitația;

(iii) niciun furnizor nu a îndeplinit condițiile de participare; sau

(iv) ofertele care au fost depuse au fost coluzive;

(b) bunurile sau serviciile pot fi furnizate numai de către un anumit furnizor și nu există bunuri sau servicii alternative sau substitutive rezonabile din oricare dintre următoarele motive:

(i) obiectul licitației este o operă de artă;

(ii) protecția brevetelor, a drepturilor de autor sau a altor drepturi exclusive; sau

(iii) absența concurenței din motive tehnice;

(c) pentru livrări suplimentare efectuate de către furnizorul inițial de bunuri și servicii, care nu au fost incluse în procedura de achiziții publice inițială, atunci când schimbarea furnizorului de astfel de bunuri sau servicii suplimentare:

(i) nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamente, software, servicii sau instalații existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții publice inițiale; și

(ii) i-ar cauza entității contractante inconveniente substanțiale sau ar duplica semnificativ costurile suportate de entitatea contractantă;

(d) în măsura în care este strict necesar dacă, din motive de extremă urgență apărute ca urmare a unor evenimente care nu puteau fi prevăzute de entitatea contractantă, bunurile sau serviciile nu ar putea fi obținute la timp prin organizarea unei licitații deschise sau selective;

(e) pentru mărfuri achiziționate pe o piață de materii prime;

(f) dacă o entitate contractantă achiziționează un prototip sau un bun sau un serviciu nou, care a fost dezvoltat la cererea sa și pentru aceasta, în cursul unui anumit contract de cercetare, de experimentare, de studiu sau de dezvoltare inițială;

dezvoltarea inițială a unui prototip sau a unui bun sau serviciu nou poate include producția sau furnizarea limitată în scopul încorporării rezultatelor testelor de pe teren și pentru a demonstra că bunul sau serviciul este adecvat pentru producția sau furnizarea pe scară largă la standarde acceptate de calitate, însă nu include producția sau furnizarea pe scară largă pentru a stabili viabilitatea comercială sau pentru a amortiza cheltuielile de cercetare și dezvoltare;

(g) pentru achiziții efectuate în condiții extrem de avantajoase disponibile numai pe o perioadă foarte scurtă cu ocazia unor acte prin care se dispune în mod atipic de bunuri, precum cele generate de lichidări, de administrări judiciare sau de falimente, și nu pentru achizițiile curente de la furnizori obișnuiți; sau

(h) atunci când contractul este atribuit câștigătorului unui concurs de proiectare, cu condiția ca:

(i) modul în care a fost organizat concursul să respecte principiile prezentului capitol, în special referitor la publicarea unui anunț de intenție; și

(ii) participanții să fi fost evaluați de un juriu independent, în vederea atribuirii unui contract de proiectare unui câștigător.

(2) O entitate contractantă întocmește un raport în scris cu privire la fiecare contract atribuit în conformitate cu alineatul (1). Raportul conține denumirea entității contractante, valoarea și tipul de bunuri sau servicii care fac obiectul procedurii de achiziții și o declarație în care se precizează circumstanțele și condițiile descrise la alineatul (1) care au justificat utilizarea procedurii de licitație restrânse.

ARTICOLUL 21.13

Licitații electronice

În cazul în care o entitate contractantă intenționează să organizeze o procedură de achiziții publice reglementată prin intermediul unei licitații electronice, entitatea pune la dispoziție fiecărui participant, înainte să înceapă licitația electronică:

(a) metoda de evaluare automată, inclusiv formula matematică, care se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute în documentația privind licitația și care va fi utilizată la clasificare sau la reclasificare în timpul licitației;

(b) rezultatele oricărei evaluări inițiale a elementelor ofertei sale în dacă contractul se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase; și

(c) orice alte informații relevante referitoare la modul de desfășurare a licitației.

ARTICOLUL 21.14

Tratarea ofertelor și atribuirea contractelor

Tratarea ofertelor

(1) Orice entitate contractantă primește, deschide și tratează toate ofertele în cadrul unor proceduri care garantează echitatea și imparțialitatea procesului de achiziții publice, precum și confidențialitatea ofertelor.

(2) Atunci când o entitate contractantă oferă unui furnizor ocazia de a corecta erori neintenționate de formă în perioada dintre deschiderea ofertelor și atribuirea contractului, entitatea contractantă oferă aceeași ocazie tuturor furnizorilor participanți.

Atribuirea contractelor

(3) Pentru a fi luată în considerare la atribuirea contractului, o ofertă trebuie să fie depusă în scris și, în momentul deschiderii ofertelor, trebuie să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în anunțuri și în documentația privind licitația și să îi aparțină unui furnizor care îndeplinește condițiile de participare.

(4) Cu excepția cazului în care constată că nu este în interesul public să atribuie un contract, o entitate contractantă atribuie contractul furnizorului cu privire la care entitatea contractantă a stabilit că are capacitatea de a duce la îndeplinire contractul și că, pe baza doar a criteriilor de evaluare precizate în anunțuri și în documentația de atribuire, a depus:

(a) cea mai avantajoasă ofertă; sau

(b) atunci când prețul este singurul criteriu, oferta care prevede cel mai mic preț.

(5) Dacă entitatea contractantă primește o ofertă care prevede un preț neobișnuit de scăzut față de prețurile prevăzute în celelalte oferte depuse, aceasta poate verifica împreună cu furnizorul dacă acesta îndeplinește condițiile de participare și poate duce la îndeplinire contractul.

(6) Nicio entitate contractantă nu utilizează opțiuni, nu anulează o procedură de achiziții publice sau nu modifică contracte care au fost deja atribuite într-un mod care eludează obligațiile prevăzute în prezentul capitol.

(7) Fiecare parte poate prevedea, ca regulă generală, o perioadă de așteptare între atribuirea și încheierea unui contract, cu scopul de a acorda suficient timp ofertanților necâștigători pentru a examina și a contesta decizia de atribuire.

ARTICOLUL 21.15

Transparența informațiilor privind procedura de achiziții publice

Informațiile transmise furnizorilor

(1) Entitatea contractantă aduce la cunoștința furnizorilor participanți, cu promptitudine, deciziile sale referitoare la atribuirea contractului și, la cererea unui furnizor, transmite informațiile respective în scris. Sub rezerva articolului 21.16 alineatele (2) și (3), entitatea contractantă îi transmite, la cerere, unui furnizor a cărui ofertă nu a fost considerată câștigătoare o explicație cu privire la motivele pentru care entitatea contractantă nu a selectat oferta sa și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare.

Publicarea informațiilor privind atribuirea contractelor

(2) În termen de cel mult 72 de zile de la atribuirea fiecărui contract care intră sub incidența prezentului capitol, entitatea contractantă publică un anunț prin mijlocul adecvat de comunicare, electronic sau pe suport de hârtie, menționat în secțiunea I din anexa 21-A sau 21-B. În cazul în care entitatea contractantă publică anunțul exclusiv pe suport electronic, informațiile trebuie să rămână ușor accesibile pentru o perioadă rezonabilă. Anunțul trebuie să includă cel puțin următoarele informații:

(a) o descriere a bunurilor sau serviciilor achiziționate;

(b) denumirea și adresa entității contractante;

(c) denumirea și adresa furnizorului declarat câștigător;

(d) valoarea ofertei declarate câștigătoare sau a ofertelor cu cel mai mare și cel mai mic preț luate în considerare la atribuirea contractului;

(e) data atribuirii; și

(f) tipul metodei de achiziționare utilizate și, în cazurile în care s-a utilizat procedura de licitație restrânsă în conformitate cu articolul 21.12, o descriere a circumstanțelor care justifică utilizarea acesteia.

Păstrarea documentației, a rapoartelor și a trasabilității electronice

(3) Pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data atribuirii unui contract, o entitate contractantă păstrează:

(a) documentația și rapoartele procedurilor de achiziții și ale contractelor atribuite aferente achizițiilor publice reglementate, inclusiv rapoartele prevăzute la articolul 21.12 alineatul (2); și

(b) datele care asigură trasabilitatea adecvată a desfășurării prin mijloace electronice a achizițiilor publice reglementate.

Schimbul de date statistice

(4) Fiecare parte colectează și face schimb, anual, de date statistice privind propriile achiziții publice reglementate de prezentul capitol[68]. Rapoartele statistice respective includ, în ceea ce privește contractele atribuite de toate entitățile contractante ale părții în cauză care intră sub incidența prezentului capitol, statistici privind valoarea estimată a contractelor atribuite pentru achizițiile publice reglementate pe o bază globală și defalcate pe categorii de entități contractante.

(5) În măsura în care aceste informații sunt disponibile, fiecare parte prezintă statistici cu privire la țara de origine a produselor și a serviciilor achiziționate de entitățile sale contractante. Pentru a asigura comparabilitatea acestor statistici, Subcomitetul pentru achiziții publice constituit în temeiul articolului 21.19 pune la dispoziție orientări cu privire la metodele care să fie utilizate. În vederea asigurării unei monitorizări eficace a achizițiilor publice reglementate de prezentul capitol, Consiliul pentru comerț poate decide să modifice cerințele prevăzute la alineatul (4).

(6) Dacă o parte impune ca anunțurile referitoare la contractele atribuite să fie publicate electronic, în temeiul alineatului (2), și dacă astfel de anunțuri sunt accesibile publicului prin intermediul unei baze de date unice, într-o formă care permite o analiză a contractelor atribuite, partea respectivă poate să prezinte, în locul unei raportări adresate Subcomitetului pentru achiziții publice, un link către site-ul web, împreună cu orice instrucțiuni necesare pentru accesarea și utilizarea datelor respective.

[68] Primul schimb de informații are loc la un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 21.16

Comunicarea informațiilor

Informarea părților

(1) La cererea celeilalte părți, orice parte comunică cu promptitudine toate informațiile necesare pentru a se stabili dacă achiziția publică reglementată s-a desfășurat în mod corect, imparțial și în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv informații privind caracteristicile și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare. Partea care primește informațiile nu le divulgă niciunui furnizor, dacă acest lucru ar aduce prejudicii concurenței în cadrul unor licitații viitoare, decât după obținerea acordului părții care a comunicat informațiile.

Nedivulgarea informațiilor

(2) În pofida oricărei alte dispoziții din prezentul capitol, nicio parte parte, nici entitățile contractante ale acesteia, nu pune la dispoziția niciunui furnizor informații care ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți, inclusiv entităților contractante, autorităților și organismelor sale de control jurisdicțional obligația să divulge informații confidențiale, în cazul în care această divulgare:

(a) ar împiedica aplicarea legii;

(b) ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori;

(c) ar aduce prejudicii intereselor comerciale legitime ale anumitor persoane, inclusiv protecției proprietății intelectuale; sau

(d) ar fi contrare interesului public.

ARTICOLUL 21.17

Procedura internă de control jurisdicțional

(1) Fiecare parte stabilește o procedură de control administrativ sau jurisdicțional rapidă, eficace, transparentă și nediscriminatorie prin care un furnizor, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul respectiv are sau a avut un interes, poate depune o plângere privind:

(a) o încălcare a prezentului capitol; sau

(b) dacă furnizorul nu are dreptul de a sesiza direct în plângere o încălcare a prezentului capitol în temeiul legislației unei părți, nerespectarea măsurilor uneia dintre părți de punere în aplicare a prezentului capitol.

Normele procedurale referitoare la plângeri se elaborează în scris și sunt puse la dispoziția publicului larg.

(2) În cazul în care un furnizor formulează o plângere cu privire la existența unei încălcări sau nerespectări menționate la alineatul (1) în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul are sau a avut un interes, partea în cauză își încurajează entitatea contractantă care desfășoară procedura de achiziții publice reglementate și furnizorul să soluționeze plângerea prin consultări. Entitatea contractantă analizează imparțial și în timp util orice astfel de plângere într-un mod care nu aduce atingere participării furnizorului în cauză la proceduri de achiziții publice aflate în curs sau viitoare ori dreptului acestuia de a cere măsuri corective în cadrul procedurii de control administrativ sau jurisdicțional.

(3) Fiecărui furnizor i se acordă un termen suficient pentru a pregăti și a depune o plângere, termen care în niciun caz nu este mai scurt de 10 zile de la data la care furnizorul a luat cunoștință de temeiul plângerii sau ar fi trebuit în mod rezonabil să ia cunoștință de acesta.

(4) Fiecare parte stabilește sau desemnează cel puțin o autoritate administrativă sau judiciară imparțială, care este independentă de entitățile sale contractante, pentru a primi și a analiza o plângere formulată de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate.

(5) În cazul în care alt organism decât una dintre autoritățile menționate la alineatul (4) analizează într-o primă etapă o plângere, partea respectivă se asigură că furnizorul poate ataca hotărârea inițială în fața unei autorități administrative sau judiciare independente de entitatea contractantă a cărei procedură de achiziții publice face obiectul plângerii.

(6) Fiecare parte se asigură că decizia sa face obiectul unui control jurisdicțional din partea unui organism de control jurisdicțional, care nu este instanță judecătorească, sau instituie garanții procedurale care prevăd că:

(a) entitatea contractantă răspunde în scris plângerii și divulgă toate documentele relevante organismului de control jurisdicțional;

(b) participanții la proceduri (denumiți în continuare „participanții”) au dreptul de a fi audiați înainte ca organismul de control jurisdicțional să decidă cu privire la plângere;

(c) participanții au dreptul să fie reprezentați și însoțiți;

(d) participanții au acces la toate procedurile;

(e) participanții au dreptul de a solicita ca procedurile să se desfășoare în public și să fie prezentați martori; și

(f) deciziile sau recomandările organismului de control jurisdicțional se adoptă cu promptitudine, în scris, și includ motivele care stau la baza fiecărei decizii sau recomandări.

(7) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd măsuri provizorii prompte menite să îi permită furnizorului să participe în continuare la procedura de achiziții publice. Măsurile provizorii respective pot duce la suspendarea procedurii de achiziții publice. Astfel de proceduri pot prevedea că se poate ține cont de consecințele negative majore asupra intereselor vizate, inclusiv asupra interesului public, atunci când se decide dacă ar trebui să fie aplicate astfel de măsuri provizorii. Toate motivele lipsei de acțiune sunt comunicate în scris.

(8) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd acțiuni corective sau compensații pentru pierderile sau prejudiciile suferite, dacă un organism de control jurisdicțional a stabilit că a avut loc o încălcare sau o nerespectare menționată la alineatul (1). Compensația pentru pierderile sau prejudiciile suferite poate fi limitată fie la costurile de pregătire a ofertei, fie la costurile aferente plângerii, fie la ambele.

ARTICOLUL 21.18

Modificarea și rectificarea domeniului de aplicare

(1) Uniunea Europeană poate modifica sau rectifica anexa 21-A, iar Mexicul poate modifica sau rectifica anexa 21-B.

Modificare

(2) În cazul în care o parte intenționează să modifice anexa 21-A sau, respectiv, anexa 21-B, partea respectivă:

(a) notifică acest lucru în scris celeilalte părți; și

(b) include în notificare o propunere de ajustări compensatorii adecvate pentru cealaltă parte, în vederea menținerii unui nivel al domeniului de aplicare comparabil cu cel existent anterior modificării.

(3) În pofida dispozițiilor alineatului (2) litera (b), nicio parte nu este obligată să propună ajustări compensatorii dacă modificarea se referă la o entitate contractantă asupra căreia partea respectivă a eliminat efectiv controlul sau influența sa. Controlul sau influența guvernului asupra achizițiilor publice reglementate ale entităților contractante care intră sub incidența secțiunii C din anexa 21-A sau a sublistei 2 a fiecărui stat din secțiunea B sau C din anexa 21-B se consideră ca fiind efectiv eliminată dacă entitatea contractantă este expusă concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat.

(4) Cealaltă parte poate formula obiecții cu privire la modificarea propusă, notificată în temeiul alineatului (2), în cazul în care contestă faptul că:

(a) o ajustare propusă în conformitate cu alineatul (2) litera (b) este adecvată pentru a menține un nivel comparabil cu acoperirea existentă prevăzută în prezentul capitol;

(b) modificarea vizează o entitate contractantă asupra căreia partea a renunțat efectiv să exercite control sau influență în conformitate cu alineatul (3).

Obiecția se formulează în scris în termen de 45 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2) litera (a), în caz contrar se consideră că partea respectivă a acceptat ajustarea sau modificarea, inclusiv în sensul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor).

Rectificare

(5) Următoarele modificări ale anexei 21-A sau 21-B sunt considerate o rectificare de natură pur formală, cu condiția ca ele să nu afecteze domeniul de aplicare prevăzut în prezentul capitol:

(a) o modificare a denumirii unei entități contractante;

(b) fuziunea a două sau mai multe entități care intră sub incidența secțiunii A, B sau C din anexa 21-A sau 21-B; și

(c) separarea unei entități care intră sub incidența secțiunii A, B sau C din anexa 21-A sau 21-B în două sau mai multe entități care sunt toate adăugate entităților contractante care intră sub incidența aceleiași secțiuni din anexa 21-A sau 21-B.

(6) La fiecare trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte notifică celeilalte părți propunerile de rectificare a anexei 21-A sau 21-B.

(7) Oricare dintre părți poate notifica celeilalte părți o obiecție la o rectificare propusă în termen de 45 de zile de la data la care a primit notificarea. Dacă o parte transmite o obiecție, aceasta explică motivele pentru care consideră că rectificarea propusă nu este o modificare prevăzută la alineatul (5) și descrie efectul rectificării propuse asupra domeniului de aplicare prevăzut în prezentul capitol. În cazul în care nu se transmite nicio obiecție în scris în termen de 45 de zile de la data primirii notificării, se consideră că cealaltă parte a acceptat rectificarea propusă.

Consultări și soluționarea litigiilor

(8) Dacă cealaltă parte ridică obiecții cu privire la modificarea sau rectificarea propusă, părțile încearcă să soluționeze diferendul prin consultări. Dacă nu se ajunge la un acord în termen de 60 de zile de la data primirii obiecției, partea care dorește să modifice sau să rectifice anexa 21-A sau 21-B poate supune diferendul soluționării litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor). Modificarea sau rectificarea propusă intră în vigoare numai atunci când ambele părți au fost de acord sau dacă acest lucru este prevăzut în hotărârea unei comisii într-un raport final în conformitate cu articolul 31.14 (Raportul final).

ARTICOLUL 21.19

Subcomitetul pentru achiziții publice

Subcomitetul pentru achiziții publice constituit în temeiul alineatului (1) litera (j) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) examinează aspectele referitoare la punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol, cum ar fi:

(a) modificarea anexelor 21-A și 21-B;

(b) pregătirea pentru Consiliul pentru comerț a deciziilor de modificare a anexelor 21-A și 21-B;

(c) aspecte referitoare la achizițiile publice în legătură cu prezentul capitol cu privire la care este sesizat de către una dintre părți; și

(d) orice alte aspecte referitoare la aplicarea prezentului capitol.

CAPITOLUL 22

ÎNTREPRINDERI DEȚINUTE DE STAT, ÎNTREPRINDERI CĂRORA LI S-AU CONFERIT DREPTURI SAU PRIVILEGII SPECIALE ȘI MONOPOLURI DESEMNATE

ARTICOLUL 22.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „acord” înseamnă Acordul privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială, elaborat în cadrul OCDE sau un angajament ulterior, elaborat în cadrul sau în afara cadrului OCDE, care a fost adoptat de cel puțin 12 membri inițiali ai OMC care erau participanți la acord la 1 ianuarie 1979;

(b) „activități comerciale” înseamnă activitățile al căror rezultat final este producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu, care va fi vândut pe piața relevantă în cantități și la prețuri stabilite de o întreprindere în condițiile cererii și ofertei, și care sunt întreprinse cu orientare spre profit[69];

[69] Pentru mai multă certitudine, acestea exclud activitățile unei întreprinderi: (a) care își desfășoară activitatea fără scop lucrativ; sau (b) care funcționează pe principiul recuperării costurilor.

(c) „considerente de ordin comercial” înseamnă prețul, calitatea, disponibilitatea, vandabilitatea, transportul și alte clauze și condiții de achiziționare sau de vânzare; ori alți factori care ar fi luați în considerare, în mod normal, în deciziile comerciale ale unei întreprinderi private care își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile economiei de piață în ramura de activitate relevantă sau sectorul relevant;

(d) „a desemna” înseamnă a stabili sau a autoriza un monopol sau a extinde domeniul de aplicare al unui monopol astfel încât să acopere un bun sau un serviciu suplimentar;

(e) „monopol desemnat” înseamnă o entitate, publică sau privată, inclusiv un consorțiu sau o agenție guvernamentală, care, pe orice piață relevantă de pe teritoriul unei părți, este desemnată ca unic furnizor sau cumpărător al unui bun sau serviciu, dar nu include o entitate căreia i s-a conferit un drept exclusiv de proprietate intelectuală exclusiv pe baza acordării unui astfel de drept[70];

(f) „întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale” înseamnă o întreprindere, publică sau privată, inclusiv o filială, căreia una dintre părți i-a acordat drepturi sau privilegii speciale, de drept sau în fapt; drepturile sau privilegiile speciale sunt conferite de o parte dacă aceasta desemnează sau limitează numărul întreprinderilor autorizate să furnizeze un bun sau un serviciu în funcție de criterii care nu sunt obiective, proporționale și nediscriminatorii, ceea ce afectează în mod semnificativ capacitatea oricărei alte întreprinderi de a furniza același bun sau serviciu în aceeași zonă geografică în condiții în mod semnificativ echivalente;

---

70 Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol nu se aplică monopolurilor naturale, cu excepția cazului în care acestea sunt desemnate în înțelesul alineatului (1) litera (d).

(g) „instituție financiară” și „serviciu financiar” au același înțeles ca la articolul 18.1 (Definiții);

(h) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă un serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale conform definiției din GATS și, după caz, din anexa privind serviciile financiare la GATS[71];

(i) „întreprindere deținută de stat” înseamnă o întreprindere deținută sau controlată de una dintre părți[72].

ARTICOLUL 22.2

Autoritatea delegată

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, fiecare parte se asigură că orice persoană, inclusiv o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat, căreia i-a fost delegată o autoritate de reglementare, administrativă sau o altă autoritate guvernamentală de către o parte, acționează, în exercitarea autorității respective, în conformitate cu obligațiile care îi revin părții în temeiul prezentului acord.

[71] Pentru mai multă certitudine, serviciile furnizate în exercitarea autorității guvernamentale includ serviciile furnizate de o bancă centrală, o autoritate monetară, un organism de reglementare financiară sau o autoritate de rezoluție a unei părți.

[72] Pentru stabilirea dreptului de proprietate sau a controlului, toate elementele de drept și de fapt relevante trebuie să fie examinate de la caz la caz.

ARTICOLUL 22.3

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate care desfășoară activități comerciale. În cazul în care o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au acordat drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat combină activități comerciale și necomerciale[73], numai activitățile comerciale sunt reglementate de prezentul capitol.

(2) Prezentul capitol nu se aplică:

(a) întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate atunci când acționează ca entități contractante care desfășoară achiziții publice reglementate, astfel cum sunt definite la litera (c) de la articolul 21.1 (Definiții);

(b) niciunui serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale;

[73] Activitățile necomerciale includ îndeplinirea unui mandat legitim de serviciu public.

(c) activităților desfășurate de:

(i) o instituție financiară sau o altă entitate juridică, deținută sau controlată de una dintre părți, care este înființată sau funcționează temporar și exclusiv în scopul rezoluției[74];

(ii) o entitate publică, inclusiv o fiducie publică, care, exclusiv în temeiul unui mandat de serviciu public care urmărește să contribuie la dezvoltarea echilibrată și constantă a părții în cauză, furnizează servicii financiare în contul sau cu garanția ori utilizând resursele financiare ale părții respective; și

(iii) o entitate publică în temeiul unui mandat de serviciu public în legătură cu un sistem legal de asigurări sociale sau un sistem public de pensii; și

(d) întreprinderi deținute de stat, întreprinderi cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopoluri desemnate dacă, la momentul stabilirii valorii pragului, în oricare dintre cele trei exerciții financiare consecutive anterioare, venitul anual obținut din activitățile lor comerciale a fost mai mic de 200 de milioane de drepturi speciale de tragere.

[74] Pentru mai multă certitudine: (a) termenul „rezoluție” se interpretează în conformitate cu legislația părții în care este stabilită instituția financiară sau o altă entitate juridică, (b) „exclusiv în scopul rezoluției” înseamnă că instituția financiară sau altă entitate juridică nu desfășoară nicio activitate comercială care nu este direct legată de scopurile rezoluției.

(3) Articolul 22.6 nu se aplică furnizării de servicii financiare de către o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat în temeiul unui mandat guvernamental, dacă această furnizare de servicii financiare:

(a) sprijină exporturile sau importurile, cu condiția ca serviciile respective:

(i) să nu urmărească să se substituie finanțărilor comerciale; sau

(ii) să nu fie oferite în condiții mai favorabile decât cele care ar putea fi obținute pentru servicii financiare comparabile pe piața comercială[75];

(b) sprijină investițiile private în afara teritoriului părții, cu condiția ca serviciile respective:

(i) să nu urmărească să se substituie finanțărilor comerciale; sau

(ii) să nu fie oferite în condiții mai favorabile decât cele care ar putea fi obținute pentru servicii financiare comparabile pe piața comercială; sau

[75] În cazul în care pe piața comercială nu sunt oferite servicii financiare comparabile: a) în sensul literei (a) punctul (ii) și al literei (b) punctul (ii), întreprinderea deținută de stat se poate baza, după caz, pe elementele de probă disponibile pentru a stabili o valoare de referință a condițiilor în care astfel de servicii ar fi oferite pe piața comercială și b) în sensul literei (a) punctul (i) și al literei (b) punctul (i), se consideră că furnizarea de servicii financiare nu este destinată să înlocuiască finanțarea comercială.

(c) este oferită în condiții conforme cu acordul, cu condiția ca serviciile financiare să intre sub incidența acordului.

(4) Articolul 22.6 nu se aplică sectoarelor prevăzute la alineatul (2) literele (c)-(e) de la articolul 10.5 (Domeniu de aplicare).

(5) Articolul 22.6 nu se aplică în măsura în care întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate ale unei părți efectuează achiziții și vânzări de bunuri sau servicii în temeiul:

(a) oricărei măsuri neconforme existente pe care partea o menține, o continuă, o reînnoiește sau o modifică în conformitate cu articolul 10.12 (Măsuri neconforme și excepții), cu articolul 11.8 (Măsuri neconforme și excepții) sau cu articolul 18.12 (Rezerve și măsuri neconforme), astfel cum se prevede în anexa I (Măsuri existente) și în secțiunea B din apendicele VI-A sau VI-B la anexa VI (Servicii financiare); sau

(b) oricărei măsuri neconforme pe care partea o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile în conformitate cu articolul 10.12 (Măsuri neconforme și excepții), cu articolul 11.8 (Măsuri neconforme și excepții) sau cu articolul 18.12 (Rezerve și măsuri neconforme), astfel cum se prevede în anexa II (Măsurile viitoare) și în secțiunea B din apendicele VI-A sau VI-B la anexa VI (Servicii financiare).

(6) Părțile convin că o măsură adoptată sau menținută în temeiul anexei 22-A sau exclusă din domeniul de aplicare al prezentului capitol poate fi menținută cu condiția ca măsura respectivă, în cazul în care se încadrează în domeniul de aplicare al Acordului OMC, să fie aplicată în conformitate cu drepturile și obligațiile părții care ia o astfel de măsură în temeiul Acordului OMC[76].

ARTICOLUL 22.4

Activități neconforme

Articolul 22.6 nu se aplică în ceea ce privește activitățile neconforme ale întreprinderilor deținute de stat sau ale monopolurilor desemnate care figurează în anexa 22-A, în conformitate cu dispozițiile din anexa menționată.

[76] Pentru mai multă certitudine, singurul for care poate stabili dacă o măsură a unei părți este aplicată în conformitate cu drepturile și obligațiile care îi revin părții respective în temeiul Acordului OMC este mecanismul de soluționare a litigiilor în temeiul MSL.

ARTICOLUL 22.5

Dispoziții generale

(1) Fără a aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin fiecărei părți în temeiul prezentului capitol, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să înființeze sau să mențină o întreprindere deținută de stat, să confere unei întreprinderi drepturi sau privilegii speciale ori să desemneze sau să mențină un monopol.

(2) Nicio parte nu obligă și nu încurajează o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale ori un monopol desemnat să acționeze într-o manieră incompatibilă cu prezentul capitol.

ARTICOLUL 22.6

Tratamentul nediscriminatoriu și considerentele de ordin comercial

(1) Fiecare parte se asigură că întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate, atunci când desfășoară activități comerciale:

(a) acționează în conformitate cu considerentele de ordin comercial la cumpărarea sau vânzarea unui bun sau a unui serviciu, cu excepția cazului în care acționează pentru a îndeplini condițiile unui mandat de serviciu public care nu este incompatibil cu litera (b) sau (c);

(b) atunci când achiziționează un bun sau un serviciu:

(i) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi ale părții; și

(ii) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere care este o întreprindere vizată în sensul literei (a) de la articolul 10.1 (Definiții) pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă unui bun similar sau unui serviciu similar furnizat de întreprinderile părții pe piața relevantă de pe teritoriul părții în cauză; și

(c) atunci când vând un bun sau un serviciu:

(i) acordă unei întreprinderi a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții; și

(ii) acordă unei întreprinderi care este o întreprindere vizată în sensul literei (a) de la articolul 10.1 (Definiții) pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții respective pe piața relevantă de pe teritoriul părții în cauză[77].

[77] Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se aplică în ceea ce privește cumpărarea sau vânzarea de acțiuni sau alte forme de participații la capital de către o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat pentru a participa la capitalul unei alte întreprinderi.

(2) Cu condiția ca aceste clauze și condiții diferite sau refuzul să fie în conformitate cu considerentele de ordin comercial, alineatul (1) nu împiedică întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate:

(a) să achiziționeze ori să furnizeze bunuri sau servicii conform unor clauze și condiții diferite decât cele prevăzute la alineatul (1), inclusiv clauzele și condițiile privind prețul; sau

(b) să refuze să achiziționeze sau să furnizeze bunuri sau servicii.

ARTICOLUL 22.7

Cadrul de reglementare

(1) Părțile depun diligențe pentru a respecta și a utiliza în mod optim standardele internaționale relevante, inclusiv Orientările OCDE privind guvernanța corporativă a întreprinderilor deținute de stat.

(2) Fiecare parte se asigură că orice organism de reglementare sau orice altă autoritate competentă care exercită o funcție de reglementare și care este stabilit sau menținut de partea respectivă:

(a) este independent de oricare dintre întreprinderile pe care le reglementează organismul respectiv sau autoritatea competentă respectivă și nu răspunde în fața acestora, astfel încât să se asigure eficacitatea funcției de reglementare; și

(b) acționează imparțial[78] în circumstanțe similare cu privire la toate întreprinderile pe care le reglementează organismul de reglementare respectiv sau autoritatea competentă respectivă, inclusiv întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate[79].

(3) Fiecare parte asigură aplicarea consecventă și nediscriminatorie a actelor cu putere de lege și a normelor administrative, inclusiv în ceea ce privește întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate.

---

[78] Pentru mai multă certitudine, imparțialitatea cu care organismul de reglementare sau autoritatea competentă își exercită funcțiile de reglementare urmează să fie evaluată în funcție de metoda sau practica generală a organismului de reglementare respectiv sau a autorității competente respective.

[79] Pentru mai multă certitudine, în cazul sectoarelor în privința cărora părțile au convenit, în alte capitole, asupra unor obligații specifice referitoare la organismul de reglementare respectiv sau la autoritatea competentă respectivă, prevalează dispoziția relevantă din celelalte capitole.

ARTICOLUL 22.8

Transparența

(1) Fiecare parte comunică cu promptitudine, la cererea scrisă a celeilalte părți, următoarele informații privind o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat, cu condiția ca cererea să includă o explicație a modului în care activitățile respectivei întreprinderi deținute de stat, întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopol desemnat ar putea afecta interesele părții solicitante în temeiul prezentului capitol:

(a) procentul de acțiuni pe care partea solicitată, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia îl dețin cumulativ și procentul drepturilor de vot pe care îl dețin cumulativ în cadrul întreprinderii deținute de stat, al întreprinderii căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau al monopolului desemnat;

(b) o descriere a oricăror acțiuni speciale, drepturi de vot speciale sau alte drepturi speciale pe care le dețin partea solicitată, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia, în măsura în care drepturile respective sunt diferite de cele aferente acțiunilor ordinare ale întreprinderii deținute de stat, ale întreprinderii căreia i-au fost conferite drepturi sau privilegii speciale sau ale monopolului desemnat în cauză;

(c) structura organizatorică a întreprinderii deținute de stat, a întreprinderii căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau a monopolului desemnat, componența consiliului său de administrație sau a unui organism echivalent, titlurile oficiale ale oricărui funcționar public cu rol de funcționar responsabil sau de membru al consiliului de administrație sau al organismului echivalent;

(d) o descriere a departamentelor guvernamentale sau a organismelor publice care reglementează sau monitorizează întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi și privilegii speciale sau monopolurile desemnate, o descriere a cerințelor de raportare impuse acestora de către respectivele departamente sau organisme publice, dacă acest lucru este realizabil, precum și drepturile și practicile[80] respectivelor departamente guvernamentale sau organisme publice cu privire la numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului de administrație sau ai oricărui alt organ echivalent;

(e) venitul anual și activele totale ale respectivei întreprinderi deținute de stat, întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolul desemnat din cea mai recentă perioadă de trei ani pentru care există informații disponibile;

(f) orice derogări și imunități de care beneficiază întreprinderea deținută de stat, întreprinderea căreia i-au fost conferite drepturi sau privilegii speciale sau monopolul desemnat în temeiul legislației părții solicitate; și

[80] Pentru mai multă certitudine, termenul „practici” nu include motivele pentru numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului de administrație sau ai oricărui alt organism echivalent.

(g) orice informații suplimentare privind întreprinderea deținută de stat, întreprinderea căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolul desemnat care sunt disponibile publicului, inclusiv rapoartele financiare anuale și auditurile efectuate de părți terțe.

(2) Dacă informațiile solicitate nu sunt disponibile, partea solicitată precizează motivele, în scris, părții solicitante.

(3) Dacă o parte comunică informații scrise ca urmare a unei cereri efectuate în conformitate cu prezentul articol și comunică părții solicitante faptul că consideră informațiile respective a fi confidențiale, partea solicitantă nu divulgă informațiile respective fără acordul prealabil al părții care îi comunică informațiile.

CAPITOLUL 23

POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

ARTICOLUL 23.1

Principii generale

Părțile recunosc importanța unei concurențe libere și nedenaturate în relațiile lor comerciale și de investiții. Părțile recunosc faptul că practicile comerciale anticoncurențiale și intervențiile statului sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și a investițiilor. Părțile împărtășesc opinia potrivit căreia interzicerea unui astfel de comportament, punerea în aplicare a politicii în domeniul concurenței, susținerea acțiunilor de promovare și cooperarea cu privire la aspectele reglementate de prezentul capitol vor contribui la obținerea avantajelor care decurg din prezentul acord.

ARTICOLUL 23.2

Legislația concurenței și practicile comerciale anticoncurențiale

(1) Fiecare parte adoptă sau menține pe teritoriul său o legislație cuprinzătoare a concurenței care se aplică tuturor sectoarelor economiei[81] și abordează în mod eficace următoarele practici comerciale:

(a) acordurile dintre întreprinderi, deciziile asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței;

(b) abuzurile comise de una sau mai multe întreprinderi care au, individual sau împreună, o putere substanțială pe piața relevantă, abuzuri care au sau pot avea ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața relevantă respectivă sau pe orice piață conexă; și

[81] Pentru mai multă certitudine, la nivelul Uniunii, legislația concurenței se aplică sectorului agricol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei organizări comune a pieţelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, JO UE L 347, 20.12.2013, p. 671. Pentru mai multă certitudine, *Ley Federal de Competencia Económica* (Legea federală privind concurența economică), publicată în *Diario Oficial de la Federación* (Jurnalul Oficial al Federației) la 23 mai 2014, se aplică tuturor sectoarelor din Mexic pentru care autoritățile de concurență își elaborează propriile reglementări, criterii sau orientări în conformitate cu modificările constituționale din 2024, publicate în *Diario Oficial de la Federación* (Jurnalul Oficial al Federației) la 20 decembrie 2024.

(c) concentrările între întreprinderi care conduc sau pot conduce la o diminuare substanțială a concurenței sau care împiedică sau pot împiedica în mod semnificativ concurența efectivă, în special ca urmare a creării sau consolidării unei poziții dominante.

(2) Legislația concurenței menționată în prezentul articol se aplică tuturor întreprinderilor, private sau publice.

(3) Fiecare parte întreprinde acțiunile corespunzătoare în ceea ce privește practicile comerciale anticoncurențiale, cu obiectivul de a promova politica în domeniul concurenței.

(4) În măsura prevăzută de legislația unei părți, aplicarea legislației concurenței nu ar trebui să împiedice, în drept sau în fapt, îndeplinirea sarcinilor specifice de interes public care pot fi atribuite întreprinderilor. Derogările de la legislația concurenței unei părți ar trebui să fie limitate la sarcini de interes public, să fie proporționale cu obiectivul de politică publică urmărit și să fie transparente.

ARTICOLUL 23.3

Punerea în aplicare

(1) Fiecare parte își păstrează autonomia în ceea ce privește modificarea și asigurarea respectării legislației concurenței.

(2) Fiecare parte instituie sau menține una sau mai multe autorități independente din punctul de vedere al funcționării care sunt responsabile cu punerea în aplicare deplină și asigurarea respectării efective a propriei legislații a concurenței și care sunt dotate în mod corespunzător cu competențele și resursele necesare în acest scop.

(3) Fiecare parte aplică legislația concurenței într-un mod transparent și nediscriminatoriu, respectând principiul echității procedurale și principiul dreptului la apărare al întreprinderilor în cauză, inclusiv dreptul de a fi audiate înainte de adoptarea unei decizii sau rezoluții finale.

(4) În cadrul politicii lor de asigurare a respectării legislației, autoritatea sau autoritățile de concurență ale unei părți nu discriminează pe baza cetățeniei pârâtului în cadrul unei proceduri de exequatur[82] sau a persoanelor terțe cărora li s-a acordat dreptul de a participa la o astfel de procedură.

(5) Fiecare parte se asigură că, în cadrul unei proceduri de exequatur desfășurate pentru a stabili dacă comportamentul pârâtului încalcă legislația concurenței sau pentru a stabili sancțiunile administrative sau măsurile reparatorii care ar trebui să fie dispuse pentru încălcarea legislației respective, pârâtul are posibilitatea de a fi audiat și de a prezenta elemente de probă în apărarea sa. În special, fiecare parte se asigură că pârâtul are o posibilitate rezonabilă de a examina și de a contesta elementele de probă care stau la baza stabilirii comportamentului pârâtului.

[82] În sensul prezentului articol, o procedură de exequatur înseamnă o procedură judiciară sau administrativă desfășurată în urma unei investigații privind o presupusă încălcare a legislației concurenței.

(6) Fiecare parte garantează că destinatarul unei decizii sau rezoluții care impune o sancțiune administrativă sau o măsură reparatorie pentru încălcarea legislației concurenței are posibilitatea de a solicita controlul jurisdicțional al deciziei sau rezoluției respective.

ARTICOLUL 23.4

Transparența

(1) Părțile recunosc valoarea transparenței în cadrul politicilor lor de asigurare a respectării normelor în materie de concurență.

(2) Fiecare parte își publică normele administrative sau procedurale cuprinse în actele juridice în temeiul cărora se desfășoară investigațiile și procedurile sale de asigurare a respectării legislației concurenței. Respectivele norme administrative sau procedurale pot include, în măsura prevăzută de legislația concurenței a fiecărei părți, norme privind termene rezonabile pentru prezentarea elementelor de probă în cadrul unor astfel de proceduri.

(3) Fiecare parte se asigură că se publică o versiune neconfidențială a oricărei decizii sau rezoluții finale prin care se constată o încălcare a legislației concurenței și, după caz, a oricărui ordin de punere în aplicare a unei astfel de rezoluții, pentru a le permite persoanelor interesate să ia cunoștință de acestea.

(4) Fiecare parte se asigură că toate deciziile sau rezoluțiile finale prin care se constată o încălcare a legislației concurenței sunt emise în scris și prezintă constatările de fapt și motivele, inclusiv analiza juridică și, după caz, analiza economică care stă la baza deciziei sau rezoluției.

ARTICOLUL 23.5

Cooperare și coordonare

(1) Părțile recunosc importanța cooperării și coordonării între autoritățile lor de concurență cu privire la aspectele referitoare la legislația și politicile lor în domeniul concurenței în zona de liber schimb. În consecință, autoritățile de concurență ale părților depun diligențe pentru a coopera cu privire la aspectele referitoare la legislația concurenței, inclusiv prin asistență, notificare, consultare și schimb de informații.

(2) Părțile își consolidează cooperarea în ceea ce privește asigurarea respectării legislației concurenței, în măsura în care aceasta este conformă cu legislația și cu interesele lor importante și în limitele resurselor de care dispun în mod rezonabil. În acest scop, autoritățile de concurență ale părților depun diligențe pentru a face schimb de informații neconfidențiale, de experiență și de opinii cu privire la:

(a) legislația, politicile și practicile lor în domeniul concurenței, inclusiv informații cu privire la derogările acordate în temeiul legislației concurenței;

(b) punerea în aplicare a legislației concurenței; și

(c) acțiunile lor de promovare.

(3) Părțile depun diligențe pentru a consolida coordonarea dintre autoritățile lor de concurență în domenii de interes reciproc și în măsura în care aceasta este conformă cu legislația și cu interesele lor importante și în limitele resurselor de care dispun în mod rezonabil. În acest scop, părțile depun diligențe pentru a-și coordona, în măsura posibilului, activitățile de asigurare a respectării legislației referitoare la aceleași cazuri sau la cazuri conexe.

(4) Părțile afirmă faptul că autoritățile lor de concurență recunosc utilizarea renunțărilor la obligația de confidențialitate în domeniile lor de asigurare a respectării legislației și confirmă că decizia unei întreprinderi de a renunța la dreptul său la protecția informațiilor confidențiale este voluntară.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu limitează marja de apreciere a autorităților de concurență ale unei părți în ceea ce privește decizia de a da curs anumitor solicitări ale autorităților de concurență ale celeilalte părți.

(6) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică autoritățile de concurență ale oricăreia dintre părți să întreprindă acțiuni în anumite cazuri.

(7) Autoritățile de concurență ale părților pot lua în considerare încheierea unui acord de cooperare separat care să stabilească condițiile stabilite de comun acord pentru punerea în aplicare a cooperării.

ARTICOLUL 23.6

Cooperare tehnică

Părțile consideră că este în interesul lor comun să sprijine obiectivele prezentului acord prin cooperare tehnică în scopul efectuării unui schimb de experiență în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a politicii în domeniul concurenței și asigurarea respectării legislației concurenței, sub rezerva resurselor de care dispune în mod rezonabil fiecare parte.

ARTICOLUL 23.7

Consultări

(1) Pentru a încuraja înțelegerea reciprocă între părți sau pentru a aborda aspecte specifice privind interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, orice parte inițiază, la cererea celeilalte părți, consultări cu privire la aspectele semnalate de cealaltă parte. Partea care solicită consultări indică, dacă este cazul, impactul pe care îl are respectivul aspect asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți.

(2) Părțile discută cu promptitudine orice aspecte care decurg din interpretarea sau aplicarea prezentului capitol.

(3) Pentru a facilita discutarea aspectului care face obiectul consultărilor, fiecare parte depune diligențe pentru a-i comunica celeilalte părți informații neconfidențiale relevante.

ARTICOLUL 23.8

Confidențialitatea informațiilor

(1) În pofida oricărei alte dispoziții din prezentul capitol, nicio parte nu este obligată să comunice informații în cazul în care comunicarea informațiilor respective este interzisă de legislația părții care deține informațiile.

(2) Dacă una dintre părți comunică informații în temeiul prezentului capitol, cealaltă parte păstrează confidențialitatea informațiilor respective.

(3) În cazul în care autoritățile de concurență ale unei părți primesc informații confidențiale de la autoritățile de concurență ale celeilalte părți, sub rezerva unei renunțări la obligația de confidențialitate, autoritățile de concurență ale părții respective utilizează informațiile primite în conformitate cu condițiile renunțării.

ARTICOLUL 23.9

Autoritățile de concurență

În sensul prezentului capitol, autoritățile de concurență sunt următoarele sau succesorii acestora:

(a) pentru Uniunea Europeană: Comisia Europeană; și

(b) pentru Mexic:

(i) Comisia națională antitrust (*Comisión Nacional Antimonopolio*); și

(ii) Comisia de reglementare a telecomunicațiilor [*Comisión Reguladora de Telecomunicaciones* (CRT)].

ARTICOLUL 23.10

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 24

SUBVENȚII

ARTICOLUL 24.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „subvenție acordată pentru bunuri” înseamnă o măsură care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 1.1 din Acordul SMC și este specifică în conformitate cu și în sensul articolului 2 din Acordul SMC;

(b) „subvenție acordată pentru servicii” înseamnă o măsură care implică o contribuție financiară a unei autorități publice sau a unui organism public, care conferă un avantaj și este specifică unei întreprinderi sau unei ramuri de producție sau unui grup de întreprinderi ori de ramuri de producție în conformitate cu și în sensul articolului 2 din Acordul SMC[83].

[83] Această definiție nu aduce atingere rezultatului discuțiilor viitoare din cadrul OMC cu privire la definiția subvențiilor pentru servicii. În funcție de evoluția discuțiilor respective, Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de adaptare a prezentului acord în acest sens.

ARTICOLUL 24.2

Principii generale

Părțile recunosc că se pot acorda subvenții atunci când sunt necesare pentru realizarea unui obiectiv de politică publică. Cu toate acestea, părțile recunosc faptul că anumite subvenții sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și investițiilor. În principiu, nicio parte nu ar trebui să acorde subvenții întreprinderilor care furnizează bunuri sau servicii în cazul în care acestea au sau pot avea efecte negative asupra comerțului și investițiilor.

ARTICOLUL 24.3

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică subvențiilor acordate oricărei întreprinderi care desfășoară o activitate economică. Dacă o întreprindere combină activități economice cu activități fără caracter economic, prezentul capitol se aplică numai activităților economice ale întreprinderii respective.

(2) Prezentul capitol nu se aplică subvențiilor acordate întreprinderilor cărora li s-a încredințat furnizarea anumitor servicii de interes public, inclusiv a celor încredințate prin drepturi sau privilegii speciale, în măsura în care aceste subvenții sunt limitate la suma necesară pentru a acoperi costurile serviciului în cauză.

(3) Prezentul capitol nu se aplică subvențiilor acordate pentru produse agricole sau subvențiilor acordate pentru pește și produse pescărești.

(4) Cu excepția articolului 24.5, prezentul capitol nu se aplică subvențiilor acordate în sectorul audiovizual.

(5) Articolul 24.7 nu se aplică subvențiilor acordate pentru servicii.

ARTICOLUL 24.4

Relația cu OMC

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XV din GATS, al articolului XVI din GATT 1994 și al Acordului SMC.

ARTICOLUL 24.5

Transparența

(1) În ceea ce privește orice subvenție acordată sau menținută pe teritoriul său, fiecare parte pune la dispoziția publicului următoarele informații:

(a) temeiul juridic al subvenției;

(b) forma subvenției;

(c) cuantumul subvenției sau suma înscrisă în buget pentru subvenție; și

(d) dacă este posibil, numele beneficiarului[84].

(2) Se consideră că o parte respectă dispozițiile alineatului (1) dacă:

(a) a transmis o notificare către OMC în temeiul articolului 25.1 din Acordul SMC și, dacă este posibil, numele destinatarului a fost făcut public; sau

[84] Alineatul (1) litera (d) se aplică subvențiilor de cel puțin 500 000 de drepturi speciale de tragere.

(b) informațiile necesare în temeiul alineatului (1) au fost puse la dispoziție de partea respectivă sau în numele acesteia pe un site web accesibil publicului până la data de 31 decembrie a anului calendaristic următor celui în care a fost menținută sau acordată subvenția[85].

(3) În ceea ce privește subvențiile acordate pentru servicii, prezentul articol se aplică numai dacă:

(a) valoarea subvenției pentru fiecare beneficiar pe o perioadă de trei ani consecutivi depășește 400 000 de drepturi speciale de tragere; și

(b) subvenția se acordă pentru furnizarea de servicii în următoarele sectoare: audiovizual, telecomunicații, servicii financiare, transport (inclusiv transportul maritim), energie (inclusiv distribuția energiei electrice), mediu, calculatoare, arhitectură și inginerie, construcții sau servicii poștale și de curierat.

[85] Pentru mai multă certitudine, publicarea pe site-ul web a unei subvenții sau a unui program de subvenționare nu aduce atingere statutului juridic sau naturii programului în sine.

ARTICOLUL 24.6

Consultări

(1) Dacă una dintre părți consideră că o subvenție acordată de cealaltă parte are sau poate avea efecte negative asupra comerțului sau investițiilor sale, aceasta îi poate comunica celeilalte părți preocuparea sa și poate solicita consultări cu privire la chestiunea respectivă. Partea solicitată examinează integral și în spirit pozitiv o astfel de solicitare.

(2) În cursul consultărilor, partea solicitantă poate solicita celeilalte părți să comunice informații suplimentare cu privire la subvenție, cum ar fi:

(a) temeiul juridic și obiectivul de politică sau scopul subvenției;

(b) forma subvenției;

(c) datele și durata subvenției și orice alte termene aferente subvenției;

(d) cerințele privind eligibilitatea pentru subvenție;

(e) suma totală sau suma anuală înscrisă în buget pentru subvenție;

(f) numele beneficiarului subvenției, dacă este posibil; și

(g) orice alte informații care permit evaluarea efectelor negative ale subvenției asupra comerțului sau a investițiilor.

(3) Partea solicitată transmite un răspuns scris care conține informații relevante privind subvenția în cauză în cel mult 60 de zile de la data primirii solicitării menționate la alineatul (2). Dacă în răspunsul scris nu este comunicată nicio informație relevantă solicitată în temeiul alineatului (2), partea solicitată explică absența unor astfel de informații în răspunsul său scris.

(4) Dacă, după primirea informațiilor comunicate în temeiul alineatelor (2) și (3), partea solicitantă informează partea solicitată că, în opinia sa, subvenția în cauză are sau poate avea efecte negative semnificative asupra comerțului sau a investițiilor sale, partea solicitată depune diligențe pentru a elimina sau a reduce la minimum aceste efecte negative semnificative în termen de un an.

ARTICOLUL 24.7

Subvenții supuse unor condiții

(1) Fiecare parte aplică condiții următoarelor subvenții, în măsura în care acestea au sau pot pot avea efecte negative asupra comerțului sau investițiilor celeilalte părți, după cum urmează:

(a) subvențiile sau măsurile juridice prin care o administrație publică își asumă răspunderea de a acoperi datoriile sau pasivele anumitor întreprinderi sunt permise, cu condiția ca acoperirea respectivelor datorii și pasive să fie limitată în privința cuantumului acestora sau în privința duratei răspunderii în cauză;

(b) subvențiile acordate întreprinderilor aflate în dificultate sau insolvabile sau celor aflate în pragul insolvenței sunt permise sub rezerva următoarelor condiții:

(i) a fost elaborat un plan de restructurare credibil; planul respectiv se bazează pe ipoteze realiste pentru a asigura restabilirea viabilității pe termen lung a întreprinderii într-un interval de timp rezonabil; și

(ii) întreprinderile, cu excepția întreprinderilor mici și mijlocii, contribuie și ele la costurile de restructurare.

(2) Alineatul (1) litera (b) nu se interpretează ca împiedicând o parte să asigure sprijin temporar de lichiditate sub formă de garanții pentru împrumuturi sau împrumuturi pe o perioadă necesară în mod rezonabil pentru elaborarea unui plan de restructurare. Un astfel de sprijin temporar de lichiditate trebuie să fie limitat la suma necesară pentru a menține întreprinderea în activitate.

ARTICOLUL 24.8

Utilizarea subvențiilor

Fiecare parte se asigură că întreprinderile utilizează subvențiile pe care le-a acordat doar pentru obiectivul de politică sau în scopul pentru care au fost acordate[86].

ARTICOLUL 24.9

Neaplicarea soluționării litigiilor

O parte nu poate recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) cu privire la interpretarea sau aplicarea articolului 24.5, dacă litigiul se referă la subvențiile acordate pentru servicii, sau a articolului 24.6 alineatul (4).

[86] Pentru mai multă certitudine, se consideră că o parte îndeplinește această obligație dacă a instituit cadrul legislativ și procedurile administrative adecvate în acest sens.

CAPITOLUL 25

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

ARTICOLUL 25.1

Obiective și principii

(1) Obiectivul prezentului capitol constă în atingerea unui nivel adecvat și eficace de protecție și de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală pentru:

(a) a contribui la promovarea inovării tehnologice și la transferul și difuzarea tehnologiei, în avantajul reciproc al producătorilor și al utilizatorilor de cunoștințe tehnologice, într-un mod care să conducă la bunăstare socială și economică și să asigure un echilibru între drepturi și obligații; și

(b) a promova și a reglementa schimburile comerciale dintre părți, precum și pentru a reduce denaturările și barierele din calea comerțului.

(2) La elaborarea sau modificarea actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative, fiecare parte poate adopta măsurile necesare pentru a proteja sănătatea și alimentația publică și pentru a promova interesul public în sectoare de importanță vitală pentru dezvoltarea sa socioeconomică și tehnologică, cu condiția ca aceste măsuri să fie conforme cu prezentul capitol.

(3) Fiecare parte poate adopta măsuri adecvate, cu condiția ca acestea să fie conforme cu dispozițiile prezentului capitol, pentru a preveni utilizarea abuzivă a drepturilor de proprietate intelectuală de către titularii de drepturi sau recurgerea la practici care restrâng în mod nejustificat comerțul sau prejudiciază transferul internațional de tehnologie.

(4) Având în vedere obiectivele de politică publică aflate la baza sistemelor interne, părțile recunosc necesitatea de a întreprinde următoarele acțiuni prin intermediul sistemelor lor de proprietate intelectuală, respectând în același timp principiul transparenței și ținând seama de interesele tuturor părților interesate relevante, inclusiv ale titularilor de drepturi, ale utilizatorilor și ale publicului:

(a) de a promova inovarea și creativitatea;

(b) de a facilita difuzarea informațiilor, a cunoștințelor, a tehnologiei, a culturii și a artelor; și

(c) de a promova concurența și piețele deschise și eficiente.

ARTICOLUL 25.2

Natura obligațiilor și domeniul de aplicare al acestora

(1) Părțile se angajează să asigure punerea în aplicare adecvată și efectivă a tratatelor internaționale privind drepturile de proprietate intelectuală la care au aderat, inclusiv a Acordului TRIPS. Prezentul capitol completează și precizează drepturile și obligațiile care le revin părților în temeiul Acordului TRIPS și al altor tratate internaționale în domeniul proprietății intelectuale la care au aderat.

(2) În sensul prezentului capitol, „drepturi de proprietate intelectuală” înseamnă toate categoriile de proprietate intelectuală care intră sub incidența secțiunilor 1-7 din partea II a Acordului TRIPS, precum și drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante. Protecția drepturilor de proprietate intelectuală include protecția împotriva concurenței neloiale, menționată la articolul 10bis din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, astfel cum a fost revizuită și modificată ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Paris”).

(3) Fiecare parte pune în aplicare dispozițiile prezentului capitol. Fiecare parte are posibilitatea, dar nu și obligația, să ofere o protecție sau o aplicare mai extinsă a drepturilor de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația sa decât este prevăzut în prezentul capitol, cu condiția ca această protecție sau această aplicare să nu contravină prezentului capitol. Fiecare parte este liberă să stabilească metoda adecvată de punere în aplicare a prezentului capitol în cadrul propriului sistem juridic și al propriei practici juridice.

ARTICOLUL 25.3

Epuizare

Prezentul capitol nu afectează libertatea părților de a determina dacă și în ce condiții se aplică epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.4

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă cetățenilor[87] celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor cetățeni în ceea ce privește protecția[88] drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența prezentului capitol, sub rezerva excepțiilor prevăzute în Convenția de la Paris, în Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Paris la 24 iulie 1971 (denumită în continuare „Convenția de la Berna”), în Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, încheiată la Roma la 26 octombrie 1961 (denumită în continuare „Convenția de la Roma”), sau în Tratatul asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate încheiat la Washington, D.C. la 26 mai 1989. În privința artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, obligația respectivă se aplică numai pentru drepturile acordate în temeiul prezentului acord.

---

87 În sensul prezentului capitol, se aplică definiția resortisanților din Acordul TRIPS.

88 În sensul prezentei dispoziții, termenul „protecție” include aspectele care afectează disponibilitatea, dobândirea, domeniul de aplicare, păstrarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum și aspectele care afectează utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală abordate în mod specific în prezentul capitol.

(2) Niciuna dintre părți nu impune titularilor de drepturi, ca o condiție pentru acordarea tratamentului național în temeiul prezentului articol, să îndeplinească formalități sau condiții pentru a dobândi drepturi de autor și drepturi conexe[89].

(3) Oricare dintre părți se poate prevala de exceptările menționate la alineatul (1) în ceea ce privește procedurile judiciare și administrative, printre care și desemnarea unui domiciliu ales sau numirea unui reprezentant în jurisdicția sa, numai în cazul în care aceste exceptări:

(a) sunt necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative care nu sunt incompatibile cu prezentul capitol; și

(b) nu sunt aplicate într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului.

(4) Niciunei părți nu îi revine nicio obligație în temeiul prezentului articol în ceea ce privește procedurile prevăzute în acordurile multilaterale încheiate sub auspiciile Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) referitoare la dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate intelectuală.

89 Prezentul alineat nu aduce atingere articolului 11 din Convenția de la Roma.

SECȚIUNEA B

Standardele privind drepturile de proprietate intelectuală

SUBSECȚIUNEA B.1

Drepturile de autor și drepturile conexe

ARTICOLUL 25.5

Tratate internaționale

(1) Părțile își reafirmă angajamentul de a respecta următoarele acorduri internaționale:

(a) Convenția de la Berna;

(b) Convenția de la Roma;

(c) Tratatul OMPI privind dreptul de autor, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996; și

(d) Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996.

(2) Părțile depun toate eforturile rezonabile pentru a respecta dispozițiile Tratatului de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale, adoptat la Beijing la 24 iunie 2012, și ale Tratatului de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, adoptat la Marrakesh la 27 iunie 2013.

ARTICOLUL 25.6

Autori

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice:

(a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a operelor lor;

(b) orice formă de distribuție către public, prin vânzarea originalului sau a copiilor operelor lor ori prin alte mijloace;

(c) orice comunicare către public a operelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și

(d) închirierea comercială către public a originalului sau a copiilor operelor lor.

ARTICOLUL 25.7

Artiști interpreți sau executanți

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al artiștilor interpreți sau executanți de a autoriza sau de a interzice:

(a) fixarea[90] interpretărilor sau a execuțiilor lor;

(b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

(c) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

(d) punerea la dispoziția publicului a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual;

(e) radiodifuzarea fără fir și comunicarea publică a interpretărilor sau execuțiilor lor, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția este ea însăși deja o execuție sau interpretare radiodifuzată sau efectuată pornind de la o fixare; și

[90] „Fixare” înseamnă o încorporare a sunetelor sau a imaginilor în mișcare sau a reprezentării acestora pe un suport care permite perceperea, reproducerea sau comunicarea cu ajutorul unui dispozitiv.

(f) închirierea comercială către public a fixării interpretărilor sau execuțiilor lor.

ARTICOLUL 25.8

Producătorii de fonograme

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al producătorilor de a autoriza sau de a interzice:

(a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a fonogramelor lor;

(b) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora;

(c) punerea la dispoziția publicului a fonogramelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și

(d) închirierea comercială către public a fonogramelor lor.

ARTICOLUL 25.9

Organisme de radiodifuziune și televiziune

Fiecare parte prevede pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice următoarele[91]:

(a) fixarea emisiunilor lor, indiferent dacă emisiunile respective se transmit prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit;

(b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, totală sau parțială, a fixărilor emisiunilor lor, indiferent dacă emisiunile respective au fost transmise prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit;

(c) punerea la dispoziția publicului, prin mijloace cu fir sau fără fir, a fixărilor emisiunilor lor, indiferent dacă emisiunile respective au fost transmise prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual;

[91] În cazul Mexicului, această dispoziție nu aduce atingere obligației sale de a respecta obligațiile care îi revin în temeiul Legii privind telecomunicațiile și radiodifuziunea (*Ley en Materia de Telecomunicaciones y Radiodifusión*), astfel cum a fost publicată în Jurnalul său Oficial la 16 iulie 2025.

(d) distribuirea către public, prin vânzare sau în alt mod, a fixărilor emisiunilor lor, inclusiv a copiilor acestora, indiferent dacă emisiunile respective au fost transmise prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit; și

(e) redifuzarea prin mijloace fără fir a emisiunilor lor, precum și comunicarea publică a emisiunilor lor, dacă respectiva comunicare este făcută în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

ARTICOLUL 25.10

Radiodifuzarea și comunicarea publică a fonogramelor publicate în scopuri comerciale[92]

(1) Fiecare parte prevede pentru artiștii interpreți sau executanți și pentru producătorii de fonograme dreptul la o remunerație echitabilă unică plătită de utilizator, în cazul în care o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a fonogramei respective este folosită pentru radiodifuzare fără fir sau pentru orice comunicare către public[93].

[92] Fiecare parte poate acorda artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme drepturi mai extinse în ceea ce privește radiodifuzarea și comunicarea publică a fonogramelor publicate în scopuri comerciale.

[93] În sensul prezentului articol, „comunicarea publică” nu include punerea la dispoziția publicului a unei fonograme, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

(2) Părțile recunosc că remunerația echitabilă unică ar trebui distribuită între artiștii interpreți sau executanți și producătorii fonogramelor corespunzătoare. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, fiecare parte poate adopta acte legislative prin care să stabilească modalitățile de repartizare a remunerației echitabile unice între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

ARTICOLUL 25.11

Durata protecției

(1) Drepturile autorului unei opere se aplică pe întreaga durată de viață a autorului respectiv și timp de cel puțin 70 de ani de la decesul autorului, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.

(2) Durata de protecție a unei compoziții muzicale cu text încetează după cel puțin 70 de ani de la decesul ultimului supraviețuitor dintre următoarele persoane, indiferent dacă acestea au fost sau nu desemnate drept coautori: autorul textului și compozitorul creației muzicale[94].

[94] O parte poate decide că aplicarea prezentului alineat impune ca ambele contribuții să fi fost create în mod specific pentru compoziția muzicală cu textul în cauză.

(3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. Cu toate acestea, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nicio îndoială asupra identității autorului sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată în prima teză, durata de protecție care se aplică este cea indicată la alineatul (1).

(4) Durata de protecție a unei opere cinematografice sau audiovizuale încetează după cel puțin 70 de ani de la decesul ultimului supraviețuitor dintre cel puțin următoarele persoane, indiferent dacă persoanele respective au fost sau nu desemnate drept coautori: regizorul principal, autorul scenariului, autorul dialogurilor și compozitorul muzicii[95].

(5) Drepturile organismelor de radiodifuziune și televiziune încetează după cel puțin 50 de ani de la prima difuzare a unei emisiuni, indiferent dacă emisiunea a fost difuzată cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

[95] O parte poate decide ca muzica să fie creată în mod specific pentru utilizarea în opera cinematografică sau audiovizuală în cauză.

(6) Fiecare parte prevede[96] că:

(a) durata de protecție a drepturilor artiștilor interpreți sau executanți încetează după 75 de ani de la prima fixare a interpretării sau a execuției respective pe o fonogramă sau de la prima interpretare sau execuție a unor opere nefixate pe fonograme sau de la transmisia pentru prima dată prin orice mijloace; și

(b) durata de protecție a drepturilor producătorilor de fonograme încetează după 75 de ani de la prima fixare a sunetelor pe fonogramă.

Ca alternativă, o parte prevede că:

(c) drepturile artiștilor interpreți sau executanți pentru interpretările sau execuțiile lor fixate în alt mod decât pe fonograme încetează după cel puțin 50 de ani de la fixarea interpretării sau a execuției și, în cazul publicării în această perioadă, după cel puțin 50 de ani de la prima publicare legală; și

(d) drepturile artiștilor interpreți sau executanți pentru interpretările sau execuțiile lor fixate pe fonograme și ale producătorilor de fonograme încetează după cel puțin 50 de ani de la fixarea interpretării sau a execuției pe fonogramă și, în cazul publicării în această perioadă, după cel puțin 70 de ani de la prima publicare legală; partea respectivă adoptă măsuri eficace pentru a se asigura că profitul generat în cursul celor 20 de ani de protecție, ulteriori perioadei de 50 de ani de la prima publicare legală, este împărțit în mod echitabil între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

---

96 Pentru mai multă certitudine, fiecare parte alege între opțiunea menționată la literele (a) și (b) și alternativa menționată la literele (c) și (d), pe baza legislației sale interne.

(7) Duratele protecției prevăzute la prezentul articol se calculează de la data de 1 ianuarie a anului următor evenimentului.

ARTICOLUL 25.12

Dreptul de suită

(1) Fiecare parte prevede, în beneficiul autorului unor opere de artă grafică sau plastică, cu excepția operelor de artă aplicate, un drept de suită, definit ca un drept inalienabil la care nu se poate renunța, nici chiar anticipat, de a primi o participație[97] la prețul obținut din revânzarea operei respective, după prima înstrăinare a operei respective de către autor[98].

(2) Dreptul menționat la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari.

[97] O parte poate exprima această participație ca procent din prețul de revânzare.
[98] O parte poate stabili condiții minime pentru aplicarea dreptului de suită.

ARTICOLUL 25.13

Cooperarea în materie de gestiune colectivă a drepturilor de autor

(1) Părțile promovează cooperarea dintre societățile lor de gestiune colectivă cu scopul de a favoriza disponibilitatea operelor și a altui obiect protejat pe teritoriul părților și transferul veniturilor provenite din drepturile pentru utilizarea acestor opere sau a altui obiect protejat.

(2) Părțile convin să promoveze transparența și nediscriminarea în rândul membrilor abilitați ai societăților de gestiune colectivă, în special cu privire la veniturile provenite din drepturile pe care le colectează, deducerile pe care le aplică unor astfel de venituri, utilizarea drepturilor asupra veniturilor colectate, politica de repartizare și repertoriul lor.

ARTICOLUL 25.14

Excepții și limitări

Fiecare parte restrânge excepțiile sau limitările privind drepturile stabilite în prezenta subsecțiune la anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei, interpretării sau execuției, fonogramei sau emisiunii și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului de drepturi.

ARTICOLUL 25.15

Protecția măsurilor tehnologice

(1) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva eludării oricăror măsuri tehnologice eficace de către o persoană cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește obiectivul eludării.

(2) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva fabricării, importului, distribuirii, vânzării, închirierii, publicității în scopul vânzării sau închirierii ori posesiunii în scopuri comerciale a dispozitivelor, produselor sau componentelor ori împotriva furnizării de servicii, care:

(a) fac obiectul unei promovări, publicități sau vânzări în scopul eludării oricăror măsuri tehnologice eficace;

(b) au din punct de vedere comercial doar un scop sau o utilizare semnificativ(ă) limitat(ă) în afară de eludarea măsurilor tehnologice eficace; sau

(c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite sau de a facilita eludarea oricăror măsuri tehnologice eficace.

(3) În sensul prezentului articol, „măsuri tehnologice” înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cursul normal al funcționării sale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate, acte care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex, conform legislației părții în cauză. Măsurile tehnologice sunt considerate eficiente atunci când utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de către titularul de drepturi prin intermediul aplicării unui cod de acces sau a unui procedeu de protecție, cum ar fi criptarea, bruierea sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care îndeplinește obiectivul de protecție.

(4) În pofida protecției juridice prevăzute la alineatul (1), în absența unor măsuri voluntare luate de titularii de drepturi, fiecare parte poate lua măsuri adecvate, dacă este necesar, pentru a se asigura că protecția juridică adecvată împotriva eludării măsurilor tehnologice eficiente prevăzută în conformitate cu prezentul articol nu îi împiedică pe beneficiarii excepțiilor și limitărilor stabilite în conformitate cu articolul 25.14 să se bucure de respectivele excepții sau limitări.

ARTICOLUL 25.16

Obligații referitoare la informațiile privind regimul drepturilor

(1) Fiecare parte asigură o protecție juridică adecvată împotriva oricărei persoane care, în cunoștință de cauză, desfășoară fără a fi abilitată oricare dintre următoarele acte, în cazul în care persoana respectivă are cunoștință sau are motive întemeiate să cunoască că, procedând astfel, provoacă, permite, facilitează sau ascunde o încălcare a unui drept de autor sau a oricăror drepturi conexe:

(a) eliminarea sau modificarea oricăror informații referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic; sau

(b) distribuirea, importul în vederea distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea către public sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, din care au fost eliminate sau modificate fără autorizație informațiile privind regimul drepturilor în format electronic.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni, „informații privind regimul drepturilor” înseamnă orice informație comunicată de titularii de drepturi care identifică opera sau alt obiect protejat menționat în prezenta subsecțiune, autorul sau orice alt titular de drepturi, orice informații despre clauzele și condițiile de utilizare a operei sau a altui obiect protejat, precum și orice numere sau coduri care reprezintă astfel de informații.

(3) Alineatul (2) se aplică atunci când oricare dintre informațiile menționate la alineatul respectiv este asociată unei copii a unei opere sau a altui obiect protejat menționat în prezenta subsecțiune sau apare în legătură cu o comunicare către public a operei sau obiectului protejat respectiv.

SUBSECȚIUNEA B.2

Mărci

ARTICOLUL 25.17

Acorduri internaționale

Fiecare parte:

(a) depune toate eforturile rezonabile pentru a respecta Tratatul privind dreptul mărcilor, întocmit la Geneva la 27 octombrie 1994, și Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor, întocmit la Singapore la 27 martie 2006;

(b) aderă la Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid referitor la înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, astfel cum a fost modificat ultima dată la 12 noiembrie 2007, și la Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, adoptat la Nisa la 15 iunie 1957, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979 (denumit în continuare „Clasificarea de la Nisa”).

ARTICOLUL 25.18

Procedura de înregistrare

(1) Fiecare parte instituie un sistem pentru înregistrarea mărcilor, în care fiecare decizie negativă definitivă emisă de autoritatea relevantă în materie de mărci, inclusiv deciziile de refuz parțial al înregistrării, se motivează în mod corespunzător și se notifică în scris solicitantului, care are posibilitatea de a o contesta.

(2) Fiecare parte prevede posibilitatea de a se opune cererilor de înregistrare de mărci sau, dacă este cazul, înregistrărilor de mărci și oferă solicitantului înregistrării posibilitatea de a răspunde la o astfel de opoziție[99].

[99] Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adopta o procedură contradictorie în vederea opoziției.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului o bază de date electronică conținând cereri de înregistrare și înregistrări ale mărcilor comerciale.

ARTICOLUL 25.19

Drepturi conferite de o marcă

(1) Marca înregistrată conferă titularului său drepturi exclusive. Titularul are dreptul să împiedice orice terț să utilizeze, fără acordul său, în cadrul schimburilor comerciale:

(a) orice semn identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu cele pentru care este înregistrată marca; și

(b) orice semn în cazul căruia, din cauza identității sau a similitudinii sale cu marca și din cauza identității sau a similitudinii produselor ori serviciilor aflate sub incidența mărcii respective și a semnului, există, din partea publicului, un risc de confuzie, care include riscul de asociere între semn și marca în cauză.

(2) Titularul unei mărci înregistrate este îndreptățit să interzică oricărui terț să introducă, în cursul operațiunilor comerciale, produse pe teritoriul părții în care este înregistrată marca fără ca acestea să fie puse în liberă circulație pe teritoriul părții respective, dacă produsele respective, inclusiv ambalajele, provin din țări terțe și poartă, fără a fi autorizate, o marcă care este identică cu marca înregistrată pentru produsele respective sau care nu poate fi diferențiată, în aspectele sale esențiale, de acea marcă[100].

ARTICOLUL 25.20

Mărci notorii

Pentru a pune în aplicare protecția mărcilor notorii, astfel cum este menționată la articolul 6bis din Convenția de la Paris și la articolul 16 alineatele (2) și (3) din Acordul TRIPS, fiecare parte aplică Recomandarea comună referitoare la dispozițiile privind protecția mărcilor notorii, adoptată de Adunarea Uniunii de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale și de Adunarea generală a OMPI în cadrul celei de a treizeci și patra serii de sesiuni ale adunărilor statelor membre ale OMPI, care a avut loc în perioada 20-29 septembrie 1999.

[100] O parte poate să prevadă că dreptul titularului mărcii se stinge dacă, în cursul procedurilor desfășurate pentru a determina dacă a existat o încălcare a mărcii înregistrate, declarantul sau deținătorul produselor prezintă elemente de probă potrivit cărora titularul mărcii înregistrate nu este îndreptățit să interzică introducerea produselor pe piață în țara de destinație finală.

ARTICOLUL 25.21

Cereri formulate cu rea-credință

Fiecare parte poate să prevadă că o marcă nu poate fi înregistrată dacă cererea de înregistrare a mărcii a fost formulată cu rea-credință de către solicitant. Fiecare parte prevede că o astfel de marcă este declarată nulă dacă a fost înregistrată.

ARTICOLUL 25.22

Anulare

(1) Fiecare parte prevede că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale[101] dacă, în decursul unei perioade stabilite de legislația sa, marca nu a fost utilizată[102] pe teritoriul relevant în legătură cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și dacă nu există motive întemeiate pentru neutilizare.

[101] Pentru mai multă certitudine, o parte poate defini anularea ca revocare, expirare sau nulitate.

[102] O parte poate solicita ca utilizarea să aibă un caracter efectiv sau să fie realizată pentru o cantitate ori într-o manieră corespunzătoare utilizării comerciale. O parte poate decide, de asemenea, să nu ia în considerare începerea sau reluarea utilizării chiar înainte de depunerea cererii de anulare.

(2) O marcă poate fi anulată dacă, ulterior datei la care a fost înregistrată, ca urmare a activității sau inactivității titularului, a devenit denumirea comercială obișnuită a unui produs sau serviciu pentru care este înregistrată.

(3) De asemenea, o marcă comercială poate fi anulată dacă a fost înregistrată în pofida faptului că poate induce în eroare publicul cu privire la natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor pentru care a fost înregistrată[103].

ARTICOLUL 25.23

Excepții de la drepturile conferite de o marcă

Cu condiția luării în considerare a intereselor legitime ale titularilor mărcilor și ale terților, fiecare parte:

(a) prevede utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi[104] ca excepție limitată de la drepturile conferite de mărci; și

[103] Pentru mai multă certitudine, o parte poate să anuleze o marcă și în cazul în care, ca urmare a utilizării acesteia de către titularul mărcii sau cu consimțământul acestuia pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată, poate să inducă în eroare publicul.

[104] Utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi include utilizarea unui semn pentru a indica originea geografică a bunurilor sau a serviciilor, cu condiția ca această utilizare să fie în concordanță cu practicile oneste în materie industrială sau comercială.

(b) poate să prevadă și alte excepții limitate.

SUBSECȚIUNEA B.3

Desenele sau modelele industriale

ARTICOLUL 25.24

Acorduri internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, adoptat la Geneva la 2 iulie 1999.

ARTICOLUL 25.25

Protecția desenelor sau modelelor industriale înregistrate

(1) Fiecare parte prevede protecția desenelor și modelelor industriale create în mod independent care sunt noi sau originale[105]. Protecția respectivă este asigurată prin înregistrare și conferă titularilor acestora un drept exclusiv în conformitate cu prezenta subsecțiune.

(2) Titularul unui desen sau model industrial înregistrat are dreptul să împiedice terții care nu au consimțământul său cel puțin să utilizeze și în mod special să fabrice, să ofere spre vânzare, să vândă, să introducă pe piață sau să importe un produs ori să utilizeze articole care conțin sau încorporează desenul sau modelul industrial protejat dacă astfel de acțiuni sunt întreprinse în scopuri comerciale, aduc atingere în mod nejustificat exploatării normale a desenului sau modelului industrial respectiv sau nu sunt compatibile cu practicile în materie de comerț echitabil.

(3) Un desen sau model industrial aplicat unui produs sau încorporat într-un produs care constituie o parte componentă a unui produs complex este considerat ca fiind nou sau original:

(a) numai dacă, după încorporarea în produsul complex, partea componentă rămâne vizibilă în timpul unei utilizări normale a produsului; și

(b) numai în măsura în care caracteristicile vizibile ale părții componente îndeplinesc, în sine, cerințele în materie de noutate sau de originalitate.

[105] În cazul în care legislația unei părți prevede acest lucru, se poate solicita ca aceste desene sau modele să aibă un caracter individual.

(4) „Utilizarea normală” menționată la alineatul (3) litera (a) înseamnă utilizarea de către utilizatorul final, excluzând lucrările de întreținere, de service sau de reparații.

ARTICOLUL 25.26

Durata protecției

Durata protecției este stabilită de fiecare parte și poate fi reînnoită pentru una sau mai multe perioade de câte cinci ani fiecare, până la o durată totală de protecție de 25 de ani de la data depunerii cererii.

ARTICOLUL 25.27

Excepții și excluderi

(1) Fiecare parte poate să prevadă excepții limitate de la protecția desenelor și modelelor industriale, cu condiția ca aceste excepții să nu intre în conflict în mod nerezonabil cu exploatarea normală a desenelor sau modelelor industriale protejate și să nu aducă prejudicii nerezonabile intereselor legitime ale titularului desenului sau modelului industrial protejat, ținând seama de interesele legitime ale terților.

(2) Protecția desenelor și modelelor industriale nu se extinde asupra desenelor și modelelor dictate în mod esențial de considerente tehnice sau funcționale. În special, un desen sau model industrial nu trebuie să fie protejat dacă constă în caracteristici ale aspectului unui produs care trebuie să fie reproduse obligatoriu în forma și dimensiunile lor exacte pentru ca produsul în care este încorporat sau căruia i se aplică desenul sau modelul industrial respectiv să poată fi conectat mecanic la un alt produs, să poată fi plasat în interiorul sau în jurul unui alt produs sau pus în contact cu un alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își îndeplinească funcția proprie.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), un desen sau model industrial poate conferi drepturi asupra unui desen sau model industrial care are drept obiectiv să permită asamblarea sau conectarea multiplă a unor produse interschimbabile în interiorul unui sistem modular.

ARTICOLUL 25.28

Relația cu dreptul de autor

Un desen sau model industrial este eligibil, de asemenea, să beneficieze de protecția acordată în temeiul legislației privind drepturile de autor ale unei părți începând cu data la care desenul sau modelul industrial a fost creat sau a fost fixat sub orice formă. Fiecare parte stabilește măsura și condițiile în care se conferă o astfel de protecție prin drepturi de autor, inclusiv gradul de originalitate necesar.

SUBSECȚIUNEA B.4

Indicații geografice

ARTICOLUL 25.29

Definiții

În sensul prezentei subsecțiuni:

(a) „indicație geografică” înseamnă o indicație care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul unei părți sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul respectiv în cazul în care o anumită calitate, reputație sau altă caracteristică a produsului poate fi atribuită, în mod esențial, originii sale geografice; și

(b) „clasă de produse” înseamnă clasa unui produs care ține seama de Clasificarea de la Nisa.

ARTICOLUL 25.30

Acorduri internaționale

(1) Părțile își reafirmă angajamentul de a proteja indicațiile geografice pe teritoriul lor în conformitate cu articolele 22, 23 și 24 din Acordul TRIPS.

(2) Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Acordului de la Lisabona privind denumirile de origine și indicațiile geografic, adoptat la Geneva la 20 mai 2015.

ARTICOLUL 25.31

Domeniu de aplicare

(1) Prezenta subsecțiune se aplică recunoașterii și protecției indicațiilor geografice care identifică produse care se încadrează în clasa de produse relevantă și care figurează în anexa 25-B.

(2) Părțile iau în considerare extinderea domeniului de aplicare al indicațiilor geografice vizate de prezenta subsecțiune cu indicații geografice din alte clase de produse decât produsele alimentare și agricole. Din acest motiv, părțile au inclus în anexa 25-C denumiri de identificare a produselor originare și protejate pe teritoriul lor care, în cazul extinderii domeniului de protecție al prezentului acord, vor fi considerate a fi incluse în domeniul de protecție al prezentului acord sub rezerva încheierii procedurilor prevăzute în prezenta subsecțiune[106].

ARTICOLUL 25.32

Indicații geografice incluse în listă

În sensul prezentei subsecțiuni, indicațiile geografice care figurează în:

(a) secțiunea A din anexa 25-B sunt indicații geografice care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul Uniunii Europene sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul respectiv; și

[106] Părțile recunosc că, în scopul evaluării cererilor de înregistrare a mărcilor, în măsura în care acest lucru este relevant în temeiul legislației unei părți, denumirile respective sunt protejate în țara de origine.

(b) secțiunea B din anexa 25-B sunt indicații geografice care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul Mexicului sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul respectiv.

ARTICOLUL 25.33

Indicații geografice recunoscute

După examinarea denumirilor care figurează în anexa 25-B și după finalizarea unei proceduri de opoziție în conformitate cu anexa 25-A, fiecare parte protejează indicațiile geografice respective în conformitate cu nivelul de protecție stabilit în prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 25.34

Protecția indicațiilor geografice care figurează în
anexa 25-B

(1) Fiecare parte furnizează părților interesate mijloacele juridice necesare pentru a preveni:

(a) utilizarea unei indicații geografice a celeilalte părți care figurează în anexa 25-B[107] pentru un produs care se încadrează în clasa de produse pentru indicația geografică respectivă și care:

(i) nu este originar din locul de origine specificat în anexa 25-B pentru indicația geografică respectivă; sau

(ii) este originar din locul de origine specificat în anexa 25-B pentru indicația geografică respectivă, dar nu a fost produs sau fabricat în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale celeilalte părți care s-ar aplica dacă produsul ar fi destinat consumului pe teritoriul celeilalte părți;

[107] În ceea ce privește lista indicațiilor geografice prevăzută în anexa 25-B, protecția acordată în conformitate cu prezentul articol nu include termenii individuali care fac parte dintr-o denumire de indicație geografică compusă, astfel cum se prevede în apendicele 25-B-1.

(b) utilizarea oricăror moduri de descriere sau prezentare a unui produs care indică sau sugerează că produsul în cauză provine dintr-o altă zonă geografică decât adevăratul loc de origine, astfel încât să inducă în eroare publicul cu privire la originea geografică a produsului; și

(c) orice altă utilizare care constituie un act de concurență neloială în sensul articolului 10bis din Convenția de la Paris.

(2) Fiecare parte asigură protecția menționată la alineatul (1) litera (a) chiar și atunci când adevărata origine a produsului este indicată sau când indicația geografică este utilizată în traducere sau este însoțită de expresii precum „gen", „tip", „stil", „imitație" sau alte formulări similare.

(3) Fiecare parte asigură, prin măsuri administrative și în forma prevăzută de legislația sa, respectarea normelor împotriva:

(a) oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri protejate;

(b) oricărei imitații, variații sau utilizări înșelătoare a unei denumiri protejate;

(c) oricărei indicații false sau înșelătoare a unei denumiri protejate; sau

(d) oricărei practici care este probabil să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine, proveniență și natură a produsului.

(4) Indicațiile geografice protejate în temeiul prezentei subsecțiuni nu devin generice pe teritoriile părților.

(5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu obligă o parte să protejeze o indicație geografică a celeilalte părți care nu este protejată sau care a încetat să mai fie protejată pe teritoriul părții de origine. Fiecare parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său. Notificarea respectivă trebuie să aibă loc în termen de trei luni de la data la care autoritatea competentă emite determinarea finală potrivit căreia indicația geografică a încetat să mai fie protejată.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică, *mutatis mutandis*, listei de denumiri din anexele I și II la Acordul între Comunitatea Europeană și Statele Unite Mexicane privind recunoașterea reciprocă și protecția denumirilor de băuturi spirtoase, încheiat la Bruxelles la 27 mai 1997 (denumit în continuare „Acordul privind băuturile spirtoase”).

ARTICOLUL 25.35

Modificarea listei indicațiilor geografice

(1) În conformitate cu articolul 25.42, Consiliul pentru comerț poate decide să modifice anexa 25-B prin adăugarea sau corectarea unor indicații geografice sau prin eliminarea indicațiilor geografice care au încetat să mai fie protejate sau care au fost scoase din uz în locul lor de origine. Astfel de decizii sunt pregătite de Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală constituit în temeiul alineatului (1) litera (k) de la articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme).

(2) Noile indicații geografice se adaugă printr-o decizie a Consiliului pentru comerț după examinarea denumirilor prezentate și după finalizarea procedurii de opoziție menționate la articolul 25.33.

(3) Consiliul pentru comerț poate modifica printr-o decizie anexele I și II la Acordul privind băuturile spirtoase, în conformitate cu procedura menționată la articolul 25.33, în cazul indicațiilor geografice noi.

ARTICOLUL 25.36

Dreptul de utilizare a indicațiilor geografice

(1) O indicație geografică protejată în temeiul prezentei subsecțiuni poate fi utilizată de orice operator care comercializează un produs care respectă specificațiile tehnice corespunzătoare.

(2) Din momentul în care o indicație geografică este protejată în temeiul prezentei subsecțiuni, utilizarea indicației geografice protejate nu mai face obiectul niciunei înregistrări a utilizatorilor sau al altor cerințe.

(3) Indicațiile, abrevierile și simbolurile referitoare la o indicație geografică se utilizează numai pentru produsul protejat sau înregistrat pe teritoriul respectiv și produs în conformitate cu specificațiile tehnice corespunzătoare.

ARTICOLUL 25.37

Relația dintre mărci și indicațiile geografice

(1) Prezenta subsecțiune nu aduce atingere drepturilor conferite de o marcă anterioară solicitată sau înregistrată cu bună-credință sau dobândită prin utilizarea cu bună-credință pe teritoriul unei părți. Ca excepție limitată de la drepturile conferite de o marcă, în anumite circumstanțe, este posibil ca o marcă anterioară să nu confere titularului său dreptul de a împiedica acordarea protecției sau utilizarea unei indicații geografice înregistrate pe teritoriul părții în care marca este solicitată, înregistrată sau utilizată. Protecția indicației geografice înregistrate nu limitează în niciun alt mod drepturile conferite de marca respectivă, inclusiv posibilitatea de a solicita reînnoiri sau variații ale unui semn distinctiv, cu condiția ca modificarea să nu constituie un act de concurență neloială.

(2) Niciuna dintre părți nu are obligația să protejeze o denumire ca indicație geografică în temeiul articolului 25.34 dacă, având în vedere reputația și renumele unei mărci, precum și durata utilizării acesteia, denumirea respectivă este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata identitate a produsului.

(3) Sub rezerva articolului 25.39 și în temeiul articolului 22 alineatul (3) din Acordul TRIPS, în ceea ce privește indicațiile geografice care figurează în anexa 25-B la prezentul acord și care rămân protejate ca indicații geografice de către partea de origine, orice parte refuză sau anulează din oficiu, dacă legislația sa permite acest lucru, sau la cererea unei părți interesate, înregistrarea unei mărci comerciale, dacă:

(a) înregistrarea mărcii pentru produse ar fi incompatibilă cu articolul 25.34;

(b) marca se referă la același produs sau la un produs similar;

(c) marca se referă la produse care nu au originea indicației geografice în cauză; și

(d) cererea de înregistrare a mărcii este depusă după data depunerii cererii de protecție a indicației geografice pe teritoriul părții în cauză.

(4) În cazul indicațiilor geografice menționate la articolul 25.32, data depunerii cererii de protecție menționate la alineatul (3) litera (d) de la prezentul articol este data semnării prezentului acord.

(5) În cazul indicațiilor geografice noi, astfel cum se menționează la articolul 25.35 alineatul (2), data depunerii cererii de protecție menționată la alineatul (3) litera (d) de la prezentul articol este data publicării indicației geografice în procedura de opoziție.

(6) Protecția acordată indicațiilor geografice care figurează în anexa 25-B începe cel mai devreme la data intrării în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 25.38

Asigurarea respectării protecției

Fiecare parte asigură respectarea protecției prevăzute la articolele 25.34-25.37 prin intermediul unor proceduri administrative sau judiciare adecvate, în conformitate cu legislația și practicile sale. Autoritățile competente asigură respectarea acestei protecții în oricare dintre următoarele moduri sau în ambele moduri:

(a) din proprie inițiativă; sau

(b) la cererea unei părți interesate.

ARTICOLUL 25.39

Reguli generale

(1) Nicio parte nu are obligația să protejeze o denumire ca indicație geografică în temeiul prezentei subsecțiuni dacă denumirea respectivă este în contradicție cu denumirea unui soi de plante sau a unei rase de animale și, în consecință, este probabil să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.

(2) O denumire omonimă care este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul făcându-l să creadă că produsul provine dintr-un alt teritoriu nu se înregistrează ca indicație geografică, chiar dacă denumirea este exactă în ceea ce privește teritoriul, regiunea sau localitatea din care este originar produsul în cauză. Fără a aduce atingere articolului 23 din Acordul TRIPS, părțile decid împreună condițiile practice care vor permite diferențierea indicațiilor geografice omonime sau parțial omonime, ținând seama de necesitatea de a asigura un tratament echitabil al producătorilor în cauză și de a evita inducerea în eroare a consumatorilor.

(3) În cazul în care, în contextul negocierilor bilaterale cu o țară terță, una dintre părți propune protejarea unei indicații geografice a respectivei țări terțe care este omonimă sau parțial omonimă cu o indicație geografică a celeilalte părți, aceasta este informată și i se oferă posibilitatea de a prezenta observații înainte ca indicația geografică a țării terțe să fie protejată.

(4) O specificație tehnică menționată în prezenta subsecțiune se aprobă, inclusiv eventualele modificări, de către autoritățile părții de pe teritoriul căreia provine produsul.

ARTICOLUL 25.40

Excepții

(1) Nicio dispoziție din prezenta subsecțiune nu impune unei părți obligația să aplice dispozițiile prezentei subsecțiuni în ceea ce privește o indicație geografică sau un termen individual inclus într-o indicație geografică cu mai multe componente a celeilalte părți pentru produse sau servicii a căror indicație relevantă este identică cu termenul uzual folosit în limbajul curent ca denumire comună pentru astfel de produse sau servicii pe teritoriul părții respective.

(2) În cazul în care o traducere a unei indicații geografice este identică sau conține un termen uzual folosit în limbajul curent ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți sau dacă o indicație geografică nu este identică, dar include termenul respectiv, dispozițiile prezentei subsecțiuni nu aduc atingere dreptului oricărei persoane de a utiliza termenul în asociere cu produsul respectiv pe teritoriul părții în cauză.

(3) Pentru a stabili dacă un termen este termenul uzual în limbajul curent ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți, autoritățile părții respective sunt abilitate să ia în considerare modul în care consumatorii înțeleg termenul respectiv pe teritoriul său. Printre factorii relevanți pentru modul în care îl înțeleg consumatorii se pot număra următorii:

(a) dacă termenul este utilizat pentru a face referire la tipul de produs în cauză, astfel cum este indicat de surse pertinente, precum dicționare, ziare și site-uri web relevante; și

(b) modul în care produsul la care se referă termenul este comercializat și utilizat în schimburile comerciale pe teritoriul părții în cauză[108].

(4) Nicio dispoziție din prezenta subsecțiune nu împiedică utilizarea pe teritoriul unei părți, cu privire la orice produs, a unei denumiri uzuale a unui soi de plante sau a unei rase de animale existente pe teritoriul părții respective la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(5) Nicio dispoziție a prezentului acord nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a-și folosi, în cursul comercializării, numele propriu sau al predecesorului său, cu excepția cazului în care numele respectiv este folosit într-un mod menit să inducă în eroare publicul.

ARTICOLUL 25.41

Încorporarea acordului existent

(1) Acordul privind băuturile spirtoase este încorporat în prezentul acord, face parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis*[109].

---

108 În sensul prezentului alineat, autoritățile unei părți pot lua în considerare, după caz, dacă termenul este utilizat în standardele internaționale relevante recunoscute de către partea respectivă pentru a desemna un tip sau o clasă de produse de pe teritoriul său.

109 Pentru mai multă certitudine, sunt incluse toate modificările anterioare și viitoare ale Acordului privind băuturile spirtoase.

(2) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală Comitetul mixt constituit în temeiul articolului 17 din Acordul privind băuturile spirtoase și îndeplinește funcțiile prevăzute la articolul respectiv.

ARTICOLUL 25.42

Cooperare

(1) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală reprezintă forul adecvat pentru monitorizarea punerii în aplicare și a administrării prezentei subsecțiuni.

(2) Părțile își notifică reciproc faptul că o indicație geografică care figurează în anexa 25-B a încetat să mai fie protejată pe teritoriul părții în cauză. În urma unei astfel de notificări, Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală pregătește pentru Consiliul pentru comerț decizia de modificare a anexei 25-B în conformitate cu procedurile prevăzute în prezentul acord.

(3) Oricare dintre părți poate, fie direct, fie prin intermediul Subcomitetului pentru proprietatea intelectuală, să solicite celeilalte părți să comunice informații referitoare la specificațiile tehnice și la modificările aduse acestora.

(4) Fiecare parte poate pune la dispoziția publicului specificațiile tehnice corespunzătoare indicațiilor geografice ale celeilalte părți protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, în limba spaniolă sau engleză[110].

(5) Orice aspect în legătură cu specificațiile tehnice ale indicațiilor geografice protejate este tratată de Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală.

ARTICOLUL 25.43

Protecția în temeiul legislației unei părți

Prezenta subsecțiune nu aduce atingere dreptului titularului unei indicații geografice de pe teritoriul uneia dintre părți de a solicita recunoașterea și protecția unei indicații geografice pe teritoriul celeilalte părți în temeiul legislației părții respective.

[110] Mexicul poate pune respectivele specificații tehnice la dispoziția publicului în limba spaniolă sau engleză.

SUBSECȚIUNEA B.5

Brevete

ARTICOLUL 25.44

Acorduri internaționale

Fiecare parte aderă la Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, încheiat la Washington la 19 iunie 1970, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979 și ultima dată la 3 octombrie 2001, și recunoaște importanța adoptării sau menținerii unor standarde procedurale conforme cu Tratatul privind dreptul brevetelor, adoptat la Geneva la 1 iunie 2000.

ARTICOLUL 25.45

Brevetele și sănătatea publică

(1) Drepturile și obligațiile stabilite în prezenta subsecțiune nu împiedică și nu trebuie să împiedice niciuna dintre părți să ia măsuri pentru a proteja sănătatea publică. Părțile recunosc importanța Declarației privind Acordul TRIPS și sănătatea publică, adoptată la Doha la data de 14 noiembrie 2001 (denumită în continuare „Declarația de la Doha”) și își reafirmă angajamentul față de aceasta. În interpretarea și punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor care decurg din prezenta subsecțiune, părțile asigură coerența cu Declarația de la Doha.

(2) Părțile contribuie la punerea în aplicare și la respectarea deciziei Consiliului General al OMC din 30 august 2003 privind punerea în aplicare a punctului 6 din Declarația de la Doha, precum și a Protocolului din 6 decembrie 2005 de modificare a Acordului TRIPS.

ARTICOLUL 25.46

Protecție suplimentară în cazul întârzierilor în acordarea aprobării de comercializare pentru produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice[111]

(1) Părțile recunosc că produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice[112], protejate de un brevet pe teritoriile lor pot să facă obiectul unei proceduri de aprobare administrativă[113] înainte de introducerea pe piață. Părțile recunosc că perioada cuprinsă între depunerea cererii de brevet și aprobarea introducerii produsului pe piețele lor, astfel cum este definită în acest scop în legislația relevantă a unei părți, poate să reducă perioada protecției efective în temeiul brevetului.

---

[111] Mexicul pune în aplicare obligațiile prevăzute la prezentul articol în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

[112] Fiecare parte stabilește produsele care intră sub incidența termenilor „produse farmaceutice” și „produse biologice” în conformitate cu legislația sa în vigoare la 21 aprilie 2018.

[113] Pentru mai multă certitudine, termenul „aprobare a comercializării” este echivalent cu termenul „autorizație de comercializare”.

(2) Fiecare parte prevede un mecanism adecvat și eficace de a oferi o compensație titularului brevetului pentru reducerea perioadei protecției efective în temeiul brevetului care rezultă din întârzieri nerezonabile[114] în acordarea primei aprobări de comercializare pe teritoriul său. Această compensație ia forma unei protecții *sui generis* suplimentare, a cărei durată este egală cu perioada care constituie întârzierea. Durata maximă a acestei protecții suplimentare nu depășește cinci ani[115].

(3) Ca alternativă la mecanimsul de compensare menționat la alineatul (2), o parte poate oferi o prelungire, de maximum cinci ani[116], a duratei drepturilor conferite prin brevet drept compensație acordată titularului brevetului pentru reducerea perioadei protecției efective în temeiul brevetului care rezultă din procedura de aprobare a comercializării. O astfel de prelungire a duratei intră în vigoare la sfârșitul duratei legale a brevetului pentru o perioadă egală cu perioada scursă între data depunerii cererii de brevet și data primei aprobări de introducere pe piață a produsului pe teritoriul părții respective, redusă cu o perioadă de cinci ani.

---

114 În sensul prezentului articol, „o întârziere nerezonabilă” include o întârziere de peste doi ani în oferirea primului răspuns solicitantului începând de la data depunerii cererii de acordare a aprobării comercializării. La stabilirea acestei întârzieri nu este necesar să fie luate în considerare întârzierile apărute în acordarea unei aprobări a comercializării din cauza unor perioade imputabile solicitantului sau a oricărei perioade care nu depinde de autoritatea competentă în materie de aprobare a comercializării.

115 Dacă una dintre părți respectă prezentul alineat, partea respectivă nu este obligată să respecte alternativa prevăzută la alineatul (3).

116 Această perioadă poate fi prelungită cu șase luni în cazul produselor farmaceutice dacă au fost efectuate studii pediatrice, iar rezultatele studiilor respective sunt reflectate în informațiile referitoare la produs.

(4) La punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte poate stabili condiții și limitări, cu condiția ca partea respectivă să respecte în continuare prezentul articol.

(5) Fiecare parte depune toate diligențele pentru a prelucra cererile de aprobare a comercializării produselor farmaceutice în mod eficient și în timp util, în vederea evitării întârzierilor nerezonabile sau inutile. Pentru a evita întârzierile nerezonabile, o parte poate adopta sau menține proceduri care accelerează prelucrarea cererilor de aprobare a comercializării.

SUBSECȚIUNEA B.6

Soiuri de plante

ARTICOLUL 25.47

Acorduri internaționale

Fiecare parte protejează drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante, în conformitate cu Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante, adoptată la Paris la 2 decembrie 1961, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Geneva la 19 martie 1991, inclusiv excepțiile de la dreptul amelioratorului prevăzute la articolul 15 din convenția respectivă, și cooperează pentru a promova și a asigura respectarea acestor drepturi[117].

[117] Mexicul pune în aplicare această dispoziție în termen de cel mult patru ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

SUBSECȚIUNEA B.7

Protecția informațiilor nedivulgate

ARTICOLUL 25.48

Domeniul de aplicare al protecției secretelor comerciale

(1) În cursul asigurării unei protecții eficiente împotriva concurenței neloiale, astfel cum se prevede la articolul 10bis din Convenția de la Paris, fiecare parte asigură oricărei persoane mijloacele juridice, inclusiv proceduri judiciare administrative sau civile[118], pentru a permite oricărei persoane să împiedice ca secretele comerciale să fie divulgate altor persoane, să fie dobândite de către alte persoane sau să fie utilizate de către alte persoane fără consimțământul persoanei care deține în mod legal controlul asupra informațiilor, într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale[119]. În sensul prezentei subsecțiuni, secretele comerciale includ informațiile nedivulgate prevăzute la articolul 39 alineatul (2) din Acordul TRIPS.

[118] Pentru mai multă certitudine, fiecare parte poate asigura mijloacele juridice respective prin intermediul procedurilor penale în conformitate cu legislația sa.

[119] Orice parte poate lua în considerare să nu aplice aceste proceduri dacă faptele contrare practicilor comerciale loiale sunt săvârșite, în conformitate cu legislația sa, pentru a dezvălui abateri, fapte reprobabile sau activități ilegale sau în scopul protejării unui interes legitim recunoscut de legislația sa.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni, fiecare parte consideră că cel puțin următoarele fapte sunt contrare practicilor comerciale loiale:

(a) dobândirea unui secret comercial fără acordul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită prin accesul neautorizat, însușirea sau copierea unor documente, obiecte, materiale sau fișiere electronice care se află în mod legal sub controlul deținătorului secretului comercial și care conțin secretul comercial sau din care poate fi dedus acesta; sau

(b) utilizarea sau divulgarea unui secret comercial fără consimțământul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită de o persoană care a dobândit secretul comercial în mod ilegal sau cu încălcarea unui acord de confidențialitate sau a oricărei alte obligații de a nu divulga secretul comercial sau de a limita utilizarea acestuia[120,121].

---

120 Pentru mai multă certitudine, încălcarea unei obligații de a limita utilizarea unui secret comercial se numără printre criteriile prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți.

121 Pentru mai multă certitudine, Uniunea Europeană consideră că următoarele situații nu intră sub incidența prezentului alineat:
(a) descoperirea sau crearea independentă, de către o persoană, a informațiilor relevante;
(b) ingineria inversă a unui produs de către o persoană care se află în mod legal în posesia acestuia și căreia nu i se aplică nicio obligație valabilă din punct de vedere legal de a limita dobândirea informațiilor relevante;
(c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea de informații, impusă sau permisă de legislația unei părți;
(d) utilizarea de către angajați a experienței și a competențelor lor dobândite în mod onest în cursul desfășurării normale a activității lor profesionale; sau
(e) divulgarea de informații în exercitarea dreptului la libera expresie și la libera informare.

ARTICOLUL 25.49

Proceduri judiciare administrative sau civile privind secretele comerciale

(1) Fiecare parte se asigură că nicio persoană care participă la procedurile menționate la articolul 25.48 alineatul (1) sau care are acces la documente care fac parte din aceste proceduri nu are voie să folosească sau să divulge secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale pe care autoritățile competente, ca răspuns la o cerere motivată corespunzător a unei părți interesate, le-au calificat drept confidențiale și de care au luat cunoștință în urma acestei participări sau a acestui acces.

(2) În cadrul procedurilor menționate la articolul 25.48 alineatul (1), fiecare parte dispune ca autoritățile sale competente să fie abilitate cel puțin să ia măsuri specifice pentru a păstra confidențialitatea oricărui secret comercial sau presupus secret comercial prezentat în cadrul procedurilor. Astfel de măsuri specifice pot include, în conformitate cu legislația fiecărei părți, posibilitatea de a restricționa accesul la anumite documente, integral sau parțial, de a restricționa accesul la audieri și la înregistrările sau transcrierile aferente acestora, precum și de a pune la dispoziție o versiune neconfidențială a hotărârilor judecătorești din care au fost eliminate sau ocultate fragmentele care conțin secrete comerciale.

ARTICOLUL 25.50

Protecția datelor nedivulgate referitoare la
produsele farmaceutice, inclusiv la produsele biologice[122]

(1) Dacă una dintre părți condiționează aprobarea comercializării[123] unor produse farmaceutice noi, inclusiv a unor produse biologice noi[124], de prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate provenite din teste preclinice sau studii clinice intervenționale, necesare pentru a determina dacă utilizarea produselor respective este sigură și eficientă, partea respectivă protejează aceste date împotriva divulgării către terți, dacă generarea datelor implică un efort considerabil, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neloiale.

---

122 Mexicul pune în aplicare această obligație în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

123 În sensul prezentului articol, termenul „nou” implică faptul că produsele conțin o entitate chimică nouă care nu fusese aprobată anterior pe teritoriul părții sau se referă la un produs biologic sau biotehnologic nou care nu fusese aprobat anterior pe teritoriul părții.

124 Fiecare parte stabilește produsele care intră sub incidența termenilor „produse farmaceutice” și „produse biologice” în conformitate cu legislația sa în vigoare la 21 aprilie 2018.

(2) Niciuna dintre părți nu acordă unor terți aprobarea comercializării produselor farmaceutice, inclusiv a produselor biologice, care le-ar permite acestora, fără consimțământul persoanei care a prezentat anterior datele menționate la alineatul (1), să comercializeze produsul[125] pe baza datelor respective sau pe baza aprobării comercializării acordate persoanei care a prezentat datele respective[126], timp de cel puțin șase ani de la data[127] aprobării comercializării noului produs pe teritoriul părții în cauză[128].

(3) Nimic nu opune ca oricare dintre părți să pună în aplicare proceduri de autorizare simplificate pentru astfel de produse pe baza studiilor de bioechivalență și de biodisponibilitate.

---

125 În sensul prezentului alineat, o parte poate prevedea ca termenul „produs” să se refere la același produs sau la un produs similar.

126 Pentru mai multă certitudine, sunt incluse și datele prezentate în scopul autorizațiilor acordate persoanei care a prezentat aceste date pe teritoriul părților și al țărilor terțe.

127 Pentru mai multă certitudine, oricare parte poate limita perioada de protecție acordată în temeiul prezentului alineat la șase ani.

128 Oricare parte poate să prevadă că, pentru produsele biologice, protecția datelor nedivulgate menționată la prezentul articol se aplică numai primei aprobări a comercializării noului produs biologic.

ARTICOLUL 25.51

Protecția datelor nedivulgate referitoare la produsele de protecție a plantelor[129]

(1) Dacă o parte condiționează aprobarea comercializării[130] unui produs farmaceutic nou[131] de prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate privind siguranța sau eficacitatea produsului[132], partea respectivă protejează datele împotriva divulgării către terți, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neloiale.

[129] Mexicul pune în aplicare această obligație în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

[130] În sensul prezentului articol, termenul „aprobare a comercializării” este sinonim cu „aprobare sanitară” în temeiul legislației unei părți.

[131] În sensul prezentului articol, termenul „nou” implică faptul că produsul conține o entitate chimică nouă, care nu a fost aprobată anterior pe teritoriul părții în cauză.

[132] Pentru mai multă certitudine, prezentul articol se aplică în cazurile în care partea solicită prezentarea unor teste nedivulgate sau a altor date nedivulgate privind doar siguranța produsului, doar eficacitatea acestuia sau ambele.

(2) Niciuna dintre părți nu acordă unor terți aprobarea comercializării produselor de protecție a plantelor, care le-ar permite acestora, fără consimțământul persoanei care a prezentat anterior datele menționate la alineatul (1), să comercializeze produsul pe baza datelor respective sau pe baza aprobării comercializării acordate persoanei care a prezentat datele respective, timp de cel puțin 10 ani[133] de la data aprobării comercializării noului produs pe teritoriul părții în cauză.

(3) Fiecare parte stabilește norme pentru a se evita repetarea testelor pe animale vertebrate.

(4) Nimic nu opune ca oricare dintre părți să pună în aplicare proceduri de autorizare simplificate pentru astfel de produse pe baza unor studii de echivalență.

[133] Pentru mai multă certitudine, o parte poate limita perioada de protecție acordată în temeiul prezentului articol la 10 ani.

SECȚIUNEA C

Asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

SUBSECȚIUNEA C.1

Dispoziții generale

ARTICOLUL 25.52

Obligații generale

(1) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în temeiul Acordului TRIPS, în special al părții III din acordul respectiv. Fiecare parte prevede măsurile complementare, procedurile și măsurile reparatorii în temeiul prezentei secțiuni care sunt necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Măsurile, procedurile și măsurile reparatorii respective trebuie să fie corecte și echitabile și să nu presupună o complexitate inutilă sau costuri inutile, termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate.

(2) Măsurile, procedurile și măsurile reparatorii menționate la alineatul (1) trebuie să fie, de asemenea, eficace, proporționale și disuasive și să se aplice de așa manieră încât să se evite crearea de bariere în calea comerțului legitim și să se instituie garanții împotriva utilizării lor abuzive.

(3) Prezenta secțiune nu impune niciunei părți obligația de a institui un sistem judiciar pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală diferit de cel pentru asigurarea respectării legii în general și nici nu afectează capacitatea unei părți de a asigura respectarea legislației sale în general. Prezenta subsecțiune nu impune nicio obligație cu privire la modul în care o parte repartizează resursele între asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și asigurarea respectării legii în general.

ARTICOLUL 25.53

Persoanele îndreptățite să pretindă aplicarea de măsuri, proceduri și măsuri reparatorii

Fiecare parte recunoaște ca persoane îndreptățite să pretindă aplicarea măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii menționate în prezenta secțiune și în partea III din Acordul TRIPS următoarele categorii:

(a) titularii de drepturi de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația sa;

(b) toate celelalte persoane autorizate să utilizeze drepturile de proprietate intelectuală respective, în special beneficiarii de licențe, în măsura în care acest lucru este permis și conform cu legislația sa;

(c) organismele de gestiune colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală recunoscute prin lege ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația sa; și

(d) organismele de apărare a intereselor profesionale recunoscute prin lege ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și conform cu legislația sa.

SUBSECȚIUNEA C.2

Proceduri civile și administrative pentru asigurarea respectării normelor

ARTICOLUL 25.54

Mijloace de probă

(1) Fiecare parte se asigură că, încă înainte de începutul procedurilor de examinare pe fond a cauzei, la cererea unei părți care a prezentat mijloace de probă accesibile în mod rezonabil în sprijinul afirmației sale conform căreia dreptul său de proprietate intelectuală a fost încălcat sau este pe cale de a fi încălcat, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună adoptarea de măsuri provizorii prompte și eficace pentru a conserva mijloacele de probă relevante în ceea ce privește presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

(2) Măsurile provizorii menționate la alineatul (1) pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevarea de eșantioane, ori confiscarea produselor care fac obiectul presupusei încălcări și, în cazurile adecvate, confiscarea materialelor și a echipamentelor utilizate pentru a produce sau a distribui bunurile respective, precum și a documentelor referitoare la acestea.

(3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a acorda autorităților sale judiciare competente competența de a impune, în cazurile în care un drept de proprietate intelectuală este încălcat la scară comercială, dacă este cazul și la cererea uneia dintre părțile la procedură, comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale aflate sub controlul părții adverse, sub rezerva asigurării protecției informațiilor confidențiale[134].

[134] Mexicul poate limita această competență la procedurile penale, în conformitate cu legislația sa.

ARTICOLUL 25.55

Dreptul la informare

(1) Fiecare parte se asigură că, în procedurile referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului, autoritățile judiciare competente au competența să impună autorului încălcării sau oriccărei alte persoane care face parte din procedură sau este martor în cadrul acesteia să comunice informațiile privind originea și rețelele de distribuție ale produselor sau serviciilor care încalcă un drept de proprietate intelectuală[135].

[135] Uniunea Europeană poate decide că:
(a) „orice altă persoană” înseamnă o persoană:
(i) despre care s-a constatat că deține în scop comercial bunuri care aduc atingere unui drept;
(ii) despre care s-a constatat că folosește în scop comercial servicii care aduc atingere unui drept;
(iii) despre care s-a constatat că prestează în scop comercial servicii utilizate în cadrul unor activități care aduc atingere unui drept; sau
(iv) care a fost indicată de către persoana menționată la punctele (i)-(iii) ca fiind implicată în producerea, fabricarea sau distribuirea unor produse care aduc atingere unui drept sau în furnizarea unor servicii care aduc atingere unui drept;
(b) prin „informație” se înțelege, după caz:
(i) denumirile și adresele producătorilor, ale fabricanților, ale distribuitorilor, ale furnizorilor și ale altor deținători anteriori ai mărfurilor sau ai serviciilor, precum și ale angrosiștilor și ale vânzătorilor cu amănuntul destinatari; sau
(ii) informațiile privind cantitățile produse, fabricate, livrate, primite sau comandate, precum și prețul obținut pentru mărfurile sau serviciile respective.

(2) Prezentul articol se aplică fără a aduce atingere altor dispoziții ale legislației oricărei părți care:

(a) acordă titularului de drepturi dreptul de a primi informații suplimentare;

(b) reglementează utilizarea în proceduri civile sau penale a informațiilor comunicate în temeiul prezentului articol;

(c) reglementează răspunderea pentru utilizarea abuzivă a dreptului la informare;

(d) oferă posibilitatea de a refuza comunicarea de informații care ar constrânge persoana menționată la alineatul (1) să recunoască propria sa participare sau pe cea a rudelor sale apropiate la o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală; sau

(e) reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau prelucrarea datelor cu caracter personal.

ARTICOLUL 25.56

Măsuri provizorii și de conservare

(1) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare, la cererea reclamantului, au competența să pronunțe împotriva presupusului autor al încălcării o ordonanță președințială menită să prevină orice încălcare iminentă a unui drept de proprietate intelectuală sau să interzică, cu titlu provizoriu și, dacă este cazul, sub rezerva plății unor daune cominatorii, dacă legislația sa prevede acest lucru, ca presupusele încălcări ale dreptului respectiv să continue sau să condiționeze continuarea lor de asigurarea unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului. De asemenea, poate fi pronunțată o ordonanță președințială, în aceleași condiții, și împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de către un terț pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală. În sensul prezentului articol, termenul „intermediari” include furnizorii de servicii de internet.

(2) De asemenea, fiecare parte se asigură că poate fi pronunțată o ordonanță președințială în vederea confiscării sau a predării bunurilor asupra cărora există o suspiciune privind încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, astfel încât să se împiedice introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.

(3) Fiecare parte se asigură că, în cazul unei presupuse încălcări, autoritățile sale judiciare au competența să dispună sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale presupusului autor al încălcării, inclusiv blocarea conturilor sale bancare și a altor active. În acest scop, autoritățile respective pot impune comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale ori accesul corespunzător la informațiile relevante[136].

ARTICOLUL 25.57

Măsuri reparatorii

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea reclamantului și fără a aduce atingere daunelor-interese datorate titularului de drepturi ca urmare a încălcării săvârșite, autoritățile judiciare competente au competența să dispună, fără nicio compensație, distrugerea sau cel puțin scoaterea definitivă din circuitele comerciale a bunurilor despre care s-a constatat că încalcă un drept de proprietate intelectuală. Fiecare parte se asigură că, dacă este cazul, autoritățile judiciare competente pot dispune și distrugerea materialelor și a echipamentelor utilizate preponderent pentru crearea sau fabricarea bunurilor respective.

[136] Mexicul poate restrânge competența de a impune comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale doar în cadrul procedurilor penale, în conformitate cu legislația sa. Fiecare parte poate restrânge respectiva competență doar la încălcările comise la scară comercială și la situațiile în care solicitantul demonstrează existența unor circumstanțe care ar putea pune în pericol recuperarea prejudiciului.

(2) Atunci când se examinează o cerere de măsuri reparatorii astfel cum se menționează la alineatul (1), se iau în considerare nevoia de proporționalitate între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii dispuse, precum și interesele terților.

ARTICOLUL 25.58

Ordonanțe prezidențiale

Fiecare parte se asigură că, dacă o hotărâre judecătorească constată o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile sale judiciare au competența de a emite o ordonanță prezidențială de interzicere a continuării încălcării împotriva autorului încălcării, precum și împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de un terț pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.59

Daune-interese

(1) Fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare au cel puțin competența de a dispune ca autorul încălcării care în cunoștință de cauză sau având motive întemeiate de a fi în cunoștință de cauză, s-a implicat în activități care încalcă drepturile de proprietate intelectuală să plătească titularului de drepturi daune-interese adecvate pentru a compensa prejudiciul pe care titularul dreptului l-a suferit ca urmare a încălcării dreptului său de proprietate intelectuală[137].

(2) La stabilirea valorii daunelor-interese în temeiul alineatului (1), autoritățile judiciare ale fiecărei părți țin seama de toate aspectele adecvate și au competența de a lua în considerare, printre altele, orice măsură legitimă a valorii pe care titularul de drepturi o prezintă, inclusiv profiturile nerealizate, valoarea bunurilor sau a serviciilor care fac obiectul încălcării, măsurată prin prețul pieței sau prin prețul de vânzare cu amănuntul sugerat.

(3) Fiecare parte prevede că, cel puțin în cazurile de încălcare a drepturilor de autor sau a drepturilor conexe și de contrafacere a mărcilor, autoritățile sale judiciare au competența de a dispune ca autorul încălcării, cel puțin în cazurile menționate la alineatul (1), să plătească titularului de drepturi profiturile obținute de autorul încălcării care pot fi atribuite încălcării. Orice parte poate respecta prezentul alineat printr-o prezumție că profiturile respective corespund daunelor-interese menționate la alineatul (1).

[137] Orice parte poate să prevadă că inițierea unei acțiuni în daune-interese nu face obiectul unei constatări definitive a unei încălcări a drepturilor de proprietate intelectuală.

(4) Fiecare parte poate să prevadă că autoritățile judiciare pot dispune în favoarea părții prejudiciate recuperarea profiturilor sau plata de daune-interese, care pot fi prestabilite, în cazul în care autorul încălcării a săvârșit încălcarea nefiind în cunoștință de cauză sau neavând motive întemeiate de a fi în cunoștință de cauză.

ARTICOLUL 25.60

Cheltuieli de judecată

Fiecare parte se asigură că, în general, partea care cade în pretenții suportă cheltuielile de judecată rezonabile și proporționale, precum și alte cheltuieli efectuate de partea care a avut câștig de cauză, cu excepția situației în care principiile de echitate nu permit acest lucru.

ARTICOLUL 25.61

Publicarea hotărârilor judecătorești

Fără a aduce atingere legislației sale care reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau protecția datelor cu caracter personal, fiecare parte se asigură că, în cadrul procedurilor judiciare referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună, la cererea reclamantului, măsuri adecvate pentru difuzarea informațiilor cu privire la hotărâre, inclusiv afișarea și publicarea integrală sau parțială a acesteia.

ARTICOLUL 25.62

Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului

(1) Fiecare parte recunoaște că, în scopul aplicării măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii prevăzute în prezenta subsecțiune, până la proba contrară, este suficient ca numele unui autor al unei opere literare sau artistice să apară pe operă în modul obișnuit pentru ca autorul să fie considerat ca atare și, în consecință, să aibă dreptul de a iniția proceduri împotriva nerespectării drepturilor.

(2) Alineatul (1) se aplică *mutatis mutandis* titularilor de drepturi conexe dreptului de autor în ceea ce privește obiectul protejat de acestea.

ARTICOLUL 25.63

Proceduri administrative

În măsura în care, ca urmare a unor proceduri administrative pe fondul cauzei, poate fi dispusă o măsură reparatorie civilă pe fondul cauzei, aceste proceduri respectă principii echivalente, în esență, cu cele enunțate în prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 25.64

Inițiative voluntare ale părților interesate

Fiecare parte depune diligențe pentru a facilita inițiative voluntare ale părților interesate de reducere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv în mediul online și pe alte piețe, care să se axeze pe probleme concrete și să caute soluții practice realiste, echilibrate, proporționale și echitabile pentru toate părțile implicate.

SECȚIUNEA D

Asigurarea respectării drepturilor la frontieră

ARTICOLUL 25.65

Coerența cu GATT și cu Acordul TRIPS

La punerea în aplicare a măsurilor la frontieră pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale, indiferent dacă acestea intră sau nu sub incidența prezentului acord, fiecare parte asigură coerența cu obligațiile care îi revin în temeiul GATT și al Acordului TRIPS și, în special, al articolului 41 și al secțiunii 4 din partea III a Acordului TRIPS.

ARTICOLUL 25.66

Măsuri la frontieră de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală

(1) Fiecare parte trebuie să dispună de proceduri care să permită distrugerea bunurilor care încalcă drepturile de proprietate intelectuală, în conformitate cu articolele 46 și 59 din Acordul TRIPS.

(2) În ceea ce privește bunurile aflate sub control vamal, fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale sunt active, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative și în coordonare cu alte autorități relevante, în ceea ce privește urmărirea și identificarea transporturilor care conțin mărfuri suspectate de încălcarea drepturilor în legătură cu mărcile, a drepturilor de autor sau a altor drepturi de proprietate intelectuală. Cel puțin în ceea ce privește mărfurile de import, aceste activități ar trebui să fie efectuate pe baza unei analize de risc.

(3) Fiecare parte adoptă și menține o bază de date electronică gestionată la nivel central privind cel puțin mărcile și desenele și modelele industriale, care servește drept instrument relevant pentru cooperarea dintre autoritățile competente și titularii de drepturi, în mod gratuit, și pentru comunicarea de informații pentru analiza de risc. Fiecare parte depune diligențe pentru a extinde baza de date electronică pentru analiza de risc la alte drepturi de proprietate intelectuală.

(4) Fiecare parte se asigură că informațiile comunicate de titularul de drepturi sunt incluse automat în baza de date electronică, cu condiția ca acestea să respecte cerințele relevante, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative. Validarea informațiilor comunicate de un titular de drepturi se face automat sau într-un termen rezonabil de către autoritățile competente ale fiecărei părți.

(5) Părțile recunosc avantajele menținerii și îmbunătățirii unei baze de date electronice, cu scopul de a contribui la depistarea încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală și de a comunica elemente pentru inițierea procedurii de suspendare a acordării liberului de vamă sau de reținere a mărfurilor aflate sub control vamal menționate la alineatul (6).

(6) Fiecare parte prevede că autoritățile sale vamale pot acționa din proprie inițiativă pentru a suspenda acordarea liberului de vamă sau pentru a reține mărfurile suspectate a aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală ori pentru a informa titularul de drepturi sau autoritățile relevante cu scopul de a le permite să evalueze necesitatea inițierii unei proceduri care ar putea duce la suspendarea acordării liberului de vamă sau la reținerea mărfurilor respective.

(7) Părțile sunt încurajate să dispună de proceduri care să permită distrugerea rapidă a mărcilor contrafăcute și a mărfurilor piratate transmise prin mesageria poștală sau prin serviciile de curierat.

(8) Autoritățile vamale ale fiecărei părți întreține un dialog periodic și promovează cooperarea cu părțile interesate și cu alte autorități cu atribuții în asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală menționate la prezentul articol.

(9) Părțile cooperează în ceea ce privește comerțul internațional cu mărfuri suspectate a aduce atingere drepturilor de proprietate intelectuală și, în special, fac schimb de informații cu privire la acest comerț, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele lor administrative.

(10) Părțile fac schimb periodic de informații cu privire la punerea în aplicare și administrarea corespunzătoare a prezentului articol.

SECȚIUNEA E

Dispoziții finale

ARTICOLUL 25.67

Cooperare și transparență

(1) Părțile cooperează în vederea sprijinirii punerii în aplicare a prezentului capitol.

(2) Domeniile de cooperare includ următoarele activități, fără a se limita la acestea:

(a) schimbul de informații privind evoluțiile politicii interne și internaționale privind drepturile de proprietate intelectuală;

(b) schimbul de informații privind actele cu putere de lege și normele administrative ale părților în materie de proprietate intelectuală, inclusiv inițiativele sau modificările;

(c) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;

(d) coordonarea pentru prevenirea comerțului cu mărfuri contrafăcute, inclusiv cu țările terțe;

(e) asistența tehnică, consolidarea capacităților, schimbul de personal și formarea personalului;

(f) protejarea și apărarea drepturilor de proprietate intelectuală și difuzarea de informații în această privință, printre altele către mediul de afaceri și societatea civilă;

(g) educarea și sensibilizarea cu privire la drepturile de proprietate intelectuală, inclusiv impactul încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală asupra economiei și a siguranței consumatorilor;

(h) îmbunătățirea cooperării instituționale, în special între autoritățile cu competență în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală;

(i) colaborarea cu întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv la evenimente sau reuniuni axate pe astfel de întreprinderi, în ceea ce privește protejarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor; și

(j) schimbul de informații între părți cu privire la eforturile de facilitare a inițiativelor voluntare ale părților interesate pe teritoriile lor.

(3) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol, precum și orice alte aspecte relevante.

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală se reunește cel puțin o dată pe an, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(4) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea cooperării și a coordonării, în temeiul prezentului capitol, și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

CAPITOLUL 26

COMERȚ ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ

ARTICOLUL 26.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

(1) Obiectivul prezentului capitol este de a consolida integrarea dezvoltării durabile în comerțul și investițiile dintre părți, în special prin stabilirea unor principii și acțiuni privind aspectele de muncă[138] și de mediu ale dezvoltării durabile cu relevanță specifică în contextul comerțului și al investițiilor.

[138] În sensul prezentului capitol, termenul „muncă” înseamnă obiectivele strategice ale OIM din cadrul Agendei privind munca decentă, care sunt exprimate în Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

(2) Părțile reamintesc Agenda 21 și Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea din 1992, adoptată de Conferința ONU privind mediul și dezvoltarea din 1992; Planul de la Johannesburg de implementare a Summitului mondial privind dezvoltarea durabilă din 2002; Declarația Organizației Internaționale a Muncii din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 97-a sesiuni, Geneva, 10 iunie 2008; documentul final al Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă din 2012, încorporat în Rezoluția 66/288 adoptată de Adunarea Generală a ONU la 27 iulie 2012, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim” și obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) din documentul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă intitulat „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”.

(3) În conformitate cu instrumentele menționate la alineatul (2), părțile promovează:

(a) dezvoltarea durabilă, care cuprinde dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului, toate trei fiind interdependente și consolidându-se reciproc;

(b) dezvoltarea comerțului și a investițiilor internaționale într-un mod care să contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă; și

(c) creșterea verde și favorabilă incluziunii și economia circulară, pentru a stimula creșterea economică, asigurând în același timp protecția mediului și promovând dezvoltarea socială.

ARTICOLUL 26.2

Dreptul de reglementare și nivelurile de protecție

(1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriile politici și priorități în materie de dezvoltare durabilă, de a-și stabili nivelurile de protecție internă a mediului și a muncii și de a adopta sau modifica actele cu putere de lege și normele administrative relevante, precum și politicile pe care le consideră adecvate. Aceste niveluri, acte cu putere de lege și norme administrative trebuie să fie conforme cu angajamentul fiecărei părți față de standardele și acordurile recunoscute la nivel internațional menționate la articolele 26.3 și 26.4.

(2) Fiecare parte depune diligențe pentru a se asigura că actele cu putere de lege și normele sale administrative relevante, precum și politicile sale prevăd și încurajează niveluri ridicate de protecție a mediului și a muncii și continuă să depună eforturi pentru a îmbunătăți aceste acte cu putere de lege și norme administrative, precum și politicile și nivelurile de protecție care stau la baza acestora.

(3) Niciuna dintre părți nu ar trebui să diminueze nivelurile de protecție prevăzute în legislația sa în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(4) Niciuna dintre părți nu renunță și nu face derogări și nu se oferă să renunțe sau să facă derogări de la legislația sa în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul și investițiile.

(5) Niciuna dintre părți nu evită să asigure respectarea efectivă a legislației sale în domeniul mediului sau al muncii, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

ARTICOLUL 26.3

Standarde și acorduri multilaterale în domeniul muncii

(1) Părțile își reafirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să conducă la ocuparea integrală și productivă a forței de muncă și la o muncă decentă pentru toți, în special pentru femei, tineri și persoane cu handicap.

(2) În conformitate cu Constituția Organizației Internaționale a Muncii (OIM), cu Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă și cu acțiunile ulterioare acesteia, adoptate la Geneva la 18 iunie 1998 de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 86-a sesiuni, fiecare parte respectă, promovează și pune în aplicare efectiv principiile privind drepturile fundamentale la locul de muncă, astfel cum sunt definite în convențiile fundamentale ale OIM, care sunt:

(a) libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului la negociere colectivă al lucrătorilor;

(b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;

(c) abolirea efectivă a muncii copiilor; și

(d) eliminarea discriminării cu privire la încadrarea în muncă și la profesie.

(3) În temeiul alineatelor (1) și (2) și subliniind angajamentul părților de a sprijini guvernanța multilaterală, fiecare parte pune în aplicare efectiv convențiile și protocoalele OIM pe care le-a ratificat.

(4) Fiecare parte depune în mod continuu și susținut diligențe în vederea ratificării convențiilor fundamentale ale OIM.

(5) Părțile fac schimb periodic de informații referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește ratificarea convențiilor fundamentale ale OIM și a protocoalelor conexe, precum și a altor convenții sau protocoale ale OIM la care nu au aderat încă și care sunt considerate actualizate de către OIM.

(6) Părțile se consultă, după caz, și ar trebui să coopereze în ceea ce privește aspectele comerciale de interes reciproc privind munca, inclusiv în contextul OIM.

(7) Reamintind Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, părțile iau act de faptul că încălcarea principiilor și drepturilor fundamentale la locul de muncă nu poate fi invocată sau utilizată în alt mod ca avantaj comparativ legitim și că standardele de muncă nu ar trebui utilizate în scopuri comerciale protecționiste.

(8) Fiecare parte promovează munca decentă, astfel cum este definită în Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă. Fiecare parte, în conformitate cu condițiile și prioritățile sale, acordă o atenție deosebită:

(a) elaborării și consolidării măsurilor privind securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv compensării în caz de accident de muncă sau boală profesională, astfel cum sunt definite în convențiile relevante ale OIM și în alte angajamente internaționale;

(b) asigurării unor condiții de muncă decente pentru toți, în ceea ce privește salariile și veniturile salariale, programul de lucru și alte condiții de muncă; și

(c) menținerii unui sistem eficient de inspecție a muncii, în conformitate cu angajamentele sale internaționale și cu standardele relevante ale OIM.

(9) Fiecare parte se asigură că procedurile sale administrative, judiciare și de dreptul muncii pentru asigurarea respectării legislației sale în domeniul muncii sunt echitabile, accesibile și transparente și permit acțiuni eficace împotriva încălcării drepturilor fundamentale ale lucrătorilor menționate în prezentul capitol.

ARTICOLUL 26.4

Guvernanță și acorduri multilaterale de mediu

(1) Părțile recunosc importanța Adunării Organizației Națiunilor Unite pentru mediu (UNEA) a Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) și a guvernanței și acordurilor multilaterale în domeniul mediului ca răspuns al comunității internaționale la provocările globale în materie de mediu sau regionale și vizează consolidarea susținerii reciproce între politicile în materie de mediu și comerț.

(2) În temeiul alineatului (1) și pentru a sprijini guvernanța multilaterală în domeniul mediului, fiecare parte pune în aplicare efectiv acordurile multilaterale de mediu, protocoalele și modificările la care a aderat.

(3) Părțile fac schimb periodic de informații cu privire la inițiativele lor respective referitoare la ratificarea acordurilor multilaterale de mediu, inclusiv a protocoalelor și a modificărilor la acestea.

(4) Părțile se consultă, după caz, și ar trebui să coopereze în ceea ce privește aspectele comerciale de interes reciproc în legătură cu mediul, inclusiv în contextul acordurilor multilaterale de mediu.

(5) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a invoca articolul 32.1 (Excepții generale) în legătură cu măsurile luate în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat.

ARTICOLUL 26.5

Comerțul și schimbările climatice

(1) Părțile recunosc importanța realizării obiectivului final al Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC), adoptată la New York la 9 mai 1992, pentru abordarea amenințării stringente a schimbărilor climatice și recunosc rolul comerțului în acest sens.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) pune în aplicare efectiv CCONUSC și Acordul de la Paris, inclusiv prin acțiuni care contribuie la punerea în aplicare a contribuțiilor stabilite la nivel național în conformitate cu Acordul de la Paris;

(b) promovează contribuția pozitivă a comerțului la tranziția către o economie durabilă cu emisii scăzute de dioxid de carbon și la o dezvoltare rezilientă la schimbările climatice; și

(c) promovează creșterea economică verde pe baza unor acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, inclusiv de adaptare ecosistemică la schimbările climatice, energia din surse regenerabile și soluțiile eficiente din punct de vedere energetic.

(3) Părțile ar trebui să coopereze în ceea ce privește aspectele privind comerțul referitoare la schimbările climatice la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, după caz, inclusiv în cadrul CCONUSC, al OMC și al Protocolului de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon, întocmit la Montreal la 16 septembrie 1987.

ARTICOLUL 26.6

Comerțul și diversitatea biologică

(1) Părțile recunosc importanța conservării și utilizării durabile a diversității biologice și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective, în conformitate cu Convenția privind diversitatea biologică, adoptată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, și cu protocoalele la aceasta, cu Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție (CITES), semnată la Washington D.C. la 3 martie 1973, și cu alte instrumente internaționale relevante la care au aderat, inclusiv cu deciziile și rezoluțiile adoptate în temeiul acestora.

(2) Părțile recunosc că integrarea conservării și a utilizării durabile a diversității biologice în toate sectoarele relevante ale economiei și consolidarea cadrelor juridice, instituționale și de reglementare interne pot contribui la generarea unor efecte pozitive asupra diversității biologice și a serviciilor ecosistemice ale acesteia, precum și la realizarea dezvoltării durabile.

(3) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a comerțului ilegal cu specii sălbatice, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz;

(b) promovează includerea unor specii de animale și plante în apendicele la CITES în cazul în care starea de conservare a speciilor respective este considerată a fi în pericol din cauza comerțului internațional și efectuează reexaminări periodice, care pot contribui la formularea unei recomandări de modificare a apendicelor la CITES, pentru a se asigura că acestea reflectă în mod corespunzător nevoile de conservare ale speciilor care fac obiectul comerțului internațional;

(c) promovează conservarea pe termen lung și utilizarea durabilă a speciilor incluse pe lista CITES, inclusiv a comerțului legal și trasabil cu acestea, oferind în același timp avantaje părților interesate din lanțul valoric, în special comunităților locale în care sunt obținute speciile incluse pe lista CITES;

(d) ia măsuri de conservare a diversității biologice atunci când aceasta este supusă unor presiuni în legătură cu comerțul și investițiile, în special prin măsuri de prevenire a răspândirii speciilor alogene invazive; și

(e) fac schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la inițiativele privind comerțul cu produse bazate pe resurse naturale, cu scopul de a promova conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și de a promova acest tip de comerț.

(4) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, inclusiv cu părțile interesate relevante, cu privire la aspectele privind comerțul și conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, precum și cu privire la combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice de faună și floră, inclusiv prin inițiative de reducere a cererii de produse și specimene ilegale din specii sălbatice și de consolidare a cooperării în materie de aplicare a legii și de schimb de informații.

ARTICOLUL 26.7

Comerțul și gestionarea durabilă a pădurilor

(1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a pădurilor și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) încurajează conservarea și gestionarea durabilă a pădurilor, precum și promovarea comerțului și a consumului de lemn și de produse din lemn provenit din păduri gestionate în mod durabil;

(b) promovează comerțul cu produse forestiere care nu a dus la defrișări sau la degradarea pădurilor;

(c) pune în aplicare măsuri de combatere a exploatării forestiere ilegale și a comerțului aferent, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz; și

(d) face schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la inițiative legate de comerț referitoare la guvernanța în domeniul forestier și la conservarea suprafețelor împădurite și cooperează cu cealaltă parte pentru a optimiza efectele pozitive și pentru a asigura susținerea reciprocă a politicilor lor de interes reciproc.

(3) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și internațional, inclusiv cu părțile interesate relevante, cu privire la aspectele privind comerțul și conservarea pădurilor, precum și de gestionarea durabilă a pădurilor.

ARTICOLUL 26.8

Comerțul și gestionarea durabilă
a resurselor biologice marine și a acvaculturii

(1) Părțile recunosc importanța conservării și gestionării durabile a resurselor biologice marine și a ecosistemelor marine, precum și a promovării unei acvaculturi responsabile și durabile, cu scopul de a asigura condiții economice, de mediu și sociale durabile, precum și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective.

(2) Părțile recunosc că pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (denumit în continuare „pescuit INN”) are efecte negative asupra comerțului și a mediului și confirmă necesitatea de a lua măsuri pentru a pune capăt pescuitului INN în vederea soluționării problemelor privind pescuitul excesiv și de utilizarea nedurabilă a resurselor piscicole.

(3) În temeiul alineatelor (1) și (2), fiecare parte:

(a) acționează în conformitate cu principiile prevăzute în Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, adoptată la Montego Bay la 10 decembrie 1982, în Acordul pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, deschis spre semnare la New York la 4 decembrie 1995, în Acordul Organizației pentru Alimentație și Agricultură (FAO) privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, aprobat la 24 noiembrie 1993 prin Rezoluția 15/93 în cadrul celei de a 27-a sesiuni a Conferinței FAO, în Codul de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc al FAO, adoptat la 31 octombrie 1995 de Conferința FAO și în Acordul FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, aprobat la 22 noiembrie 2009 în cadrul celei de a 36-a sesiuni a Conferinței FAO;

(b) pune în aplicare măsuri de conservare și gestionare pe termen lung și exploatarea durabilă a resurselor marine vii, astfel cum sunt definite în principalele instrumente ale Organizației Națiunilor Unite și ale FAO referitoare la aspectele respective[139];

(c) participă activ la activitatea organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului în care ambele părți sunt membre, observatori sau părți necontractante cooperante, cu scopul de a asigura exploatarea, gestionarea și conservarea durabilă a resurselor biologice marine și a mediului marin, inclusiv, dacă este cazul, participarea activă la adoptarea măsurilor de gestionare, conservare și control de către respectivele organizații regionale de gestionare a pescuitului și la punerea în aplicare și asigurarea respectării efective a acestora, inclusiv, după caz, la sistemele de documentare sau de certificare a capturilor;

(d) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a pescuitului INN, inclusiv măsuri de excludere a produselor pescuitului INN din fluxurile comerciale, cooperează și face schimb de informații în acest scop; și

[139] Instrumentele respective includ, printre altele și în măsura în care se pot aplica: Convenția ONU asupra dreptului mării, Acordul FAO privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, Acordul ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori și Acordul FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

(e) promovează dezvoltarea unei acvaculturi durabile și responsabile, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor prevăzute în Codul FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc.

(4) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte și în cadrul organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului și al altor foruri internaționale cu scopul de a realiza o gestionare durabilă a pescuitului.

ARTICOLUL 26.9

Comerțul și gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare

(1) Părțile recunosc importanța gestionării responsabile a lanțurilor de aprovizionare printr-o conduită profesională responsabilă și prin practici de responsabilitate socială a întreprinderilor care să contribuie la crearea unui mediu propice, precum și rolul comerțului în urmărirea obiectivului de gestionare responsabilă a lanțurilor de aprovizionare.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) promovează responsabilitatea socială a întreprinderilor și conduita profesională responsabilă, inclusiv prin încurajarea adoptării practicilor relevante de către întreprinderi; și

(b) sprijină diseminarea și utilizarea instrumentelor internaționale relevante, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale privind conduita responsabilă în afaceri, Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială, adoptată la Geneva în noiembrie 1977, Pactul mondial al ONU și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, aprobate de Consiliul pentru Drepturile Omului prin Rezoluția 17/4 din 16 iunie 2011.

(3) Părțile recunosc utilitatea orientărilor sectoriale internaționale în domeniul responsabilității sociale a întreprinderilor sau al conduitei profesionale responsabile, cum ar fi Orientările OCDE privind diligența necesară pentru lanțuri de aprovizionare responsabile, și promovează activități comune în acest sens, inclusiv în ceea ce privește țările terțe. Fiecare parte promovează adoptarea acestor orientări susținute de partea respectivă.

(4) Fiecare parte face schimb de informații și de bune practici și, după caz, cooperează cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspectele reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.10

Alte inițiative legate de comerț și de investiții
care favorizează dezvoltarea durabilă

(1) Părțile își confirmă angajamentul de a consolida contribuția comerțului și a investițiilor la aspectele economice, sociale și de mediu ale obiectivului dezvoltării durabile.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte promovează:

(a) politici comerciale și privind investițiile care sprijină obiectivele Agendei OIM privind munca decentă și sunt conforme cu Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă din 2008, inclusiv politici privind salariile, veniturile și programul de lucru, inclusiv protecția socială, securitatea și sănătatea în muncă și alte aspecte referitoare la condițiile de muncă;

(b) facilitarea comerțului și a investițiilor în bunuri și servicii de mediu, inclusiv a celor de o importanță deosebită pentru atenuarea schimbărilor climatice, cum ar fi energia durabilă și din surse regenerabile și produsele și serviciile eficiente din punct de vedere energetic, printre altele prin abordarea barierelor netarifare aferente, prin adoptarea unor cadre de politică care să contribuie la implementarea celor mai bune tehnologii disponibile și prin cooperarea în ceea ce privește inițiativele în acest domeniu; și

(c) comerțul cu mărfuri care contribuie la crearea unor condiții sociale mai bune și a unor practici ecologice, inclusiv cu mărfuri care fac obiectul unor scheme voluntare de asigurare a caracterului durabil, cum ar fi schemele de comerț echitabil și de comerț etic și etichetele ecologice.

(3) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și internațional cu privire la aspectele reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.11

Informații științifice și tehnice

(1) Atunci când instituie sau pun în aplicare măsuri ce vizează protecția mediului sau securitatea și sănătatea în muncă ce pot afecta comerțul sau investițiile, fiecare parte ține seama de informațiile științifice și tehnice disponibile, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(2) În cazul în care nu există o certitudine științifică deplină și există riscuri ale unor prejudicii grave sau ireversibile pentru mediu sau pentru securitatea și sănătatea în muncă, o parte poate adopta măsuri eficiente din punctul de vedere al costurilor pe baza principiului precauției. Astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu prezentul acord sau justificate în temeiul acestuia. Acestea trebuie să se bazeze pe informațiile pertinente disponibile și să facă obiectul unei reexaminări periodice din perspectiva noilor informații științifice.

ARTICOLUL 26.12

Transparența

Atunci când o parte adoptă și pune în aplicare măsuri cu aplicare generală care vizează protecția mediului și a condițiilor de muncă care ar putea avea impact asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți ori măsuri comerciale sau de investiții care ar putea avea impact asupra protecției mediului sau a condițiilor de muncă, partea respectivă face acest lucru în conformitate cu capitolul 27 (Transparență) și oferă persoanelor interesate posibilități rezonabile de a-și prezenta opiniile cu privire la măsurile propuse în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative interne.

ARTICOLUL 26.13

Cooperarea privind comerțul și dezvoltarea durabilă

(1) Părțile recunosc importanța cooperării în vederea realizării obiectivelor prezentului capitol.

(2) Cooperarea menționată la alineatul (1) poate viza domenii precum:

(a) aspectele de muncă și de mediu ale comerțului și ale dezvoltării durabile în cadrul forurilor internaționale, inclusiv, în special, OMC, OIM, Adunarea și Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu și acordurile multilaterale de mediu;

(b) impactul legislației și standardelor în domeniul muncii și al mediului asupra comerțului și investițiilor; și

(c) impactul legislației privind comerțul și investițiile asupra muncii și a mediului.

(3) Cooperarea menționată la alineatul (1) poate viza, de asemenea, aspectele privind comerțul din:

(a) convențiile fundamentale, de guvernanță și alte convenții actualizate ale OIM relevante într-un context comercial;

(b) Agenda OIM privind munca decentă, inclusiv cooperarea privind interconexiunile dintre comerț și ocuparea integrală și productivă a forței de muncă, ajustarea pieței forței de muncă, standardele fundamentale de muncă, munca decentă în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale, protecția socială și incluziunea socială, dialogul social, dezvoltarea competențelor și egalitatea de gen;

(c) acordurile multilaterale de mediu, inclusiv cooperarea vamală și sprijinul reciproc pentru participarea reciprocă la astfel de acorduri;

(d) actualul și viitorul regim internațional privind schimbările climatice, inclusiv mijloacele de promovare a tehnologiilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon și a eficienței energetice, elaborarea și adoptarea unor măsuri de stabilire a prețului carbonului, inclusiv a unor sisteme de comercializare a certificatelor de emisii, adaptarea ecosistemică și abordările privind adaptarea gestionării resurselor de apă la schimbările climatice;

(e) Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon și Amendamentul de la Kigali la acesta, în special:

(i) măsuri de control al producției, al consumului și al comerțului cu substanțe care epuizează stratul de ozon (ODS) și cu hidrofluorocarburi (HFC);

(ii) introducerea unor alternative ecologice;

(iii) actualizarea standardelor; și

(iv) combaterea comerțului ilegal cu substanțe reglementate de acordul respectiv;

(f) promovarea unei creșteri verzi favorabile incluziunii și a unei economii circulare;

(g) schemele publice și private transparente de asigurare a durabilității, inclusiv etichetarea ecologică;

(h) protejarea și refacerea ecosistemelor, accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora, în conformitate cu Protocolul de la Nagoya referitor la accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora la Convenția privind diversitatea biologică, întocmit la Nagoya la 29 octombrie 2010, precum și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora și instrumentele economice conexe;

(i) responsabilitatea socială a întreprinderilor, conduita profesională responsabilă și gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare globale, inclusiv în ceea ce privește aderarea, punerea în aplicare și diseminarea instrumentelor convenite la nivel internațional;

(j) buna gestionare a substanțelor chimice și a deșeurilor;

(k) promovarea conservării și a utilizării durabile a diversității biologice, inclusiv prin combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice, astfel cum se menționează la articolul 26.6;

(l) promovarea conservării și a gestionării durabile a pădurilor în vederea stopării defrișărilor și a exploatării forestiere ilegale, inclusiv promovarea comerțului cu produse forestiere care nu a dus la defrișări sau la degradarea pădurilor, astfel cum se menționează la articolul 26.7; și

(m) promovarea practicilor de pescuit durabile și a comerțului cu produse pescărești gestionate în mod durabil, precum și protejarea și refacerea mediului marin, astfel cum se menționează la articolul 26.8.

ARTICOLUL 26.14

Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă

(1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă constituit în temeiul alineatului (1) litera (l) de la articolul 33.4. (Subcomitete și alte organisme) se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, cu excepția cazului în care părțile convin altfel, iar ulterior atunci când este necesar în conformitate cu alineatul (3) de la articolul 33.4. (Subcomitete și alte organisme).

(2) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă:

(a) facilitează și monitorizează punerea în aplicare efectivă și administrarea prezentului capitol, inclusiv activitățile de cooperare întreprinse în temeiul prezentului capitol;

(b) îndeplinește sarcinile menționate la articolele 26.17-26.19;

(c) adresează recomandări Comitetului pentru comerț, inclusiv în ceea ce privește subiectele de discuție cu Grupul consultativ intern și cu Forumul societății civile, menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne) și, respectiv, la articolul 33.6 (Forumul societății civile); și

(d) analizează orice alte aspecte în legătură cu de prezentul capitol convenite de părți.

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă emite un raport public după fiecare dintre reuniunile sale.

(4) Fiecare parte acordă atenția cuvenită comunicărilor și opiniilor publicului cu privire la aspecte în legătură cu prezentul capitol și informează Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă și mecanismele societății civile menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne) și la articolul 33.6 (Forumul societății civile) cu privire la astfel de comunicări și opinii.

ARTICOLUL 26.15

Puncte de contact pentru comerț și dezvoltarea durabilă

Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea comunicării și a coordonării între părți cu privire la orice aspecte în legătură cu punerea în aplicare a prezentului capitol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

ARTICOLUL 26.16

Soluționarea diferendelor

În cazul unui dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile recurg exclusiv la procedurile de soluționare a litigiilor menționate la articolele 26.17 și 26.18.

ARTICOLUL 26.17

Consultări

(1) Fiecare parte poate solicita consultări cu cealaltă parte cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al celeilalte părți stabilit în conformitate cu articolul 26.15. Cererea trebuie să prezinte motivele pentru care se solicită consultări, inclusiv o descriere a chestiunii în cauză. Consultările încep prompt după ce o parte transmite o cerere de consultări și, în orice caz, nu mai târziu de 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Consultările se desfășoară cu prezență fizică sau, dacă părțile convin astfel, prin mijloace electronice.

(2) Părțile inițiază consultări cu scopul de a ajunge la o soluționare a chestiunii în cauză care să fie satisfăcătoare pentru ambele părți. În ceea ce privește chestiunile referitoare la acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, părțile țin seama de informațiile comunicate de OIM sau de organizațiile sau organismele multilaterale relevante din domeniul mediului, pentru a asigura coerența între activitatea părților și activitatea respectivelor organizații sau organisme. În cazul în care acest lucru este relevant și stabilit de comun acord, părțile solicită consiliere din partea unor astfel de organizații sau organisme sau a oricărui alt expert sau organism pe care îl consideră adecvat.

(3) În cazul în care, după 30 de zile de la data primirii cererii menționate la alineatul (1), una dintre părți consideră că respectiva chestiune necesită discuții suplimentare, partea în cauză poate solicita în scris convocarea Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă și notifică cererea punctului de contact menționat la alineatul (1). Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă se reunește cu promptitudine și depune diligențe pentru a ajunge la o soluție reciproc satisfăcătoare.

(4) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă solicită, după caz, avizul grupurilor consultative interne menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne) sau alte avize ale experților.

(5) Orice rezoluție la care au ajuns părțile este pusă la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 26.18

Comisia de experți

(1) În cazul în care, în termen de 90 de zile de la primirea cererii de consultări în temeiul articolului 26.17, părțile nu ajung la o soluție de comun acord, oricare dintre părți poate solicita constituirea unei comisii de experți care să examineze chestiunea. Cererea respectivă se adresează în scris punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 26.15. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită constituirea unei comisii de experți, inclusiv să indice temeiul juridic al plângerii.

(2) În absența unei dispoziții contrare în prezentul articol, se aplică articolul 31.6 (Constituirea unei comisii), articolul 31.10 (Funcțiile comisiei), articolul 31.20 (Înlocuirea membrilor comisiei), articolul 31.21 (Regulamentul de procedură), articolul 31.22 (Suspendare și încetare), articolul 31.23 (Primirea informațiilor) și articolul 31.24 (Reguli de interpretare) și secțiunea E (Dispoziții comune) din capitolul 31 (Soluționarea litigiilor), precum și anexa 31-A (Regulamentul de procedură) și anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă întocmește, la prima sa reuniune după intrarea în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri în cadrul comisiei de experți. Lista este alcătuită din trei subliste: câte o sublistă pentru fiecare parte și o sublistă de persoane care nu sunt cetățeni ai niciuneia dintre părți și care pot exercita funcția de președinte al comisiei de experți. Fiecare parte propune cel puțin cinci persoane pentru sublista sa. Părțile selectează, de asemenea, cel puțin cinci persoane pentru lista președinților. Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă se asigură că lista este actualizată în permanență și că numărul de experți este menținut la cel puțin 15 persoane.

(4) Persoanele menționate la alineatul (3) trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau experiență în domeniul dreptului muncii sau al mediului, în aspectele care intră sub incidența prezentului capitol sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale. Aceste persoane trebuie să fie independente, să își exercite funcțiile în nume propriu, să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau guvern cu privire la aspectele referitoare la dezacordul în cauză, să nu aibă nicio legătură cu guvernul vreunei părți și să respecte dispozițiile prevăzute în anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

(5) Se constituie o comisie de experți în conformitate cu procedurile prevăzute la alineatele (2) și (3) de la articolul 31.6 (Instituirea unei comisii). Experții sunt selectați din rândul persoanelor de pe sublistele menționate la alineatul (3) din prezentul articol, în conformitate cu articolul 31.7 (Componența comisiei).

(6) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la constituirea comisiei de experți, astfel cum se prevede la alineatul (3) de la articolul 31.6 (Instituirea unei comisii), mandatul acesteia este următorul:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale capitolului 26 (Comerț și dezvoltare durabilă) din prezentul acord, chestiunea menționată în cererea de constituire a comisiei de experți, să formuleze constatări și recomandări pentru soluționarea chestiunii în cauză și să prezinte un raport, în conformitate cu alineatul (8) de la articolul 26.18 (Comisia de experți)”.

(7) În ceea ce privește aspectele referitoare la respectarea acordurilor multilaterale menționate în prezentul capitol, comisia de experți depune diligențe pentru a solicita informații și consiliere din partea organismelor relevante ale OIM sau a altor organisme înființate în temeiul acordurilor respective.

(8) Comisia de experți transmite părților un raport intermediar în termen de 90 de zile de la constituirea comisiei de experți și un raport final în termen de cel mult 30 de zile de la punerea la dispoziție a raportului intermediar. Aceste rapoarte prezintă faptele constatate, aplicabilitatea dispozițiilor relevante și justificarea constatărilor și a recomandărilor. Fiecare parte pune la dispoziția publicului raportul final în termen de 15 zile de la prezentarea acestuia de către comisia de experți.

(9) Părțile discută cu privire la măsurile adecvate care urmează să fie puse în aplicare luând în considerare raportul și recomandările comisiei de experți. Partea care pune în aplicare măsurile adecvate informează grupul său consultativ intern menționat la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne) și cealaltă parte cu privire la orice acțiuni sau măsuri care urmează să fie puse în aplicare, în termen de cel mult trei luni de la data la care raportul a fost pus la dispoziția publicului. Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă monitorizează acțiunile întreprinse ca urmare a raportului comisiei de experți și a recomandărilor acestuia. Grupurile consultative interne, menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne), pot prezenta observații Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă în această privință.

ARTICOLUL 26.19

Reexaminare

(1) În vederea consolidării punerii în aplicare efective a prezentului capitol, părțile inițiază, la intrarea în vigoare a prezentului acord, un proces formal de reexaminare, ținând seama, printre altele, de experiența dobândită prin punerea în aplicare a prezentului capitol, de evoluțiile în materie de politici din fiecare parte, de evoluțiile în materie de acorduri internaționale și de opiniile prezentate de părțile interesate. Părțile depun diligențe să încheie procesul de reexaminare în termen de 12 luni.

(2) În sensul alineatului (1), părțile discută, în special, în cadrul reuniunilor Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă despre funcționarea dispozițiilor instituționale și în materie de soluționare a litigiilor prevăzute la articolele 26.14-26.18, inclusiv despre o posibilă reexaminare a eficacității acestora și despre îmbunătățirea mecanismului de asigurare a respectării dispozițiilor, inclusiv despre posibilitatea de a aplica o etapă de conformitate, precum și contramăsuri relevante în ultimă instanță.

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă poate pregăti modificări ale dispozițiilor relevante ale prezentul capitol care să reflecte rezultatul discuțiilor menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol, în conformitate cu procedura de modificare stabilită la articolul 33.8 (Modificare).

(4) Fără a se aduce atingere rezultatului reexaminării, părțile iau în considerare posibilitatea și modul de a include Acordul de la Paris ca element esențial al prezentului acord.

CAPITOLUL 27

TRANSPARENȚĂ

ARTICOLUL 27.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „măsuri cu aplicare generală” înseamnă acte cu putere de lege, norme administrative, proceduri și hotărâri administrative cu aplicare generală;

(b) „persoană interesată” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care poate fi afectată de o măsură cu aplicare generală; și

(c) „acțiune administrativă” înseamnă o acțiune sau o decizie cu efect juridic care afectează drepturile și obligațiile unei anumite persoane într-un caz individual și include o acțiune administrativă sau neluarea unei măsuri sau decizii administrative, astfel cum se prevede în legislația părții respective.

ARTICOLUL 27.2

Obiectiv

Părțile urmăresc să promoveze un mediu de reglementare transparent.

ARTICOLUL 27.3

Publicare

(1) Fiecare parte se asigură că orice măsură cu aplicare generală cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord:

(a) este publicată cu promptitudine printr-un mijloc oficial desemnat și, dacă este fezabil, prin mijloace electronice sau este pusă la dispoziție în alt mod, de așa manieră încât să permită comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de aceasta; și

(b) dacă este adoptată de nivelul central al administrației publice, oferă o explicație a obiectivului său și justifică adoptarea acesteia.

(2) În măsura în care este posibil, atunci când introduce sau modifică o măsură menționată la alineatul (1), fiecare parte acordă suficient timp pentru a se familiariza cu aceasta între data publicării și data intrării în vigoare.

ARTICOLUL 27.4

Comunicarea de informații

(1) La cererea celeilalte părți, fiecare parte comunică cu promptitudine informații și răspunde la întrebările referitoare la orice măsură cu aplicare generală existentă sau propusă care afectează în mod semnificativ funcționarea prezentului acord.

(2) Informațiile comunicate în temeiul prezentului articol nu aduc atingere conformității măsurii cu prezentul acord.

ARTICOLUL 27.5

Administrarea măsurilor cu aplicare generală

(1) Fiecare parte administrează în mod obiectiv, imparțial, consecvent și rezonabil toate măsurile cu aplicare generală cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) Atunci când aplică măsuri cu aplicare generală în cazuri specifice anumitor persoane, bunuri sau servicii ale celeilalte părți, fiecare parte:

(a) depune diligențe pentru a transmite, atunci când se inițiază o procedură administrativă, persoanei direct afectate de procedura respectivă un preaviz rezonabil în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, care să includă o descriere a naturii procedurii, o mențiune a bazei juridice în temeiul căreia este inițiată procedura, precum și o descriere generală a aspectelor care fac obiectul unui diferend;

(b) acordă unei persoane direct afectate de procedurile administrative o posibilitate rezonabilă de a prezenta fapte și argumente în sprijinul poziției sale înaintea adoptării oricărei acțiuni administrative definitive, dacă timpul, natura procedurii și interesul public o permit; și

(c) se asigură că procedurile menționate la literele (a) și (b) sunt conforme cu legislația sa.

ARTICOLUL 27.6

Reexaminare și recurs

(1) Fiecare parte stabilește sau menține instanțe sau proceduri judiciare, arbitrale sau administrative cu scopul de a asigura o reexaminare promptă și, dacă este cazul, corectarea unei acțiuni administrative cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord[140]. Fiecare parte se asigură că procedurile privind căile de atac sau de reexaminare sunt efectuate în mod nediscriminatoriu și imparțial de către instanțe care sunt independente de autoritatea însărcinată cu asigurarea respectării normelor administrative și care nu trebuie să aibă niciun interes substanțial în ceea ce privește soluția dată în chestiunea în cauză.

(2) Fiecare parte se asigură că părțile la procedurile menționate la alineatul (1) au dreptul la:

(a) o posibilitate rezonabilă de a-și susține sau de a-și apăra pozițiile; și

(b) o decizie bazată pe elementele de probă și pe comunicările depuse la dosar sau, în cazul în care acest lucru este impus de legislația sa, pe dosarul constituit de autoritatea administrativă relevantă.

[140] Pentru mai multă certitudine, în vederea reexaminării și corectării unei acțiuni administrative, o parte poate solicita epuizarea căilor de atac administrative disponibile.

(3) Decizia menționată la alineatul (2) litera (b), sub rezerva exercitării unei căi de atac sau a unei reexaminări ulterioare, astfel cum se prevede în legislația părții respective, este pusă în aplicare de către oficiul sau autoritatea însărcinată cu asigurarea respectării normelor administrative și reglementează practica acesteia.

CAPITOLUL 28

BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 28.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „autoritate de reglementare” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană: Comisia Europeană; și

(ii) pentru Mexic: Administrația Publică Federală, inclusiv orice organisme descentralizate ale Administrației Publice Federale; și

(b) „măsuri de reglementare” înseamnă măsurile cu aplicare generală, elaborate de o autoritate de reglementare și adoptate de o parte, a căror respectare este obligatorie și care sunt:

(i) pentru Uniunea Europeană:

(A) regulamentele și directivele, astfel cum se prevede la articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE); și

(B) actele delegate și actele de punere în aplicare, astfel cum se prevede la articolul 290 și, respectiv, la articolul 291 din TFUE; și

(ii) pentru Mexic:

(A) actele și decretele legislative prezentate de ramura executivă a guvernului federal; și

(B) orice alte acte administrative cu aplicare generală, inclusiv, dar fără a se limita la acestea, regulamente, decrete, acorduri și *Normas Oficiales Mexicanas* („NOM”, standarde oficiale mexicane).

ARTICOLUL 28.2

Principii generale

(1) Părțile recunosc importanța:

(a) utilizării bunelor practici în materie de reglementare în procesul de planificare, proiectare, emitere, punere în aplicare, evaluare și reexaminare a măsurilor de reglementare în vederea realizării obiectivelor de politică internă; și

(b) menținerii și sporirii beneficiilor prezentului acord prin utilizarea bunelor practici în materie de reglementare pentru a facilita comerțul cu bunuri și servicii și a crește investițiile între părți.

(2) Fiecare parte are dreptul să își stabilească abordarea cu privire la bunele practici în materie de reglementare în temeiul prezentului acord într-un mod compatibil cu cadrul său juridic, cu practicile și cu principiile juridice fundamentale[141] care stau la baza sistemului său de reglementare.

[141] Pentru Uniunea Europeană, aceste principii le includ pe cele cuprinse în TFUE și derivate din acesta.

(3) Dispozițiile prezentului capitol nu se interpretează ca impunând oricărei părți:

(a) să se abată de la procedurile interne de identificare a priorităților sale în materie de reglementare și de pregătire și adoptare a măsurilor de reglementare care asigură nivelurile de protecție pe care le consideră adecvate;

(b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și realiza obiectivele de politică publică; sau

(c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

ARTICOLUL 28.3

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor de reglementare referitoare la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) Prezentul capitol nu se aplică autorităților de reglementare și nici măsurilor, practicilor sau abordărilor de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene.

ARTICOLUL 28.4

Consultarea internă și coordonarea elaborării reglementărilor

(1) Părțile recunosc că punerea în aplicare a bunelor practici de reglementare poate fi facilitată prin mecanisme interne care să îmbunătățească consultarea și coordonarea la nivel intern necesare pentru procesele sau mecanismele de elaborare a măsurilor de reglementare.

(2) Fiecare parte adoptă sau menține procese sau mecanisme interne de coordonare sau reexaminare cu privire la măsurile de reglementare pe care le elaborează autoritatea sa de reglementare.

(3) Astfel de procese sau mecanisme ar trebui să urmărească, printre altele:

(a) să promoveze bunele practici în materie de reglementare, inclusiv pe cele prevăzute în prezentul capitol;

(b) să consolideze consultările și coordonarea la nivel intern pentru identificarea și evitarea suprapunerilor inutile și a inconsecvenței cerințelor din cadrul măsurilor de reglementare ale părții respective;

(c) să promoveze luarea în considerare, în cadrul procesului decizional ulterior, a eventualelor efecte ale măsurilor de reglementare în curs de elaborare, inclusiv asupra întreprinderilor mici și mijlocii;

(d) să asigure respectarea obligațiilor internaționale în materie de comerț și investiții și

(e) să promoveze luarea în considerare a evoluțiilor relevante din cadrul forurilor internaționale și al altor foruri.

(4) Părțile recunosc că procesele sau mecanismele menționate la alineatul (2) ar putea varia în funcție de circumstanțele în care se desfășoară. În acest sens, fiecare parte poate, în conformitate cu normele și procedurile sale interne, să își îmbunătățească sistemul de reglementare prin mecanisme interne suplimentare de consultare și coordonare.

(5) Fiecare parte poate înființa sau menține un organism central de coordonare.

ARTICOLUL 28.5

Transparența proceselor și mecanismelor de reglementare

Fiecare parte pune la dispoziția publicului descrieri ale proceselor și mecanismelor utilizate de către autoritatea sa de reglementare pentru pregătirea, evaluarea sau reexaminarea măsurilor de reglementare. Descrierile respective fac trimitere la orientările, normele sau procedurile relevante, inclusiv la cele privind posibilitățile de care dispune publicul pentru a formula observații.

ARTICOLUL 28.6

Informarea anticipată privind măsurile de reglementare planificate

(1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului, cel puțin o dată pe an, o listă a măsurilor de reglementare majore[142] planificate pe care autoritatea sa de reglementare preconizează în mod rezonabil că le va adopta în cursul anului.

(2) Cu privire la fiecare dintre măsurile de reglementare incluse în lista menționată la alineatul (1), fiecare parte ar trebui să pună la dispoziția publicului, de asemenea:

(a) o descriere succintă a domeniului său de aplicare și a obiectivelor sale; și

(b) termenul estimat pentru adoptarea acesteia, inclusiv, dacă este posibil, perioada prevăzută pentru consultarea publică.

[142] Pentru mai multă certitudine, „măsură de reglementare majoră” înseamnă o măsură care are un impact semnificativ în materie de reglementare, astfel cum este stabilit de fiecare parte, în conformitate cu normele și procedurile sale.

ARTICOLUL 28.7

Consultări publice

(1) Atunci când elaborează o măsură de reglementare majoră, fiecare parte, în conformitate cu normele și procedurile sale:

(a) publică un proiect al măsurii de reglementare sau documente de consultare care oferă suficiente detalii cu privire la noua măsură de reglementare aflată în curs de pregătire pentru a-i permite oricărei persoane să evalueze dacă și în ce mod interesele sale ar putea fi afectate semnificativ;

(b) oferă oricărei persoane, în mod nediscriminatoriu, posibilități rezonabile de a formula observații; și

(c) analizează observațiile primite.

(2) Fiecare parte ar trebui să utilizeze mijloace electronice de comunicare și să încerce să utilizeze un punct unic de acces dedicat pentru comunicarea informațiilor în legătură cu consultările publice, inclusiv cu privire la modul de prezentare a observațiilor.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului toate observațiile pe care le primește, precum și un rezumat al rezultatelor consultărilor. Obligația respectivă nu se aplică în măsura în care acest lucru este necesar pentru a proteja informații confidențiale sau date cu caracter personal sau pentru a nu divulga un conținut necorespunzător.

ARTICOLUL 28.8

Analiza de impact al reglementărilor

(1) Fiecare parte își reafirmă intenția de a se asigura că autoritatea sa de reglementare efectuează, în conformitate cu normele și procedurile aplicabile, o analiză de impact atunci când elaborează măsuri de reglementare majore.

(2) Atunci când efectuează o analiză de impact al reglementărilor în conformitate cu alineatul (1), autoritatea de reglementare a fiecărei părți stabilește și menține procese și mecanisme care promovează luarea în considerare a următorilor factori:

(a) necesitatea elaborării unei măsuri de reglementare, inclusiv natura și importanța problemei pe care măsura de reglementare respectivă urmărește să o abordeze;

(b) orice alternative fezabile și adecvate de reglementare și de altă natură, inclusiv opțiunea de a nu reglementa, care ar realiza obiectivul de politică publică al părții respective;

(c) în măsura în care este posibil și relevant, costurile și beneficiile potențiale și efectele sociale, economice și de mediu ale acestor alternative, inclusiv asupra comerțului și investițiilor internaționale și asupra întreprinderilor mici și mijlocii; recunoașterea faptului că unele costuri și beneficii sunt dificil de cuantificat și de exprimat în termeni monetari;

(d) măsura în care opțiunile avute în vedere au legătură cu standardele internaționale relevante, inclusiv motivele eventualelor divergențe, după caz; și

(e) modul în care obiectivele de politică publică sunt realizate cel mai bine în ceea ce privește eficacitatea și eficiența.

(3) Atunci când efectuează o analiză de impact al reglementărilor în conformitate cu alineatul (1), autoritatea de reglementare se bazează pe cele mai bune dovezi care pot fi obținute în mod rezonabil, inclusiv pe informații științifice, tehnice, economice sau de altă natură.

(4) În ceea ce privește o analiză de impact al reglementărilor efectuată de o autoritate de reglementare pentru o măsură de reglementare, partea în cauză întocmește un raport final care prezintă în detaliu factorii luați în considerare de autoritatea de reglementare în evaluarea sa și constatările relevante. Un astfel de raport este pus la dispoziția publicului cel târziu la data la care măsura de reglementare este pusă la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 28.9

Evaluare retrospectivă

(1) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți menține procese sau mecanisme de promovare a evaluărilor sau reexaminărilor retrospective periodice ale măsurilor sale de reglementare la intervalele pe care le consideră adecvate.

(2) Atunci când efectuează o evaluare retrospectivă periodică, autoritățile de reglementare ale unei părți analizează dacă există posibilitatea de a realiza într-un mod mai eficace obiectivele de politică publică și de a reduce sarcinile de reglementare inutile, inclusiv cele care le revin întreprinderilor mici și mijlocii. Pe baza respectivelor evaluări retrospective periodice, fiecare parte ar trebui să stabilească dacă măsurile sale de reglementare ar trebui modificate, raționalizate, extinse sau abrogate.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului planurile sale privind evaluările retrospective periodice și rezultatele acestora.

ARTICOLUL 28.10

Registrul de reglementare

Fiecare parte se asigură, în conformitate cu normele și procedurile sale, că măsurile de reglementare în vigoare sunt disponibile pe un site web unic, accesibil în mod liber. Acest site web ar trebui să permită căutarea unei măsuri de reglementare utilizând citate sau anumit cuvânt și să fie actualizat periodic.

ARTICOLUL 28.11

Puncte de contact

(1) Punctele de contact pentru comunicarea între părți cu privire la aspectele care intră sub incidența prezentului capitol sunt:

(a) pentru Mexic, Direcția Generală pentru Disciplinele care vizează Comerțul Internațional din cadrul Subsecretariatului de Comerț Exterior al Ministerului Economiei (*Dirección General de Disciplinas de Comercio Internacional de la Subsecretaría de Comercio Exterior de la Secretaría de Economía*) sau succesoarea acesteia; și

(b) pentru Uniunea Europeană, Direcția Generală Comerț sau succesoarea acesteia.

(2) Fiecare punct de contact este responsabil pentru consultarea și coordonarea în cadrul autorității sale de reglementare, după caz, cu privire la aspecte care intră sub incidența prezentului capitol.

(3) Fiecare parte îi notifică celeilalte părți datele de contact ale punctului său de contact și îi aduce la cunoștință cu promptitudine orice modificare a datelor de contact respective.

ARTICOLUL 28.12

Cooperare și schimb de informații

(1) Părțile cooperează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol. Cooperarea respectivă poate include organizarea oricăror activități relevante, inclusiv asistența reciprocă, în vederea consolidării cooperării dintre autoritățile lor de reglementare.

(2) În termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, părțile fac schimb de informații cu privire la normele și procedurile lor existente privind bunele practici de reglementare și, dacă este cazul, cu privire la orice măsuri luate pentru punerea în aplicare a prezentului capitol.

ARTICOLUL 28.13

Soluționarea litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește aplicarea sau interpretarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 29

ÎNTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII

ARTICOLUL 29.1

Obiectiv

Părțile recunosc importanța consolidării cooperării cu privire la aspectele relevante pentru întreprinderile mici și mijlocii (denumite în continuare „IMM-uri”) prin mijloacele prevăzute în prezentul capitol, precum și prin alte dispoziții ale prezentului acord care ar putea prezenta alte avantaje deosebite pentru IMM-uri.

ARTICOLUL 29.2

Schimb de informații

(1) Fiecare parte stabilește sau menține un site web accesibil publicului care conține informații referitoare la prezentul acord, inclusiv:

(a) textul prezentului acord, inclusiv toate anexele;

(b) un rezumat al prezentului acord; și

(c) informații destinate utilizării de către IMM-urilor, care includ:

(i) o descriere a dispozițiilor prezentului acord pe care partea respectivă le consideră relevante pentru IMM-urile ambelor părți; și

(ii) orice informații suplimentare pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-urile interesate să beneficieze de oportunitățile oferite de prezentul acord.

(2) Fiecare parte include pe site-ul web menționat la alineatul (1) linkuri către:

(a) site-ul web echivalent al celeilalte părți; și

(b) site-urile web ale autorităților sale guvernamentale și ale altor entități adecvate despre care partea consideră că ar comunica informații utile IMM-urilor care sunt interesate de comerț sau afaceri pe teritoriul părții în cauză.

(3) Site-urile web menționate la alineatul (2) litera (b) includ informații referitoare la următoarele:

(a) acte cu putere de lege și norme administrative în domeniul vamal și proceduri de import, export și tranzit, precum și formulare și documente necesare în acest sens;

(b) acte cu putere de lege și norme administrative și proceduri privind drepturile de proprietate intelectuală;

(c) reglementări tehnice și, în cazurile în care evaluarea conformității de către terți este obligatorie, astfel cum se prevede în capitolul 9 (Bariere tehnice în calea comerțului), proceduri obligatorii de evaluare a conformității și linkuri către listele organismelor de evaluare a conformității;

(d) măsurile sanitare și fitosanitare referitoare la import și export;

(e) normele privind achizițiile publice, o bază de date care conține anunțurile de achiziții publice și dispozițiile relevante din capitolul 21 (Achiziții publice);

(f) procedurile de înregistrare a întreprinderilor; și

(g) alte informații pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-uri.

(4) Fiecare parte include pe site-ul web menționat la alineatul (1) un link către o bază de date în care se pot face căutări pe cale electronică utilizând codul din nomenclatura tarifară. Respectiva bază de date:

(a) include următoarele informații cu privire la accesul mărfurilor pe piața sa:

(i) nivelurile taxelor vamale și ale contingentelor tarifare, dacă este cazul, aplicabile țărilor care beneficiază de clauza națiunii celei mai favorizate și țărilor care nu beneficiază de aceasta, precum și nivelurile preferențiale ale taxelor vamale și ale contingentelor tarifare;

(ii) accizele;

(iii) taxa pe valoarea adăugată;

(iv) taxele vamale sau alte taxe, inclusiv taxele specifice produselor;

(v) regulile de origine prevăzute în capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii); și

(vi) criteriile utilizate pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor; și

(b) include, pe cât posibil, următoarele informații cu privire la accesul mărfurilor pe piața sa:

(i) alte măsuri tarifare;

(ii) rambursarea sau amânarea taxelor vamale sau alte tipuri de exonerare care permit reducerea sau rambursarea taxelor vamale ori scutirea de acestea;

(iii) dacă este cazul, cerințele privind marcarea țării de origine, inclusiv amplasarea marcajului și metoda de marcare;

(iv) informațiile necesare pentru procedurile de import; și

(v) informațiile referitoare la măsurile netarifare.

(5) Fiecare parte actualizează periodic informațiile și linkurile comunicate în temeiul alineatelor (1)-(4) pentru a se asigura că sunt exacte.

(6) Fiecare parte se asigură că informațiile comunicate în conformitate cu prezentul articol sunt prezentate într-un mod adecvat pentru utilizarea acestora de către IMM-uri. Fiecare parte depune diligențe pentru a pune informațiile la dispoziție în limba engleză.

(7) Niciuna dintre părți nu aplică nicio taxă pentru accesul la informațiile comunicate în temeiul alineatelor (1)-(4) niciunei persoane a unei părți.

ARTICOLUL 29.3

Puncte de contact pentru IMM-uri

(1) Fiecare parte desemnează un punct de contact (denumit în continuare „punct de contact pentru IMM-uri”) responsabil cu funcțiile prevăzute la prezentul articol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificare a respectivelor date de contact.

(2) Punctele de contact pentru IMM-uri:

(a) se asigură că nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare în contextul punerii în aplicare a prezentului acord și analizează modalitățile de sporire a oportunităților comerciale și de investiții pentru IMM-uri prin consolidarea cooperării dintre părți cu privire la aspectele referitoare la IMM-uri;

(b) identifică modalități și fac schimb de informații pentru ca IMM-urile părților să profite de noile oportunități create în temeiul prezentului acord;

(c) se asigură că informațiile incluse pe site-urile web menționate la articolul 29.2 sunt actualizate și relevante pentru IMM-uri și iau în considerare includerea pe aceste site-uri web a oricăror informații suplimentare pe care un punct de contact pentru IMM-uri le-ar recomanda;

(d) abordează orice altă aspect de interes pentru IMM-uri în legătură cu punerea în aplicare a prezentului acord în ceea ce privește IMM-urile, inclusiv prin:

(i) schimb de informații;

(ii) participarea, dacă este cazul, la lucrările subcomitetelor și ale grupurilor de lucru constituite în temeiul prezentului acord și aducerea în atenția subcomitetelor și grupurilor de lucru respective, în domeniile lor specifice de activitate, a aspectelor și recomandărilor care prezintă un interes deosebit pentru IMM-uri, evitând în același timp suprapunerea programelor de lucru; și

(iii) identificarea și propunerea unor posibile soluții reciproc acceptabile pentru îmbunătățirea capacității IMM-urilor de a se angaja în schimburi comerciale și investiții între părți;

(e) raportare periodică cu privire la activitățile lor în vederea examinării de către Comitetul pentru comerț; și

(f) examinarea oricărui alt aspect care intră sub incidența prezentului acord și care se referă la IMM-uri, după cum convin părțile.

(3) Punctele de contact pentru IMM-uri se reunesc atunci când este necesar și își desfășoară activitatea prin canalele de comunicare adecvate convenite de punctele de contact pentru IMM-uri, care pot include poșta electronică, videoconferințele sau alte mijloace.

(4) Punctele de contact pentru IMM-uri pot încerca să coopereze cu experți și cu organizații externe, după caz, în desfășurarea activităților lor.

ARTICOLUL 29.4

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 30

MATERII PRIME

ARTICOLUL 30.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „autorizație” înseamnă permisul, licența, concesiunea sau un instrument administrativ ori contractual similar prin care autoritatea competentă a unei părți îi permite unei entități să desfășoare o anumită activitate economică pe teritoriul său;

(b) „entitate” se referă la orice persoană fizică, întreprindere sau grup de întreprinderi; și

(c) „materii prime” înseamnă substanțele utilizate la fabricarea produselor industriale, cu excepția produselor pescărești prelucrate și a produselor agricole, care constau în sare, sulf, pământuri și pietre, ipsos, var și ciment (SA 25); minereuri, zgură și cenușă (SA 26); bunurile incluse în SA 27; produsele chimice anorganice (SA 28); produsele chimice organice (SA 29); îngrășămintele (SA 31); cauciucul natural (SA 40); pieile brute (altele decât pieile cu blană) și pieile finite (SA 41) și metalele comune și prețioase și mineralele prelucrate (ex SA 71, 72; 74-76; 78-81), cu excepția uraniului și a toriului (SA 26.12) și a elementelor radioactive și a izotopilor radioactivi (SA 28.44, 28.45).

ARTICOLUL 30.2

Principii

(1) Fiecare parte își păstrează dreptul suveran de a stabili dacă există zone disponibile pentru explorarea și producerea de materii prime pe teritoriul său, stabilite în conformitate cu legislația sa și cu Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării.

(2) În conformitate cu dispozițiile prezentului capitol, părțile își rezervă dreptul de a adopta, de a menține și de a pune în aplicare măsurile necesare pentru urmărirea obiectivelor legitime de politică publică, precum asigurarea aprovizionării cu materii prime, protejarea societății, a mediului, a sănătății publice și a consumatorilor și promovarea securității și a siguranței publice.

ARTICOLUL 30.3

Monopoluri la export și la import

Niciuna dintre părți nu stabilește și nu menține un monopol la import sau la export pentru materii prime. În sensul prezentului articol, monopol la import sau la export înseamnă dreptul exclusiv sau autorizarea exclusivă, acordată de una dintre părți unei entități, de a importa materii prime din cealaltă parte sau de le a exporta către cealaltă parte[143].

[143] Pentru mai multă certitudine, această dispoziție nu aduce atingere dispozițiilor capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și ale capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii) sau anexelor la acestea și nu include niciun drept care rezultă din acordarea unui drept exclusiv de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 30.4

Prețuri de export

Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, prin intermediul oricărei măsuri, pentru exporturile de materii prime către cealaltă parte, un preț mai mare decât prețul perceput pentru produsele respective atunci când acestea sunt destinate pieței interne.

ARTICOLUL 30.5

Prețuri interne

(1) Părțile pot reglementa prețul aprovizionării interne cu materii prime (denumit în continuare „preț reglementat”) numai prin impunerea unei obligații de serviciu public.

(2) Dacă oricare dintre părți impune o obligație de serviciu public, aceasta se asigură că obligația:

(a) este clar definită, transparentă și proporțională; și

(b) nu este menținută dacă circumstanțele sau obiectivele care au condus la impunerea ei nu mai există.

(3) Orice parte care reglementează prețul se asigură că metodologia care stă la baza calculării prețului reglementat, menționat la alineatul (2),este publicată înainte de intrarea acesteia în vigoare.

ARTICOLUL 30.6

Cooperarea privind materiile prime

Părțile cooperează în domeniul materiilor prime, printre altele pentru:

(a) a reduce sau a elimina măsurile care denaturează comerțul și investițiile în țările terțe și care au impact asupra materiilor prime;

(b) a-și coordona pozițiile în cadrul forurilor internaționale în care sunt discutate aspecte privind comerțul și investițiile în legătură cu materiile prime și pentru a promova programe internaționale în domeniul materiilor prime;

(c) a încuraja schimbul de date de piață în domeniul materiilor prime;

(d) a promova responsabilitatea socială a întreprinderilor în conformitate cu standardele internaționale, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale privind conduita responsabilă în afaceri și Orientările OCDE privind diligența necesară pentru o conduită responsabilă în afaceri;

(e) a promova cercetarea, dezvoltarea, inovarea și formarea în domenii relevante de interes comun în ceea ce privește materiile prime;

(f) a încuraja schimbul de informații și de bune practici privind evoluțiile politicii interne; și

(g) a promova utilizarea eficientă a resurselor, inclusiv prin îmbunătățirea proceselor de producție, precum și a durabilității, a posibilității de reparare, a proiectării în vederea dezasamblării, a facilitării reutilizării și a reciclării produselor.

CAPITOLUL 31

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

Obiectiv și domeniu de aplicare

ARTICOLUL 31.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol îl constituie stabilirea unui mecanism eficace și eficient de evitare sau de soluționare a litigiilor dintre părți referitoare la interpretarea și aplicarea prezentului acord, pentru a se ajunge, dacă este posibil, la o soluție convenită de comun acord.

ARTICOLUL 31.2

Domeniu de aplicare

Cu excepția cazului în care se prevede altfel, prezentul capitol se aplică cu privire la orice litigiu dintre părți referitor la interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului acord (denumite în continuare „dispozițiile vizate”), dacă o parte consideră că o măsură[144] a celeilalte părți este incompatibilă cu oricare dintre dispozițiile vizate.

ARTICOLUL 31.3

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică definițiile prevăzute în anexele 31-A și 31-B.

[144] Pentru mai multă certitudine, orice acțiune sau omisiune imputabilă unei părți poate fi o măsură a părții respective în sensul prezentului capitol. O măsură propusă de una dintre părți poate face obiectul unor consultări în temeiul articolului 31.5. Nu se instituie o comisie pentru a reexamina o măsură propusă.

ARTICOLUL 31.4

Alegerea forului

(1) În cazul în care apare un litigiu cu privire la o măsură cu privire la care se susține că este incompatibilă cu o obligație în temeiul prezentului acord și cu o obligație substanțial echivalentă în temeiul altui acord internațional la care ambele părți au aderat, inclusiv Acordul OMC, partea care solicită o măsură reparatorie alege forul în care să se soluționeze litigiul.

(2) Odată ce o parte a inițiat procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol sau al unui alt acord internațional, partea respectivă nu inițiază proceduri de soluționare a litigiilor în cadrul unui alt for cu privire la măsura menționată la alineatul (1), cu excepția cazului în care forul ales inițial nu pronunță o hotărâre din motive procedurale sau jurisdicționale.

(3) În sensul prezentului articol:

(a) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de constituire a unei comisii în temeiul articolului 31.6;

(b) procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului OMC se consideră a fi inițiate în urma cererii unei părți de constituire a unei comisii speciale în temeiul articolului 6 din MSL; și

(c) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord sunt inițiate în conformitate cu dispozițiile relevante ale acordului respectiv.

(4) Fără a aduce atingere alineatului (2), nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să suspende obligațiile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau autorizate în temeiul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute de un alt acord internațional la care părțile au aderat. Acordul OMC sau orice alt acord internațional încheiat între părți nu trebuie invocat pentru a împiedica o parte să suspende obligațiile prevăzute în prezentul acord.

SECȚIUNEA B

Consultări

ARTICOLUL 31.5

Consultări

(1) Părțile depun diligențe pentru soluționarea litigiilor menționate la articolul 31.2, prin inițierea de consultări cu bună-credință, cu scopul de a se ajunge la o soluție de comun acord.

(2) O parte care solicită consultări adresează o cerere scrisă celeilalte părți, în care precizează măsura în cauză și dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile.

(3) Partea căreia îi este adresată cererea de consultări răspunde la aceasta cu promptitudine și în orice caz în termen de cel mult 10 zile de la data primirii cererii. Consultările se organizează în termen de cel mult 30 de zile de la data primirii cererii și au loc pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Consultările sunt considerate ca fiind încheiate la 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(4) Consultările cu privire la aspecte urgente, inclusiv cele privind mărfurile perisabile, se organizează în termen de 15 zile de la data primirii cererii de consultări. Consultările sunt considerate ca fiind încheiate în termenul de 15 zile, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(5) În cursul consultărilor, fiecare parte comunică celeilalte părți suficiente informații concrete pentru a permite o examinare completă a modului în care măsura în cauză ar putea afecta aplicarea prezentului acord. Fiecare parte depune diligențe pentru a asigura participarea unor membri ai personalului autorităților sale publice competente care au expertiză cu privire la chestiunea care face obiectul consultărilor.

(6) Consultările, în special opiniile exprimate de părți în cursul acestora, sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor de care beneficiază părțile în cadrul oricăror proceduri ulterioare. Fiecare parte protejează orice informații confidențiale primite în cursul consultărilor solicitate de partea care comunică informațiile.

(7) Dacă partea căreia îi este adresată cererea de consultări nu răspunde în termen de 10 zile de la data primirii acesteia, dacă consultările nu sunt organizate în termenul prevăzut la alineatul (3) sau (4), dacă părțile convin să nu organizeze consultări sau dacă consultările se încheie fără a se ajunge la o soluție de comun acord, partea care a solicitat consultările poate recurge la procedura menționată la articolul 31.6.

SECȚIUNEA C

Procedura comisiei

ARTICOLUL 31.6

Constituirea unei comisii

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze litigiul prin consultări, astfel cum se prevede la articolul 31.5, partea care a solicitat consultări poate solicita constituirea unei comisii.

(2) Cererea de constituire a unei comisii se face printr-o cerere scrisă adresată celeilalte părți. Partea reclamantă identifică măsura în cauză în cererea sa și explică modul în care măsura respectivă este incompatibilă cu dispozițiile vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii.

(3) În urma cererii se constituie o comisie.

ARTICOLUL 31.7

Componența comisiei

(1) Comisia este constituită din trei membri.

(2) În termen de 15 zile de la data primirii cererii scrise menționate la articolul 31.6 alineatul (2), părțile se consultă pentru a ajunge la un acord privind componența comisiei. În acest scop, fiecare parte desemnează, în termen de 10 zile de la data primirii unei astfel de cereri scrise, câte un membru al comisiei, care poate fi cetățean al părții respective, și propune celeilalte părți până la trei candidați pentru exercitarea funcției de președinte. Părțile depun diligențe pentru a conveni asupra desemnării președintelui dintre candidații la funcția de președinte în termen de 15 zile de la data primirii cererii scrise menționate la articolul 31.6 alineatul (2). O parte se poate opune unui membru desemnat de cealaltă parte dacă consideră că persoana respectivă nu respectă cerințele prevăzute la articolul 31.9.

(3) Dacă părțile nu ajung la un acord cu privire la componența comisiei în termenul de 15 zile prevăzut la alineatul (2), părțile aplică procedura prevăzută la alineatele (4)-(9) pentru a alcătui o comisie.

(4) În termen de șapte zile de la expirarea termenului de 15 zile prevăzut la alineatul (2), fiecare parte numește câte un membru al comisiei din sublista sa menționată la articolul 31.8.

(5) Dacă partea reclamantă nu numește un membru al comisiei în termenul indicat la alineatul (4), procedura de soluționare a litigiilor expiră la sfârșitul perioadei respective.

(6) Dacă partea pârâtă nu numește un membru al comisiei în termenul indicat la alineatul (4), partea reclamantă poate solicita uneia dintre autoritățile împuternicite să facă numiri menționate în regulamentul de procedură din anexa 31-A să selecteze membrul respectiv prin tragere la sorți. Autoritatea împuternicită să facă numiri selectează membrul respectiv prin tragere la sorți din sublista părții pârâte, menționată la articolul 31.8, în termen de 15 zile de la primirea cererii părții reclamante.

(7) Dacă părțile nu ajung la un acord cu privire la numirea președintelui în termenul de 15 zile prevăzut la alineatul (2), partea reclamantă sau, în cazul procedurilor desfășurate în temeiul articolului 31.18, oricare dintre părți poate solicita uneia dintre autoritățile împuternicite să facă numiri menționate la punctul 6 din regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A să selecteze prin tragere la sorți președintele comisiei din sublista persoanelor care pot exercita funcția de președinte, menționată la articolul 31.8, în termen de șapte zile de la expirarea termenului respectiv. Autoritatea împuternicită să facă numiri selectează președintele în termen de 15 zile de la primirea cererii menționate la prezentul alineat.

(8) În sensul alineatelor (6) și (7), autoritățile împuternicite să facă numiri, menționate la punctul 6 din regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A, selectează membrii comisiei în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol și cu regulamentul de procedură respectiv.

(9) În cazul în care vreuna dintre listele menționate la articolul 31.8 nu a fost adoptată de Comitetul pentru comerț, membrii comisiei sau președintele sunt numiți dintre persoanele desemnate de una sau de ambele părți și notificate în scris celeilalte părți în vederea adoptării listei respective.

ARTICOLUL 31.8

Listele de membri ai comisiei

(1) Comitetul pentru comerț adoptă, în cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri ai unei comisii. Lista se compune din următoarele trei subliste:

(a) o sublistă de persoane din Uniunea Europeană;

(b) o sublistă de persoane din Mexic; și

(c) o sublistă a persoanelor care pot exercita funcția de președinte al comisiei.

(2) Fiecare sublistă include cel puțin cinci persoane. Sublista menționată la alineatul (1) litera (c) nu include persoane fizice care sunt resortisanți ai oricăreia dintre părți.

(3) Comitetul pentru comerț poate adopta liste suplimentare de persoane cu experiență de specialitate în sectoarele specifice care intră sub incidența prezentului acord. Sub rezerva acordului părților, aceste liste suplimentare se utilizează pentru a alcătui comisia în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 31.7.

ARTICOLUL 31.9

Cerințe pentru membrii comisiei

(1) Fiecare membru al comisiei trebuie:

(a) să dețină o expertiză dovedită în domeniul dreptului, al comerțului internațional și în alte chestiuni reglementate de prezentul acord, cum ar fi soluționarea litigiilor care decurg din alte acorduri comerciale internaționale;

(b) să fie independent față de părți, să nu aibă nicio legătură cu acestea și să nu primească instrucțiuni din partea niciuneia dintre ele;

(c) să își exercite funcțiile în nume propriu și să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau guvern cu privire la aspectele în legătură cu litigiul; și

(d) să respecte Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori prevăzut în anexa 31-B.

(2) Președintele trebuie să aibă, de asemenea, experiență în procedurile de soluționare a litigiilor.

(3) În funcție de obiectul unui anumit litigiu, părțile pot conveni să deroge de la cerințele indicate la alineatul (1) litera (a).

ARTICOLUL 31.10

Funcțiile comisiei

Comisia:

(a) evaluează în mod obiectiv chestiunea care i-a fost sesizată, inclusiv elementele concrete ale cazului, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și conformitatea măsurilor în cauză cu dispozițiile vizate;

(b) prezintă, în deciziile și rapoartele sale, faptele constatate, aplicabilitatea dispozițiilor vizate, motivele care au stat la baza oricăror constatări și concluzii și, dacă părțile au solicitat în comun acest lucru, eventuale recomandări; și

(c) ar trebui să se consulte periodic cu părțile și să ofere posibilități adecvate pentru găsirea unei soluții de comun acord.

ARTICOLUL 31.11

Mandat

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, în termen de cinci zile de la data numirii ultimului membru al comisiei, acesteia îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale prezentului acord citate de părți, chestiunea menționată în cererea de constituire a comisiei; să facă constatări cu privire la conformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile prezentului acord menționate la articolul 31.2 (Domeniu de aplicare); să formuleze recomandări, în cazul în care părțile au solicitat în comun acest lucru și să prezinte un raport în conformitate cu articolul 31.13 (Raportul intermediar) și cu articolul 31.14 (Raportul final).”

(2) În cazul în care convin asupra unui alt mandat, părțile notifică mandatul convenit comisiei în termenul prevăzut la alineatul (1).

ARTICOLUL 31.12

Decizie cu privire la aspectele urgente

(1) În cazul în care una dintre părți solicită acest lucru în termen de cel mult cinci zile de la data transmiterii cererii de constituire a comisiei, comisia decide, în termen de 10 zile de la numirea ultimului membru al comisiei, dacă respectivul caz se referă sau nu la aspecte urgente. Cealaltă parte are posibilitatea de a prezenta observații cu privire la cerere în termen de cinci zile de la data transmiterii cererii.

(2) În caz de urgență, termenele aplicabile prevăzute în secțiunea C sunt reduse la jumătate din perioada prevăzută în secțiunea menționată, cu excepția termenelor prevăzute la articolele 31.6 și 31.11.

ARTICOLUL 31.13

Raportul intermediar

(1) Comisia prezintă părților un raport intermediar în termen de 90 de zile de la data numirii ultimului membru al comisiei. În cazul în care comisia consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele comisiei notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să își prezinte raportul intermediar. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul intermediar mai târziu de 120 de zile de la data numirii ultimului membru al comisiei.

(2) Fiecare parte poate transmite comisiei o cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte precise ale raportului intermediar în termen de 10 zile de la primirea acestuia. Oricare dintre părți poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de șase zile de la transmiterea acesteia.

ARTICOLUL 31.14

Raportul final

(1) În termen de cel mult 120 de zile de la data constituirii sale, comisia prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele comisiei notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să își prezinte raportul final. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul final mai târziu de 150 de zile de la data constituirii sale.

(2) Raportul final trebuie să includă o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și trebuie să răspundă cu claritate la observațiile primite în legătură cu acesta. După analizarea eventualelor cereri scrise și observații formulate de părți cu privire la raportul intermediar, comisia își poate modifica raportul și poate efectua orice examinare suplimentară pe care o consideră oportună.

(3) Decizia comisiei prezentată în raportul final este definitivă și obligatorie pentru părți.

ARTICOLUL 31.15

Măsuri de conformare

(1) Părțile recunosc importanța conformării cu promptitudine constatărilor și concluziilor comisiei prevăzute în raportul final, pentru a asigura o soluționare eficientă a litigiului. Partea pârâtă ia toate măsurile necesare pentru a se conforma cu promptitudine constatărilor și concluziilor prezentate în raportul final, astfel încât să respecte dispozițiile vizate.

(2) În termen de cel mult 30 de zile de la primirea raportului final, partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la măsurile pe care le-a luat sau pe care intenționează să le ia pentru a se conforma.

(3) Cu excepția cazului în care părțile ajung la o soluție de comun acord în temeiul articolului 31.33, soluționarea unui litigiu necesită eliminarea oricăror măsuri incompatibile cu prezentul acord.

ARTICOLUL 31.16

Perioadă rezonabilă

(1) În cazul în care nu este posibilă conformarea imediată, partea pârâtă transmite părții reclamante, în termen de cel mult 30 de zile de la primirea raportului final, o notificare cu privire la perioada rezonabilă de care va avea nevoie pentru a se conforma. Părțile depun diligențe pentru a conveni asupra unei perioade rezonabile în care să se conformeze raportului final. Perioada rezonabilă nu ar trebui să depășească 15 luni de la prezentarea raportului final în temeiul articolului 31.14.

(2) Dacă părțile nu ajung la un acord cu privire la o perioadă rezonabilă, partea reclamantă poate, cel mai devreme la 20 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (1), să solicite în scris comisiei inițiale să stabilească perioada rezonabilă. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 20 de zile de la data primirii cererii.

(3) Partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la progresele pe care le-a realizat în vederea conformării cu raportul final cu cel puțin o lună înainte de încheierea perioadei rezonabile.

(4) Părțile pot conveni să prelungească perioada rezonabilă.

ARTICOLUL 31.17

Controlul conformării

(1) Partea pârâtă transmite părții reclamante, până cel târziu la data încheierii perioadei rezonabile, o notificare cu privire la orice măsuri luate în vederea conformării cu raportul final.

(2) În cazul în care părțile nu sunt de acord cu privire la existența unor măsuri întreprinse în vederea conformării sau cu privire la compatibilitatea acestora cu dispozițiile vizate, partea reclamantă poate solicita în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Cererea trebuie să precizeze măsurile în cauză și să explice modul în care acestea ar fi incompatibile cu dispozițiile vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii. Comisia comunică părților decizia sa în termen de 60 de zile de la data primirii cererii.

ARTICOLUL 31.18

Măsuri reparatorii temporare

(1) La cererea părții reclamante și după consultarea acesteia, partea pârâtă prezintă o ofertă de compensație temporară în cazul în care:

(a) partea pârâtă notifică în scris părții reclamante că nu este posibilă conformarea cu raportul final; sau

(b) partea pârâtă nu notifică nicio măsură întreprinsă în vederea conformării în termenul menționat la articolul 31.15 alineatul (2) sau înainte de data încheierii perioadei rezonabile; sau

(c) comisia consideră că nu a fost întreprinsă nicio măsură în vederea conformării sau că măsura întreprinsă în vederea conformării nu este compatibilă cu dispozițiile vizate.

(2) În oricare dintre condițiile menționate la alineatul (1) literele (a)-(c), partea reclamantă poate transmite o notificare scrisă părții pârâte cu privire la intenția sa de a suspenda aplicarea obligațiilor care decurg din dispozițiile vizate dacă:

(a) partea reclamantă decide să nu transmită o cerere în temeiul alineatului (1); sau

(b) atunci când se formulează o cerere în temeiul alineatului (1), părțile nu convin asupra compensației temporare în termen de 20 de zile de la:

(i) data notificării de către partea pârâtă a faptului că nu este posibilă conformarea cu raportul final;

(ii) data încheierii perioadei rezonabile; sau

(iii) comunicarea deciziei comisiei în conformitate cu articolul 31.17 alineatul (2).

(3) În notificarea menționată la alineatul (2) se precizează nivelul suspendării preconizate a obligațiilor. Atunci când analizează avantajele care trebuie suspendate, partea reclamantă ar trebui să încerce mai întâi să suspende avantajele în același sector sau în aceleași sectoare care au fost afectate de măsura despre care comisia a considerat că este incompatibilă cu prezentul acord sau că determină anularea ori reducerea avantajelor. Suspendarea concesiilor sau a altor obligații poate fi aplicată altor sectoare reglementate de prezentul capitol decât cele în care comisia a constatat anularea sau reducerea avantajelor, în special dacă partea reclamantă consideră că această suspendare în celălalt sector este realizabilă sau eficace în ceea ce privește determinarea conformării. Nivelul suspendării concesiilor sau a altor obligații nu trebuie să depășească nivelul echivalent anulării sau reducerii avantajelor cauzate de încălcare.

(4) Partea reclamantă poate suspenda obligațiile în termen de 15 zile de la data primirii notificării menționate la alineatul (2), cu excepția cazului în care partea pârâtă a depus o cerere în temeiul alineatului (5).

(5) În cazul în care consideră că nivelul notificat de suspendare a concesiilor sau a altor obligații depășește nivelul echivalent anulării sau reducerii avantajelor cauzate de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale, înainte de expirarea termenului de 15 zile prevăzut la alineatul (4), să se pronunțe în această privință. Comisia stabilește nivelul avantajelor pe care îl consideră echivalent și comunică decizia sa părților în termen de 30 de zile de la data cererii. Partea reclamantă nu suspendă nicio obligație până când comisia nu își pronunță decizia. Suspendarea obligațiilor trebuie să fie compatibilă cu decizia respectivă.

(6) Suspendarea obligațiilor sau a compensației menționate în prezentul articol este temporară și nu se aplică după ce:

(a) părțile au ajuns la o soluție de comun acord în temeiul articolului 31.33;

(b) părțile au convenit că măsura întreprinsă în vederea conformării asigură conformitatea părții pârâte cu dispozițiile vizate; sau

(c) o măsură întreprinsă în vederea conformării pe care comisia a considerat-o incompatibilă cu dispozițiile vizate a fost retrasă sau modificată astfel încât să se asigure conformarea părții pârâte cu dispozițiile respective.

ARTICOLUL 31.19

Evaluarea măsurilor întreprinse în vederea conformării
după adoptarea măsurilor reparatorii temporare

(1) Partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la orice măsură întreprinsă în vederea conformării în urma suspendării obligațiilor sau în urma aplicării compensației temporare, după caz. Cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), partea reclamantă încetează suspendarea obligațiilor în termen de 30 de zile de la primirea notificării respective. În cazurile în care a fost aplicată o compensație, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), partea pârâtă poate înceta aplicarea compensației respective în termen de 30 de zile de la data primirii de către partea reclamantă a notificării privind conformarea sa.

(2) Dacă, în termen de 30 de zile de la data primirii notificării menționate la alineatul (1), părțile nu ajung la un acord cu privire la faptul că măsura notificată asigură conformarea părții pârâte cu dispozițiile vizate, partea reclamantă solicită în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Comisia comunică părților decizia sa în termen de 60 de zile de la data primirii cererii. În cazul în care comisia constată că măsura întreprinsă în vederea conformării este compatibilă cu dispozițiile vizate, suspendarea obligațiilor sau, după caz, a compensației încetează. Dacă este cazul, nivelul suspendării obligațiilor sau a compensației se ajustează în funcție de decizia comisiei.

ARTICOLUL 31.20

Înlocuirea membrilor comisiei

În cazul în care, în cursul procedurii de soluționare a litigiilor, un membru al comisiei nu poate participa, se retrage sau trebuie înlocuit, deoarece nu îndeplinește cerințele Codului de conduită pentru membrii comisiei și mediatori prevăzut în anexa 31-B, se numește un nou membru, în conformitate cu articolul 31.7 și cu regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A. Termenul pentru prezentarea raportului sau a deciziei se prelungește, în funcție de necesități, până la numirea noului membru al comisiei.

ARTICOLUL 31.21

Regulamentul de procedură

(1) Procedurile comisiei prevăzute în prezenta secțiune sunt reglementate de prezentul capitol și de regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A.

(2) Regulamentul de procedură se asigură în special că:

(a) părțile au dreptul la cel puțin o audiere în fața comisiei, în cadrul căreia fiecare parte își poate prezenta oral punctul de vedere;

(b) fiecare parte are posibilitatea de a prezenta o comunicare inițială și o obiecție scrisă;

(c) sub rezerva protejării informațiilor confidențiale, fiecare parte pune la dispoziția publicului comunicările sale scrise, versiunea scrisă a declarațiilor sale orale și răspunsurile sale scrise la o cerere sau la o întrebare a comisiei, dacă este cazul, cât mai curând posibil după transmiterea documentelor respective și cel târziu la data prezentării raportului final; și

(d) orice informații transmise de una dintre părți comisiei sunt tratate drept confidențiale de către comisie și de către părți.

(3) Orice audiere a comisiei este deschisă publicului, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

ARTICOLUL 31.22

Suspendare și încetare

(1) La cererea ambelor părți, comisia își suspendă activitatea în orice moment, pentru o perioadă convenită de părți și care nu depășește 12 luni consecutive. Comisia își reia activitatea înainte de încheierea perioadei de suspendare la cererea scrisă a ambelor părți sau în ultima zi a perioadei de suspendare la cererea scrisă a oricăreia dintre părți. Partea solicitantă transmite o notificare celeilalte părți în acest sens.

(2) În cazul în care niciuna dintre părți nu solicită reluarea activității comisiei înainte de încheierea perioadei de suspendare, autoritatea comisiei expiră, iar procedura de soluționare a litigiilor încetează. Acest lucru nu aduce atingere dreptului părților de a iniția o nouă procedură cu privire la aceeași chestiune.

(3) În cazul suspendării activității comisiei, termenele relevante prevăzute în prezenta secțiune se prelungesc cu o perioadă egală cu cea în care a fost suspendată activitatea comisiei.

ARTICOLUL 31.23

Primirea informațiilor

(1) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita părților informațiile pe care le consideră necesare și oportune. Părțile răspund prompt și complet la orice cerere de astfel de informații din partea comisiei.

(2) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita orice informație pe care o consideră oportună din orice sursă. De asemenea, comisia are dreptul să solicite avizul unor experți sau consiliere tehnică din partea acestora, după cum consideră necesar și sub rezerva oricăror clauze și condiții convenite de părți, după caz.

(3) Comisia ține seama de comunicările scrise nesolicitate (*amicus curiae*) primite din partea persoanelor fizice ale unei părți sau a persoanelor juridice stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, în conformitate cu regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A.

(4) Orice informații obținute de comisie în temeiul prezentului articol sunt puse la dispoziția părților, iar părțile pot prezenta observații cu privire la informațiile respective.

ARTICOLUL 31.24

Reguli de interpretare

(1) Comisia interpretează dispozițiile vizate în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu normele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor. Comisia ia în considerare și interpretările relevante din rapoartele elaborate de grupurile speciale de soluționare a litigiilor ale OMC și de Organul de apel al OMC astfel cum au fost adoptate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.

(2) Rapoartele și deciziile comisiei nu pot extinde sau restrânge drepturile și obligațiile părților prevăzute în prezentul acord.

ARTICOLUL 31.25

Rapoartele și deciziile comisiei

(1) Deliberările comisiei rămân confidențiale. Comisia depune toate eforturile pentru ca rapoartele elaborate și deciziile pronunțate să fie adoptate prin consens. În cazul în care acest lucru nu este posibil, comisia decide cu majoritate de voturi. În niciun caz nu se fac publice opiniile separate ale membrilor comisiei.

(2) Deciziile și rapoartele comisiei sunt acceptate necondiționat de către părți. Acestea nu creează drepturi sau obligații în ceea ce privește persoanele fizice sau juridice.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului rapoartele și deciziile comisiei cât mai curând posibil după data transmiterii acestora către părți, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

SECȚIUNEA D

Mecanismul de mediere

ARTICOLUL 31.26

Obiectiv

Obiectivul mecanismului de mediere este de a facilita găsirea unei soluții de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.

ARTICOLUL 31.27

Deschiderea procedurii de mediere

(1) O parte poate solicita în orice moment celeilalte părți, în scris, inițierea unei proceduri de mediere cu privire la orice măsură a celeilalte părți care afectează comerțul sau investițiile dintre părți. Nu sunt necesare consultări înainte de inițierea procedurii de mediere.

(2) Cererea trebuie să fie suficient de detaliată pentru a expune cu claritate preocupările părții solicitante și trebuie:

(a) să precizeze măsura în cauză;

(b) să conțină o expunere a efectelor negative pe care, în opinia părții solicitante, le are sau le va avea măsura asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți; și

(c) să explice motivul pentru care partea solicitantă consideră că respectivele efecte au legătură cu măsura în cauză.

(3) Procedura de mediere poate fi inițiată numai cu acordul comun al părților. Partea căreia i se adresează cererea o examinează în spirit pozitiv și notifică în scris părții solicitante acceptarea sau respingerea acesteia în termen de 10 zile de la primirea ei. În caz contrar, cererea se consideră respinsă.

ARTICOLUL 31.28

Alegerea mediatorului

(1) Părțile depun diligențe pentru a conveni asupra unui mediator, dacă este posibil în termen de cel mult 15 zile de la primirea acceptării cererii.

(2) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la mediator în termenul prevăzut la alineatul (1), oricare dintre părți poate solicita uneia dintre autoritățile împuternicite să facă numiri menționate în regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A să selecteze prin tragere la sorți mediatorul, în termen de cinci zile de la transmiterea cererii, din sublista persoanelor care pot exercita funcția de președinte, menționată la articolul 31.8.

(3) În cazul în care sublista persoanelor care pot exercita funcția de președinte, menționată la articolul 31.8, nu a fost adoptată de Comitetul pentru comerț în momentul formulării unei cereri în temeiul articolului 31.27, mediatorul este tras la sorți dintre persoanele desemnate de una sau de ambele părți pentru sublista respectivă, după caz.

(4) Mediatorul nu poate fi cetățean al uneia dintre părți, nici angajat de una dintre părți, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(5) Mediatorul trebuie să respecte Codul de conduită al membrilor comisiei și al mediatorilor prevăzut în anexa 31-B.

ARTICOLUL 31.29

Regulamentul procedurii de mediere

(1) În termen de 10 zile de la numirea mediatorului, partea care a solicitat procedura de mediere prezintă în scris mediatorului și celeilalte părți o descriere detaliată a motivelor sale de preocupare, în special în ceea ce privește funcționarea măsurii în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți. În termen de 20 de zile de la primirea unei astfel de descrieri, cealaltă parte poate prezenta observații scrise cu privire la descrierea respectivă.

(2) Mediatorul asistă părțile în mod transparent pentru a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau investițiilor dintre părți. În special, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părți, să consulte părțile împreună sau individual, să consulte experți și părți interesate sau să solicite asistența acestora și să ofere orice sprijin suplimentar solicitat de către părți. Mediatorul se consultă cu părțile înainte de a consulta experți și părți interesate relevante sau de a solicita asistența acestora.

(3) Mediatorul poate acorda consiliere și poate propune o soluție care să fie examinată de părți. Părțile pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu acordă consiliere și nu formulează observații referitoare la compatibilitatea măsurii în cauză cu prezentul acord.

(4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea de inițiere a procedurii de mediere sau, de comun acord, în orice alt loc sau prin orice alt mijloc de comunicare.

(5) Părțile depun diligențe pentru a găsi o soluție de comun acord în termen de 60 de zile de la numirea mediatorului. Pentru a ajunge la o astfel de soluție, părțile pot lua în considerare îndeplinirea oricăror proceduri interne necesare. Până la un acord final, părțile pot lua în considerare posibile soluții provizorii, în special dacă măsura se referă la mărfuri perisabile.

(6) La cererea oricăreia dintre părți, mediatorul transmite părților un proiect de raport bazat pe fapte concrete care cuprinde:

(a) un scurt rezumat al măsurii în cauză;

(b) procedurile urmate; și

(c) orice soluție stabilită de comun acord, inclusiv orice posibilă soluție provizorie.

(7) Mediatorul prevede un termen de 15 zile în care părțile pot să prezinte observații privind proiectul de raport bazat pe fapte concrete. După examinarea observațiilor părților, mediatorul transmite părților, în termen de 15 zile, un raport final bazat pe fapte concrete. Raportul bazat pe fapte concrete nu poate să includă niciun fel de interpretare a prezentului acord.

(8) Procedura se încheie:

(a) prin adoptarea unei soluții de comun acord de către părți, la data adoptării acestei soluții;

(b) prin acordul părților în orice etapă a procedurii, la data respectivului acord;

(c) printr-o declarație scrisă din partea mediatorului după consultarea părților prin care se indică faptul că o continuare a medierii ar fi inutilă, la data declarației respective; sau

(d) printr-o declarație scrisă din partea uneia dintre părți după examinarea soluțiilor stabilite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea recomandărilor și soluțiilor propuse de mediator, la data declarației respective.

ARTICOLUL 31.30

Confidențialitate

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice recomandare sau soluție propusă, sunt confidențiale. Fiecare parte poate divulga publicului faptul că este în curs o procedură de mediere.

(2) În cazul în care părțile convin astfel, soluțiile stabilite de comun acord sunt puse la dispoziția publicului. Versiunea comunicată publicului nu poate conține informații pe care una dintre părți le-a desemnat drept confidențiale.

ARTICOLUL 31.31

Relația cu procedurile de soluționare a litigiilor

(1) Procedura de mediere nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor părților prevăzute în secțiunile B și C sau în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord internațional. Pentru mai multă certitudine, o procedură de mediere poate fi inițiată sau poate continua în timp ce procedurile comisiei sunt în desfășurare.

(2) Nicio parte nu introduce ca probe și nu se bazează, în alte proceduri de soluționare a litigiilor prevăzute în prezentul acord sau în orice alt acord, pe următoarele elemente, iar comisia nu ia în considerare:

(a) pozițiile adoptate de cealaltă parte în cursul procedurii de mediere sau informațiile colectate exclusiv în conformitate cu articolul 31.29 alineatul (2);

(b) faptul că cealaltă parte și-a exprimat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii; sau

(c) consilierea acordată sau propunerile făcute de mediator.

(3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, un mediator nu poate avea calitatea de membru al unei comisii în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord referitor la aceeași chestiune pentru care a avut calitatea de mediator.

SECȚIUNEA E

Dispoziții comune

ARTICOLUL 31.32

Cerere de informații

(1) Înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 31.5 sau, respectiv, al articolului 31.27, oricare dintre părți poate solicita informații cu privire la o măsură care afectează în mod negativ comerțul sau investițiile dintre părți. Partea căreia i se adresează o astfel de cerere prezintă, în termen de 20 de zile de la primirea cererii, un răspuns scris care conține observațiile sale privind informațiile solicitate.

(2) În mod normal, o parte trebuie să solicite informații în temeiul alineatului (1) înainte de a solicita consultări sau de a iniția o procedură de mediere sau orice alte proceduri de cooperare sau consultări relevante în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 31.33

Soluția stabilită de comun acord

(1) Părțile pot ajunge, în orice moment, la o soluție stabilită de comun acord în privința oricărui litigiu care intră sub incidența articolului 31.2.

(2) În cazul în care se ajunge la o soluție stabilită de comun acord în cursul procedurii comisiei sau al procedurii de mediere ori în cursul unor mijloace alternative de soluționare a litigiilor convenite de părți, inclusiv al procedurilor de bune oficii sau de conciliere, părțile notifică în comun soluția respectivă președintelui comisiei sau mediatorului, după caz. În urma unei astfel de notificări, procedura comisiei sau procedura de mediere respectivă încetează.

(3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția stabilită de comun acord, într-un termen convenit.

(4) Cel târziu la data expirării termenului convenit, partea care pune în aplicare soluția stabilită de comun acord informează în scris cealaltă parte cu privire la orice măsură pe care a adoptat-o în acest scop.

ARTICOLUL 31.34

Termene

(1) Toate termenele prevăzute în prezentul capitol se calculează în zile calendaristice începând cu ziua următoare celei în care s-a produs actul la care se face referire.

(2) Orice termen menționat în prezentul capitol poate fi modificat prin acordul părților.

(3) În temeiul secțiunii C, comisia poate propune părților, în orice moment, să modifice un termen menționat în prezentul capitol, precizând motivele care stau la baza propunerii.

ARTICOLUL 31.35

Costuri

(1) Fiecare parte suportă cheltuielile aferente participării sale la procedura comisiei sau la procedura de mediere.

(2) Părțile răspund în solidar pentru cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv pentru remunerația și cheltuielile membrilor comisiei și ale mediatorului, și le împart în mod egal. Remunerația membrilor comisiei se stabilește în conformitate cu regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A. Remunerația mediatorului se stabilește în conformitate cu cea prevăzută pentru președintele unei comisii, în conformitate cu regulamentul de procedură prevăzut în anexa 31-A.

ARTICOLUL 31.36

Administrarea procedurii de soluționare a litigiilor

(1) Fiecare parte:

(a) desemnează un birou responsabil pentru administrarea procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol; și

(b) notifică în scris celeilalte părți locul și datele de contact ale biroului respectiv în termen de trei luni de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

(2) Fiecare parte este responsabilă pentru funcționarea și costurile aferente respectivului birou desemnat.

(3) În pofida alineatului (1), părțile pot conveni să încredințeze împreună unui organism extern rolul de a acorda sprijin pentru anumite sarcini administrative aferente procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol.

ARTICOLUL 31.37

Drepturi private

Nicio parte nu prevede un drept de acțiune în temeiul dreptului său intern împotriva celeilalte părți pe motiv că o măsură a celeilalte părți este incompatibilă cu prezentul acord.

ARTICOLUL 31.38

Modificarea anexelor

Consiliul pentru comerț poate modifica anexele 31-A și 31-B.

CAPITOLUL 32

EXCEPȚII

ARTICOLUL 32.1

Excepții generale

(1) Articolul XX din GATT 1994, inclusiv notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia, este încorporat în prezentul acord, face parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis* capitolului 2 (Comerțul cu mărfuri), capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), capitolului 4 (Proceduri vamale și facilitarea comerțului), capitolului 6 (Măsuri sanitare și fitosanitare), capitolului 8 (Recunoașterea dreptului părților de a reglementa sectorul energetic), capitolului 9 (Bariere tehnice în calea comerțului), capitolului 22 (Întreprinderi deținute de stat, întreprinderi cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopoluri desemnate), capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și capitolului 30 (Materii prime).

(2) Părțile sunt de acord că:

(a) măsurile menționate la articolul XX litera (b) din GATT 1994 includ măsurile de mediu[145] necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, animalelor sau plantelor; și

[145] Părțile recunosc dreptul de a invoca articolul XX litera (b) din GATT 1994 în legătură cu măsurile luate în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat.

(b) articolul XX litera (g) din GATT 1994 se aplică măsurilor de conservare a resurselor naturale biologice și nebiologice epuizabile.

(3) În cazul în care o parte intenționează să ia măsuri în conformitate cu articolul XX litera (i) sau (j) din GATT 1994, partea respectivă oferă celeilalte părți:

(a) toate informațiile relevante; și

(b) la cerere, o posibilitate rezonabilă de consultare în legătură cu orice aspect referitor la astfel de măsuri, în vederea găsirii unei soluții reciproc acceptabile.

Părțile pot conveni asupra oricăror mijloace necesare pentru a soluționa aspectele care fac obiectul consultărilor menționate la litera (b) de la prezentul alineat.

În cazul în care împrejurări excepționale și critice, care necesită măsuri imediate, fac imposibile comunicarea de informații sau consultarea în prealabil, partea care intenționează să ia măsurile în cauză poate să ia imediat măsurile necesare pentru a gestiona situația și informează imediat cealaltă parte cu privire la acestea.

(4) Articolul XIV literele (a), (b) și (c) din GATS este încorporat în prezentul acord, face parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis* capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), capitolului 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri), capitolului 13 (Reglementarea internă), capitolului 14 (Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale), capitolului 16 (Servicii de telecomunicații), capitolului 17 (Servicii în domeniul transportului maritim internațional), capitolului 18 (Servicii financiare), capitolului 19 (Comerțul digital), capitolului 22 (Întreprinderi deținute de stat, întreprinderi cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopoluri desemnate) și capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor).

(5) Părțile sunt de acord că măsurile menționate la articolul XIV litera (b) din GATS includ măsurile de mediu[146] necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, animalelor sau plantelor.

ARTICOLUL 32.2

Fiscalitate

(1) În sensul prezentului articol:

(a) „reședință” înseamnă reședința fiscală; și

(b) „convenție fiscală” înseamnă o convenție ce vizează evitarea dublei impuneri sau orice alt acord sau aranjament internațional care se referă în întregime sau în principal la fiscalitate și la care a aderat una dintre părți.

[146] Părțile recunosc dreptul de a invoca articolul XIV litera (b) din GATS în legătură cu măsurile luate în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat.

(2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin unei părți în temeiul unei convenții fiscale. În cazul unei neconcordanțe între prezentul acord și o astfel de convenție fiscală, convenția fiscală prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

(3) Articolul 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate), articolul 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate), articolul 18.4 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și alineatul (4) de la articolul 18.7 (Comerțul transfrontalier cu servicii financiare) nu se aplică unui avantaj acordat de una dintre părți în temeiul unei convenții fiscale.

(4) Sub rezerva cerinței ca măsurile de acest tip să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți dacă există condiții similare sau o restricție disimulată privind comerțul și investițiile, nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte, să mențină sau să aplice orice măsură menită să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă a impozitelor directe care:

(a) stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde capitalurile lor au fost investite; sau

(b) vizează prevenirea evitării obligațiilor fiscale sau a evaziunii fiscale în conformitate cu dispozițiile unei convenții fiscale sau ale legislației fiscale interne.

ARTICOLUL 32.3

Comunicarea informațiilor

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca obligând părțile să comunice informații confidențiale a căror divulgare ar împiedica aplicarea legislației, ar fi contrară interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private.

(2) Comunicarea informațiilor pe parcursul procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord este reglementată de dispozițiile capitolelor aplicabile.

(3) Atunci când oricare dintre părți comunică celeilalte părți, în temeiul prezentului acord, inclusiv prin intermediul organismelor constituite în temeiul prezentului acord, informații care sunt considerate confidențiale în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care le transmite convine altfel.

ARTICOLUL 32.4

Derogări OMC

În cazul în care un drept sau o obligație stabilită printr-o dispoziție a prezentului acord se suprapune cu o dispoziție din Acordul OMC, orice măsură luată în conformitate cu o decizie de derogare adoptată în temeiul articolului IX alineatele (3) și (4) din Acordul OMC este considerată a fi conformă cu dispoziția din prezentul acord.

ARTICOLUL 32.5

Excepție privind securitatea

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca:

(a) impunând unei părți obligația de a comunica sau de a oferi acces la orice informație a cărei divulgare este considerată de partea respectivă contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității;

(b) împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:

(i) în legătură cu producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, precum și cu traficul sau tranzacțiile cu alte produse și materiale, efectuate direct sau indirect, în scopul aprovizionării unei unități militare;

(ii) referitoare la furnizarea de servicii și tehnologii, precum și la activitățile economice, desfășurate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;

(iii) în legătură cu materialele fisionabile și fuzionabile sau de materialele din care sunt obținute acestea;

(iv) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale; sau

(c) împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune în scopul de a-și îndeplini obligațiile internaționale care îi revin în temeiul Cartei ONU pentru menținerea păcii și a securității internaționale.

CAPITOLUL 33

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINALE

SECȚIUNEA A

Dispoziții instituționale

ARTICOLUL 33.1

Consiliul pentru comerț

(1) Prin prezentul acord se constituie un Consiliu pentru comerț. Consiliul pentru comerț:

(a) supraveghează îndeplinirea obiectivelor prezentului acord;

(b) supraveghează funcționarea și punerea în aplicare a prezentului acord; și

(c) examinează orice aspecte care apar în cadrul prezentului acord.

Consiliul pentru comerț este constituit din reprezentanți ai Uniunii responsabili cu aspectele legate de comerț și de investiții, pe de o parte, și din reprezentanți ai Ministerului Economiei din Mexic, pe de altă parte, sau din persoanele desemnate de aceștia. Consiliul pentru comerț este coprezidat de un reprezentant al Uniunii și de un reprezentant al Mexicului.

(2) În vederea îndeplinirii obiectivelor prezentului acord, Consiliul pentru comerț poate să modifice:

(a) anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor) și anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase);

(b) capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), inclusiv anexele 3-A-3-D;

(c) listele și programele relevante ale Mexicului în temeiul alineatului (6) de la articolul 10.12 (Măsuri neconforme și excepții) și al alineatului (4) de la articolul 11.8 (Măsuri neconforme și excepții);

(d) anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și anexa 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);

(e) anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice);

(f) anexa 31-A (Regulamentul de procedură) și anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

(3) Consiliul pentru comerț poate, de asemenea, în vederea îndeplinirii obiectivelor prezentului acord:

(a) să adopte interpretări obligatorii ale dispozițiilor prezentului acord;

(b) să ia alte decizii prevăzute în prezentul acord; și

(c) să întreprindă, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți.

(4) Consiliul pentru comerț își stabilește propriul regulament de procedură.

(5) Deciziile și recomandările Consiliului pentru comerț se adoptă cu acordul părților, după finalizarea procedurilor lor interne necesare pentru adoptare. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare. Fiecare parte pune în aplicare, în conformitate cu procedurile sale juridice aplicabile, orice modificare menționată la alineatul (2) litera (a) într-un termen convenit de părți.

(6) Consiliul pentru comerț se reunește de comun acord, la o dată și cu o ordine de zi convenite în prealabil de către părți, alternativ la Bruxelles și la Ciudad de Mexico. La cererea uneia dintre părți pot fi convocate reuniuni speciale, de comun acord. Reuniunile pot avea loc, de asemenea, prin orice mijloace tehnice de care dispun părțile.

(7) Consiliul pentru comerț se reunește la trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord pentru a discuta:

(a) modificările care să fie aduse capitolului 8;

(b) modificările următoarelor linii tarifare din anexa 2-A-2:

(i) contingentul tarifar pentru carne de vită: liniile tarifare: 0201 20 20, 0201 20 30, 0201 20 50, 0201 20 90, 0201 30 00, 0202 20 10, 0202 20 30, 0202 20 50, 0202 20 90, 0202 30 10, 0202 30 50, 0202 30 90, 0210 20 10 și 0210 20 90;

(ii) contingentul tarifar pentru organele de bovine: liniile tarifare: 0206 10 95, 0206 29 91 și 0210 99 51;

(iii) contingentul tarifar pentru păsările de curte: liniile tarifare: ex 0207 13 10, 0207 13 20, 0207 13 50, 0207 13 60, 0207 13 70, ex 0207 14 10, 0207 14 20, 0207 14 50, 0207 14 60, 0207 14 70, 0207 27 10, 1602 32 11, 1602 32 19, 1602 32 30 și 1602 32 90;

(iv) contingentele tarifare pentru etanol: liniile tarifare: 2207 10 00, 2207 20 00 și 2208 90 99;

(c) posibilitatea de a revizui regulile de origine specifice produselor de la capitolul 28, capitolul 38 (subpoziția tarifară 3824 90), capitolul 85 (poziția tarifară 8507) și capitolul 87 (pozițiile tarifare 8701-8707) din secțiunea B a anexei 3-A, în vederea eventualei alinieri a normelor aplicabile Mexicului la cele aplicabile UE, ținând seama, printre altele, de o evaluare a pieței relevante pentru vehicule electrice de la momentul respectiv.

ARTICOLUL 33.2

Comitetul pentru comerț

(1) Prin prezentul acord se instituie un Comitet pentru comerț. Comitetul pentru comerț este responsabil de punerea în aplicare generală a prezentului acord.

(2) Comitetul pentru comerț este constituit din reprezentanți la nivel înalt ai Uniunii responsabili cu aspectele de comerț și de investiții, pe de o parte, și din reprezentanți ai Ministerului Economiei din Mexic, pe de altă parte, în conformitate cu cerințele fiecărei părți, sau din persoanele desemnate de aceștia. Comitetul pentru comerț este coprezidat de un reprezentant al Uniunii și de un reprezentant al Mexicului.

(3) Comitetul pentru comerț:

(a) asistă Consiliul pentru comerț în exercitarea funcțiilor sale;

(b) răspunde de implementarea și de aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor prezentului acord și de evaluarea rezultatelor obținute în urma aplicării sale;

(c) fără a aduce atingere capitolului 31 (Soluționarea litigiilor), încearcă să prevină și să soluționeze orice dezacord sau litigiu care ar putea apărea cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului acord;

(d) supraveghează activitatea subcomitetelor și a altor organisme constituite în temeiul prezentului acord; și

(e) discută modalități de consolidare în continuare a comerțului și a investițiilor între părți.

(4) În îndeplinirea atribuțiilor sale în temeiul alineatului (3), Comitetul pentru comerț poate:

(a) să constituie subcomitete suplimentare și alte organisme decât cele constituite în temeiul prezentului acord, compuse din reprezentanți ai părților, să le atribuie responsabilități care țin de competența sa și să decidă modificarea funcțiilor atribuite subcomitetelor și celorlalte organisme pe care le constituie, precum și să le dizolve;

(b) să recomande Consiliului pentru comerț adoptarea de decizii în conformitate cu obiectivele specifice ale prezentului acord, inclusiv modificările menționate la articolul 33.1 alineatul (2) litera (a), sau să adopte astfel de decizii și să exercite funcțiile Consiliului pentru comerț, astfel cum se prevede în prezentul acord, în intervalele dintre reuniunile Consiliului pentru comerț ori atunci când Consiliul pentru comerț nu se poate reuni; și

(c) să întreprindă, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți sau conform instrucțiunilor Consiliului pentru comerț.

(5) Comitetul pentru comerț își stabilește propriul regulament de procedură.

(6) Deciziile și recomandările Comitetului pentru comerț se adoptă cu acordul părților, în conformitate cu regulamentul său de procedură, după finalizarea procedurilor lor interne necesare pentru adoptare. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare.

(7) Comitetul pentru comerț se reunește de comun acord, la o dată și cu o ordine de zi convenite în prealabil de către părți, alternativ la Bruxelles și la Ciudad de Mexico. La cererea uneia dintre părți pot fi convocate reuniuni speciale, de comun acord. Reuniunile pot avea loc, de asemenea, prin orice mijloace tehnice de care dispun părțile.

ARTICOLUL 33.3

Coordonatori

(1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru prezentul acord și notifică acest lucru celeilalte părți în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(2) Coordonatorii:

(a) facilitează comunicarea între părți cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord, precum și cu privire la alte puncte de contact înființate în temeiul acesteia;

(b) întocmesc în comun ordinea de zi și efectuează toate celelalte pregătiri necesare pentru reuniunile Consiliului pentru comerț și ale Comitetului pentru comerț în conformitate cu prezentul articol; și

(c) monitorizează deciziile Consiliului pentru comerț și ale Comitetului pentru comerț, după caz.

ARTICOLUL 33.4

Subcomitete și alte organisme

(1) Părțile înființează următoarele subcomitete și alte organisme, compuse din reprezentanți ai Uniunii, pe de o parte, și din reprezentanți ai Mexicului, pe de altă parte:

(a) Comitetul pentru comerțul cu mărfuri;

(b) Subcomitetul pentru agricultură;

(c) Subcomitetul pentru comerțul cu vin și băuturi spirtoase;

(d) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine;

(e) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare;

(f) Grupul de lucru comun privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene;

(g) Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului;

(h) Subcomitetul pentru servicii și investiții;

(i) Subcomitetul pentru servicii financiare;

(j) Subcomitetul pentru achiziții publice;

(k) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală;

(l) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă.

(2) Comitetul pentru comerț adoptă un regulament de procedură care stabilește componența, sarcinile și funcționarea subcomitetelor și a altor organisme.

(3) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord sau se convine altfel între părți, subcomitetele și alte organisme se reunesc în funcție de necesități sau la cererea uneia dintre părți sau a Comitetului pentru comerț. Reuniunile au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnice aflate la dispoziția părților. Atunci când se desfășoară cu prezență fizică, reuniunile au loc alternativ la Bruxelles și la Ciudad de Mexico.

(4) Subcomitetele și alte organisme sunt coprezidate de un reprezentant al Uniunii Europene și de un reprezentant al Mexicului.

(5) Subcomitetele și alte organisme prezintă Comitetului pentru comerț rapoarte cu privire la activitățile lor și pot face recomandări corespunzătoare în cazurile prevăzute în prezentul acord. Recomandările se fac de comun acord.

(6) Înființarea unui subcomitet sau a unui alt organism nu împiedică niciuna dintre părți să adreseze orice chestiune în mod direct Comitetului pentru comerț.

ARTICOLUL 33.5

Grupurile consultative interne

(1) Fiecare parte desemnează unul sau mai multe grupuri consultative interne în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

(2) Grupurile consultative interne consiliază partea în cauză cu privire la aspectele reglementate de prezentul acord.

(3) Dacă sunt desemnate mai multe grupuri consultative interne, fiecare grup consultativ intern poate avea membri diferiți, dar asigură o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de afaceri și a sindicatelor care își desfășoară activitatea în domeniul economic, al dezvoltării durabile, social, al drepturilor omului, al mediului și în alte domenii.

(4) Fiecare parte are reuniuni cu grupul sau grupurile sale consultative interne cel puțin o dată pe an. Fiecare parte ia în considerare opiniile sau recomandările prezentate de oricare dintre grupurile sale consultative interne cu privire la aspectele relevante pentru prezentul acord.

(5) Pentru a promova sensibilizarea publicului cu privire la grupurile consultative interne, fiecare parte publică lista organizațiilor care participă la acestea, precum și un punct de contact pentru fiecare grup consultativ intern.

(6) Părțile își încurajează grupurile consultative interne respective să interacționeze între ele.

ARTICOLUL 33.6

Forumul societății civile

(1) Părțile facilitează organizarea unui Forum al societății civile cu participanți ai părților în vederea desfășurării unui dialog public cu privire la aspecte relevante pentru prezentul acord.

(2) Forumul societății civile se întrunește în același timp cu reuniunea Comitetului pentru comerț. Părțile pot, de asemenea, să faciliteze participarea la Forumul societății civile prin mijloace tehnologice.

(3) Forumul societății civile este deschis participării organizațiilor independente ale societății civile înființate pe teritoriile părților, inclusiv a membrilor fiecăruia dintre grupurile consultative interne menționate la articolul 33.5. Părțile promovează o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de afaceri și a sindicatelor care își desfășoară activitatea în domeniul economic, al dezvoltării durabile, social, al drepturilor omului, al mediului și în alte domenii.

(4) Reprezentanții părților care participă la Comitetul pentru comerț pot, după caz, să ia parte la o sesiune a reuniunii Forumului societății civile pentru a prezenta informații cu privire la aspectele privind funcționarea prezentului acord și pentru a se angaja într-un dialog cu Forumul societății civile.

Sesiunea respectivă este prezidată de copreședinții Comitetului pentru comerț sau de reprezentanții acestora, după caz. Fiecare parte publică declarațiile oficiale pe care le-a prezentat în cadrul Forumului societății civile.

SECȚIUNEA B

Dispoziții finale

ARTICOLUL 33.7

Aplicare teritorială

(1) În absența unei dispoziții contrare, prezentul acord se aplică în ceea ce privește Uniunea Europeană și teritoriile care intră sub incidența Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE) și TFUE și în condițiile prevăzute în tratatele respective. Dispozițiile privind tratamentul tarifar al mărfurilor, regulile de origine și procedurile de determinare a originii se aplică și teritoriului vamal al Uniunii care nu intră sub incidența primei teze de la prezentul alineat. Termenul „teritoriu” menționat în capitolul 4 (Proceduri vamale și facilitarea comerțului) și la articolul 2.7 (Mărfuri reintroduse după reparare sau modificare), la articolul 2.13 (Admiterea temporară a mărfurilor) și la articolul 25.66 (Măsuri de asigurare a respectării legislației la frontieră în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală) din prezentul acord se interpretează, în ceea ce privește Uniunea Europeană, ca referindu-se la teritoriul vamal al Uniunii Europene. Teritoriul vamal al Uniunii Europene este teritoriul menționat la articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al[147].

[147] Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO UE L 269, 10.10.2013, p. 1).

(2) În absența unei dispoziții contrare, prezentul acord se aplică, în ceea ce privește Mexicul, teritoriului terestru, spațiului aerian, apelor interioare, apelor teritoriale și oricărei zone din afara apelor teritoriale ale Mexicului în care Mexicul își poate exercita drepturile suverane și jurisdicția prevăzute în dreptul său intern, în conformitate cu Convenția ONU asupra dreptului mării.

ARTICOLUL 33.8

Modificare

(1) Prezentul acord poate fi modificat prin acordul scris al părților. Orice modificare intră în vigoare la data convenită de părți și după îndeplinirea cerințelor și finalizarea procedurilor lor juridice.

(2) În pofida alineatului (1), prezentul acord poate fi modificat în cazurile specificate în prezentul acord printr-o decizie a Consiliului pentru comerț sau a Comitetului pentru comerț, prin care se modifică dispozițiile prezentului acord sau anexele la acesta.

ARTICOLUL 33.9

Intrarea în vigoare

(1) Prezentul acord se aprobă de către părți în conformitate cu procedurile interne ale părților.

(2) Prezentul acord intră în vigoare în prima zi a celei de a doua luni care urmează datei la care ambele părți și-au notificat reciproc finalizarea procedurilor lor interne astfel cum se menționează la alineatul (1).

(3) Notificările efectuate în conformitate cu prezentul articol se transmit, pentru Uniunea Europeană, Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Mexic, Ministerului Afacerilor Externe din Mexic.

ARTICOLUL 33.10

Relația cu alte acorduri

(1) Titlurile III - V din Acordul de parteneriat economic, de coordonare politică și de cooperare între Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Statele Unite Mexicane, pe de altă parte, semnat la Bruxelles, la 8 decembrie 1997, se abrogă și se înlocuiesc cu prezentul acord. Deciziile Consiliului mixt sau ale Comitetului mixt enumerate în anexa 33 încetează să producă efecte și se înlocuiesc cu prezentul acord de la intrarea acestuia în vigoare.

(2) Trimiterile la deciziile menționate la alineatul (1) din oricare alte acorduri încheiate între părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.

(3) Prin derogare de la articolul 33.16 (Durata și denunțarea) din prezentul articol și exceptând cazul în care părțile au decis altfel, deciziile și recomandările adoptate de organismele instituite prin articolul 33.1 (Consiliul pentru comerț), articolul 33.2 (Comitetul pentru comerț) și articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) din prezentul acord rămân în vigoare și continuă să producă efecte în temeiul Acordului global modernizat. De la intrarea în vigoare a Acordului global modernizat, deciziile și recomandările Consiliului pentru comerț sunt considerate decizii și recomandări ale Consiliului mixt instituit prin articolul 1.2 din partea IV din Acordul global modernizat, iar deciziile și recomandările Comitetului pentru comerț sunt considerate decizii și recomandări ale Comitetului mixt instituit prin articolul 1.3 din partea IV din Acordul global modernizat.

(4) În pofida alineatului (1) de la articolul 33.16 (Durata și denunțarea):

(a) măsurile temporare adoptate în temeiul alineatului (7) de la articolul 2.24 (Certificarea produselor vitivinicole și a băuturilor spirtoase) și al articolului 20.4 (Măsuri de salvgardare temporare) din prezentul acord care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a Acordului global modernizat rămân aplicabile până la expirarea naturală a acestora;

(b) măsurile de salvgardare bilaterale adoptate în temeiul secțiunii C (Măsuri de salvgardare bilaterale) din capitolul 5 (Instrumente de apărare comercială) din prezentul acord care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a Acordului global modernizat rămân aplicabile până la expirarea naturală a acestora;

(c) procedurile de soluționare a litigiilor deja inițiate în temeiul articolului 31.6 din prezentul acord se consideră, de la data intrării în vigoare a Acordului global modernizat, ca fiind un litigiu în temeiul Acordului global modernizat și continuă până la finalizarea lor și

(d) rezultatul obligatoriu al oricărei proceduri de soluționare a litigiilor inițiate în temeiul articolului 31.6 (Constituirea unei comisii) din prezentul acord rămâne obligatoriu pentru părți după data intrării în vigoare a Acordului global modernizat.

(5) În pofida alineatului (1) de la articolul 33.16(Durata și denunțarea) de la prezentul articol, părțile la prezentul acord nu pot iniția proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului global modernizat cu privire la aspecte care au făcut obiectul unui raport final al comisiei în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) din prezentul acord.

(6) În pofida alineatului (1) de la articolul 33.16 (Durata și denunțarea) de la prezentul articol, perioadele de tranziție încheiate integral sau parțial în temeiul prezentului acord sunt luate în considerare la calcularea perioadelor de tranziție prevăzute în dispozițiile echivalente din Acordul global modernizat. Aceste perioade de tranziție în temeiul Acordului global modernizat se calculează de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(7) În pofida alineatului (1) de la articolul 33.16 (Durata și denunțarea) de la prezentul articol, perioadele procedurale încheiate integral sau parțial în temeiul prezentului acord sunt luate în considerare la calcularea perioadelor procedurale prevăzute în dispozițiile echivalente din Acordul global modernizat.

ARTICOLUL 33.11

Anexe și declarații comune

(1) Anexele, inclusiv apendicele acestora, notele și declarațiile comune la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

(2) Fiecare anexă la prezentul acord, inclusiv apendicele sale, identificată printr-un cod care începe cu un număr arab face parte integrantă din capitolul din prezentul acord care este identificat cu același număr arab și în care se face trimitere la respectiva anexă.

(3) Anexele I-VII la prezentul acord, inclusiv apendicele acestora, care sunt identificate printr-un număr roman, fac parte integrantă din capitolele 10-19 din prezentul acord. Cu excepția cazului în care se prevede altfel, definițiile prevăzute în capitolele 10-19 se aplică în egală măsură și anexelor respective.

ARTICOLUL 33.12

Aderarea unor noi state membre la Uniunea Europeană

(1) Uniunea Europeană informează cu promptitudine Mexicul cu privire la orice cerere a unei țări terțe de a adera la Uniunea Europeană.

(2) Uniunea Europeană notifică Mexicului intrarea în vigoare a oricărui tratat privind aderarea unei țări terțe la Uniunea Europeană (denumit în continuare „tratatul de aderare”).

(3) În cursul negocierilor dintre Uniunea Europeană și țara terță care solicită aderarea, Uniunea Europeană:

(a) comunică Mexicului, la cerere și în măsura posibilă, orice informații cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord; și

(b) ia în considerare orice motive de îngrijorare exprimate de Mexic în legătură cu aspectele reglementate de prezentul acord.

(4) Comitetul pentru comerț:

(a) examinează, cu suficient timp înainte de data aderării țării terțe la Uniunea Europeană, orice efecte ale aderării asupra prezentului acord; și

(b) înainte de intrarea în vigoare a aderării țării terțe la Uniunea Europeană, abordează efectele aderării asupra prezentului acord și convine cu privire la orice modificări, adaptări sau măsuri tranzitorii necesare referitoare la prezentul acord, pentru a permite aplicarea sa de către părți, în măsura posibilului, de la data aderării noului stat membru la Uniunea Europeană.

(5) Deciziile Comitetului pentru comerț în temeiul prezentului articol se adoptă în conformitate cu alineatul (6) de la articolul 33.2 (Comitetul pentru comerț).

ARTICOLUL 33.13

Aderări viitoare la prezentul acord

Prezentul acord este deschis aderării oricărui stat care este pregătit să respecte obligațiile prevăzute în prezentul acord, sub rezerva clauzelor și condițiilor convenite între statul respectiv și părți și în urma aprobării în conformitate cu procedurile juridice aplicabile ale fiecărei părți și ale statului care aderă.

ARTICOLUL 33.14

Drepturi private

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca acordând alte drepturi sau ca impunând alte obligații persoanelor decât cele create între părți în temeiul dreptului internațional public sau, fără a aduce atingere legislației interne a Mexicului, ca permițând invocarea directă a prezentului acord în sistemele juridice interne ale părților.

ARTICOLUL 33.15

Texte autentice

Prezentul acord se redactează în dublu exemplar în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare din aceste texte fiind în egală măsură autentic.

ARTICOLUL 33.16

Durata și denunțarea

(1) Prezentul acord rămâne în vigoare până la intrarea în vigoare a Acordului global modernizat.

(2) Uniunea Europeană sau Mexicul poate notifica în scris celeilalte părți intenția sa de a denunța prezentul acord. Denunțarea produce efecte la șase luni de la data primirii notificării respective.

DREPT CARE, subsemnații plenipotențiari, pe deplin autorizați, au semnat prezentul acord.

Întocmit la …, la …,

Pentru Uniunea Europeană

Pentru Statele Unite Mexicane